

คู่มือส่งเสริมและพัฒนาทักษะลูกเสือทักษะชีวิตในสถานศึกษา

ประเภทลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

เครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

คู่มือส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมลูกเสือทักษะชีวิตในสถานศึกษา
ประเภทลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่
เครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

คู่มือส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมลูกเสือทักษะชีวิตในสถานศึกษา
ประเภทลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่
เครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ปีที่พิมพ์   พ.ศ. 2562
จำนวนพิมพ์   200 เล่ม
จัดทำโดย   สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
พิมพ์ที่   โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด
79 ถนนงามวงศ์วาน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10900
โทร. 0-2561-4567 โทรสาร 0-2579-5101
นายโชคดี ออสุวรรณ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา

คำนิยม

นับว่าเป็นโอกาสและประโยชน์ที่สำคัญ อีกเรื่องหนึ่งที่สำนักการลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน ซึ่งเป็นหน่วยงานหนึ่งในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ผลิตตำราในลักษณะคู่มือส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมลูกเสือทักษะชีวิตในสถานศึกษาชุดนี้ขึ้น ซึ่งมีเนื้อหาที่สอดคล้องกับปัญหาตามวัยและการพัฒนาการของผู้เรียน และมีการบูรณาการกิจกรรมการเรียนการสอน เข้ากับวิธีการลูกเสือ ครู อาจารย์ ผู้กำกับลูกเสือ และบุคลากรทางการลูกเสือ จะได้นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศไทยกำลังก้าวสู่ “ไทยแลนด์ 4.0” ดังนั้น ความถูกต้องและชัดเจนในเรื่องการจัดกิจกรรมลูกเสือ จึงเป็นตำราและคู่มือทางการวิชาการ สำหรับกิจกรรมลูกเสือเพื่อจะใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาเยาวชนให้เป็นพลเมืองดี มีความรอบรู้ สามารถช่วยตนเองได้ อันจะเป็นแรงผลักดันให้การศึกษาของประเทศไทยมีความเจริญเท่าเทียมกับประเทศสมาชิกอาเซียน และอารยประเทศอื่น ๆ ทั่วโลก ขอขอบคุณและให้กำลังใจต่อผู้ทรงคุณวุฒิทางการลูกเสือ และผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำคู่มือส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมลูกเสือทักษะชีวิตในสถานศึกษาเล่มนี้ทุกท่าน ที่ได้เสียสละ กำลังความคิด จนทำให้เสร็จสิ้นโดยสมบูรณ์ อันจะเป็นประโยชน์ต่อกิจการลูกเสืออย่างมาก ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

(นายการุณ สกุลประดิษฐ์)
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

คำนิยม

คู่มือส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมลูกเสือทักษะชีวิตในสถานศึกษา เป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับครูผู้สอน ลูกเสือ เนตรนารี ที่จะใช้สำหรับวางแผนการสอน การวัดและการประเมินผู้เรียน จัดทำขึ้นโดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ เสนอแนวทางที่เหมาะสมในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาต่าง ๆ สำหรับครูผู้สอนนำไปใช้เป็นหลักการในการจัดการเรียนการสอน โดยสามารถพัฒนาและปรับปรุงให้ดีขึ้นตามความรู้ ความสามารถของครูผู้สอน ตามบริบทแต่ละภูมิภาค

หลักสำคัญของเอกสารชุดนี้ นอกเหนือจากเสนอแนวทางด้านเนื้อหาสาระสำคัญ วิธีสอนที่เหมาะสม การวัดและประเมินผล ตัวอย่างแบบทดสอบ วิธีทดสอบ แล้วยังสามารถต่อยอดทางความคิดของครูผู้สอนได้ เนื่องจากเป้าหมายที่ต้องการคือ การนำเอากระบวนการลูกเสือมาจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ในการทำกิจกรรมอย่างครบวงจร เพื่อให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรมตามกระบวนการของลูกเสือ จึงเชื่อได้ว่า หากผู้เรียนเข้าใจและปฏิบัติได้แล้ว จะเป็นคนดีในสังคมต่อไป

ขอขอบคุณ ผู้ร่วมดำเนินการในการจัดทำคู่มือส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมลูกเสือทักษะชีวิตในสถานศึกษาทุกภาคส่วน ที่เล็งเห็นประโยชน์ในการทำเอกสารชุดนี้จนสำเร็จเรียบร้อย สามารถเผยแพร่ได้ ซึ่งน่าจะเป็นประโยชน์ต่อเด็กและเยาวชนในที่สุด

(นายประเสริฐ บุญเรือง)

รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

เลขาธิการสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ

คำนำ

สำนักงานการลูกเสือยุวกาชาดและกิจการนักเรียน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการร่วมกับสมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี พัฒนาโครงการส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมลูกเสือทักษะชีวิตในสถานศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตให้เด็กและเยาวชนในสถานศึกษาด้วยกระบวนการลูกเสือ โดยให้เด็กและเยาวชนลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ในการทำกิจกรรมอย่างครบวงจร ตั้งแต่การศึกษา วิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมิน และปรับปรุงการจัดกิจกรรม รวมถึงการทำงานเป็นระบบหมู่ตามกระบวนการลูกเสือ ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวเป็นการพัฒนาความเป็นมนุษย์แบบองค์รวม ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และสติปัญญา ทำให้เด็กและเยาวชนมีระเบียบวินัย มีจิตสำนึกในการทำความดีเพื่อทำประโยชน์ให้กับครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ต่อไป

เริ่มจากการศึกษาความเป็นไปได้ ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ จัดประชุมผู้เชี่ยวชาญทั้งด้านลูกเสือ ด้านทักษะชีวิต รวมทั้งด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชน เพื่อกำหนดกรอบโครงสร้างหลักสูตรลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิต ที่สอดคล้องกับปัญหาตามวัยและพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของลูกเสือแต่ละประเภท

คู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิต ฉบับทดลอง สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทยฯ ได้เริ่มใช้ในปี พ.ศ. 2553 มีโรงเรียนจากทุกภูมิภาคของประเทศเข้าร่วมโครงการ จำนวน 26 โรงเรียน โดยได้ดำเนินการควบคู่ไปกับการวิจัยและประเมินผลการใช้คู่มือ และทำการปรับปรุงคู่มือครั้งแรกเมื่อ เมษายน พ.ศ. 2554 โดยได้เพิ่มเติม เพลง เกม นิทาน เรื่องสั้นและเนื้อหาให้ครบถ้วนยิ่งขึ้น

การปรับปรุงครั้งที่สอง มิถุนายน พ.ศ. 2559 เกิดขึ้นตามข้อเสนอแนะจากการประชุมปฏิบัติการ “การขับเคลื่อนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้วยกระบวนการลูกเสือ” ซึ่งจัดโดยสำนักงานการลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยยึดข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการปกครอง หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือ และเพิ่มจำนวนแผนการจัดกิจกรรมให้ครบ 40 ชั่วโมง เพื่อครอบคลุมสาระที่จำเป็นอย่างครบถ้วน เป็นการเตรียมการขยายผลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ทั่วประเทศ และได้แบ่งคู่มือออกเป็น 11 เล่ม สำหรับลูกเสือแต่ละชั้นปี เพื่อความสะดวกของผู้สอน รวมทั้งทางสำนักงานการลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียนได้ดำเนินการวิจัยและประเมินผลการใช้คู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิต จำนวน 53 โรงเรียน คู่ขนานกับสมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทยฯ ด้วย

สำนักงานการลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน และสมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทยฯ ขอขอบพระคุณหน่วยงานและบุคลากรทุกท่านที่มีส่วนร่วมในโครงการให้สำเร็จลุล่วง ณ โอกาสนี้ ตั้งแต่การริเริ่มโครงการการจัดทำหลักสูตรและคู่มือ การทดลองวิจัยและประเมินผลการใช้คู่มือ รวมทั้งการปรับปรุงคู่มือทั้ง 2 ครั้ง หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือชุดนี้จะช่วยส่งเสริมให้กิจการลูกเสือของประเทศไทย ซึ่งดำเนินมาครบวาระ 108 ปี ในปี พ.ศ. 2562 นี้ ได้เป็นเครื่องมือสำคัญและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนของชาติต่อไป

สำนักงานการลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

สารบัญ

	หน้า
คำนิยม	
คำนำ	
คำชี้แจงการใช้คู่มือ	1
แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ เครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	4
หน่วยที่ 1 ปฐมนิเทศ	
แผนการจัดกิจกรรมที่ 1 การปฐมนิเทศ	7
หน่วยที่ 2 หน้าที่พลเมือง	
แผนการจัดกิจกรรมที่ 2 ประวัติลูกเสือไทย	12
แผนการจัดกิจกรรมที่ 3 การพัฒนาตนเอง	24
แผนการจัดกิจกรรมที่ 4 การเยี่ยมหน่วยงาน	57
แผนการจัดกิจกรรมที่ 5 หน้าที่ของลูกเสือตามวิถีประชาธิปไตย	62
แผนการจัดกิจกรรมที่ 6 สิ่งดี ๆ ของฉัน	72
แผนการจัดกิจกรรมที่ 7 คู่ครองในฝัน	75
แผนการจัดกิจกรรมที่ 8 คิดอย่างไรไม่เป็นทุกข์	79
หน่วยที่ 3 การเดินทางสำรวจ	
แผนการจัดกิจกรรมที่ 9 การเตรียมตัวก่อนสำรวจ	84
แผนการจัดกิจกรรมที่ 10 กิจกรรมระหว่างการเดินทางสำรวจ	90
แผนการจัดกิจกรรมที่ 11 การรวบรวมข้อมูลและการรายงาน	97
หน่วยที่ 4 การแสดงออกทางศิลปะ	
แผนการจัดกิจกรรมที่ 12 การแสดงออกทางศิลปะ	103
หน่วยที่ 5 สมรรถภาพทางกาย	
แผนการจัดกิจกรรมที่ 13 ลูกเสือไทยกายสมารถ	111
แผนการจัดกิจกรรมที่ 14 ภัยสังคม	119
แผนการจัดกิจกรรมที่ 15 เสี่ยงไม่เสี่ยงรู้ได้อย่างไร	123
แผนการจัดกิจกรรมที่ 16 อย่างนี้ต้องปฏิเสธ	128
แผนการจัดกิจกรรมที่ 17 ความรุนแรง	133
หน่วยที่ 6 บริการ	
แผนการจัดกิจกรรมที่ 18 การปฐมพยาบาล	145
แผนการจัดกิจกรรมที่ 19 การรายงานการให้บริการ	157
แผนการจัดกิจกรรมที่ 20 บัญชีชีวิต	171
แผนการจัดกิจกรรมที่ 21 ปุ่มชีวิตปราชญ์ชาวบ้าน	176

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
หน่วยที่ 6 บริการ (ต่อ)	
แผนการจัดกิจกรรมที่ 22 เสียหายเพราะอะไร	186
แผนการจัดกิจกรรมที่ 23 โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	190
หน่วยที่ 7 ประเมินผล	
แผนการจัดกิจกรรมที่ 24 การประเมินผล	202
หน่วยที่ 8 พิธีการ	
แผนการจัดกิจกรรมที่ 25 การประดับเครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ เครื่องหมายวิชาพิเศษ สายยิงยศ	216
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก แนวคิดเรื่องทักษะชีวิต	223
ภาคผนวก ข กิจกรรมลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิต	234
ภาคผนวก ค แนวปฏิบัติการสอบวิชาพิเศษ	237
บรรณานุกรม	257

คำชี้แจงการใช้คู่มือ

คู่มือส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมลูกเสือทักษะชีวิตในสถานศึกษาชุดนี้ จัดทำขึ้นสำหรับผู้กำกับลูกเสือใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมลูกเสือ มีจำนวน 11 เล่ม แยกตามชั้นปี สำหรับลูกเสือ 4 ประเภท คือ ลูกเสือสำรอง ลูกเสือสามัญ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และลูกเสือวิสามัญ

หลักสูตรลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิต มีเนื้อหาที่สอดคล้องกับปัญหาตามวัยและพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของลูกเสือแต่ละประเภท นอกจากนี้ยังมีเนื้อหาครบถ้วน เป็นไปตามข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการปกครองหลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือสำรอง ลูกเสือสามัญ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และลูกเสือวิสามัญ อีกด้วย

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิตในคู่มือชุดนี้ ได้ออกแบบโดยบูรณาการกิจกรรมที่เสริมสร้างทักษะชีวิตเข้ากับวิธีการลูกเสือ คือการใช้ระบบหมู่หรือกลุ่มย่อย โดยให้เด็กเป็นศูนย์กลาง และมีผู้ใหญ่ทำหน้าที่ช่วยเหลือและส่งเสริมให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ในกลุ่ม แนะนำ สั่งสอน และฝึกอบรมให้สามารถพึ่งตนเองได้ มีจิตอาสา รับผิดชอบต่อส่วนรวม ยึดมั่นในคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ เสริมสร้างคุณค่าในตนเอง รวมทั้งใช้ระบบเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ทางลูกเสือและเครื่องหมายวิชาพิเศษ เป็นแรงกระตุ้นไปสู่เป้าหมายในการพัฒนาตนเอง

การเรียงลำดับแผนการจัดกิจกรรม จัดเรียงลำดับเนื้อหาสาระตามหลักสูตรในข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการปกครองหลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือสำรอง ลูกเสือสามัญ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และลูกเสือวิสามัญ การนำไปใช้ขึ้นกับดุลยพินิจของสถานศึกษาในการเลือกกว่าแผนการจัดกิจกรรมใดควรใช้เมื่อใด

องค์ประกอบในการประชุมกอง เน้นการใช้ชีวิตกลางแจ้ง นอกห้องเรียน ใกล้เคียงธรรมชาติ เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เกม และการบริการผู้อื่น ซึ่งถือเป็นหัวใจของกิจกรรมลูกเสือทุกประเภท โดยกิจกรรมที่ใช้ แบ่งออกเป็น 5 ประเภท คือ การแสดงออก การสำรวจและการรายงาน การวิเคราะห์และการประเมิน เกมและการแข่งขัน การบำเพ็ญประโยชน์ มีการออกแบบกิจกรรมเพื่อให้ลูกเสือได้ใช้กระบวนการกลุ่มในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ แลกเปลี่ยนความคิดความเชื่อ สร้างองค์ความรู้และสรุปความคิดรวบยอด รวมทั้งเปิดโอกาสให้ลูกเสือได้ประยุกต์ใช้สิ่งที่ได้เรียนรู้ในชีวิตจริงอีกด้วย

เนื้อหาสาระในแผนการจัดกิจกรรมประกอบด้วย

1. กิจกรรมตามข้อบังคับของคณะลูกเสือแห่งชาติ (ไม่รวมกิจกรรมทดสอบเพื่อรับเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ทางลูกเสือและเครื่องหมายวิชาพิเศษ)
2. กิจกรรมตามข้อบังคับของคณะลูกเสือแห่งชาติที่ช่วยเสริมสร้างทักษะชีวิตด้านคุณธรรม จริยธรรม ความภาคภูมิใจในตนเอง ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม
3. กิจกรรมเสริมสร้างทักษะชีวิต เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมต่อเหตุการณ์และสภาพปัญหาของเด็กแต่ละวัย

คู่มือแต่ละเล่ม ได้จัดทำตารางหน่วยกิจกรรม และแผนการจัดกิจกรรม 40 ชั่วโมง เพื่อให้เห็นภาพรวมของการจัดกิจกรรมลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิตของลูกเสือในแต่ละระดับชั้น และมีหมายเหตุบอกไว้ในตารางช่องขาวสุด ว่าเป็นแผนการจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะชีวิต

แผนการจัดกิจกรรมประกอบด้วย จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา สื่อการเรียนรู้ กิจกรรม การประเมินผล องค์ประกอบทักษะชีวิตสำคัญที่เกิดจากกิจกรรม และภาคผนวกประกอบแผนการจัดกิจกรรม (เพลง เกม ใบงาน ใบความรู้ เรื่องที่เป็นประโยชน์)

จุดประสงค์การเรียนรู้

ผู้สอนควรทำความเข้าใจให้ชัดเจนว่าเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ด้านความรู้ เจตคติ หรือทักษะ เพื่อจัดกิจกรรมได้ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้แต่ละด้าน

จุดประสงค์การเรียนรู้ด้านความรู้ มีจุดเน้นที่การตั้งประเด็นให้วิเคราะห์ สังเคราะห์เนื้อหาความรู้ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ และสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตจริง

จุดประสงค์การเรียนรู้ด้านเจตคติ มีจุดเน้นที่อารมณ์ความรู้สึก และการตั้งประเด็นให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนและตรวจสอบความคิดความเชื่อของตนเองกับสมาชิกกลุ่มคนอื่น ๆ

จุดประสงค์การเรียนรู้ด้านทักษะ เน้นที่การทำความเข้าใจในขั้นตอนการลงมือทำทักษะ และได้ทดลองและฝึกฝนจนชำนาญ

บางแผนการจัดกิจกรรมมีจุดประสงค์การเรียนรู้ซ้อนกันมากกว่า 1 ด้าน ให้เน้นด้านที่เป็นจุดประสงค์หลักของแผนการจัดกิจกรรม

เนื้อหา

เป็นผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นหลังการสอน ผู้สอนควรตรวจสอบว่าผู้เรียนได้เนื้อหาครบถ้วนหรือไม่

สื่อการเรียนรู้

เป็นสื่อ อุปกรณ์ ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม เช่น แผนภูมิเพลง เกม ใบงาน ใบความรู้ และเรื่องที่เป็นประโยชน์ ซึ่งมีรายละเอียดอยู่ในภาคผนวกประกอบแผนการจัดกิจกรรม

กิจกรรม

กิจกรรมลูกเสือยังคงแบบแผนของลูกเสือไว้ คือ การเปิดประชุมกอง/ปิดประชุมกอง และเพลง เกม นิทาน เรื่องที่เป็นประโยชน์ ซึ่งใส่ไว้ในทุกแผนการจัดกิจกรรม โดยผู้กำกับลูกเสือสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม ผู้สอนควรจัดกิจกรรมตามที่ได้ออกแบบไว้เรียงตามลำดับขั้นตอนการจัดกิจกรรม นอกจากนี้ก่อนการจัดกิจกรรมควรศึกษาแผนการจัดกิจกรรมให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ทุกขั้นตอน ศึกษาใบความรู้สำหรับผู้สอน และใบงานสำหรับผู้เรียน เพื่อที่ผู้สอนจะได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ได้เนื้อหาตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้มากที่สุด

ทั้งนี้ผู้กำกับควรทำความเข้าใจแนวคิดเรื่องทักษะชีวิต และกิจกรรมลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิตให้ถ่องแท้ด้วย โดยศึกษาได้จากภาคผนวก ก และภาคผนวก ข

การประเมินผล

สามารถประเมินได้ทั้งระหว่างการจัดกิจกรรม และหลังการสอนจบแล้ว ตามแนวทางที่ได้ให้ไว้ในแต่ละแผนการจัดกิจกรรม

องค์ประกอบทักษะชีวิตสำคัญที่เกิดจากกิจกรรม

ทักษะชีวิตเกิดขึ้นได้หลายองค์ประกอบในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง ในที่นี้ได้ระบุเพียงองค์ประกอบทักษะชีวิตสำคัญที่เกิดขึ้นเท่านั้น

ภาคผนวกประกอบแผนการจัดกิจกรรม

เป็นสื่อ อุปกรณ์ ตามรายการที่ระบุไว้ในสื่อการเรียนรู้ เช่น เพลง เกม บัตรคำ ไปงาน ไปความรู้ และเรื่องที่เป็นประโยชน์ ฯลฯ หากมีข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงคู่มือชุดนี้ กรุณาติดต่อที่

- สำนักงานลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ
ถนนราชดำเนินนอก เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
โทรศัพท์ 02-628-6365 โทรสาร 02-628-6402

**แผนการจัดกิจกรรม
ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่
เครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2**

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่เครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ชื่อหน่วยกิจกรรมตาม ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ	แผนจัดกิจกรรม เรื่อง	จำนวน ชั่วโมง	หมายเหตุ
1. ปฐมนิเทศ	1. ปฐมนิเทศ	1	
2.หน้าที่พลเมือง	2. ประวัติลูกเสือไทย	1	
	3.การพัฒนาตนเอง	1	
	4. การเยี่ยมหน่วยงาน	2	
	5. หน้าที่ของลูกเสือตามวิถี ประชาธิปไตย	2	
	6. สิ่งดี ๆ ของฉัน	1	ทักษะชีวิต
	7. คู่ครองในฝัน	2	ทักษะชีวิต
	8. คิดอย่างไรไม่เป็นทุกข์	1	ทักษะชีวิต
3. การเดินทางสำรวจ	9. การเตรียมตัวก่อนสำรวจ	2	
	10.กิจกรรมระหว่างการเดินทาง สำรวจ	1	
	11. การรวบรวมข้อมูลและการ รายงาน	2	
4. การแสดงออกทางศิลปะ	12. การแสดงออกทางศิลปะ	3	
5. สมรรถภาพทางกาย	13. ลูกเสือไทยกายสมาร์ท	2	ทักษะชีวิต
	14. ภัยสังคม	1	ทักษะชีวิต
	15. เสี่ยงไม่เสี่ยงรู้ได้อย่างไร	2	ทักษะชีวิต
	16. อย่างนี้ต้องปฏิเสธ	2	ทักษะชีวิต
	17. ความรุนแรง	2	ทักษะชีวิต

**แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ เครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2**

ชื่อหน่วยกิจกรรมตาม ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ	แผนจัดกิจกรรม เรื่อง	จำนวน ชั่วโมง	หมายเหตุ
6. บริการ	18. การปฐมพยาบาล	2	
	19. การรายงานการให้บริการ	1	
	20. บัญชีชีวิต	2	ทักษะชีวิต
	21. ปุ่มชีวิตปราชญ์ชาวบ้าน	2	
	22. เสียหายเพราะอะไร	1	ทักษะชีวิต
	23. โครงการอันเนื่องมาจาก พระราชดำริ	2	
7. ประเมินผล	24. การประเมินผล	1	
8. พิธีการ	25. การประดับเครื่องหมายลูกเสือ ชั้นพิเศษ เครื่องหมายวิชาพิเศษ สายงอยศ	1	
รวม 8 หน่วยกิจกรรม	รวม 25 แผนการจัดกิจกรรม	40	

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่(เครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

หน่วยที่ 1 สารสำคัญของลูกเสือ

แผนการจัดกิจกรรมที่ 1 เรื่อง ปฐมนิเทศ

เวลา 1 ชั่วโมง

1.จุดประสงค์การเรียนรู้

ลูกเสือสามารถอธิบายเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้หลักสูตรลูกเสือชั้นพิเศษได้

2. เนื้อหา

ชี้แจงกระบวนการเรียนรู้ หลักสูตรเครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ

3. สื่อการเรียนรู้

3.1 เพลงวันนี้อยินดี

3.2 ใบความรู้ เรื่อง หลักสูตรเครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ

3.3 เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์เรื่อง “ ลูกเสือผล เดชมนี ”

4. กิจกรรม

4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (ชักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)

4.2 เพลงวันนี้อยินดี

4.3 กิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้

1)ผู้กำกับลูกเสือแนะนำ ชี้แจง ความสำคัญของหลักสูตรเครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษให้กับลูกเสือ

2) ผู้กำกับลูกเสือแจกใบความรู้ เรื่องหลักสูตรเครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ

3) ลูกเสือแต่ละหมู่ช่วยกันศึกษาจากใบความรู้ เรื่อง หลักสูตรเครื่องหมายชั้นพิเศษ

4) ลูกเสือแต่ละหมู่ส่งตัวแทนนำเสนอเกณฑ์การได้รับเครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ

5) ผู้กำกับลูกเสือและลูกเสือร่วมกันสรุปรายละเอียดของการได้รับเครื่องหมายลูกเสือ

ชั้นพิเศษ

4.4 ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์เรื่อง “ ลูกเสือผล เดชมนี ”

4.5 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจเครื่องแบบ ชักธงลง เลิก)

5. การประเมินผล

แบบประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มของลูกเสือ

ภาคผนวกประกอบแผนการจัดกิจกรรมที่ 1

เพลงวันนี๋ยินดี

วันนี๋ยินดี ที่เราได้มาพบกัน (ซ้ำ)
ยินดี ยินดี ยินดี มาเถิดมา เราย่อมสนุก
ปลดเปลื้องความทุกข์ ให้มันสิ้นไป
มาเถิดมา เราย่อมจิด
ช่วยกันคิดทำให้การลูกเสือเจริญ

ใบความรู้

เรื่อง หลักสูตรเครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ

ลักษณะเครื่องหมาย

เป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ขนาดด้านละ 1 ซม. ตามแบบพื้นสีทึบภายในมีรูปช่อชัยพฤกษ์สีขาว 2 ช่อ โค้งเข้าหากัน ปลายช่อชัยพฤกษ์มีตราเครื่องหมายหัวลูกศรสีขาว ระหว่างช่อชัยพฤกษ์ มีหน้าเสือสีทอง เครื่องหมายนี้ ติดที่กึ่งกลางกระเป๋าเสื้อข้างขวา

เครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ

เกณฑ์การได้รับเครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ

1. ได้รับเครื่องหมายลูกเสือโลกมาก่อน
2. สอบวิชาพื้นฐานระดับลูกเสือชั้นพิเศษได้ 5 วิชา คือ วิชาการเดินทางสำรวจ วิชาบริการ และวิชาอื่นอีก 3 วิชา ซึ่งลูกเสือเป็นผู้เลือก
3. ผ่านการฝึกอบรมวิชาความคิดริเริ่ม (Initiative Course) ซึ่งประกอบด้วยการเดินทางไกล ไปอยู่ค่ายพักแรมเป็นเวลา 1 คืน การไปอยู่ค่ายพักแรมต้องเดินทางไปยังท้องถิ่นที่ลูกเสือไม่คุ้นเคย จำนวนลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่จะไปอยู่ค่ายพักแรม ควรแบ่งเป็นชุด ชุดละ 4 คน การเดินทางไกลต้องมีระยะทางอย่างน้อย 8 กิโลเมตร และในระหว่างการเดินทางให้สมมุติว่ามีเหตุฉุกเฉินเกิดขึ้นอย่างน้อย 5 อย่าง เช่น ช่วยเหลือผู้ประสบภัย หรือมีผู้ติดอยู่ในที่สูง การใช้เข็มทิศ การปฏิบัติงานในเวลา กลางคืน การแปลรหัส และเหตุฉุกเฉินทางน้ำ เป็นต้น เหตุฉุกเฉินเช่นว่านี้ให้เว้นระยะห่างกันพอสมควร และลูกเสือจำเป็นต้องมีความรู้ในเรื่องแผนที่และเข็มทิศ จึงจะสามารถเดินทางไปถึงจุดหมายปลายทางได้ การฝึกอบรมวิชาความคิดริเริ่มนี้ต้องมีลักษณะเป็นการทดสอบอย่างจริงจังในเรื่องความตั้งใจจริงความคิดริเริ่ม และการพึ่งตนเอง (Self-reliance)
4. คณะกรรมการดำเนินงานของกองและผู้นำกับลูกเสือเห็นว่าเป็นผู้ที่สมควรได้รับเครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ
5. ได้รับอนุมัติจากเลขาธิการสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ (อ้างอิงจากโครงสร้างสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ ตาม พ.ร.บ. 2551) หรือผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัดแล้วแต่กรณี

เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

เรื่อง “ ลูกเสือผล เดชมนิ ”

เมื่อ พ.ศ. 2514 ตำบลน้ำเปรี้ยวจังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นวันหนึ่งที่ลูกเสือผล เดชมนิ พายเรือกลับจากโรงเรียนได้เห็นเรือหางยาวแล่นมาด้วยความเร็วสูง และพุ่งเข้าชนเรือของเด็กหญิง สาลีซึ่งพายนำหน้าเรือของลูกเสือผล เดชมนิ จนทำให้เด็กหญิงสาลีจมน้ำหายไปลูกเสือผลเห็น ดังนั้นจึงถอดเสื้อผ้า กระโดดจากเรือแล้วดำน้ำหาจนพบ และนำตัวเด็กหญิงสาลีขึ้นมาปฐมพยาบาล จนกระทั่งพ้นจากสลบส่วนเรือหางยาวลำนั้นถูกชาวบ้านสกัดจับและส่งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจดำเนินคดีต่อไป

ความนี้ได้ทรงทราบถึงพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบันจึงโปรดเกล้าฯ ให้เบิกตัว ลูกเสือผล เดชมนิ เข้าเฝ้าในวันที่ 1 กรกฎาคม 2514 และพระราชทานเหรียญลูกเสือสรรเสริญชั้น ที่ 3 ให้

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า : การทำความดีความดีนั้นย่อมได้รับผลตอบแทน

ที่มาของเรื่อง : ชำรง วัฒนวิทย์กรรม : 2538 : 76

แบบประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มของลูกเสือ
เรื่อง.....

กลุ่มที่.....ชั้น.....

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมินการเข้าร่วมกิจกรรม																รวม	ผลการ ประเมิน				
		ความสามัคคี				การแสดง ความคิดเห็น				ความมี ระเบียบวินัย				ความตั้งใจ ในการทำงาน							เข้าใจในการ ได้รับ เครื่องหมายฯ		
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1		4	3	2	1	20
1																							
2																							
3																							
4																							
5																							
6																							
7																							
8																							
9																							
10																							

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

เกณฑ์การประเมินคุณภาพคะแนน

ประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มของลูกเสือ ผ่านเกณฑ์การประเมิน ร้อยละ 80 ขึ้นไป
ผ่านเกณฑ์

รายการประเมิน	คุณภาพ			
	4	3	2	1
การเข้าร่วมกิจกรรม กลุ่มของลูกเสือ	อธิบายเนื้อหาได้ ตามประเด็น ที่กำหนดครบถ้วน และให้ความร่วมมือ ในการทำกิจกรรม โดยไม่ต้องตักเตือน	อธิบายเนื้อหาได้ ตามประเด็นที่ กำหนดได้บางส่วน และให้ความร่วมมือ ในการทำกิจกรรม โดยมีการตักเตือน เป็นบางครั้ง	อธิบายเนื้อหาได้ตาม ประเด็นที่กำหนด บางส่วนแต่ยังไม่ ชัดเจนและให้ความ ร่วมมือในการทำ กิจกรรมโดยมีการ ตักเตือนเป็นบางครั้ง	ไม่สามารถ อธิบายเนื้อหาได้ ตามประเด็น ที่กำหนดและไม่ ให้ความร่วมมือใน การทำกิจกรรม

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่(เครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

หน่วยที่ 2 หน้าที่พลเมือง

แผนการจัดกิจกรรมที่ 2 ประวัติการลูกเสือไทย

เวลา 1 ชั่วโมง

1.จุดประสงค์การเรียนรู้

ลูกเสือสามารถอธิบายประวัติการลูกเสือไทยและวิธีดำเนินการของขบวนการลูกเสือได้

2. เนื้อหา

2.1 ประวัติการลูกเสือไทย

2.2 วิธีดำเนินการของขบวนการลูกเสือ

3. สื่อการเรียนรู้

3.1 เพลงวชิราวุธรำลึก

3.2 ใบความรู้เรื่อง ประวัติการลูกเสือไทยและวิธีดำเนินการของขบวนการลูกเสือ

3.3 เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์เรื่องไ่กับสุนัขจิ้งจอก

4. กิจกรรม

4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (ชักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)

4.2 เพลง วชิราวุธรำลึก

4.3 กิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้

1) ผู้กำกับลูกเสือแจกใบความรู้ให้กับลูกเสือ เรื่อง ประวัติการลูกเสือไทยและวิธีดำเนินการของขบวนการลูกเสือแต่ละหมู่ร่วมกันศึกษาจากใบความรู้

2) ผู้กำกับลูกเสือบรรยายประวัติการลูกเสือไทย และวิธีดำเนินการของขบวนการลูกเสือโดยย่อและลูกเสือจดบันทึก

3) ผู้กำกับลูกเสือให้ลูกเสือซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับเนื้อหาที่ฟังและจากการศึกษาใบงานเรื่อง ประวัติการลูกเสือไทยและวิธีดำเนินการของขบวนการลูกเสือ ที่ได้รับ

4) ผู้กำกับลูกเสือและลูกเสือร่วมกันสรุปเกี่ยวกับความรู้ที่ได้รับจากการฟังบรรยายและจากการศึกษาใบความรู้

4.4 ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์เรื่องไ่กับสุนัขจิ้งจอก

4.5 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจเครื่องแบบ ชักธงลง เลิก)

5. การประเมินผล

แบบประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มของลูกเสือ

ภาคผนวกประกอบแผนการจัดกิจกรรมที่ 2

เพลงวชิราวุธรำลึก

วชิราวุธพระมงกุฎเกล้า เจ้าประชา
ก่อกำเนิดลูกเสือมา ข้าเลื่อมใส
พวกเราลูกเสือ เชื่อชาติไทย
เทอดเกียรติพระองค์ไว้ ด้วยภักดี
ลูกเสือรำลึกนึกพระคุณ เทอดบูชา
ปณิธาน รักกษัตริย์ ชาติ ศาสน์ศรี
มาเกิดลูกเสือ สร้างความดี
เพื่อศักดิ์ศรี ลูกเสือไทย ตั้งใจปอง

ใบความรู้

เรื่อง ประวัติการลูกเสือไทยและวิธีดำเนินการของขบวนการลูกเสือ

การลูกเสือ ได้อุบัติขึ้นเป็นแห่งแรกของโลก โดยลอร์ด บาเดน เพาเวลล์ (Lord Baden Powell) ที่ประเทศอังกฤษ เมื่อปี พ.ศ. 2450 (ค.ศ. 1907) สืบเนื่องจากการรบกับพวกบัวร์ (Boar) ในการรักษาเมืองมาฟิง (Mafeking) ที่อาฟริกาใต้ในปี พ.ศ. 2442 ซึ่งบี พี ได้ตั้งกองทหารเด็กให้ช่วยสอดแนมการรบจนรบชนะข้าศึกเมื่อกลับไปประเทศอังกฤษ ในปี พ.ศ. 2450 จึงได้ทดลองนำเด็กชาย 20 คน ไปอยู่ค่ายพักแรมที่เกาะบราวน์ซี (Brownsea Islands) ซึ่งได้ผลดีตามที่คาดหมายไว้ ปี พ.ศ. 2451 บี พี จึงได้ตั้งกองลูกเสือขึ้นเป็นครั้งแรกของโลก ที่ประเทศอังกฤษ

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อพระชนมายุได้ 13 พรรษา ได้เสด็จไปทรงศึกษา ณ ประเทศอังกฤษ ทวีปยุโรป ระหว่างที่ทรงศึกษาอยู่นั้น ได้ทรงทราบเรื่องการสู้รบเพื่อรักษาเมืองมาฟิง (Mafeking) ของ ลอร์ด บาเดน เพาเวลล์ (Lord Baden Powell) ซึ่งได้ตั้งกองทหารเด็กเป็นหน่วยสอดแนมช่วยรบในการรบกับพวกบัวร์ (Boar) จนประสบผลสำเร็จ และได้ตั้งกองลูกเสือขึ้นเป็นครั้งแรกของโลก ที่ประเทศอังกฤษ เมื่อ พ.ศ. 2450 เมื่อพระองค์เสด็จนิวัติสู่ประเทศไทย ก็ได้ทรงจัดตั้งกองเสือป่า (Wild Tiger Corps) ขึ้น เมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม 2454 มีจุดมุ่งหมายเพื่อฝึกหัดให้ข้าราชการและพลเรือนได้เรียนรู้วิชาทหาร เพื่อเป็นคุณประโยชน์ต่อบ้านเมือง รู้จักระเบียบวินัย มีความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ต่อจากนั้นอีก 2 เดือน ก็ได้พระราชทานกำเนิดลูกเสือไทยขึ้นเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2454 ด้วยทรงมีพระราชปรารภว่า เมื่อฝึกผู้ใหญ่เป็นเสือป่า เพื่อเตรียมพร้อมในการช่วยเหลือชาติบ้านเมืองแล้ว เห็นควรที่จะมีการฝึกเด็กชายปฐมวัยให้มีความรู้ทางเสือป่าด้วย เมื่อเติบโตขึ้นจะได้รู้จักหน้าที่และประพฤติตนให้เป็นประโยชน์ต่อชาติบ้านเมืองจากนั้น ทรงตั้งกองลูกเสือกองแรกขึ้นที่โรงเรียนมหาดเล็กหลวง (โรงเรียนวชิราวุธ ในปัจจุบัน) และจัดตั้งกองลูกเสือตามโรงเรียน ต่าง ๆ ให้กำหนดข้อบังคับลักษณะปกครองลูกเสือขึ้น รวมทั้งพระราชทาน คำขวัญให้ลูกเสือว่า “เสียชีพ อย่าเสียสัตย์” ผู้ที่ได้รับยกย่องว่าเป็นลูกเสือไทยคนแรก คือ นายชีพ บุนนาค ซึ่งต่อมา ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็น “นายลิขิตสารสนอง”

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระบิดาแห่งการลูกเสือไทย ทรงสถาปนา ทุกวันที่ 1 กรกฎาคมของทุกปี ถือเป็นวันสำคัญของชาวลูกเสือไทยทั่วประเทศ เพราะตรงกับวันคล้ายวันสถาปนาคณะลูกเสือแห่งชาติ

ลูกเสือโลก ถือกำเนิดขึ้นโดยท่านลอร์ด บาเดน เพาเวลล์ (บี.พี.) เป็นผู้ก่อตั้งกิจการลูกเสือครั้งแรกที่ประเทศอังกฤษ เมื่อปี พ.ศ.2450 โดยมีจุดประสงค์เพื่อเตรียมคนไว้เป็นทหาร และฝึกให้คนบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคมหลังจากนั้นกิจการลูกเสือก็เริ่มแพร่ขยายเข้าไปในประเทศยุโรปที่ไม่มีพระราชบัญญัติเกณฑ์ทหาร กระทั่งแพร่ขยายเข้าไปในประเทศสหรัฐอเมริกา และได้ตั้งกองลูกเสือขึ้นเป็นประเทศที่ 2 เมื่อกิจการลูกเสือแพร่หลายขึ้น ในปี พ.ศ.2451 ท่านลอร์ด บาเดน เพาเวลล์

จึงได้แต่งหนังสือฝึกอบรมลูกเสือขึ้น เพื่อใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน โดยหนังสือเล่มดังกล่าวมีชื่อว่า “Scouting For Boys” และคำว่า “Scout” ซึ่งใช้เรียกแทน “ลูกเสือ” มีความหมายตามตัวอักษร คือ

S : Sincerity หมายถึง ความจริงใจ มีน้ำใสใจจริงต่อกัน

C : Courtesy หมายถึง ความสุภาพอ่อนโยน เป็นผู้มีความรยาดี

O : Obedience หมายถึง การเชื่อฟัง อ่อนน้อมต่อมตน อยู่ในโอวาท

U : Unity หมายถึง ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน รู้รักสามัคคี

T : Thrifty หมายถึง ความมัธยัสถ์ ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด

สำหรับในประเทศไทยเอง กิจการลูกเสือ เริ่มต้นขึ้นเมื่อพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ทรงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้สถาปนากองเสือป่าขึ้นก่อน เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2454 เพื่อฝึกอบรมข้าราชการพลเรือน ให้เรียนรู้วิชาการด้านทหาร เพื่อเป็นกำลังสำรองในยามเกิดศึกสงคราม และเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ต่อประชาชนในยามสงบ เช่น ช่วยปราบปรามโจรผู้ร้าย เป็นต้น นอกจากนี้ ยังทรงเห็นว่า ลูกเสือจะช่วยให้คนไทยรู้จักรักชาติ มีมนุษยธรรม มีความเสียสละ สามัคคี และมีความกตัญญูกระทั่งอีก 2 เดือนถัดมา เมื่อพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเห็นว่ากิจการเสือป่าเจริญก้าวหน้ามั่นคงดีแล้ว พระองค์จึงมีพระบรมราชโองการจัดตั้งกองลูกเสือขึ้น ในวันที่ 1 กรกฎาคม ซึ่งถือเป็นประเทศที่ 3 ของโลกที่จัดตั้งกองลูกเสือขึ้น ต่อจากประเทศอังกฤษ และสหรัฐอเมริกา โดยผู้ที่ได้ชื่อว่าเป็นลูกเสือไทยคนแรก คือ “นายซัพพ์ บุนนาค” จากนั้นนานาชาติในยุโรปจึงจัดตั้งกองลูกเสือของตนขึ้นบ้าง ทำให้ลูกเสือกลายเป็นองค์การสากล และมีความสัมพันธ์กันทั่วโลก โดยถือว่าลูกเสือทั่วโลกเป็นพี่น้องกันหมด

ลูกเสือกองแรกของไทยก่อตั้งขึ้นที่โรงเรียนมหาดเล็กหลวงเรียก เรียกว่า “ลูกเสือกรุงเทพฯ ที่ 1” ก่อนที่จะขยายตัวไปจัดตั้งตามโรงเรียน และสถานที่ต่าง ๆ โดยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชทานคติพจน์ เพื่อให้เด็กที่จะเข้าประจำการในกองลูกเสือได้ปฏิญาณตนว่า “เสียชีพอย่าเสียสัตย์” ในสมัยนั้นกิจการลูกเสือไทยเลื่องลือไปยังนานาชาติว่า “พระเจ้าแผ่นดินสยามทรงใฝ่พระทัยในกิจการลูกเสือเป็นอย่างยิ่ง” ถึงกับทำให้กองลูกเสือที่ 8 ของประเทศอังกฤษ ได้มีหนังสือขอพระราชทานนามลูกเสือกองนี้ว่า “กองลูกเสือในพระบาทสมเด็จพระเจ้าแผ่นดินสยาม” ซึ่งพระองค์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานให้ตามความประสงค์ และลูกเสือกองนี้ได้ติดเครื่องหมายข้างเผือกที่แขนเสื้อทั้งสองข้าง และยังปรากฏอยู่ตราบนเสื้อทุกวันนี้หลังจากทรงสถาปนากิจการลูกเสือขึ้นมาแล้ว ได้ทรงโปรดเกล้าฯ ให้ตราข้อบังคับลักษณะการปกครองลูกเสือ และตั้งสภากรรมการจัดการลูกเสือแห่งชาติขึ้นโดยพระองค์ ทรงดำรงตำแหน่งสภานายก ต่อมาทุกครั้งที่พระองค์เสด็จไปยังจังหวัดใดก็ตามก็จะทรง

โปรดเกล้าฯ ให้กระทำพิธีเข้าประจำกองลูกเสือประจำจังหวัดนั้น ๆ ให้ด้วยและหลังจาก พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวสวรรคต พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 ก็ได้ทรงฟื้นฟูกิจการลูกเสืออีกครั้ง โดยในปี พ.ศ.2470 พระองค์โปรดเกล้าฯ ให้มีการชุมนุมลูกเสือแห่งชาติขึ้นเป็นครั้งแรกในบริเวณพระราชอุทยานสราญรมย์และจัดให้อบรมลูกเสือหลายรุ่น กระทั่งรุ่นสุดท้ายในปี พ.ศ.2475 ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครองขึ้น กิจการลูกเสือจึงได้รับการปรับปรุงใหม่ โดยรัฐบาลได้จัดตั้งหน่วยยุวชนทหาร และรับเด็กที่เคยเป็นลูกเสือมาแล้ว มาฝึกวิชาทหาร ส่วน กิจการลูกเสือก็ขยายให้กว้างขวางขึ้น โดยมีการจัดตั้งกองลูกเสือเหล่าเสือและลูกเสือเหล่าสมุทร เสนาขึ้น เพื่อฝึกพร้อมกับยุวชนทหาร ทำให้กิจการลูกเสือซบเซาลงบ้างในยุคนี้

ในปี พ.ศ.2490 กิจการลูกเสือกลับมาฟื้นฟูอีกครั้ง หลังจากทางราชการได้จัดชุมนุมลูกเสือแห่งชาติ และส่งเจ้าหน้าที่ในกองลูกเสือไปรับการฝึกอบรมวิชาลูกเสือตามมาตรฐานสากล และตามแบบนานาประเทศ กระทั่งมีมีพระราชบัญญัติลูกเสือบังคับใช้ โดยคณะกรรมการลูกเสือแห่งชาติเป็นผู้บริหาร วัตถุประสงค์ของขบวนการลูกเสือได้รับการปรับปรุงและเน้นให้เห็นชัดเจนรัดกุม ยิ่งขึ้น มีความว่า “คณะลูกเสือแห่งชาติมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาลูกเสือทั้งทางกาย สติปัญญา จิตใจ และศีลธรรม ให้เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบสร้างสรรค์สังคมให้มีความเจริญก้าวหน้า เพื่อความสุขและความมั่นคงของประเทศชาติ” การกำหนดวันสถาปนาลูกเสือแห่งชาติเพื่อเป็นการระลึกถึงพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงก่อตั้งกิจการลูกเสือไทยให้พัฒนารุ่งเรือง มาจวบจนทุกวันนี้ ทางราชการจึงกำหนดให้ทุกวันที่ 1 กรกฎาคมของทุกปีเป็น “วันคล้ายวันสถาปนาคณะลูกเสือแห่งชาติ” หรือ “วันลูกเสือ” โดยในวันนี้นับว่าลูกเสือไทยจะจัดกิจกรรมที่เป็นการระลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของ พระองค์ท่าน รวมทั้งนำพวงมาลาไปถวายบังคมที่พระบรมรูปฯ สถานพระบรมราชานุสรณ์ และจัดให้มีการสวนสนามในโรงเรียน หรือสถานที่ต่าง ๆ เช่น ณ สนามศุภชลาศัย หรือสนามกีฬาแห่งชาติ ที่ทุก ๆ ปี จะมีเหล่าลูกเสือจำนวนกว่าหมื่นคนมาร่วมเดินสวนสนาม เพื่อแสดงความเคารพ และกล่าว ทบทวนคำปฏิญาณต่อองค์พระประมุขคณะลูกเสือแห่งชาติ เพื่อประกาศความเป็นลูกเสืออย่างแท้จริง

ลูกเสือสำรอง : อายุ 8-11 ปี เทียบชั้นเรียน ป.1-ป.4 มีคติพจน์คือ ทำดีที่สุด (DO YOUR BEST)

ลูกเสือสามัญ : อายุ 12-13 ปี เทียบชั้นเรียน ป.5-ป.6 มีคติพจน์คือ จงเตรียมพร้อม (BE PREPARED)

ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ : อายุ 15-17 ปี เทียบชั้นเรียน ม.1-ม.3 มีคติพจน์คือ มองไกล (LOOK WIDE)

ลูกเสือวิสามัญ : อายุ 17-23 ปี เทียบชั้นเรียน ม.4-ม.6 มีคติพจน์คือ บริการ (SERVICE)

ลูกเสือชาวบ้าน : อายุ 15-18 ปี มีคติพจน์คือ เสียชีพอย่าเสียสัตย์

ส่วนผู้หญิงให้เรียกว่า “เนตรนารี” และแบ่งประเภทเหมือนลูกเสือ

ปี พ.ศ. 2463 ได้จัดส่งผู้แทนคณะลูกเสือไทย จำนวน 4 คน ไปร่วมงานชุมนุมลูกเสือโลก ครั้งที่ 1 (1st World Scout Jamboree) ซึ่งจัดเป็นครั้งแรกของโลก ณ อาคารโอลิมเปีย กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ

ปี พ.ศ. 2465 คณะลูกเสือไทย ได้สมัครเข้าเป็นสมาชิกของสมาชิกลูกเสือโลก ซึ่งขณะนั้นมีสมาชิกรวมทั้งสิ้น 31 ประเทศ ประเทศทั้ง 31 ประเทศนี้ นับเป็นสมาชิกรุ่นแรก หรือสมาชิกผู้ก่อการจัดตั้ง (Foundation Members) สมาชิกลูกเสือโลกขึ้นมา

ปี พ.ศ. 2467 ได้จัดส่งผู้แทนคณะลูกเสือไทย 10 คน ไปร่วมงานชุมนุมลูกเสือโลก ครั้งที่ 2 ณ ประเทศเดนมาร์ก

ปี พ.ศ. 2468 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จสวรรคต เมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน 2468

ปี พ.ศ. 2454 (ค.ศ. 1911) พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ทรงก่อตั้งกิจการลูกเสือไทย เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2454

ปี พ.ศ. 2463 (ค.ศ. 1920) ส่งผู้แทนคณะลูกเสือไทยไปร่วมงานชุมนุมลูกเสือโลก ครั้งที่ 1 ณ ประเทศอังกฤษ

ปี พ.ศ. 2465 (ค.ศ. 1922) คณะลูกเสือแห่งชาติ เข้าเป็นสมาชิกสมาชิกลูกเสือโลก

ปี พ.ศ. 2467 (ค.ศ. 1924) ส่งผู้แทนคณะลูกเสือไทยไปร่วมงานชุมนุมลูกเสือโลก ครั้งที่ 2 ณ ประเทศเดนมาร์ก

ปี พ.ศ. 2470 (ค.ศ. 1927) จัดงานชุมนุมลูกเสือแห่งชาติ ครั้งที่ 1 (1st National Jamboree)

ปี พ.ศ. 2499 (ค.ศ. 1956) เป็นสมาชิกของสำนักงานลูกเสือภาคตะวันออกไกล ซึ่งเพิ่งจัดตั้งขึ้น ขณะนั้นมีประเทศสมาชิกอยู่ 10 ประเทศ

ปี พ.ศ. 2504 (ค.ศ. 1961) เฉลิมฉลองครบรอบ 50 ปีการลูกเสือไทย

ปี พ.ศ. 2505 (ค.ศ. 1962) เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมผู้บังคับบัญชาลูกเสือภาคตะวันออกไกล ครั้งที่ 3 (3rd Far East Scout Conference) ณ ศาลาสันติธรรม

1. ยุคก่อตั้ง (พ.ศ. 2454 – 2468) รวม 14 ปีอยู่ในรัชกาลที่ 6

1 พฤษภาคม พ.ศ. 2454ทรงจัดตั้งกองเสือป่า(Wild Tiger Corps) เพื่อให้ข้าราชการและพลเรือนได้มีโอกาสฝึกหัดวิชาทหารเพื่อเป็นคุณประโยชน์ต่อตนเองและบ้านเมืองในอันที่จะทำให้รู้จักระเบียบวินัย มีกำลังใจ กำลังกายเข้มแข็ง มีความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

1 กรกฎาคม พ.ศ. 2454ทรงสถาปนาลูกเสือไทย โดยตราข้อบังคับลักษณะปกครองลูกเสือ และจัดตั้งกองลูกเสือขึ้นตามโรงเรียน และสถานที่อันสมควร และพระราชทานคำขวัญให้กับลูกเสือไว้ว่า “เสียชีพอย่าเสียสัตย์”จากนั้นได้ตั้งสภากรรมการกลางจัดการลูกเสือแห่งชาติขึ้น โดยพระองค์ทรงดำรงตำแหน่งสภานายกและหลังจากนั้นพระมหากษัตริย์องค์ต่อมาทรงเป็นสภานายกสภาลูกเสือแห่งชาติตลอดมาจนถึงปี พ.ศ. 2490 ในยุคนี้มีเหตุการณ์สำคัญ ๆ เช่น พ.ศ. 2454 - ตั้งลูกเสือกองแรกที่ โรงเรียนมหาดเล็ก (คือ โรงเรียนวชิราวุธปัจจุบัน) เป็นกองลูกเสือในพระองค์ เรียกว่า กองลูกเสือกรุงเทพ ที่ 1

ปี พ.ศ. 2458พระราชทานเหรียญราชนิยมให้แก่ลูกเสือโท ฝ่าย บุญเลี้ยง
(ต่อมาเป็นขุณวศาสน์ตรุณกิจ)

ปี พ.ศ. 2459ตั้งโรงเรียนผู้กำกับลูกเสือในพระบรมราชูปถัมภ์ขึ้น ณ สโมสรเสือป่าจังหวัดพระนคร หลักสูตร 2 เดือน เปิดได้ 4 ปีก็ล้มเลิก

ปี พ.ศ. 2463ส่งผู้แทนลูกเสือไทย 4 คน ไปร่วมงานชุมนุมลูกเสือโลกครั้งที่ 1 (World Scout Jamboree) ณ โคลัมเบีย กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ โดยมี นายสวัสดิ์ สุมิตร เป็นหัวหน้าคณะ

ปี พ.ศ. 2465คณะลูกเสือไทยสมัครเข้าเป็นสมาชิกของสมาชิกลูกเสือโลก เป็นกลุ่มแรก มีประเทศต่างๆ รวม 31 ประเทศ และถือเป็นสมาชิกผู้ก่อตั้ง (Foundation Members) ขององค์การลูกเสือโลก

ปี พ.ศ. 2467ส่งผู้แทนคณะลูกเสือไทย 10 คน ไปร่วมงานชุมนุมลูกเสือโลกครั้งที่ 2 ณ ประเทศ เดนมาร์กโดยพระยาภรตราชา เป็นหัวหน้าคณะ

ปี พ.ศ. 2468การลูกเสือไทยสูญเสียพระผู้พระราชทานกำเนิดลูกเสือไทยรัชกาลที่ 6

2. ยุคส่งเสริม (พ.ศ. 2468 – 2482) สมัยรัชกาลที่ 7 จนถึงสงครามโลกครั้งที่ 2 ยุคนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

2.1 ก่อนเปลี่ยนแปลงการปกครอง รัชกาลที่ 7 ยังทรงเป็นสภานายกสภากรรมการกลางจัดการลูกเสือแห่งชาติอยู่

ปี พ.ศ. 2470มีการชุมนุมลูกเสือแห่งชาติ ครั้งที่ 1 (1st National Scout Jamboree) ณ พระราชอุทยาน สราญรมย์ กรุงเทพฯ และกำหนดให้มีการชุมนุมลูกเสือแห่งชาติครั้งต่อไปในทุกๆ 3 ปี

ปี พ.ศ. 2472ส่งผู้แทนไปร่วมงานชุมนุมลูกเสือโลกครั้งที่ 3 ณ ประเทศอังกฤษ

ปี พ.ศ. 2473 มีการชุมนุมลูกเสือแห่งชาติครั้งที่ 2 ณ พระรามราชนิเวศน์ จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งมีคณะลูกเสือต่างประเทศจากญี่ปุ่นมาร่วมงานด้วย โดยจัดหลักสูตร 2 เดือน ดำเนินการได้ 2 ปี ก็ล้มเลิก เพราะเปลี่ยนการปกครอง

2.2 ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง รัชกาลที่ 7 ก่อนสละราชสมบัติและรัชกาลที่ 8 จนถึงสงครามโลกครั้งที่ 2 (พ.ศ. 2475 – 2482)

ปี พ.ศ. 2475 หลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง ได้จัดตั้ง “ลูกเสือสมุทรเสนา” ขึ้นอีกหนึ่งเหล่า โดยจัดตั้งกองลูกเสือเหล่าสมุทรเสนาในจังหวัดแถบชายทะเลเพื่อให้เด็กในท้องถิ่นมีความรู้ความสามารถในวิทยาการทางทะเล

ปี พ.ศ. 2476 ตั้งกรมพลศึกษาขึ้นในกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีกองลูกเสืออยู่ในกรมพลศึกษา และส่งผู้แทนไปร่วมชุมนุมลูกเสือโลกครั้งที่ 4 ประเทศอังการี โดยมีนายอภัย จันทวิมล เป็น หัวหน้า

- ได้จัดทำตราคณะลูกเสือแห่งชาติขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสากล ที่คณะลูกเสือต่างๆ ทั่วโลก ต่างก็มีตราคณะลูกเสือของตนเองทั้งสิ้น โดยจัดทำตราเป็นรูป (Fleur de lis) กับ รูปหน้าเสือ ประกอบกัน และมีตัวอักษรคำขวัญอยู่ภายใต้ว่า “เสียชีพอย่าเสียสัตย์” และ ประกาศ ใช้ตราประจำคณะลูกเสือแห่งชาติ และกฎลูกเสือ 10 ข้อ

- เปิดการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือ ซึ่งเรียกในทางราชการว่า การฝึกอบรมวิชาพลศึกษา (ว่าด้วยลูกเสือ) ประจำปี 2478 เป็นเวลา 1 เดือน

- ประกาศตั้งลูกเสือสมุทรเสนา พ.ศ. 2479 ประกาศใช้หลักสูตรลูกเสือเสนา และสมุทรเสนา

- พระราชบัญญัติธง พ.ศ. 2479 กำหนดลักษณะธงประจำกองคณะลูกเสือแห่งชาติ และธงประจำกองลูกเสือ

ปี พ.ศ. 2482 พระราชบัญญัติลูกเสือขึ้นสิ่งสำคัญคือให้คณะลูกเสือแห่งชาติมีสภาพเป็นนิติบุคคลได้ จัดตั้งสภากรรมการกลางจัดการลูกเสือแห่งชาติ จังหวัดลูกเสือ อำเภอลูกเสือ และ แบ่งลูกเสือออกเป็น 2 เหล่า คือ ลูกเสือเสนา และลูกเสือสมุทรเสนา

- มีพระราชบัญญัติให้ทรัพย์สินกองเสือป่าเป็นของคณะลูกเสือแห่งชาติ
- รัฐบาลได้จัดตั้ง “ยุวชนทหาร” ขึ้นมาซ้อนกับกิจการลูกเสือ การฝึกยุวชนทหาร แตกต่างจากการฝึกลูกเสือ โดยเป็นการฝึกเยาวชนของชาติในทางทหารอย่างแท้จริง

3. ยุคประดับประดา (พ.ศ. 2483 – 2489) ระยะเวลาที่ลูกเสือซบเซาลงมาก เนื่องจากอยู่ภาวะสงคราม

ปี พ.ศ. 2485 มีการออกพระราชบัญญัติลูกเสือ (ฉบับปี พ.ศ. 2485) มีสาระสำคัญคือ กำหนดให้พระมหากษัตริย์ ทรงดำรงตำแหน่งบรมราชาูปถัมภ์คณะลูกเสือแห่งชาติ

ปี พ.ศ. 2488 สงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุด การลูกเสือเริ่มฟื้นฟูปะทุทั่วโลก

ปี รัชกาลที่ 8 เสด็จฉินวัติสู่พระนคร และถูกลอบปลงพระชนม์

4. ยุคก้าวหน้า (พ.ศ. 2489 – 2514) เริ่มต้น รัชกาลที่ 9 แบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ

4.1 ระยะเริ่มก้าวหน้า (พ.ศ. 2489 – 2503)

ปี พ.ศ. 2496 เริ่มดำเนินการสร้างค่ายลูกเสือวชิราวุธ ตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ปี พ.ศ. 2497 มีการชุมนุมลูกเสือแห่งชาติครั้งที่ 3 ณ สนามกีฬาแห่งชาติ

ปี พ.ศ. 2500 ส่งผู้แทนจากประเทศไทยไปร่วมชุมนุมลูกเสือโลกครั้งที่ 9 ณ ประเทศอังกฤษ เพื่อเฉลิมฉลองอายุครบ 100 ปี ของลอร์ด บาเดน เพาเอลล์

ปี พ.ศ. 2501

- เปิดการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือสำรอง ขั้นความรู้เบื้องต้นเป็นครั้งแรกในประเทศไทย
- จัดตั้งกองลูกเสือสำรองกองแรกขึ้นในประเทศไทย 5 สิงหาคม 2501

ปี พ.ศ. 2503

- เปิดการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือสำรอง ขั้นชุดเบดจ์ ครั้งที่ 1 ณ พระตำหนักอ่าวศิลา จังหวัดชลบุรี
- ส่งผู้แทนไปร่วมประชุมสมัชชาลูกเสือโลกครั้งที่ 2 ณ ประเทศพม่า

4.2 ระยะก้าวหน้า (2504 – 2514)

ปี พ.ศ. 2504

- มีการชุมนุมลูกเสือแห่งชาติ ครั้งที่ 4 ณ สวนลุมพินี พระนคร เพื่อเฉลิมฉลองที่คณะลูกเสือไทยมีอายุครบ 50 ปี
- เปิดการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือสามัญ ขั้นชุดเบดจ์ รุ่นที่ 1 ณ ค่ายลูกเสือวชิราวุธ
- วางศิลาฤกษ์ศาลาวชิราวุธ

ปี พ.ศ. 2505 พลเอกถนอม กิตติขจร รองนายกรัฐมนตรี เปิดค่ายลูกเสือวชิราวุธ

- 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2505 รัชกาลที่ 9 ทรงประกอบพิธีเปิดศาลาวชิราวุธปี พ.ศ. 2506
- เปิดการฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือสามัญ ขั้นชุดเบดจ์ รุ่นที่ 1 ณ ค่ายลูกเสือวชิราวุธ
- จัดตั้งกองลูกเสือสามัญ วันที่ 18 มีนาคม พ.ศ. 2506
- ได้มีการฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้านขึ้นครั้งแรก ณ อำเภอด่านช้าง จังหวัดเลย โดยกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน เป็นผู้ริเริ่มดำเนินการ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงรับกิจการลูกเสือชาวบ้านไว้ในพระบรมราชานุเคราะห์
- ส่งผู้แทนคณะลูกเสือไทยเข้าไปร่วมการประชุมลูกเสือโลกครั้งที่ 13 ณ ประเทศญี่ปุ่น

5. ยุคประชาชน (พ.ศ. 2514 – ปัจจุบัน) เนื่องจากปี 2514 เป็นปีที่มีการฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้านเป็นครั้งแรก

ปี พ.ศ. 2516

- รับกิจการลูกเสือชาวบ้านเป็นส่วนหนึ่งของคณะลูกเสือแห่งชาติ
- กระทรวงศึกษาธิการมีคำสั่งให้นำวิชาลูกเสือเข้าอยู่หลักสูตรโรงเรียน
- มีการจัดตั้งกองลูกเสือสามัญขึ้นในโรงเรียน

- รัชกาลที่ 9 ทรงประกอบพิธีเปิดการประชุมชุมนุมลูกเสือแห่งชาติ ครั้งที่ 8 ณ ค่ายลูกเสือวชิราวุธ

ปี พ.ศ. 2518

- ส่งผู้แทนไปร่วมการประชุมลูกเสือโลก ครั้งที่ 14 ณ ประเทศเดนมาร์ก
- ส่งผู้แทนเข้าร่วมประชุมสมัชชาลูกเสือโลก ครั้งที่ 14 ณ ประเทศเดนมาร์ก
- นายแพทย์ บุญสม มาร์ติน ได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการลูกเสือโลกจากการประชุม

สมัชชาลูกเสือโลก ครั้งที่ 28 ณ เมืองดาการ์ ประเทศเซเนกัล

ปี พ.ศ. 2536 เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมสมัชชาลูกเสือโลก ครั้งที่ 13 ณ กรุงเทพฯ

(33rd World Scout Conference)

ปี พ.ศ. 2544 จัดงานชุมนุมลูกเสือแห่งชาติ ครั้งที่ 16 / งานชุมนุมเตรียมงานชุมนุมลูกเสือโลก ครั้งที่ 20 (16th National Jamboree / Pre 20th Scout Jamboree, 2003) เพื่อเฉลิมฉลองครบรอบ 90 ปี คณะลูกเสือไทย

28 ธันวาคม 2544 เป็นเจ้าภาพจัดงานชุมนุมลูกเสือโลก ครั้งที่ 20 (20th World Scout Jamboree, 2003) ณ บริเวณหาดยาว ฐานทัพเรือสัตหีบ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ซึ่งมีเยาวชนลูกเสือชาย – หญิง กว่า 30,000 คน จาก 151 ประเทศทั่วโลกมาร่วมงาน

5-9 ธันวาคม 2546 จัดงานชุมนุมลูกเสือมุฮิบบาห์ (12th Muhibbah Jamboree)

ณ ค่ายลูกเสือไทยเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง มีลูกเสือไทย จำนวน 1,266 คน และลูกเสือต่างประเทศในแถบชายแดนภาคใต้ได้แก่ มาเลเซีย 15 คน ศรีลังกา 4 คน และสหรัฐอเมริกา 6 คน เข้าร่วมงานทั้งสิ้น 1,736 คน

20-24 กรกฎาคม 2547 จัดงานชุมนุมผู้บังคับบัญชาลูกเสือครั้งที่ 3 (INDABA)

ณ ค่ายลูกเสือวชิราวุธ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี มีผู้บังคับบัญชาลูกเสือเข้าร่วมงานชุมนุมฯ จำนวน 3,500 คน

*หมายเหตุในสมัยรัชกาลที่ 9 ได้มีการจัดตั้งค่ายลูกเสือระดับจังหวัดและระดับอำเภอทั่วประเทศ เพื่อเป็นที่ฝึกอบรมลูกเสือ และผู้บังคับบัญชาลูกเสือ

เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

เรื่อง ไก่กับสุนัขจิ้งจอก

สุนัขจิ้งจอกตัวหนึ่งคอยเดินวนเวียนอยู่ใกล้ๆ กับเล้าไก่ สร้างความหวาดกลัวให้กับลูกไก่มาก ไก่ตัวหนึ่งจึงบินขึ้นไปอยู่บนรั้วและเฝ้าจับตาดูสุนัขจิ้งจอกด้วยความหวาดกลัว เมื่อใดที่เจ้าสุนัขจิ้งจอกขยับตัวเข้ามาใกล้ มันก็จะบินหนีไปอย่างรวดเร็ว ทำให้ไก่ตัวอื่น ๆ เยาะเย้ยถากถางในการกระทำของมัน และดูหมิ่นว่ามันขี้ขลาด

เจ้าไก่ได้ฟังดังนั้นก็ตอบออกไปว่า “เจ้าจะเรียกข้าว่าอย่างไรก็ได้แต่สำหรับข้าเองรู้จักพิษสงของสุนัขจิ้งจอกดี และข้าแน่ใจว่า ถ้ามีสักครั้งหนึ่งที่เจ้าได้เผชิญหน้ากับสุนัขจิ้งจอกเช่นเดียวกับที่ข้าเคยนั้น พวกเจ้าก็อาจจะไม่มีสภาพไม่ผิดไปจากข้าอย่างแน่นอน”

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า: การยอมรับว่าตนเป็นคนขลาด แต่รู้จักระวังภัย ดีกว่าเสแสร้งเป็นคนกล้าหาญแล้วต้องพบจุดจบในภายหลัง

ที่มาของเรื่อง : แอปเปิ้ลคิดส์. 100 นิทานอีสป.2548 : 10

แบบประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มของลูกเสือ
เรื่อง.....

กลุ่มที่.....ชั้น.....

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมินการเข้าร่วมกิจกรรม																รวม	ผลการ ประเมิน				
		ความสามัคคี				การแสดง ความคิดเห็น				ความมี ระเบียบวินัย				ความตั้งใจ ในการทำงาน							อธิบาย ประวัติการ ลูกเสือไทยฯ		
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1		4	3	2	1	20
1																							
2																							
3																							
4																							
5																							
6																							
7																							
8																							
9																							
10																							

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

เกณฑ์การประเมินคุณภาพคะแนน

ประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มของลูกเสือผ่านเกณฑ์การประเมิน ร้อยละ 80 ขึ้นไป

ผ่านเกณฑ์

รายการประเมิน	คุณภาพ			
	4	3	2	1
การเข้าร่วมกิจกรรม กลุ่มของลูกเสือ	อธิบายเนื้อหาได้ ตามประเด็น ที่กำหนดครบถ้วน และให้ความร่วมมือ ในการทำกิจกรรม โดยไม่ต้องตักเตือน	อธิบายเนื้อหาได้ ตามประเด็นที่ กำหนดได้บางส่วน และให้ความร่วมมือ ในการทำกิจกรรม โดยมีการตักเตือน เป็นบางครั้ง	อธิบายเนื้อหาได้ตาม ประเด็นที่กำหนด บางส่วนแต่ยังไม่ ชัดเจนและให้ความ ร่วมมือในการทำ กิจกรรมโดยมีการ ตักเตือนเป็นบางครั้ง	ไม่สามารถ อธิบายเนื้อหาได้ตาม ประเด็น ที่กำหนดและไม่ ให้ความร่วมมือในการ ทำกิจกรรม

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่(เครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
หน่วยที่ 2 หน้าที่พลเมือง

แผนการจัดกิจกรรมที่ 3 เรื่อง การพัฒนาตนเอง

เวลา 1 ชั่วโมง

1.จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ลูกเสือสามารถเป็นแบบอย่างและแนะนำผู้อื่นให้มีความรักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และ
เทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ได้
- 2 . ลูกเสือสามารถแปลความหมายและปฏิบัติตนตามค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการได้

2. เนื้อหา

1. การปฏิบัติตนที่แสดงออกถึง ความรักชาติ การยึดมั่นในศาสนา การเทิดทูนสถาบัน
พระมหากษัตริย์
- 2.ค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ

3. สื่อการเรียนรู้

- 3.1 ใบความรู้ที่ 1 เรื่อง สถาบันหลักที่ควรเทิดทูน
- 3.2 ใบงานที่ 1 เรื่อง สถาบันหลักที่ควรเทิดทูน
- 3.3 ใบความรู้ที่ 2 เรื่อง ค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ
- 3.4 ใบงานที่ 2 เรื่อง ค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ
- 3.5 ใบความรู้ที่ 3 เรื่อง ระบบการปกครองท้องถิ่นของประเทศไทย
- 3.6 ใบงานที่ 3 เรื่อง ระบบการปกครองท้องถิ่นของประเทศไทย
- 3.7 ใบความรู้ที่ 4 เรื่อง การช่วยเหลือเพื่อนบ้าน
- 3.8 ใบงานที่ 4 เรื่อง การช่วยเหลือเพื่อนบ้าน
- 3.9 ใบความรู้ที่ 5 เรื่อง หน้าที่พลเมือง
- 3.10 ใบงานที่ 5 หน้าที่พลเมือง
- 3.11 เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์เรื่อง เทวดากับอูฐผู้โง่เขลา

4. กิจกรรม

- 4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (ชักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)
- 4.2 เพลง อย่าเกียจคร้าน
- 4.3 กิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้
  - 1) ผู้กำกับลูกเสือและลูกเสือร่วมกันสนทนาถึงเรื่อง 3 สถาบันหลักที่ควรเทิดทูนและ
เรื่องค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ
  - 2) ผู้กำกับลูกเสือ แจกใบความรู้ และใบงานให้กับลูกเสือ ตามที่กำหนดให้แต่ละหมู่และ
ให้ร่วมกันอภิปรายกลุ่ม
  - 3) ลูกเสือแต่ละหมู่ช่วยกันศึกษาใบความรู้และใบงาน แล้วนำเสนอต่อที่ประชุมใหญ่
  - 4) ผู้กำกับลูกเสือและลูกเสือร่วมกันสรุปบทเรียนให้เป็นในทิศทางเดียวกัน

- 4.4 ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องที่เป็นคติสอนใจ เรื่อง เทวดากับอสูรผู้โง่เขลา
4.5 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจสอบเครื่องแบบ ชักธงลง เลิก)

5. การประเมินผล

แบบประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มของลูกเสือ

ภาคผนวกประกอบแผนการจัดกิจกรรมที่ 3

เพลง

เพลงอย่าเกียจคร้าน

อย่าเกียจคร้านการทำงาน นะพวกเรา
งานหนักงานเบา เหนื่อยแล้วเราพักผ่อนก็หาย
ไม่ทำงาน หลบหลีกงาน ด้วยเกียจคร้าน
เอาแต่สบาย แก่จนตาย ขอทำนายว่าไม่เจริญ
แก่จนตาย ขอทำนายว่าไม่เจริญ

ใบความรู้ที่ 1

เรื่อง 3 สถาบันหลักที่ควรเทิดทูน

สถาบันชาติ

ความรักชาติ ชาติ หมายถึง แผ่นดินที่มีประชาชนยึดครอง มีอาณาเขตที่แน่นอน มีการปกครองเป็นสัดส่วน มีผู้นำเป็นผู้ปกครองประเทศและประชาชนทั้งหมด ด้วยกฎหมายที่ประชาชนในชาตินั้นกำหนดขึ้น เช่น ประเทศไทย มีอาณาเขต มีเนื้อที่ประมาณ 513,115 ตารางกิโลเมตร มีประชากรประมาณ 66.7 ล้านคน (พ.ศ. 2555) มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข มีศาสนาพุทธ เป็นศาสนาประจำชาติ มีวัฒนธรรมขนบธรรมเนียม และจารีตประเพณี เป็นเอกลักษณ์ประจำชาติของตนเอง สืบทอดกันมาจากรบรรพบุรุษเป็นเวลายาวนาน ผู้ที่มีความรักชาติ จะช่วยกันปกป้องรักษาชาติ ไม่ให้ศัตรูมารุกรานหรือทำร้าย ทำลาย เพื่อให้ลูกหลานได้อยู่อาศัยต่อไป และทำนุบำรุงบ้านเมืองให้เจริญรุ่งเรืองให้อยู่ร่วมกันด้วย ความสงบสุขสืบไป ส่วนผู้ที่ไม่รักชาติ ก็จะเป็นผู้ที่ไม่ดีต่อชาติ เปิดโอกาสให้ผู้อื่นเข้ามาทำร้าย ทำลาย แล้วยึดครองประเทศชาติ สร้างความแตกแยกให้คนในชาติ นำความเสื่อมเสียมาให้ประเทศชาติ บ้านเมือง

สถาบันศาสนา

จากการศึกษาประวัติความเป็นมาของศาสนาพบว่าศาสนาเกิดจากความต้องการด้านจิตใจของมนุษย์ เพื่อสร้างความรู้สึกร่มเย็นและปลอดภัยทางด้านจิตใจ กล่าวคือ มนุษย์สมัยก่อนมีความรู้ความสามารถจำกัด ขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของปรากฏการณ์ธรรมชาติ จึงคิดว่าเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในชีวิตและสิ่งแวดล้อมของตัวนั้น เช่น ฝนตก ไฟผ่า น้ำท่วม แผ่นดินไหว โรคระบาด เป็นต้น เกิดจากอำนาจลึกลับและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ มนุษย์จึงพากันกราบไหว้บูชา เช่น สรวง เพื่อหวังจะให้ดวงวิญญาณอำนาจลึกลับ หรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์นั้นพึงพอใจ จะได้ช่วยคุ้มครองปกป้องรักษาพวกตน ซึ่งความคิดเช่นนี้ได้ทำให้เกิดระบบความเชื่อต่างๆ และสถาบันศาสนาขึ้นในที่สุดกลุ่มสังคมในสถาบันศาสนา ที่สำคัญได้แก่ คณะสงฆ์ และกลุ่มผู้ปฏิบัติธรรม โดยมีตำแหน่งหรือสถานภาพทางสังคม

ต่าง ๆ กัน ต่างมีบทบาทหน้าที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันตามสถานภาพทางสังคมดังกล่าวเป็นแบบแผน พฤติกรรมในการประพฤติปฏิบัติตนของสมาชิก โดยทั่วไปแบบแผนพฤติกรรมในการปฏิบัติของ สมาชิกในสังคม ย่อมเป็นไปตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ และเป็นไปตามประเพณีทาง ศาสนานั้น ๆ กิจกรรมของประเพณีทางศาสนามีความสำคัญในการสร้างความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอัน เดียวกันของสมาชิกในสังคมสร้างความเป็นปึกแผ่นให้แก่สังคมสร้างเสริมและถ่ายทอดวัฒนธรรมแก่ สังคมควบคุมสมาชิกให้ปฏิบัติตามบรรทัดฐานของสังคมสนองความต้องการทางจิตใจแก่สมาชิกเมื่อ สมาชิกเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ

สถาบันพระมหากษัตริย์

ประเทศไทยมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของประเทศตลอดมา พระมหากษัตริย์ของไทย ได้ทรงปกครองแผ่นดินด้วยทศพิธราชธรรม ได้ทรงบำบัดทุกข์บำรุงสุขของประชาชน ได้ทรงทำนุ บำรุงบ้านเมืองให้มีความเจริญมั่นคงก้าวหน้าในด้านต่าง ๆ บางพระองค์ได้ทรงกอบกู้เอกราชของชาติ ด้วยความกล้าหาญและเสียสละ อาทิ สมเด็จพระนเรศวรมหาราช สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช บาง พระองค์ได้ทรงดำเนินวิโตบายที่ชาญฉลาดทำให้ประเทศไทยสามารถรักษาเอกราชอธิปไตยไว้ได้ จนทุกวันนี้ เช่นพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระปิยมหาราชชาติไทยของเรามีการ วิวัฒนาการมาตั้งแต่เริ่มรวมชาติรวมแผ่นดิน ก่อร่างสร้างเมืองตั้งแต่ อดีต จนมาเป็นประเทศชาติทุก วันนี้ก็เพราะสถาบันพระมหากษัตริย์สถาบันพระมหากษัตริย์ยังเป็นสถาบันที่อยู่ในหัวใจของ ประชาชน เป็นสถาบันที่เคารพ สักการะเหนือเกล้าเหนือกระหม่อมของปวงชนชาวไทยทุก ๆ คน ผู้ใด หรือใครจะมาล่วงเกินพระราชอำนาจไม่ได้ ในสมัยสุโขทัยสถาบันพระมหากษัตริย์เปรียบเสมือนพ่อ ของประชาชน ทรงเป็นสมมุติเทพหรือเป็นเทวดาโดยสมมุติและทรงมีพระราชอำนาจในการปกครอง ทรง เป็นองค์อธิปัตย์สูงสุดในการปกครองบ้านเมือง ทรงปกครองบ้านเมืองด้วยหลักธรรม โดยมี ทศพิธราชธรรม และธรรมหลักสำคัญต่าง ๆ ในการปกครองจนทำให้ไพร่ฟ้าประชาราษฎร์อยู่เย็นเป็น สุข ทรงครองราชย์ป้องกันเมือง ทำนุบำรุงบ้านเมือง ศาสนา และสังคมมาจนถึงทุกวันนี้ แม้ว่าประเทศ ไทยจะมีรูปการปกครองระบอบประชาธิปไตย พระราชอำนาจของสถาบันพระมหากษัตริย์ก็มีทรง เสื่อมถอย แต่สถาบันพระมหากษัตริย์กลับเป็นที่เคารพสักการะจากประชาชนมากเช่นเดิมไม่มี เปลี่ยนแปลง

ใบความรู้ที่ 2

เรื่อง ค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ

1. มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

ซึ่งเป็นสถาบันหลักของชาติในปัจจุบัน ทุกชาติจะพัฒนาได้หากเสาหลักหรือสถาบันหลักของชาติเข้มแข็งด้วยความรักอย่างถูกต้องวิธีของคนในชาติ สถาบันหลักของชาติมีความเข้มแข็งอย่างสมบูรณ์ ชาติบ้านเมืองสงบคนรักในความเป็นไทยและชาติของเรา พร้อมไปด้วยยึดมั่นในหลักธรรมคำสอนของศาสนาขัดเกลากิเลสใจคนมีคุณธรรม และยึดมั่นในการเคารพพร้อมทั้งเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ไว้อย่างเหนือสิ่งใด

2. ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน

มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม เรื่องนี้สรุปได้สั้นๆว่า คนไทยต้องมีค่านิยมจิตสาธารณะ ซื่อสัตย์ไม่คดโกงไม่เอาเปรียบคนอื่น เสียสละเพื่อส่วนรวมไม่เห็นแก่ตัว อดทน และมีอุดมการณ์ต่อส่วนรวม จิตสำนึกนี้ใครเห็นใครก็ชม

3. กตัญญู ต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์

ข้อนี้เป็นคุณลักษณะเด่นของคนไทยทุกยุคสมัยอยู่แล้วที่แสดงถึงการรู้จักบุญคุณ ปฏิบัติตามคำสั่งสอน แสดงความรัก ความเคารพ ความเอาใจใส่ รักษาชื่อเสียง และตอบแทนบุญคุณของพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูอาจารย์

4. ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษา เล่าเรียน ทางตรงและทางอ้อม

ประเทศชาติจะพัฒนาได้บุคลากรของคนในชาติต้องมีคุณภาพ ไม่ว่าจะเป็นทางวิชาการและทางทักษะความสามารถ คนในชาติมีปัญญามีความรู้ คนในชาติอีกส่วนก็สนับสนุนในภูมิปัญญา ความรู้ของคนไทยด้วยกัน เพื่อสร้างค่านิยมใฝ่รู้ใฝ่เรียน เชิดชูคนมีปัญญาให้มากกว่าคนมีทรัพย์สินเงินตรา

5. รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทยอันงดงาม

เรามีวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามมากมายทัดเทียมระดับโลก เพราะบุรพกษัตริย์ของไทยแต่โบราณรักษาสืบส่งเหล่านี้ไว้ เรื่องนี้สอดคล้องกับสถาบันหลักของชาติทั้งหมด ทั้งสถานที่ทั้งที่สร้างเองและธรรมชาติ สิ่งของที่ประดิษฐ์อย่างประณีตโดยคนในชาติเรา บุคคลสำคัญ รวมไปถึงหนังสือและองค์ความรู้ ภูมิปัญญาชาติไทยเรา มารักษา ทำนุบำรุง สร้างสรรค์ขึ้นมาแสดงถึงการเห็นคุณค่า ความสำคัญ ภาคภูมิใจ อนุรักษ์ สืบทอดวัฒนธรรม

6. มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ หวังดีต่อผู้อื่น

เพื่อแผ่และแบ่งปัน มีจิตใจโอบอ้อมอารี ช่วยเหลือผู้อื่นเท่าที่ช่วยได้

7. เข้าใจ เรียนรู้ การเป็นประชาธิปไตยที่ถูกต้อง

การปฏิบัติตนตามหน้าที่และสิทธิของตนเอง เคารพสิทธิของผู้อื่นภายใต้การปกครองตามระบอบประชาธิปไตย

8. มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย

ผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่ คนไทยต้องซื่อสัตย์ จากการเข้าแถว เคารพในการมีระเบียบวินัย จะสร้างการเรียนรู้ไปถึงการเคารพบุคคลอื่น จากนั้นเราก็จะหนักแน่นในการเคารพกฎหมาย

9. มีสติ รู้ตัว รู้คิด รู้ทำ การดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล

มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี รู้ปฏิบัติ ตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9

10. รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 รู้จักอดออมไว้ใช้เมื่อยามจำเป็น มีไว้พอกินพอใช้ ถ้าเหลือก็แจกจ่าย จำหน่าย และขยายกิจการ เมื่อมีความพร้อม โดยมีภูมิคุ้มกันที่ดี เศรษฐกิจพอเพียงไม่ได้เป็นการขัดแย้งกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างที่ฝ่ายไม่หวังดีจงใจโจมตี แต่เป็นการพยุงบังการเติบโตเศรษฐกิจในแต่ละการพัฒนาให้มีการเติบโตที่เป็นไปอย่างยั่งยืน ไม่ใช่การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่หิวหว่า แจกถด ปล่อยให้บ้าน แบบที่รัฐบาลที่แล้วเพาะเชื้อเอาไว้

11. มีความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ

ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ หรือกิเลส มีความละอาย เกรงกลัวต่อบาป ตามหลักของศาสนา ย้ำตรง "ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ หรือกิเลส มีความละอาย เกรงกลัวต่อบาป" ตัวอย่างผ่านไปมากมาย กรณีผู้ว่าการรถไฟคนที่แล้ว

12. คำหนึ่งถึงผลประโยชน์ของส่วนรวม และต่อชาติ

มากกว่าผลประโยชน์ส่วนตน เป็นการปฏิบัติตนและให้ความร่วมมือในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม และประเทศชาติ หากคนไทยยึดมั่นตามค่านิยมชาติที่เน้นทั้งเรื่องการพัฒนาตัวเองทั้งในด้านความสามารถ ทั้งคุณธรรม ศีลธรรม เพื่อร่วมมือกันทำให้ชาติบ้านเมืองและส่วนรวมดีขึ้น เหล่านี้ล้วนดีทั้งนั้น สิ่งเหล่านี้ล้วนยังต้องเผยแพร่ให้ชื่นใจ ให้ฝังใจ วันใดคนไทยเข้มแข็ง ชาติเราก็จะเข้มแข็ง

ใบความรู้ที่ 3

เรื่อง ระบบการปกครองท้องถิ่นของประเทศไทย

การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือการปกครองท้องถิ่น เป็นรูปแบบการปกครองที่จำเป็นและมีความสำคัญในทางการเมืองการปกครองของชุมชนต่าง ๆ เฉพาะอย่างยิ่งชุมชนที่มีการปกครองระบบประชาธิปไตย ซึ่งกล่าวในทางทฤษฎีและแนวความคิดทางปกครอง จะเห็นได้ว่า รัฐบาลซึ่งเป็นกลไกในการบริหารการปกครองของรัฐนั้น ย่อมมีภาระหน้าที่อย่างมากมายในการบริหารประเทศให้ประชาชนได้รับความสุข ความสะดวกสบายในการดำรงชีวิต (Well Being) อีกทั้งความมั่นคงแห่งชาติทั้งในทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม (National Security) แต่ย่อมเป็นไปไม่ได้ที่รัฐบาลจะดูแลและจัดทำบริการให้กับประชาชนได้ทั่วถึงทุกชุมชนของประเทศ เพราะอาจจะเกิดปัญหาเกี่ยวกับความล่าช้าในการดำเนินงาน การที่อาจจะไม่สนองตอบต่อความต้องการของแต่ละชุมชนได้ และรวมทั้งข้อจำกัดเกี่ยวกับงบประมาณ (Budget) และตัวบุคคลหรือเจ้าหน้าที่ดำเนินงานให้ทั่วถึงได้ เมื่อเป็นดังนี้ การลดภาระของรัฐบาลโดยการให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองเพื่อการสนองตอบต่อความต้องการของชุมชน จะได้เกิดความสะดวก รวดเร็ว และตรงกับความต้องการของชุมชนนั้น ๆ จึงเป็นผลให้การปกครองท้องถิ่นมีบทบาทและความสำคัญเกิดขึ้น

รูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่น สำหรับการปกครองท้องถิ่นของไทยในปัจจุบันมี 2 รูปแบบด้วยกันคือ

1. รูปแบบการปกครองท้องถิ่นทั่วไป ได้แก่

- 1) องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) มีโครงสร้างการบริหาร คือ สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้กำกับดูแล
- 2) เทศบาล มีโครงสร้างการบริหาร คือ สภาเทศบาล และนายกเทศมนตรี โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้กำกับดูแล
- 3) องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) มีโครงสร้างการบริหาร คือ สภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีนายอำเภอเป็นผู้กำกับดูแล

2. รูปแบบการปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ ซึ่งมีฐานะเป็นทบวงการเมือง และนิติบุคคล โดยในประเทศไทยมีอยู่ 2 แห่งคือ

- 1) กรุงเทพมหานคร มีโครงสร้างการบริหาร คือ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร สภากรุงเทพมหานคร และสภาเขต

- 2) เมืองพัทยา มีโครงสร้างการบริหาร คือ สภาเมืองพัทยา นายกเมืองพัทยา

การปกครองท้องถิ่นของไทยในปัจจุบันมีหลายรูปแบบแตกต่างกันออกไปตามความเหมาะสมกับสภาพของแต่ละท้องถิ่น โดยในสภาวะการณ์ที่เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ได้ทำให้ประชาชนมีความตื่นตัว และมีความรู้ความเข้าใจในการปกครองตนเองมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการรับรู้ข่าวสารและการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ ประกอบกับการพัฒนาของประเทศได้ทำให้ท้องถิ่นมีความเจริญขึ้นเป็นลำดับ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปรับปรุง

รูปแบบการปกครองท้องถิ่นไทยที่มีอยู่ในปัจจุบันให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นสามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนได้อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นและเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองตนเองให้มากที่สุด อันเป็นเป้าหมายสำคัญของการกระจายอำนาจการปกครอง แต่ทั้งนี้ การที่จะเปลี่ยนแปลงรูปแบบโครงสร้าง อำนาจหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปแบบใดก็ตาม จำเป็นจะต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ตลอดจนขีดความสามารถทางด้านการบริหารบุคคล การเงิน และการคลังของท้องถิ่นเหล่านั้นประกอบกันด้วย

ที่มา : สิวาพร สุขเอียด สถาบันพระปกเกล้า (<http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=การปกครองส่วนท้องถิ่น>)

ใบความรู้ 4

เรื่อง การช่วยเหลือเพื่อนบ้าน

การอยู่ร่วมกันในสังคม จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความใจไมตรีที่ดีต่อกัน จึงจะอยู่กันได้อย่างสันติสุขความมีน้ำใจเป็นเรื่องที่ทุกคนทำได้ โดยไม่ต้องใช้เงินทองมากมายเพียงแค่แสดงความเมตตา กรุณาต่อเพื่อนมนุษย์ โดยการช่วยเหลือเล็ก ๆ น้อย ๆ ก็เป็นการแสดงน้ำใจได้ เช่น การพาเด็กหรือผู้สูงอายุข้ามถนน หรือการสละที่นั่งบนรถโดยสารให้หญิงมีครรภ์ เป็นต้น ก็นับว่าเป็นการแสดงน้ำใจ การแสดงความมีน้ำใจจึงไม่ใช่วัดกันด้วยเงิน บางคนมีเงินมากอาจแล้งน้ำใจก็ได้ บางคนเป็นเศรษฐีแต่ตระหนี่ถี่เหนียว ไม่ยอมสละเงินโดยไม่รับผลประโยชน์ตอบแทน

ความมีน้ำใจนั้น ตรงกันข้ามกับความเห็นแก่ตัว มักจะคิดแต่ประโยชน์ส่วนตัวมาก่อน และความมีน้ำใจตรงกันข้ามกับความอิจฉาริษยา คนที่อิจฉาริษยาคนอื่นย่อมปรารถนาที่จะเห็นความวิบัติของผู้ที่ได้ดีกว่า แต่คนมีน้ำใจนั้นเมื่อเห็นคนอื่นดีกว่า จะมีมุทิตาจิต แสดงความยินดีด้วยอย่างจริงใจ ผู้มีน้ำใจนั้นเมื่อเห็นคนอื่นได้ดีกว่า จะมีมุทิตาจิตแสดงความยินดีด้วยความจริงใจ ผู้มีน้ำใจจะนึกถึงผู้อื่น และจะพยายามช่วยผู้อื่นที่ด้อยโอกาสกว่า ผู้มีน้ำใจจึงเป็นที่รักและต้องการของคนเราอาจฝึกฝนตนเองให้เป็นคนมีน้ำใจได้ ดังนี้

1. จงเอาใจเขามาใส่ใจเรา คิดถึงหัวอกของคนอื่น และแสดงต่อผู้อื่นเหมือนที่เราต้องการให้คนอื่นแสดงต่อเรา จงทำดีต่อคนอื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน ไม่ว่าความดีนั้นจะเป็นเพียงสิ่งเล็กน้อยหรือสิ่งยิ่งใหญ่ก็ตาม
2. จงเป็นผู้ให้มากกว่าผู้รับ
3. จงแสดงน้ำใจกับคนรอบข้าง เช่น เมื่อเวลาไปเที่ยวในที่ไกลหรือใกล้ก็ตามควรมีของฝากมาถึงคนที่เรารักและญาติมิตรของเรา อันเป็นการแสดงความมีน้ำใจต่อกัน ไม่จำเป็นจะต้องใช้เงินมากมาย
4. จงเสียสละกำลังทรัพย์ สติปัญญา กำลังกาย และเวลาให้แก่ผู้เดือดร้อนที่ต้องการพึ่งพาอาศัยเรา โดยเป็นการกระทำที่ไม่หวังผลตอบแทน
5. จงมีนิสัยเอื้อเฟื้อ ช่วยเหลือเกื้อกูลต่อเพื่อนบ้าน เช่น ไปร่วมงานพิธีต่าง ๆ เช่น งานแต่งงาน งานศพ หรืองานอื่น ๆ
6. จงให้ความรักแก่คนอื่น ๆ และให้ความร่วมมือเมื่อเขาขอหรือรู้ว่าเขากำลังลำบากต้องการความช่วยเหลือ

การฝึกฝนตนเองให้เป็นคนมีน้ำใจ นอกจากจะทำให้เราจิตใจที่งดงามเบิกบานแจ่มใส ผิวพรรณผ่องใสใบหน้ายิ้มแย้มแล้ว ยังทำให้มิตรสหายมาก ใครก็อยากคบหาสมาคมด้วย เพราะความมีน้ำใจแสดงถึงความมีเมตตา กรุณา ต่อเพื่อนมนุษย์ และความเมตตาตนเองจะเป็นกำแพงป้องกันภัยให้เราได้

ที่มา : ศิริจันทร์ สุขใจ พยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่นราชนครินทร์

ใบความรู้ที่ 5

เรื่อง หน้าที่พลเมือง

ความหมายของประชาธิปไตย

ประชาธิปไตย หมายถึง การปกครองที่ประชาชนมีอำนาจสูงสุด ประชาชนทุกคนมีสิทธิหน้าที่ และความรับผิดชอบต่อสังคมประเทศชาติโดยเท่าเทียมกัน ทั้งในด้านการปกครองและการดำเนินชีวิต

ประชาธิปไตย เป็นทั้งระบอบการปกครองและวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชน

1. ในแง่ของการปกครอง ประชาธิปไตยเป็นการปกครองที่สนองความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ ซึ่งต้องการมีสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาค ตลอดจนได้รับการยอมรับในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

2. ในแง่ของการดำเนินชีวิต ผู้คนในสังคมประชาธิปไตย จะต้องปฏิบัติต่อกันให้สอดคล้องกับหลักการของระบอบประชาธิปไตย กล่าวคือ ต้องยอมรับว่ามนุษย์ทุกคนมีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน ต้องเคารพในสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ตลอดจนต้องมีหน้าที่และความรับผิดชอบต่อครอบครัว สังคม และประเทศชาติ

ลักษณะสำคัญของประชาธิปไตย

ระบอบประชาธิปไตยมีลักษณะสำคัญดังนี้

1. อำนาจอธิปไตยของประเทศเป็นของประชาชนและประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการปกครอง ดังตัวอย่าง

- การใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง
- การชุมนุมทางการเมืองอย่างสงบโดยปราศจากอาวุธ
- การแสดงความคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาลและข้าราชการ

2. การยึดหลักกฎหมายและนิติธรรม ระบอบประชาธิปไตย ต้องมีรัฐธรรมนูญเป็นหลักกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ ประชาชนมีหน้าที่ต้องเคารพกฎหมายบ้านเมือง และรัฐบาลมีหน้าที่ต้องบังคับใช้กฎหมายต่อประชาชนอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน

3. ประชาชนมีสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคกันตามกฎหมาย ระบอบประชาธิปไตยเน้นให้ประชาชนต้องปฏิบัติตามกฎหมายและเคารพสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลอื่น เช่น การเปิดวิทยุฟังเพลงเป็นสิทธิและเสรีภาพที่เราจะทำได้ แต่ต้องไม่เปิดเสียงดังจนก่อความเดือดร้อนรำคาญต่อผู้อื่น

4. การยอมรับการตัดสินใจของฝ่ายเสียงข้างมาก ระบอบประชาธิปไตยตัดสินปัญหาโดยยึดถือเสียงข้างมากหรือเสียงส่วนใหญ่เป็นเกณฑ์ เช่น การออกกฎหมายของรัฐสภา หรือการลง

มติในที่ประชุม เป็นต้น เมื่อเสียงส่วนใหญ่ตัดสินใจให้เป็นไปในทางใด ฝ่ายเสียงข้างน้อยก็ต้องยอมรับและปฏิบัติให้เป็นไปตามนั้น

หลักการสำคัญของประชาธิปไตย

ระบอบประชาธิปไตยมีหลักการสำคัญ ดังนี้

1. อำนาจอธิปไตย เป็นอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ อำนาจอธิปไตยเป็นอำนาจของประชาชน แบ่งออกเป็น 3 ฝ่าย ได้แก่ อำนาจนิตินบัญญัติ อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการ

ประชาชนเจ้าของประเทศไม่สามารถใช้อำนาจอธิปไตยทั้ง 3 โดยตรงได้ เนื่องจากประชากรของประเทศมีจำนวนมาก จึงต้องมอบอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศให้แก่ตัวแทน ดังนี้

- อำนาจนิตินบัญญัติ ผู้ใช้อำนาจแทนประชาชน คือ รัฐสภา
- อำนาจบริหาร ผู้ใช้อำนาจแทนประชาชน คือ คณะรัฐมนตรี (รัฐบาล)
- อำนาจตุลาการ ผู้ใช้อำนาจแทนประชาชน คือ ศาล

2. การใช้อำนาจอธิปไตยจะต้องเป็นไปตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด หมายถึง การใช้ อำนาจนิตินบัญญัติ อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการ ต้องเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ไม่ใช่ นอกเหนือจากนี้โดยเด็ดขาด เพื่อให้เกิดความบริสุทธิ์ยุติธรรมอย่างแท้จริง

3. สิทธิเสรีภาพของประชาชนจะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ รัฐธรรมนูญจะกำหนดสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของประชาชนไว้อย่างชัดเจน ตัวอย่างเช่น

- สิทธิ ได้แก่ สิทธิในการครอบครองทรัพย์สิน สิทธิในการศึกษาเล่าเรียน สิทธิในการออกเสียงเลือกตั้ง และสิทธิในการมอบมรดก ฯลฯ
- เสรีภาพ ได้แก่ เสรีภาพในการเดินทาง การพูด การเขียน การตั้งถิ่นฐาน ฯลฯ
- หน้าที่ ได้แก่ หน้าที่ในการเสียภาษีอากร การป้องกันประเทศ ฯลฯ

4. ประมุขของประเทศในระบอบประชาธิปไตย คือ พระมหากษัตริย์หรือประธานาธิบดี แต่การใช้อำนาจหรือการปฏิบัติใดๆ จะต้องอยู่ภายใต้ขอบเขตกฎหมายรัฐธรรมนูญ

การใช้อำนาจอธิปไตยของปวงชนในระบอบประชาธิปไตย

การปกครองในระบอบประชาธิปไตย ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองและใช้อำนาจอธิปไตยในการปกครองประเทศได้ 2 กรณี ดังนี้

1. การใช้อำนาจอธิปไตยโดยตรง หมายถึง ประชาชนทำหน้าที่ด้านนิตินบัญญัติ บริหาร หรือตุลาการด้วยตนเอง ไม่มีผู้แทน โดยประชุมร่วมกัน ณ สถานที่แห่งใดแห่งหนึ่ง เป็นลักษณะการปกครองของนครรัฐเล็กๆ สมัยโบราณที่มีประชากรไม่มากนัก เช่น นครรัฐกรีกโบราณ ในปัจจุบันไม่พบลักษณะเช่นนี้อีกแล้ว

2. การใช้อำนาจอธิปไตยโดยทางอ้อมหรือมีผู้แทน เป็นรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตยในปัจจุบัน เนื่องจากแต่ละประเทศมีจำนวนประชากรมาก ประชาชนทุกคนจึงไม่อาจใช้อำนาจอธิปไตยด้วยตนเองได้ จึงต้องมีผู้แทนที่มาจากการเลือกตั้งหรือตามวิธีที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญทำหน้าที่แทน เช่น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและคณะรัฐมนตรี เป็นต้น

สรุปสาระสำคัญ : การดำเนินชีวิตตามวิถีสังคมประชาธิปไตย

คุณลักษณะสำคัญของการอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตย

การอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยอย่างมีความสุข ผู้คนจะต้องยึดหลักปฏิบัติ 6 ประการ ดังนี้

1. ต้องเคารพกฎหมายของบ้านเมืองโดยเคร่งครัด
2. ต้องเคารพในสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น การใช้สิทธิและเสรีภาพของตนเองจะต้องไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น หรือทำให้ผู้อื่นได้รับความเดือดร้อน
3. ต้องมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ ทั้งต่อตนเอง ครอบครัว โรงเรียน ชุมชน และสังคม ประเทศชาติ
4. ต้องมีคุณธรรมและจริยธรรมในการดำเนินชีวิตประจำวันและการปฏิบัติต่อผู้อื่น เช่น มีความซื่อสัตย์สุจริต ตรงต่อเวลา และมีวินัยในตนเอง เป็นต้น
5. ต้องมีนิสัยเป็นนักประชาธิปไตย เช่น มีเหตุผล รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ยกย่องให้เกียรติผู้อื่นและเห็นแก่ประโยชน์ส่วนร่วมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน
6. ต้องมีความกระตือรือร้น สนใจ และเอาใจใส่ต่อปัญหาของส่วนรวม เพื่อเข้ามามีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาและพัฒนาสังคมให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น

แนวทางการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีสังคมประชาธิปไตย

การประพฤติปฏิบัติตนเป็น “พลเมืองดี” เป็นปัจจัยสำคัญผลักดันให้สังคมประชาธิปไตยมีความเจริญก้าวหน้า แนวทางการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในกระบวนการประชาธิปไตย พลเมืองดีควรร่วมมือกันทำงานเพื่อแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศให้เจริญก้าวหน้าตามกระบวนการของระบอบประชาธิปไตย ซึ่ง “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550” ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ได้ให้สิทธิแก่ประชาชนรวมตัวกันหรือร่วมมือกันกระทำ ดังนี้

- การชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ เพื่อแสดงความคิดเห็นหรือเรียกร้องให้รัฐบาลหรือหน่วยราชการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อประชาชน

- การจัดตั้งพรรคการเมือง เพื่อดำเนินการทางการเมืองให้เป็นไปตาม
แนวนโยบายหรืออุดมการณ์ของกลุ่มตน
- การจัดตั้งมูลนิธิ สมาคม สหกรณ์ กลุ่มอาชีพ ฯลฯ เพื่อร่วมมือกันปกป้องและ
รักษาผลประโยชน์ของกลุ่มคณะตน

การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม พลเมืองดีต้องสนใจ เอาใจใส่ และมีส่วนร่วมรับผิดชอบ
แก้ไขปัญหาสังคม หรือเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาสังคมตามโอกาสสมควร ได้แก่ การร่วมมือป้องกัน
สาธารณภัยต่าง ๆ ของท้องถิ่นหรือชุมชน เช่น ไฟไหม้ น้ำท่วม และขาดแคลนแหล่งน้ำ เป็นต้น
การร่วมมือป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคมที่ส่งผลกระทบต่อสวัสดิภาพความปลอดภัยของสมาชิกใน
ชุมชน เช่น การแพร่ระบาดของยาเสพติดให้โทษ และอาชญากรรม เป็นต้น

การร่วมมือสร้างความสามัคคีต่อหมู่คณะ สร้างความสมานฉันท์ระหว่างประชาชนในท้องถิ่น
หรือชุมชน โดยไม่แบ่งแยกเชื้อชาติ ศาสนา หรือฐานะทางเศรษฐกิจ
การเข้าร่วมกิจกรรมด้านอนุรักษ์ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น
การดูแลรักษาสาธารณสมบัติและคุณภาพของสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นหรือชุมชน
การร่วมมือดูแล ศาสนสถาน วัดวาอาราม พระพุทธรูป และภาพจิตรกรรมฝาผนังในพระอุโบสถ
ป้องกันมิให้ถูกโจรกรรมหรือทำให้เกิดความเสียหายการร่วมมือซ่อมแซม บำรุงรักษาถนน คุณภาพ
ของแหล่งน้ำตามธรรมชาติและป้องกันน้ำบาดาลของหมู่บ้าน ชุมชน ตลอดจน ฯลฯ
การร่วมมือรักษาคุณภาพของสิ่งแวดล้อมมิให้เกิดปัญหามลพิษ เช่น รณรงค์ไม่ให้ทิ้งขยะ เศษอาหาร
หรือสิ่งปฏิกูลต่างๆ ลงในแม่น้ำลำคลองการร่วมมือดูแลรักษาแหล่งทรัพยากรธรรมชาติให้อยู่ในสภาพ
สมบูรณ์ เช่น พื้นที่ป่าไม้ หาดทราย ฯลฯ

บทบาทและหน้าที่ของพลเมืองดีต่อท้องถิ่น ชุมชน หรือประเทศชาติ

บุคคลที่เป็น “พลเมืองดี” ต้องมีบทบาทและหน้าที่ต่อท้องถิ่น ชุมชน หรือประเทศชาติ ดังนี้
ประกอบอาชีพสุจริต ใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้งทุกครั้ง รักษาความสามัคคีในหมู่คณะ
ช่วยอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณี และศิลปะอันดีงามของชาติ ช่วยเหลือคนพิการ เด็กกำพร้า และคน
ยากจนให้มีรายได้ ช่วยพัฒนาความเจริญก้าวหน้าของท้องถิ่น หรือชุมชนในด้านต่างๆ ให้ความ
ร่วมมือกับทางราชการหรือองค์กรภาคเอกชน ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากร แก้ไขปัญหา
ด้านสิ่งแวดล้อมและความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ

สรุปสาระสำคัญ : สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของปวงชนชาวไทย

ความหมายของสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่

สิทธิ หมายถึง อำนาจหรือความสามารถของคนเราที่จะทำสิ่งใด ๆ ได้โดยชอบธรรม หรือทำ
ในสิ่งที่ถูกต้องตามกฎหมายเกณฑ์ที่สังคมกำหนด และรวมถึงประโยชน์ที่คนเราพึงได้ตามกฎหมายให้การ
คุ้มครอง

ตัวอย่าง เช่น สิทธิในการเข้ารับการศึกษ สิทธิในการเป็นเจ้าของบ้านและที่ดิน สิทธิในครอบครัวสิทธิในการออกเสียงเลือกตั้ง และสิทธิในการรับบริการจากโรงพยาบาลของรัฐ

เสรีภาพ หมายถึง สภาวะที่บุคคลมีอิสระไม่อยู่ภายใต้การครอบงำของบุคคลอื่น สามารถที่จะคิด พูดหรือกระทำในสิ่งที่ตนพอใจได้ ภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย ทั้งนี้จะต้องไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น หรือทำให้ผู้อื่นได้รับความเดือดร้อน

ตัวอย่าง เช่น เสรีภาพในการพูด การเขียน การพิมพ์โฆษณา และเผยแพร่หนังสือหรือสิ่งพิมพ์ ในที่สาธารณะ โดยข้อความที่พิมพ์ออกไปนั้นจะต้องไม่ละเมิดหรือทำให้ผู้อื่นได้รับความเดือดร้อน เสรีภาพในการเดินทางท่องเที่ยว เสรีภาพ ในการประกอบอาชีพ และเสรีภาพในการตั้งถิ่นฐาน เป็นต้น

หน้าที่ หมายถึง สิ่งที่บุคคลจะต้องปฏิบัติ ถ้าละเว้นไม่ปฏิบัติจะทำให้เกิดความเสียหายต่อตนเอง หรือส่วนรวม หรืออาจมีความผิดตามกฎหมายได้ เช่น หน้าที่เข้ารับราชการทหารของชายไทย หน้าที่เสียภาษีอากรของบุคคลผู้มีรายได้

สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของชาวไทยต่อครอบครัว

1. สิทธิและเสรีภาพในครอบครัว

- บุคคลมีสิทธิและเสรีภาพที่จัดการกับครอบครัวของตน เช่น จะมีบุตรกี่คน จะตั้งชื่อให้ลูกอย่างไร หรือจะดำเนินชีวิตส่วนตัวอย่างไร ย่อมเป็นสิทธิของบุคคลนั้น ใครจะมาล่วงละเมิดไม่ได้

- เด็ก เยาวชน และบุคคลในครอบครัว มีสิทธิได้รับการคุ้มครองโดยรัฐ มิให้มีการละเมิด หรือใช้ความรุนแรง หรือการปฏิบัติไม่เป็นธรรมภายในครอบครัว เช่น การลงโทษทุบตีอย่างทารุณโหดร้ายจากผู้ใหญ่หรือสามีทำร้ายร่างกายภรรยา เป็นต้น ซึ่งกรณีดังกล่าวเจ้าหน้าที่ของรัฐจะเข้าแทรกแซงได้

2. หน้าที่ของบุคคลต่อครอบครัว

- สมาชิกในครอบครัวมีความรักสามัคคีต่อกัน แสดงออกทางกายและวาจาด้วยความอ่อนโยน มีเมตตา เป็นมิตร และเอื้ออาทรต่อกัน คอยช่วยเหลือเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน

- บิดา มารดา ต้องเลี้ยงดูบุตรด้วยความรักและความเอาใจใส่ ให้การอบรมสั่งสอนบุตรให้อยู่ในกรอบของศีลธรรมอันดีงาม และสนับสนุนให้เข้ารับการศึกษอย่างเต็มกำลังความสามารถ

- บุตร มีหน้าที่เคารพเชื่อฟังและอยู่ในโอวาทของบิดา มารดา และญาติผู้ใหญ่ในครอบครัว ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน และคอยช่วยเหลืองานบ้าน ตลอดจนประพฤติตนไม่ให้เสื่อมเสียชื่อเสียงของวงศ์ตระกูล

สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของชาวไทยต่อท้องถิ่น ชุมชนหรือสังคม

1. สิทธิ และเสรีภาพในทางสังคม

- บุคคลมีสิทธิและเสรีภาพในเคหสถาน ในฐานะที่เป็นเจ้าของบ้านย่อมได้รับการเคารพในสิทธิของตนผู้ใดจะเข้าไปอาศัย ครอบครอง หรือบุกรุกไม่ได้ แม้แต่เจ้าหน้าที่ตำรวจจะเข้าไปตรวจค้นย่อมต้องมีหมายค้นที่ออกโดยศาล

- บุคคลมีสิทธิและเสรีภาพในการติดต่อสื่อสารถึงกันโดยวิธีการที่ชอบด้วยกฎหมาย
- บุคคลมีสิทธิและเสรีภาพในการเดินทาง และเลือกถิ่นฐานที่อยู่ได้
- บุคคลมีสิทธิและเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ
- บุคคลมีสิทธิและเสรีภาพในการนับถือศาสนา
- บุคคลมีสิทธิเสมอภาคกันในการเข้ารับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี
- บุคคลมีสิทธิและเสรีภาพในการรวมตัวจัดตั้งเป็นสมาคม สหพันธ์ สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร และอื่นๆ

- บุคคลมีสิทธิและเสรีภาพในการเลือกประกอบอาชีพที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย

2. หน้าที่ของบุคคลต่อท้องถิ่น ชุมชน หรือสังคม

- บุคคลมีหน้าที่ให้ความมือกับรัฐ ท้องถิ่น หรือชุมชน ดูแลรักษาสาธารณสมบัติ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในท้องถิ่น หรือชุมชนของตนให้อยู่ในสภาพดีเสมอ

- บุคคลมีหน้าที่เคารพกฎระเบียบและปฏิบัติตามกฎหมายของท้องถิ่น ได้แก่ เทศบัญญัติ ข้อบังคับองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) หรือข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เป็นต้น

- บุคคลมีหน้าที่ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น เช่น เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) หรือเลือกตั้งผู้บริหารของท้องถิ่น เช่น ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เป็นต้น

- บุคคลมีหน้าที่ร่วมมือกับรัฐ เอกชน ท้องถิ่น หรือชุมชน สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น และอนุรักษ์วัฒนธรรมและประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นให้คงอยู่สืบไป

- บุคคลมีหน้าที่ให้ความร่วมมือกับรัฐ ท้องถิ่น หรือชุมชน พัฒนาความเจริญของท้องถิ่นหรือชุมชนในด้านต่างๆ เช่น ซ่อมและสร้างสะพาน ถนน บ่อน้ำบาดาล เสาไฟฟ้า ฯลฯ

3. หน้าที่ของบุคคลต่อประเทศชาติ

- บุคคลมีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมายของบ้านเมือง
- บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง
- บุคคลมีหน้าที่ป้องกันประเทศ

- บุคคลผู้มีรายได้มีหน้าที่ต้องเสียภาษีอากรให้รัฐ
- บุคคลมีหน้าที่ช่วยเหลือราชการตามสมควร
- บุคคลมีหน้าที่เข้ารับการศึกษาอบรมในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- บุคคลมีหน้าที่พิทักษ์ ปกป้องและสืบสานศิลปวัฒนธรรมของชาติและภูมิปัญญาท้องถิ่น
- บุคคลมีหน้าที่อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ใบงานที่ 1

เรื่อง สถาบันหลักที่ควรเทิดทูน

ให้ลูกเสืออภิปรายกลุ่มโดยร่วมกันให้คำนิยามความหมายของสถาบันหลักของประเทศ

สถาบันชาติ

นิยาม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สถาบันศาสนา

นิยาม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สถาบันพระมหากษัตริย์

นิยาม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สรุป

.....

.....

คำตอบใบงานที่ 1

เรื่อง สถาบันหลักที่ควรเทิดทูน

ให้ลูกเสืออภิปรายกลุ่มโดยร่วมกันให้คำนิยามความหมายของสถาบันหลักของประเทศ

คำตอบ

สถาบันหลักเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่แสดงออกถึงการเป็นพลเมืองดีของชาติ ชำรงไว้ซึ่งความเป็นชาติ ศรัทธา ยึดมั่นในศาสนา และเคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ เด็กที่มีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ จะเป็นเด็กที่แสดงออกถึงการเป็นพลเมืองดีของชาติ มีความสามัคคี ประองดอง ภูมิใจ เชิดชูความเป็นไทย ปฏิบัติตนตามหลักศาสนาที่ตนนับถือ และแสดงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์

สถาบันชาติ

นิยาม แผ่นดินที่มีประชาชน มีอาณาเขตที่แน่นอน มีการปกครองเป็นสัดส่วน มีผู้นำเป็น ผู้ปกครองประเทศและประชาชนทั้งหมด ด้วยกฎหมายที่ประชาชนในชาตินั้นกำหนดขึ้น เช่น ประเทศไทย มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข มี ศาสนาพุทธ เป็นศาสนาประจำชาติ มีวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และจารีตประเพณี เป็นเอกลักษณ์ ประจำชาติของตนเอง สืบทอดกันมาจากรบรรพบุรุษเป็นเวลายาวนาน ผู้ที่มีความรักชาติ จะช่วยกัน ปกป้องรักษาชาติ ไม่ให้ศัตรูมารุกรานหรือทำร้ายทำลาย เพื่อให้ลูกหลานได้อยู่อาศัยต่อไปให้อยู่ ร่วมกันด้วยความสงบสุขสืบไป

สถาบันศาสนา

นิยาม คำสอนขององค์พระศาสดาแต่ละพระองค์ ศาสนาทุกศาสนามีไว้เพื่อสอนให้มนุษย์ ละชั่ว ประพฤติดี ผู้ที่รักศาสนา จะเป็นผู้นำคำสอนของแต่ละศาสนาไปประพฤติปฏิบัติใน ชีวิตประจำวัน ละความชั่ว กระทำแต่ความดี และทำจิตใจให้สะอาดปราศจากเรื่องเศร้าหมอง คือ ความโลภ ความโกรธ ความหลง ส่วนผู้ที่ไม่รักศาสนา จึงเป็นผู้ที่ไม่นำคำสอนของศาสนา นั้นไป ประพฤติปฏิบัติ ไม่ละความชั่ว ไม่ประพฤติดี ไม่ชำระจิตใจให้สะอาดปราศจากกิเลส ปล่อยให้ความ โลภ ความโกรธ ความหลงครอบงำจิตใจ

สถาบันพระมหากษัตริย์

นิยาม พระเจ้าแผ่นดิน ผู้เป็นพระประมุขของประเทศ มีหน้าที่ปกครองประชาชนพลเมืองใน ประเทศนั้นให้อยู่ดีมีสุขตามกฎหมาย ตามครรลองคลองธรรมจารีตประเพณีวัฒนธรรมของชาตินั้นๆ เช่น ประเทศไทยมีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงเป็นพระประมุข ทรงปกครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม ทรงให้แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางใน การดำเนินชีวิตของปวงชนชาวไทย นำความเจริญรุ่งเรืองความผาสุกมาสู่พสกนิกรถ้วนหน้า มีความ เป็นอยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุข มีความรู้รักสามัคคีกลมเกลียว เราควรประพฤติตนเป็นคนดีถวายเป็น พระราชกุศล และถวายความจงรักภักดีแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ

สรุป

สถาบันทั้ง 3 นี้มีบุญคุณต่อเราอย่างมาก เพราะชาติ คือ แผ่นดินที่เราอยู่อาศัย ศาสนา คือ คำสอนขององค์พระศาสดาแต่ละพระองค์ที่สอนให้เราทุกคนเป็นคนดี และพระมหากษัตริย์ คือ ผู้ปกครองบ้านเมืองโดยธรรม เพื่อความสงบสุขของพสกนิกรชาวไทย เราทุกคนจึงควรรักชาติ รัก ศาสนา รักพระมหากษัตริย์ ด้วยใจอันบริสุทธิ์ ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่อการอยู่ร่วมกัน อย่างสันติสุข

ใบงานที่ 2

เรื่อง ค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ

ให้ลูกเสือช่วยกันนิยามความหมาย ค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ

1.ความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

นิยาม

.....

.....

.....

2. ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน

นิยาม

.....

.....

.....

3.กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์

นิยาม

.....

.....

.....

4.ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรง และทางอ้อม

นิยาม

.....

.....

.....

5.รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย

นิยาม

.....

.....

.....

6. มีศีลธรรม รักษาความสัตย์

นิยาม

.....

.....

.....

.....

7. เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย

นิยาม

.....

.....

.....

.....

8. มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่

นิยาม

.....

.....

.....

.....

9. มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ

นิยาม

.....

.....

.....

.....

10. รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

นิยาม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

11. มีความเข้มแข็งทั้งร่างกาย และจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ หรือกิเลส มีความ
ละอายเกรงกลัวต่อบาปตามหลักของศาสนา
นิกาย

.....

.....

.....

.....

12. คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวม และของชาติมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง
นิกาย

.....

.....

.....

.....

แนวการตอบใบงานที่ 2

เรื่อง ค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ

ให้ลูกเสือช่วยกันนิยามความหมาย ค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ

1.ความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

นิยาม การประพฤติปฏิบัติตนที่แสดงถึงความสำนึกและภาคภูมิใจความเป็นไทยปฏิบัติตามหลักศาสนาที่ตนนับถือ และจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์

2. ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน

นิยาม การประพฤติปฏิบัติตนที่แสดงถึงการยึดมั่นในความถูกต้อง ประพฤติตนตามความเป็นจริงต่อตนเองและผู้อื่น ละความเห็นแก่ตัว รู้จักแบ่งปันช่วยเหลือสังคมและบุคคลที่ควรให้ รู้จักควบคุมตัวเองเมื่อประสบกับความยากลำบากและสิ่งทีก่อให้เกิดความเสียหาย มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม

3.กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์

นิยาม การประพฤติที่แสดงถึงการรู้จักบุญคุณ ปฏิบัติตามคำสั่งสอน แสดงความรัก ความเคารพ ความเอาใจใส่ รักษาชื่อเสียง และตอบแทนบุญคุณของพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูบาอาจารย์

4.ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรง และทางอ้อม

นิยาม การประพฤติปฏิบัติตนที่แสดงถึงความตั้งใจเพียรพยายามในการศึกษาเล่าเรียน แสวงหาความรู้ทั้งทางตรงและทางอ้อม

5.รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย

นิยาม การปฏิบัติตนที่แสดงถึงการเห็นคุณค่า ความสำคัญ ภาคภูมิใจ อนุรักษ์ สืบทอด วัฒนธรรมและประเพณีไทยอันดีงาม

6. มีศีลธรรม รักษาความสัตย์

นิยาม การประพฤติปฏิบัติตน โดยยึดมั่นในคำสัญญา มีจิตใจโอบอ้อมอารี ช่วยเหลือผู้อื่นเท่าที่ช่วยได้ ทั้งกำลังทรัพย์ กำลังกาย และกำลังสติปัญญา

7.เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย

นิยาม การแสดงถึงการมีความรู้ ความเข้าใจ ปฏิบัติตนตามหน้าที่และสิทธิของตนเอง เคารพสิทธิผู้อื่นภายใต้การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

8. มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่

นิยาม การปฏิบัติตนตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมายไทย มีความเคารพและนอบน้อมต่อผู้ใหญ่

9. มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ

นิยาม การประพฤติปฏิบัติตนอย่างมีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำอย่างรอบคอบ ถูกต้อง เหมาะสมและน้อมนำ พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 มาเป็นหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิต

10. รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

นิยาม การดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี มีความรู้ มีคุณธรรม และปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

11. มีความเข้มแข็งทั้งร่างกาย และจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ หรือกิเลส มีความละอายเกรงกลัวต่อบาปตามหลักของศาสนา

นิยาม การปฏิบัติตนให้มีร่างกายสมบูรณ์แข็งแรงปราศจากโรคภัย และมีจิตใจที่เข้มแข็ง มีความละอาย เกรงกลัวต่อบาป ไม่กระทำความชั่วใด ๆ ยึดมั่นในการทำความดีของศาสนา

12. ดำเนินถึงผลประโยชน์ของส่วนรวม และของชาติมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง

นิยาม การปฏิบัติตนและให้ความร่วมมือในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม และประเทศชาติ ยอมเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อรักษาประโยชน์ของส่วนรวม

(พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

ใบงานที่ 3

เรื่อง ระบบการปกครองท้องถิ่นของประเทศไทย

1. ระบบการปกครองท้องถิ่นของประเทศไทยมีลักษณะอย่างไร

คำตอบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. การปกครองท้องถิ่นของนักเรียนมีลักษณะอย่างไร และมีความสำคัญต่อสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนอย่างไร

คำตอบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แนวการตอบ ใบงานที่ 3

เรื่อง ระบบการปกครองท้องถิ่นของประเทศไทย

1. ระบบการปกครองท้องถิ่นของประเทศไทยมีลักษณะอย่างไร

แนวคำตอบ

รูปแบบการปกครองท้องถิ่นทั่วไป ได้แก่

1) องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) มีโครงสร้างการบริหาร คือ สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้กำกับดูแล

2) เทศบาล มีโครงสร้างการบริหาร คือ สภาเทศบาล และนายกเทศมนตรี โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้กำกับดูแล

3) องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) มีโครงสร้างการบริหาร คือ สภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีนายอำเภอเป็นผู้กำกับดูแล

รูปแบบการปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ ซึ่งมีฐานะเป็นทบวงการเมือง และนิติบุคคล โดยในประเทศไทยมีอยู่ 2 แห่งคือ

1) กรุงเทพมหานคร มีโครงสร้างการบริหาร คือ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร สภากรุงเทพมหานคร และสภาเขต

2) เมืองพัทยา มีโครงสร้างการบริหาร คือ สภาเมืองพัทยา นายกเมืองพัทยา

2. การปกครองท้องถิ่นของนักเรียนมีลักษณะอย่างไร และมีความสำคัญต่อสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนอย่างไร

แนวคำตอบ (พิจารณาจากคำตอบ)

ใบงานที่ 4

เรื่อง การช่วยเหลือเพื่อนบ้าน

ผู้มีน้ำใจในการช่วยเหลือผู้อื่นมีลักษณะอย่างไร

แนวคำตอบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แนวการตอบ ใบงานที่ 4

เรื่อง การช่วยเหลือเพื่อนบ้าน

1. ผู้มีน้ำใจในการช่วยเหลือผู้อื่นมีลักษณะอย่างไร

แนวคำตอบ

1. เอาใจเขามาใส่ใจเรา คิดถึงหัวอกของคนอื่น และแสดงต่อผู้อื่นเหมือนที่เราต้องการให้คนอื่นแสดงต่อเรา จงทำดีต่อคนอื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน ไม่ว่าความดีนั้นจะเป็นเพียงสิ่งเล็กน้อยหรือสิ่งยิ่งใหญ่ก็ตาม
2. เป็นผู้ให้มากกว่าผู้รับ
3. แสดงน้ำใจกับคนรอบข้าง เช่น เมื่อเวลาไปเที่ยวในที่ไกลหรือใกล้ก็ตามควรมีของฝากมาถึงคนที่เรารู้จักและญาติมิตรของเรา อันเป็นการแสดงความมีน้ำใจต่อกัน ไม่จำเป็นจะต้องใช้เงินมากมาย
4. เสียสละกำลังทรัพย์ สติปัญญา กำลังกาย และเวลาให้แก่ผู้เดือดร้อนที่ต้องการพึ่งพาอาศัยเราโดยเป็นการกระทำที่ไม่หวังผลตอบแทน
5. มีนิสัยเอื้อเฟื้อ ช่วยเหลือเกื้อกูลต่อเพื่อนบ้าน เช่น ไปร่วมงานพิธีต่าง ๆ เช่น งานแต่งงาน งานศพ หรืองานอื่น ๆ
6. ให้ความรักแก่คนอื่น ๆ และให้ความร่วมมือเมื่อเขาขอร้องหรือรู้ว่าเขากำลังลำบากต้องการความช่วยเหลือ

แนวการตอบ ใบงานที่ 5

เรื่อง หน้าที่พลเมือง

1. จงอธิบายความหมายของประชาธิปไตย

คำตอบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. จงอธิบายของสิทธิ เสรีภาพและหน้าที่

แนวคำตอบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แนวการตอบ ใบงานที่ 5

เรื่อง หน้าที่พลเมือง

1. จงอธิบายความหมายของประชาธิปไตย

แนวคำตอบ

ประชาธิปไตย หมายถึง การปกครองที่ประชาชนมีอำนาจสูงสุด ประชาชนทุกคนมีสิทธิหน้าที่ และความรับผิดชอบต่อสังคมประเทศชาติโดยเท่าเทียมกัน ทั้งในด้านการปกครองและการดำเนินชีวิต

ประชาธิปไตย เป็นทั้งระบอบการปกครองและวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชน

1. ในแง่ของการปกครอง ประชาธิปไตยเป็นการปกครองที่สนองความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ ซึ่งต้องการมีสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาค ตลอดจนได้รับการยอมรับในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
2. ในแง่ของการดำเนินชีวิต ผู้คนในสังคมประชาธิปไตย จะต้องปฏิบัติต่อกันให้สอดคล้องกับหลักการของระบอบประชาธิปไตย กล่าวคือ ต้องยอมรับว่ามนุษย์ทุกคนมีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน ต้องเคารพในสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ตลอดจนต้องมีหน้าที่และความรับผิดชอบต่อกัน ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ

2. จงอธิบายของสิทธิ เสรีภาพและหน้าที่

แนวคำตอบ

สิทธิ หมายถึง อำนาจหรือความสามารถของคนเราที่จะทำอะไรก็ได้โดยชอบธรรม หรือทำในสิ่งที่ถูกต้องตามกฎหมายเกณฑ์ที่สังคมกำหนด และรวมถึงประโยชน์ที่คนเราพึงได้ตามกฎหมายให้การคุ้มครอง

ตัวอย่างเช่น สิทธิในการเข้ารับการศึกษ สิทธิในการเป็นเจ้าของบ้านและที่ดิน สิทธิในครอบครัวสิทธิในการออกเสียงเลือกตั้ง และสิทธิในการรับบริการจากโรงพยาบาลของรัฐ

เสรีภาพ หมายถึง สภาวะที่บุคคลมีอิสระไม่อยู่ภายใต้การครอบงำของบุคคลอื่น สามารถที่จะคิด พูดหรือกระทำในสิ่งที่ตนพอใจได้ ภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย ทั้งนี้จะต้องไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น หรือทำให้ผู้อื่นได้รับความเดือดร้อน

เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

เรื่อง เทวดากับอูฐผู้โง่เขลา

อูฐตัวหนึ่งเดินทางไปพบเทวดา มันพูดขึ้นด้วยน้ำเสียงไม่พอใจว่า “เพราะเหตุใด ข้าจึงมีรูปร่างไม่เหมือนกับสัตว์ตัวอื่น ๆ เลย ข้าไม่มีเขา ไม่มีฟัน หรืออู้งเลียบ และไม่มีอวัยวะอื่นใดที่จะสามารถใช้ปกป้องตัวเองจากศัตรูได้เลย ข้าขอให้ท่านได้โปรดมอบเครื่องป้องกันเหล่านั้นให้กับข้าบ้างเถอะ

เทวดาได้ฟังดังนั้น ก็รู้สึกโกรธในคำขออันโง่เขลาของอูฐ จึงบันดาลให้อูฐมีใบหูที่เล็กลงกว่าเดิม เพื่อเป็นการลงโทษต่อความไม่รู้จักพอของมัน

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า : จงพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่

ที่มาของเรื่อง : แอปป์คิดส์.100 นิทานอีสป.2548 : 17

แบบประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มของลูกเสือ
เรื่อง.....
กลุ่มที่.....ชั้น.....

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมินการเข้าร่วมกิจกรรม																รวม	ผลการ ประเมิน				
		ความสามัคคี				การแสดง ความคิดเห็น				ความมี ระเบียบวินัย				ความตั้งใจ ในการ ทำงาน							อธิบายค่านิยม หลักของคน ไทย 12 ประการ		
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	20	ผ่าน
1																							
2																							
3																							
4																							
5																							
6																							
7																							
8																							
9																							
10																							

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

เกณฑ์การประเมินคุณภาพคะแนน

ประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มของลูกเสือผ่านเกณฑ์การประเมิน ร้อยละ 80 ขึ้นไป
ผ่านเกณฑ์

รายการประเมิน	คุณภาพ			
	4	3	2	1
การเข้าร่วมกิจกรรม กลุ่มของลูกเสือ	อธิบายเนื้อหาได้ ตามประเด็น ที่กำหนดครบถ้วน และให้ความ ร่วมมือในการทำ กิจกรรมโดยไม่ ต้องตักเตือน	อธิบายเนื้อหาได้ตาม ประเด็นที่กำหนดได้ บางส่วน และให้ ความร่วมมือในการ ทำกิจกรรมโดยมีการ ตักเตือนเป็นบางครั้ง	อธิบายเนื้อหาได้ตาม ประเด็นที่กำหนด บางส่วนแต่ยังไม่ชัดเจน และให้ความร่วมมือใน การทำกิจกรรมโดยมี การตักเตือนเป็น บางครั้ง	ไม่สามารถ อธิบายเนื้อหาได้ ตามประเด็น ที่กำหนดและไม่ ให้ความร่วมมือใน การทำกิจกรรม

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่(เครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
หน่วยที่ 2หน้าที่พลเมือง
แผนการจัดกิจกรรมที่ 4 เรื่อง การเยี่ยมหน่วยงาน เวลา 2 ชั่วโมง

1.จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1.1 ลูกเสือสามารถอธิบายเรื่องของการเยี่ยมหน่วยงานต่าง ๆ ได้
- 1.2 ลูกเสือสามารถลำดับขั้นตอนกิจกรรมการเยี่ยมหน่วยงานต่าง ๆ โดยการเรียนรู้แบบโครงงานได้

2. เนื้อหา

การเขียนโครงการการเยี่ยมหน่วยงานต่าง ๆ

3. สื่อการเรียนรู้

- 3.1 เพลงสายสัมพันธ์
- 3.2 เพลง ตรงต่อเวลา
- 3.2 เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์เรื่อง นกอินทรีกับอีกา
- 3.3 เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์เรื่อง แมวกับหนู

4. กิจกรรม

4.1 กิจกรรมครั้งที่1

- 1) พิธีเปิดประชุมกอง (ชักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)
- 2) เพลง สายสัมพันธ์
- 3) เพลง ตรงต่อเวลา
- 4) กิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้
  - (1) ผู้กำกับลูกเสือและลูกเสือร่วมกันสนทนาถึงประสบการณ์ในการไปติดต่อหน่วยงานต่าง ๆ
  - (2) ผู้กำกับลูกเสือมอบใบงาน เรื่อง การเยี่ยมหน่วยงานให้ลูกเสือแต่ละหมู่ตามลำดับขั้นตอนในการไปเยี่ยมหน่วยงานในชุมชน เช่นสำนักงานเทศบาล สถานีตำรวจ สถานีตำรวจดับเพลิง โรงพยาบาล สถานีวิทยุหรือโทรทัศน์ ฯลฯ
  - (3) ลูกเสือเขียนโครงการการเยี่ยมหน่วยงานอย่างน้อยหมู่ละ 1 หน่วยงาน แล้วมานำเสนอในชั่วโมงเรียนต่อไป
  - 4) ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์เรื่อง บ้านคือวิมานของเรา
  - 5) พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจเครื่องแบบ ชักธงลง เลิก)

4.2 กิจกรรมครั้งที่ 2

1) พิธีเปิดประชุมกอง (ชักธงขึ้น สวดมนต์ ตรวจ สงบนิ่ง แยก)

2) เพลง ตรงต่อเวลา

3) กิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้

(1) ผู้กำกับลูกเสือให้ลูกเสือนำเสนอรายงานโครงการการไปเยี่ยมหน่วยงานต่าง ๆ

ต่อกองลูกเสือให้รับทราบ

(2) ผู้กำกับลูกเสือให้ลูกเสือในกองลูกเสือได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการไปเยี่ยมหน่วยงานต่าง ๆ

(3) ผู้กำกับลูกเสือและลูกเสือร่วมกันสรุปผลการนำเสนอการไปเยี่ยมหน่วยงานต่าง ๆ

4) ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์เรื่อง แมวกับหนู

5) พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจเครื่องแบบ ชักธงลง เลิก)

5. การประเมินผล

แบบประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มของลูกเสือ

ภาคผนวกประกอบแผนการจัดกิจกรรมที่ 4

เพลง

เพลง สายสัมพันธ์

อยู่แห่งไหน เหนือกลางใต้
อีสาน หรือที่ใด เราล้วนต่างภูมิใจ รื่นเริงสำราญ
เราต้องรักกันไว้ เราต้องรักกันไว้ เราต้องรักกันไว้

เพลง

เพลง ตรงต่อเวลา

ตรงต่อเวลา พวกเราต้องมาให้ตรงเวลา
ตรง ตรง ตรงเวลาพวกเรา ต้องมาให้ตรงเวลา
เราเกิดมาเป็นคนต้องหมั่นฝึกตนให้ตรงเวลา
วัน คีน ไม่คอยท่า วันเวลาไม่เคยคอยใคร

เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์(กิจกรรมครั้งที่ 1)

เรื่องนกอินทรีกับอีกา

นกอินทรีตัวหนึ่งคอยจ้องตะปบลูกแกะอยู่บนยอดผาสูง เมื่อได้โอกาสเหมาะ มันก็โฉบเอาลูกแกะขึ้นไปด้วยอุ้งเล็บอันแข็งแรง แล้วบินกลับสู่รังบนยอดผาสูง

อีกาซึ่งอยู่บริเวณนั้นเห็นการกระทำของนกอินทรีมาโดยตลอด ก็คิดจะเอาอย่างบ้าง จึงบินตรงไปตะปบลูกแกะที่กินหญ้าอยู่เพื่อจับตัวมันบินขึ้น แต่อุ้งเล็บของมันกลับจิกแน่นเข้าไปในเนื้อลูกแกะ ไม่ว่าจะพยายามสลัดออกอย่างไรก็ไม่หลุด เมื่อคนเลี้ยงแกะเห็นเข้า ก็ร้องทักว่า “โอโฮ! นี่มันนกอะไรกัน”

ลูกชายผู้ซึ่งเห็นเหตุการณ์โดยตลอดกล่าวว่า “พ่อ ที่ข้าเห็นอยู่เมื่อครู่นี้ มันแสดงท่าทางราวกับเป็นนกอินทรี แต่ตอนนี้ข้าว่ามันคงเข้าใจแล้วว่า ตัวตนเองเป็นเพียงอีกาเท่านั้น”

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า: คนโง่เขลามักคิดทำในสิ่งที่เกินความสามารถของตนและคนฉลาดรู้ว่าจะใช้ความสามารถที่มีอยู่ของตนให้เกิดประโยชน์ ได้อย่างไร

ที่มาของเรื่อง : แอปป์คิดส์.100 นิทานอีสป.2548 : 27

เรื่อง แมวกับหนู

หนูฝูงหนึ่งทำรังอยู่ในบ้านหลังหนึ่งซึ่งได้เลี้ยงแมวตัวใหญ่เอาไว้ ในทุกๆ วันแมวจะคอยจับหนูที่อาศัยอยู่ในบ้านอยู่เสมอ ๆ จนในที่สุด พวกหนูทั้งหลายจึงมารวมกลุ่มและปรึกษากันว่า “พวกเราจะต้องถูกเจ้าแมวจับกินจนไม่เหลือสักตัวแน่เลย หากเราไม่ลองช่วยกันคิดหาว่า พวกเราจะทำอย่างไรกันดี” มีหนูตัวหนึ่งได้ออกความคิดเห็นว่า “เอากระป๋วนไปแขวนคอแมวก็น่าสนใจ เรื่องเสียงของกระป๋วนจะช่วยบอกให้เราทราบ เวลาที่เจ้าแมวนั้นมาอยู่ใกล้ๆ” พวกหนูทุกตัวเมื่อได้ฟังดังนั้น ก็ต่างเห็นด้วย “แต่ใครเล่า ! จะเป็นผู้เอากระป๋วนไปแขวนคอแมวล่ะ” หนูแก่ พูดยาว “ข้ามันแก่เกินไป แล้ววิ่งเร็ววันก็ไม่ได้” หนูตัวเล็กๆ ก็พุดว่า “แต่พวกเรายังเล็กเกินไป” ลงท้ายก็ไม่มีหนูตัวไหนที่จะกล้าอาสาทำ ดังนั้นแมวจึงยังจับหนูอยู่เรื่อยไป

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า : บางสิ่งบางอย่าง พูดยาวแต่ทำยาก

ที่มาของเรื่อง : แอปป์คิดส์. 100 นิทานอีสป.2548 : 39

แบบประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มของลูกเสือ

เรื่อง.....

กลุ่มที่.....ชั้น.....

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมินการเข้าร่วมกิจกรรม																รวม	ผลการ ประเมิน				
		ความสามัคคี				การแสดง ความคิดเห็น				ความมี ระเบียบวินัย				ความตั้งใจ ในการ ทำงาน					อธิบายลำดับ ขั้นตอน กิจกรรมการ เยี่ยมหน่วยงาน ต่าง ๆ				
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1		4	3	2	1	20
1																							
2																							
3																							
4																							
5																							
6																							
7																							
8																							
9																							
10																							

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

เกณฑ์การประเมินคุณภาพคะแนน

ประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มของลูกเสือผ่านเกณฑ์การประเมิน ร้อยละ 80 ขึ้นไป
ผ่านเกณฑ์

รายการประเมิน	คุณภาพ			
	4	3	2	1
การเข้าร่วมกิจกรรม กลุ่มของลูกเสือ	อธิบายเนื้อหาได้ตาม ประเด็น ที่กำหนดครบถ้วน และ ให้ความร่วมมือในการ ทำกิจกรรมโดยไม่ต้อง ตักเตือน	อธิบายเนื้อหาได้ตาม ประเด็นที่กำหนดได้ บางส่วนและให้ความ ร่วมมือในการทำ กิจกรรมโดยมีการ ตักเตือนเป็นบางครั้ง	อธิบายเนื้อหาได้ตาม ประเด็นที่กำหนด บางส่วนแต่ยังไม่ชัดเจน และให้ความร่วมมือใน การทำกิจกรรมโดยมีการ ตักเตือนเป็นบางครั้ง	ไม่สามารถ อธิบายเนื้อหาได้ตาม ประเด็นที่กำหนดและ ไม่ให้ความร่วมมือใน การทำกิจกรรม

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ (เครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

หน่วยที่ 2 หน้าที่พลเมือง

แผนการจัดกิจกรรมที่ 5 หน้าที่ของลูกเสือตามวิถีประชาธิปไตย

เวลา 2 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์การเรียนรู้

ลูกเสือสามารถอธิบายบทบาทและหน้าที่ของตนเอง ในฐานะพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยได้

2. เนื้อหา

2.1 คุณลักษณะของพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย

2.2 การปฏิบัติตนเพื่อเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย

3. สื่อการเรียนรู้

3.1 เพลงเกียรติศักดิ์ลูกเสือ

3.2 เพลง มาร์ชลูกเสือ

3.3 กระดาษปรู๊ฟ ปากกาเมจิก ฯลฯ

3.4 ใบความรู้เรื่อง “พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ คำพ่อสอนพระบรมราโชวาทของพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยจริยธรรมของการเป็นพลเมืองดี”

3.5 เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์เรื่อง ราชสีห์กับหมาป่า

3.6 เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์เรื่องนกกา

4. กิจกรรม

4.1 กิจกรรมครั้งที่ 1

1) พิธีเปิดประชุมกอง (ชักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)

2) เพลง เกียรติศักดิ์ลูกเสือ

3) กิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้

(1) ผู้กำกับลูกเสือสนทนาถึงความหมายของคำว่า “พลเมืองดี” ลูกเสือร่วมกันแสดงความคิดเห็นโดยยังไม่ต้องสรุป

(2) ผู้กำกับลูกเสือแจกใบความรู้ที่ 1 เรื่อง พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ คำพ่อสอนพระบรมราโชวาทของพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยจริยธรรมของการเป็นพลเมืองดี

(3) ผู้กำกับลูกเสือแจกใบความรู้ที่ 2,3 แล้วมอบหมายให้แต่ละหมู่ ศึกษาข้อสรุปที่ได้แล้วเขียนบทละครสั้น หมู่ละ 1 เรื่อง ที่เน้นพฤติกรรมหรือแสดงถึงคุณลักษณะของพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย โดยใช้เวลาในการแสดงหมู่ละประมาณ 3-4 นาที

4) ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์เรื่อง ราชสีห์กับหมาป่า

5) พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจเครื่องแบบ ชักธงลง เลิก)

4.2 กิจกรรมครั้งที่ 2

- 1) พิธีเปิดประชุมกอง (ชักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)
- 2) เพลง มาร์ชลูกเสือ
- 3) กิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้
  - (1) ลูกเสือแสดงละครสั้นที่ละหมู่ หลังจบการแสดงนายหมู่ออกมาสรุปข้อคิดในละครสั้น “การกระทำที่เรียกว่าพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย”
  - (2) ผู้กำกับลูกเสือและหมู่ลูกเสืออื่น ๆ แสดงความชื่นชมหรือชมเชยให้กำลังใจ
  - (3) ผู้กำกับลูกเสือและลูกเสือร่วมกันสรุปข้อคิดที่ได้และการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อให้ได้ชื่อว่าเป็น “ลูกเสือประชาธิปไตย”
- 4) ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์เรื่องนกกา
- 5) พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจเครื่องแบบ ชักธงลง เลิก)

5. การประเมินผล

- 5.1 อธิบายบทบาทและหน้าที่ของตนเอง ในฐานะพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย
- 5.2 แบบประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มของลูกเสือ

ภาคผนวกประกอบแผนการจัดกิจกรรมที่ 5

เพลง เกียรติศักดิ์ลูกเสือ

เกียรติคุณลูกเสือไทย	แพร่ไปทั่วสากล
ลูกเสือไทยทุกคนต้องรักษา	มุ่งทำดียืนยงตามคำมั่นสัญญา
ด้วยศรัทธาสამัคคี มีน้ำใจ	มาเถิดมา เรามาช่วยอยู่
ลูกเสือไทยมาเร็วไว	ก้าวเดินไปที่หมายข้างหน้า
อยู่กันคนละกองก็เป็นพี่น้องกัน	มีความรู้ สู้งานไม่หวั่นไหว
มีวินัยใจเย็นเป็นมิตรคนทั่วไป	อยู่แห่งใดสุขสนุกทุกเวลา

เพลง มาร์ชลูกเสือ

ลูกเสือ ลูกเสือ ไวศักดิ์ลูกผู้ชาย ลูกเสือ ลูกเสือ ไวลายลูกเสือไทย รักเกียรติ รักวินัย
แข็งแรงและอดทน เราจะบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น แม้ลำบากตรากตรำ ก็ต้องทำให้
สำเร็จ ทำ ทำ ทำ ข้าสัญญาว่าจะทำ เสียชีพอย่าเสียสัตย์ รักษาดีให้มั่นไว้ ดั่งนามอันเกรียงไกร
พระมงกุฎทรงประทาน

ใบความรู้ที่ 1

เรื่อง พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานคุณธรรม 4 ประการ แก่ข้าราชการและประชาชน ในคราวสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี ความว่า

“ประการแรก คือ การรักษาความสัจ ความจริงใจต่อตัวเอง รู้จักสละประโยชน์ส่วนน้อยของตนเอง เพื่อประโยชน์ส่วนใหญ่ของบ้านเมือง ที่จะประพฤติปฏิบัติแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์และเป็นธรรม

ประการที่สอง คือ การรู้จักข่มใจตนเอง ฝึกใจตนเองให้ประพฤติปฏิบัติอยู่ในความสัจ ความดีนั้น

ประการที่สาม คือ การอดทน อดกลั้น และอดออม ไม่ประพฤติล่วงความสัตย์สุจริต ไม่ว่าด้วยเหตุประการใด

ประการที่สี่ คือ การรู้จักละวางความชั่ว ความทุจริต และรู้จักสละประโยชน์ส่วนน้อยของตน เพื่อประโยชน์ส่วนใหญ่ของบ้านเมือง”

พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

“.....การฝึกฝนและปลูกฝังความรู้จักเหตุผล ความรู้จักผิดชอบชั่วดี เป็นสิ่งจำเป็นไม่น้อยกว่าการใช้วิชาการ เพราะการรู้จักพิจารณาให้เห็นเหตุเห็นผล ให้รู้จักจำแนกสิ่งผิดชอบชั่วดีได้โดยกระจ่าง ย่อมทำให้มองบุคคล มองสิ่งต่าง ๆ ได้ลึกลงไปจนเห็นความจริง.....”

(พระราชดำรัส เมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน 2516)

คำพอสอน

“....ความสามัคคีพร้อมเพรียงกัน เป็นพื้นฐานที่สำคัญยิ่งในการปฏิบัติ บริหารงานใหญ่ ๆ เช่น งานของแผ่นดิน และความสามัคคีนี้จะเกิดมีขึ้นมั่นคงได้ ก็ด้วยบุคคลในหมู่คณะมีคุณธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวผูกพันจิตใจของกันและกันไว้ คุณธรรมเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจนั้น

ประการหนึ่ง ได้แก่ การให้ คือให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือกัน ให้อภัยไม่ถือโทษกันให้คำแนะนำตักเตือนที่ดีต่อกัน

ประการที่สอง ได้แก่ การมีวาจาดี คือพูดแต่คำสัจคำจริงต่อกัน พูดให้กำลังใจกัน พูดแนะนำประโยชน์กัน และพูดให้รักใคร่ปรองดองกัน

ประการที่สาม ได้แก่ การทำประโยชน์ให้แก่กัน คือประพฤติปฏิบัติตนให้เกิดประโยชน์เกื้อกูลทั้งแก่กันและกัน และแก่หมู่คณะโดยส่วนรวม

ประการที่สี่ ได้แก่ การวางตนได้สม่าเสมอ อย่างเหมาะสม คือ ไม่ทำตัวดีเด่นเกินกว่าผู้อื่นและไม่ด้อยให้ต่ำทรมานไปจากหมู่คณะ

“หมู่ใดมีคุณธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวกันไว้ดังกล่าว หมู่คณะนั้นย่อมจะมีความเจริญมั่นคงขึ้นด้วยสามัคคีธรรม....”

(พระราชดำรัส พระราชทานแก่สามัคคีสมาคมในพระบรมราชูปถัมภ์ในการเปิดประชุม ประจำปี

พ.ศ.2525 ระหว่างวันที่ 10 – 11 เมษายน 2525)

พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

“.... บ้านเมืองไทยของเราดำรงมั่นคงมาช้านาน เพราะคนไทยมีความพร้อมเพรียงกัน
เข้มแข็ง ถึงจะมีความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นบ้างตามกาลตามสมัย ก็เป็นไปตามความปรารถนาของ
พวกเราเอาที่จะทำให้ประเทศชาติเจริญก้าวหน้า การทำนุบำรุงบ้านเมืองนั้น เป็นงานส่วนรวมของ
คนทั้งชาติ จึงเป็นธรรมดาอยู่เองที่จะต้องมีความขัดแย้งเกิดขึ้นบ้าง จะให้ทุกคนทุกฝ่ายมีความ
คิดเห็นสอดคล้องกันตลอดทุก ๆ เรื่องไปย่อมเป็นการผิดวิสัย เพราะฉะนั้นแต่ละฝ่ายแต่ละคนจึงควร
คำนึงถึงจุดประสงค์ร่วมกัน คือ ความเจริญไพบูลย์ของชาติเป็นข้อใหญ่ ทุกฝ่ายชอบที่จะทำใจให้
เที่ยงตรงเป็นกลาง ทำความคิดความเห็นให้กระจ่างแจ่มใส ทำความเข้าใจอันดีในกันและกันให้
เกิดขึ้น แล้วนำความคิดความเห็นของกันและกันนั้น มาพิจารณาเทียบเคียงกันโดยหลักวิชาเหตุผล
ความชอบธรรม และความเมตตาสามัคคี ให้เห็นแจ้งจริง ทุกฝ่ายจะสามารถปรับเปลี่ยนความคิด
และวิธีปฏิบัติให้สอดคล้องเข้ารูปเข้ารอยกันได้ทุกเรื่อง....”

(พระบรมราโชวาท พระราชทานแก่ประชาชนชาวไทยในโอกาสขึ้นปีใหม่ พุทธศักราช 2535 เมื่อ
วันที่ 31 ธันวาคม 2534)

ใบความรู้ที่ 2

เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย

ความหมายของ พลเมืองดี ในวิถีประชาธิปไตย

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายของคำว่า

พลเมือง หมายถึง ชาวเมือง ชาวประเทศ ประชาชน และวิถี หมายถึง สาย แนว ทาง ถนน

ประชาธิปไตย เป็นคำที่ประกอบด้วยประชา + ธิปไตย เมื่อ “อธิปไตย” แปลว่า “เป็นใหญ่” ประชาธิปไตยจึงหมายถึงการที่ประชาชนผู้เป็นใหญ่มีอำนาจการตัดสินใจในสังคมชุมชนที่ตนอาศัยผูกพันอยู่

“พลเมืองดีในวิถีประชาธิปไตย” จึงหมายถึง พลเมืองที่มีคุณลักษณะที่ดี คือ เป็นผู้ที่ยึดมั่นในหลักศีลธรรมและคุณธรรม มีหลักประชาธิปไตยในการดำรงชีวิต คือ มีส่วนร่วมในกิจการสาธารณะของชุมชน มีความรับผิดชอบในชุมชน ปฏิบัติตนตามกฎหมาย ดำรงตนเป็นประโยชน์ต่อสังคม โดยมีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน อันจะก่อให้เกิดการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ ให้เป็นสังคมและประเทศที่มีวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

แนวทางการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย

1) ด้านสังคม ได้แก่

- (1) การแสดงความคิดอย่างมีเหตุผล
- (2) การรับฟังข้อคิดเห็นของผู้อื่น และยอมรับเมื่อผู้อื่นมีเหตุผลที่ดีกว่า
- (3) การตัดสินใจโดยใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์
- (4) ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละพร้อมช่วยเหลือผู้อื่น
- (5) การเคารพกฎหมายและกติกาต่าง ๆ
- (6) การมีจิตสาธารณะ คือ การรักษาสาธารณสมบัติและการอาสาทำงาน

เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม

2) ด้านเศรษฐกิจ ได้แก่

- (1) การประหยัดและอดออมในครอบครัว
- (2) การซื้อสัตย์สุจริตต่ออาชีพที่ทำ
- (3) การพัฒนางานอาชีพให้ก้าวหน้า
- (4) การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม
- (5) การสร้างงานและสร้างสรรค์สิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อ

สังคมไทยและสังคมโลก

- (6) การเป็นผู้ผลิตที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมและผู้บริโภคที่มีความพอเพียง
- (7) อุทิศหาหมั่นเพียรทำงานด้วยความรับผิดชอบและอย่างเต็มกำลังความสามารถ

และสติปัญญา

3) ด้านการเมือง ได้แก่

- (1) การเข้ามีส่วนร่วมรับผิดชอบชุมชนสังคม
- (2) การยอมรับในความแตกต่างหลากหลายที่มีอยู่ในชุมชนสังคม
- (3) การมีความอดทนต่อความขัดแย้งที่เกิดขึ้นและมุ่งแสวงหาการแก้ไขความ

ขัดแย้งโดยสันติวิธี

- (4) ความรับผิดชอบและซื่อสัตย์ต่อหน้าที่โดยไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน
- (5) การกล้าเสนอความคิดเห็นต่อส่วนรวม กล้าเสนอตนเองเข้าร่วมกิจกรรมการเมือง

ใบความรู้ที่ 3

เรื่อง จริยธรรมของการเป็นพลเมืองดี

จริยธรรม หมายถึง ธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ จริยธรรม ที่ส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี เป็นไปตามหลักการธรรม สามัคคีธรรมและปัญญาธรรม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- 1) ความสามัคคี หมายถึง การยึดมั่นในการอยู่ร่วมกันโดยเคารพกติกาที่ตกลงกัน
- 2) ความกล้าทางจริยธรรม หมายถึง ความกล้าหาญที่จะกระทำในสิ่งที่เห็นว่าถูกต้อง เป็นธรรม
- 3) ความรับผิดชอบ หมายถึง การยอมรับผลของการกระทำที่ตนเองเป็นผู้ก่อขึ้นไม่ว่าผลของการกระทำนั้นเป็นผลที่ดีหรือไม่ดีก็ตาม
- 4) การเสียสละ หมายถึง การยอมเสียผลประโยชน์ส่วนตนเพื่อผู้อื่น หรือสังคมโดยรวม
- 5) การตรงต่อเวลา หมายถึง การรักษาเวลาที่ตกลงกันไว้

การส่งเสริมให้ผู้อื่นปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี

เมื่อบุคคลปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีในวิถีประชาธิปไตยแล้ว ควรสนับสนุนส่งเสริมให้บุคคลอื่น ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีในวิถีประชาธิปไตยด้วย โดยมีแนวทางการปฏิบัติดังนี้

1. ปฏิบัติตนให้เป็นพลเมืองดีในวิถีประชาธิปไตย โดยยึดมั่นและใช้หลักคุณธรรม จริยธรรมของศาสนาและหลักการของประชาธิปไตย ในวิถีการดำรงชีวิตประจำวันเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่คนรอบข้าง
2. เผยแพร่ อบรม หรือสั่งสอนโน้มน้าวบุคคลในครอบครัว เพื่อนบ้านคนในสังคมให้ใช้หลักประชาธิปไตยเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตประจำวัน
3. สนับสนุนชุมชนในเรื่องที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามกฎหมาย โดยการบอกกล่าวหรือช่วยประชาสัมพันธ์ โดยวิธีต่าง ๆ เช่น เขียนบทความเผยแพร่ผ่านสื่อมวลชน เป็นต้น
4. ชักชวนหรือสนับสนุนคนดีมีความสามารถในการมีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมืองหรือกิจกรรมสาธารณประโยชน์ของชุมชน
5. เป็นหูเป็นตาให้รัฐหรือหน่วยงานของรัฐในการสนับสนุนคนดี และป้องกันดูแลมิให้คนไม่ดี ทำผิดกฎหมายบ้านเมือง

การสนับสนุนให้ผู้อื่นปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีในวิถีประชาธิปไตย ควรเป็นจิตสำนึกที่บุคคลพึงปฏิบัติเพื่อให้เกิดความเป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

เรื่อง ราชสีห์กับหมาป่า

หมาป่าตัวหนึ่งออกล่าลูกแกะมาได้ และกำลังพยายามที่จะนำซากลูกแกะผู้ล่าสงสารนั้นกลับไปทิ้ง แต่โชคร้ายที่มันไปพบกับราชสีห์หิวโซเข้าตัวหนึ่ง ราชสีห์ตรงเข้ามาแย่งลูกแกะนั้นทันที ซึ่งสร้างความขุ่นเคืองให้กับหมาป่ามากมันตะโกนบอกราชสีห์ว่า “ท่านไม่นึกจะอายใจบ้างหรืออย่างไรที่ทำตัวเป็นเหมือนโจรร้าย เข้าแย่งอาหารของข้าแบบนี้” ราชสีห์ได้ฟังดังนั้นก็หัวเราะรำ แล้วตอบกลับไปว่า “ตัวข้านะรี ที่เจ้าประณามว่าเป็นไอ้โจรร้าย อะ...อะ...แล้วสิ่งที่เจ้ากระทำมานั้นเล่า เรียกว่าความสุจริตหรือกริ ข้าไม่เชื่อหรือกว่า คนเลี้ยงแกะจะคิดว่าเจ้าเป็นผู้บริสุทธิ์ ทั้ง ๆ ที่เจ้าขโมยเอาลูกแกะของเขามาเช่นนี้!”

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า: คนที่ทุจริต ยากจะหาความยุติธรรมจากผู้อื่นได้

ที่มาของเรื่อง: http://naiseks.blogspot.com/2015/05/blog-post_20.html

เรื่อง นกกากับนกยูง

รู้กันทั่วไปว่า นกกาเป็นนกที่ขี้ขโมย โดยเฉพาะอาหารแล้ว นกกาขโมยได้เก่งนัก กาจึงเป็นนกที่หน้าด้านที่สุด นอกจากนี้แล้วกายังเป็นนกที่ขี้อริยาตาร้อน เห็นนกตัวอื่นสวยกว่าตน กาก็เกิดความไม่พอใจโดยเฉพาะนกยูงด้วยแล้ว กาไม่ชอบหน้าเอาเลย

วันหนึ่ง กากำลังสำรวจตรวจดูขนของตัวเองแล้ว รู้สึกไม่พอใจในความดำสนิทมืดหม่นองไม่เห็นความสวยงามส่วนไหน ๆ เลย จึงไปเที่ยวหาขนนกยูงมาแซมขนของตน เสร็จแล้วก็เที่ยวโฆษณาว่าตัวเองเป็นนกที่สวยงามกว่านกใด ๆ ในโลก จนเป็นที่เกลียดชังของนกทั่วไป เพราะนกทั้งหลายเห็นแล้วก็รู้ว่ามิใช่ขนของกาจริง ๆ เป็นขนของนกยูง จึงต่างพากันมารุมจิกขนที่แซมออกหมด แต่เพราะความหมั่นไส้มากจึงช่วยกันจิกขนดำของกาออกด้วย กาจึงเหลือแต่ตัวล่อนจ้อนน่าอัปอายขายหน้าจริง ๆ

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า: จงพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ ไม่จกฉวยของผู้อื่น

ที่มาของเรื่อง: www.เกร็ดความรู้.net/นกกากับนกยูง/

แบบประเมินเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มของลูกเสือ

เรื่อง.....

กลุ่มที่.....ชั้น.....

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมินการเข้าร่วมกิจกรรม																รวม	ผลการ ประเมิน				
		ความสามัคคี				การแสดง ความคิดเห็น				ความมี ระเบียบวินัย				ความตั้งใจ ในการ ทำงาน					อธิบาย หน้าที่ของ ลูกเสือตามวิถี ประชาธิปไตย				
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1		4	3	2	1	20
1																							
2																							
3																							
4																							
5																							
6																							
7																							
8																							
9																							
10																							

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

เกณฑ์การประเมินคุณภาพคะแนน

ประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มของลูกเสือผ่านเกณฑ์การประเมิน ร้อยละ 80 ขึ้นไป ผ่าน
เกณฑ์

รายการประเมิน	คุณภาพ			
	4	3	2	1
การเข้าร่วมกิจกรรม กลุ่มของลูกเสือ	อธิบายเนื้อหาได้ตาม ประเด็น ที่กำหนดครบถ้วน และให้ความร่วมมือใน การทำกิจกรรมโดยไม่ ต้องตักเตือน	อธิบายเนื้อหาได้ตาม ประเด็นที่กำหนดได้ บางส่วนและให้ความ ร่วมมือในการทำ กิจกรรมโดยมีการ ตักเตือนเป็นบางครั้ง	อธิบายเนื้อหาได้ตาม ประเด็นที่กำหนด บางส่วนแต่ยังไม่ ชัดเจนและให้ความ ร่วมมือในการทำ กิจกรรมโดยมีการ ตักเตือนเป็นบางครั้ง	ไม่สามารถ อธิบายเนื้อหาได้ตาม ประเด็นที่กำหนดและ ไม่ให้ความร่วมมือใน การทำกิจกรรม

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ (เครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
หน่วยที่ 2 หน้าที่พลเมือง

แผนการจัดกิจกรรมที่ 6 สิ่งดี ๆ ของฉัน

เวลา 1 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์การเรียนรู้

ลูกเสือสามารถวิเคราะห์ตนเอง นำคุณสมบัติที่ดีและความสามารถพิเศษของตนไปใช้ให้เกิดประโยชน์กับตนเองและหมู่คณะได้

2. เนื้อหา

การรู้จักตนเองเพื่อการพัฒนาให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม

3. สื่อการเรียนรู้

3.1 เกมเพื่อนฉัน ....คนเก่ง

3.2 กระดาษวาดภาพสัญลักษณ์ของลูกเสือเครื่องหมายประกอบเครื่องแบบตำแหน่งลูกเสือ

3.3 เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

4. กิจกรรม

4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (ชักธง สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)

4.2 เกมเพื่อนฉัน...คนเก่ง

4.3 กิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้

1) ผู้กำกับลูกเสือนำสนทนาเรื่องหน้าที่ความรับผิดชอบในกองลูกเสือ การประดับเครื่องหมายประกอบเครื่องแบบของนายหมู่ รองนายหมู่ พลธิการและการเลือกหน้าที่ของสมาชิกในหมู่ลูกเสือแต่ละหมู่

2) ผู้กำกับลูกเสือแจกกระดาษวาดภาพให้ลูกเสือแต่ละคนและให้ลูกเสือภายในหมู่วิเคราะห์ศักยภาพตนเองและทำแผ่นปลิววาดภาพสัญลักษณ์บอกความถนัดและความสามารถพิเศษของตนที่เหมาะสม

3) ลูกเสือประชาสัมพันธ์แนะนำตนเอง ต่อสมาชิกคนอื่น ขอเข้ารับการคัดเลือกเพื่อปฏิบัติหน้าที่ภายในหมู่

4) เพื่อนในหมู่ลูกเสือร่วมกันแสดงความคิดเห็น และสรุปเลือกผู้ที่เหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ตำแหน่งต่าง ๆ ในหมู่ลูกเสือโดยทำเป็นแผนภูมิคณะกรรมการผู้นำหมู่ลูกเสือติดบอร์ดไว้

5) ผู้กำกับลูกเสือและลูกเสือในกองร่วมกันประกาศคุณสมบัติและความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ของลูกเสือแต่ละหมู่ เพื่อให้ลูกเสือเกิดความภาคภูมิใจในหน้าที่ที่จะปฏิบัติในหมู่และกองลูกเสือ

6) ลูกเสือสรุปและนำเอาความสามารถพิเศษไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและหมู่คณะ

4.4 ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องที่เป็นประโยชน์

4.5 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจเครื่องแบบ ชักธง เลิก) ผู้กำกับลูกเสือนัดหมายลูกเสือแต่งเครื่องแบบให้ถูกต้องตามบทบาทหน้าที่ของตนเองในหมู่ลูกเสือเพื่อเป็นแบบอย่างสำหรับลูกเสือรุ่นน้อง

5. การประเมินผล

5.1 อธิบายคุณสมบัติที่ดีและความสามารถพิเศษของเพื่อน ๆ ได้ร้อยละ 90 ของกลุ่มเพื่อน

5.2 อธิบายจุดเด่นของตนในมุมมองของเพื่อน

6.องค์ประกอบทักษะชีวิตสำคัญที่เกิดจากกิจกรรม

คือ ความคิดวิเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์ ตระหนักรู้ในตนเอง

ภาคผนวกประกอบแผนการจัดกิจกรรมที่ 6

เกม

เพื่อนฉัน ..... คนเก่ง

วิธีเล่น

1. ลูกเสือนั่งรอบวง ผู้กำกับลูกเสือและลูกเสือร้องเพลงพร้อมปรบมือให้จังหวะ
2. ผู้กำกับลูกเสือนำฉลากที่เขียนไว้ในกระดาษมาฉายเป็นก้อนกลมหรือใส่ในกล่องก็ได้ส่งให้ลูกเสือในวง
3. ลูกเสือเมื่อรับกล่องฉลากมาแล้วให้ส่งต่อไปให้เพื่อนลูกเสือคนต่อไป
4. ผู้กำกับลูกเสือหยุดร้องเพลงกล่องฉลากอยู่ที่ลูกเสือคนใด ลูกเสือคนนั้นจะต้องบอกความสามารถของเพื่อนคนใดคนหนึ่งในห้องหรือในกองว่ามีความสามารถอะไรบ้างที่ผู้อื่นขอความช่วยเหลือได้ เช่น ตอกตะปูเก่ง ร้องเพลง เล่นกีตาร์ ดีใจ รู้รักต้นไม้ ร้อยลูกปัด สเกตภาพ พูดเลียนเสียงฯลฯ

เรื่องที่เป็นประโยชน์

คนขี้เหนียวกับทองคำ

ชายคนหนึ่งเป็นคนขี้เหนียว เขามักจะเอาสมบัติฝังดิน ไว้รอบ ๆ บ้านไม่ยอมนำมาใช้จ่ายให้เกิดประโยชน์ต่อมาเขากลับว่าจะไม่ปลอดภัยถ้าฝังเงินทอง ไว้หลายแห่งเขาก็ขายสมบัติทั้งหมดแล้วซื้อทองคำแท่งหนึ่ง มาฝังไว้ที่หลังบ้านแล้วหมั่นไปดูทุกวัน คนใช้ผู้หนึ่งสงสัยจึงแอบตามไปดูที่หลังบ้านแล้วก็ขุดเอาทองแท่งไปเสีย ชายขี้เหนียวมาพบหลุมที่ว่างเปล่าในวันต่อมาก็เสียใจ ร้องไห้ ร้องให้ไปบอกเพื่อนบ้านคนหนึ่ง เพื่อนบ้านจึงแนะนำแบบประจบประชันว่า “ท่านก็เอาก่อนอิฐใส่ในหลุมแล้วคิดว่า เป็นทองคำสิ เพราะถึงอย่างไรท่านก็ไม่เอาออกมาใช้อยู่แล้ว

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า ของมีค่า ถ้าไม่นำมาทำให้เกิดประโยชน์ก็ย่อมเป็นของไร้ค่า

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่(เครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

หน่วยที่ 2 หน้าที่พลเมือง

แผนการจัดกิจกรรมที่ 7 คู่ครองในฝัน

เวลา 1 ชั่วโมง

1.จุดประสงค์การเรียนรู้

ลูกเสืออธิบายความเป็นสุภาพบุรุษ และสุภาพสตรีได้

2. เนื้อหา

คุณสมบัติสำคัญที่ควรพิจารณาในการเลือกคู่ครอง

3.สื่อการเรียนรู้

3.1 กระดาษแผ่นเล็ก กระดาษป๊อปปี้ ปากกาหัวสักหลาด ปากกา

3.2 เกมปิดตาเดินทาง

3.3 เพลง พวกเดียวกัน

3.4 เรื่องที่เป็นประโยชน์

3.5 เรื่องที่เป็นประโยชน์

4.กิจกรรม

4.1 กิจกรรมครั้งที่ 1

1) พิธีเปิดประชุมกอง(ชักธง สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)

2) เพลง หรือเกม

3) กิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้

(1) ผู้กำกับลูกเสือชวนสนทนาเกี่ยวกับละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำ ถึงพฤติกรรมต่างๆของตัวละครและร่วมกันวิจารณ์พฤติกรรมของตัวละครที่ตนเองพบเห็น

(2) หนูลูกเสือนั่งล้อมวง แต่ละคนเขียนคุณสมบัติของตนเองที่แสดงความเป็นสุภาพบุรุษหรือสุภาพสตรีที่เพศตรงข้ามจะตัดสินใจเลือกมาเป็นคู่ครองในอนาคตคนละ 3 ข้อ ลงกระดาษแผ่นเล็ก แผ่นละ 1 คุณสมบัติ

(3) เขียนคุณสมบัติของเพศตรงข้ามที่ตนเองจะตัดสินใจเลือกเป็นคู่ครองในอนาคตคนละ 3ข้อลงกระดาษแผ่นเล็กแผ่นละ 1 คุณสมบัติ

(4) นำไปจัดแยกประเภทคุณสมบัติสุภาพบุรุษและสุภาพสตรี โดยไม่ใช้เสียง

(5) นายหมู่เลือกมาเพศละ 4 คุณสมบัติที่มีผู้เขียนมากที่สุดและรองลงมาตามลำดับ

(6) ร่วมกันวิเคราะห์ความหมาย และพฤติกรรมที่แสดงออกถึงแต่ละคุณสมบัติที่สำคัญของสุภาพบุรุษและสุภาพสตรีที่เพศตรงข้ามต้องการเป็นคู่ครอง

(7) สรุปผลกิจกรรมรายงานในกองลูกเสือคาบต่อไป

4) ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องที่เป็นประโยชน์

5) พิธีปิดประชุมกอง(นัดหมาย ตรวจเครื่องแบบ ชักธง เลิก)

4.2 กิจกรรมครั้งที่ 2

- 1) พิธีเปิดประชุมกอง(ชักธง สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)
- 2) เพลง หรือเกม
- 3) กิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้

(1) ตัวแทนหมู่ลูกเสือรายงานผู้กำกับลูกเสือนำอภิปราย รวบรวม และสรุปคุณสมบัติของทั้งสองเพศเขียนลงกระดาษปูลูฟ

(2) ผู้กำกับลูกเสือนำอภิปรายให้เลือกคุณสมบัติที่สำคัญที่สุดเหลือเพศละ 3 ข้อ ให้กองลูกเสือโหวตว่าจะตัดคุณสมบัติข้อใดออกไป

(3) ถ้ามองข้อคิดที่ได้จากกิจกรรมและการนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน (ในคุณสมบัติที่ดีทั้งหมด เมื่อพิจารณาอย่างถี่ถ้วนแล้ว จะพบว่ามีความสำคัญมากน้อยต่างกัน)

4) ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องที่เป็นประโยชน์

5) พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจเครื่องแบบ ชักธง เลิก)

5. การประเมินผล

สังเกตการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม การแสดงออก และการให้ความคิดเห็นในหมู่ลูกเสือและกองลูกเสือ

6. องค์ประกอบทักษะชีวิตสำคัญที่เกิดจากกิจกรรม

คือ ความคิดวิเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์ ตระหนักถึงคุณค่าของการเป็นสุภาพบุรุษและสุภาพสตรี

พวกเดียวกัน

มาเถิดเรามาพร้อมร้องเพลงกัน พวกเราทั้งนั้นลุกขึ้นพลันทันที
แล้วเราก็นั่งหน้ามาหากัน (ซ้ำ) ส่งยิ้มให้กันแล้วปรบมือ 5 ที (1 2 3 4 5)
เสร็จพลันก็หันกลับมา สนุกหนักหนา แล้วส่ายเอว 5 ที (1 2 3 4 5)

เกม

ปิดตาเดินทาง

วิธีเล่น

1. ลูกเสือเข้าแถวตอนนายหมู่อยู่หัวแถว รองนายหมู่อยู่ถัดจากนายหมู่ นำเชือกผูกเอวนายหมู่และลูกหมู่ทุกคนไม่ให้หลุดจากกัน
2. นำผ้าปิดตานายหมู่ และรองนายหมู่
3. เมื่อได้ยินสัญญาณเริ่มเล่น ให้ลูกเสือพากันเดินโดยมีนายหมู่ผู้นำหน้า และให้ลูกหมู่จับเอวต่อๆ กันไปและห้ามลูกหมู่บอกเส้นทางนายหมู่โดยการพูด แต่ให้ใช้สัญญาณอย่างอื่นแทน
4. หากหมู่ใดผิดกติกาให้ออกจากการแข่งขันหรือมาเริ่มเดินใหม่ หมู่ใดถึงเส้นชัยก่อนเป็นหมู่ชนะ ให้หมู่อื่นกล่าวคำชมเชย (เยล) ให้

เรื่องเล่าที่เป็นประโยชน์

เด็กโลก

เด็กชายคนหนึ่งอยากกินลูกเกาลัดมาก จึงล้วงมือลงไปในโก แล้วกอบเออลูกเกาลัดจนเต็มกำมือและไม่สามารถเอามือออกจาก ปากโกแคบๆ ได้เด็กชายจึงร้องไห้อยู่นั้นเพราะไม่ยอมปล่อยลูกเกาลัด ออกจากมือเมื่อผู้ใหญ่คนหนึ่งเดินผ่านมาเห็นเข้าจึงว่า"ทำไมไม่ปล่อยลูกเกาลัดในมือเสียก่อน ถ้าล้วงหยิบเกาลัด ทีละลูกเดียว ก็สามารถหยิบกินได้จนอิ่มเหมือนกัน มือก็ไม่ติด ปากโกด้วย"

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า ใต้ทีละน้อย ก็สามารถเก็บให้เป็นมากได้

ตักแตนผู้หิวโหย

ตักแตนตัวหนึ่งไม่ได้กินอาหารมาหลายวันแล้วมันเดินโซเซเพราะไร้แรงกระโดดมาจนถึงลานดิน ใต้ต้นโอ๊กใหญ่ท่ามกลางลมฤดูหนาวพวกมดกำลังขนเมล็ดข้าวโพดออกจากรังมาตากให้แห้งตักแตนจึงเดินไปขอกินเมล็ดข้าวโพดสัก 2-3 เม็ดเพื่อประทังชีวิต แต่มดกลับถามว่า ทำไมตอนฤดูร้อน ไม่หาเสบียงอาหารกักตุนไว้ตักแตนก็ตอบว่าตนร้องเพลงเที่ยวเล่นไปตลอดฤดูร้อน"ถ้าเช่นนั้น เจ้าก็ควรจะเดินร่ำไปตลอดฤดูหนาว" มดตอบ แล้วก็ขนเมล็ดข้าวโพดกลับเข้ารังไปให้พวกของตนกิน

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า ควรขยันทำมาหากิน เพื่อให้มีพอเพียงในยามยาก

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่(เครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
หน่วยที่ 2 หน้าที่พลเมือง

แผนการจัดกิจกรรมที่ 8 คิดอย่างไรไม่เป็นทุกข์

เวลา 1 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์

ลูกเสือสามารถคิดในเชิงบวกในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้

2. เนื้อหา

การคิดเชิงบวกเป็นการวิเคราะห์หาสิ่งดี ๆ ที่มีอยู่ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน การฝึกคิดเชิงบวกจะช่วยให้มองโลกในแง่ดี มีความหวัง และหาทางออกจากปัญหาได้ง่ายขึ้น

3. สื่อการเรียนรู้

- 3.1 เพลงหากว่าเรากำลังสบาย
- 3.2 กระดาษปรีฟ ปากกาหัวสีกหลาด
- 3.3 กรณีศึกษาเรื่อง นางฟ้ากับซาตาน
- 3.4 ใบความรู้ เรื่อง ความคิด 2 ประเภท
- 3.5 เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์เรื่อง ตัดเท้าให้รถึงจะพอ

4. กิจกรรม

- 4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (ชักธง สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)
- 4.2 เพลง หรือเกม
- 4.3 กิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้
  - 1) ผู้กำกับลูกเสือขออาสาสมัครลูกเสืออ่านกรณีศึกษา เรื่อง “นางฟ้ากับซาตาน”
  - 2) ผู้กำกับลูกเสือตั้งคำถามในกองลูกเสือ ให้ลูกเสือร่วมกันแสดงความเห็น และสรุปดังนี้
    - คิดว่าพิมจะรู้สึกอย่างไร
    - ความรู้สึกเช่นนี้มาจากความคิดอย่างไร
  - 3) ให้หมู่ลูกเสือร่วมกันคิดว่า ในสถานการณ์เช่นนี้ พิมควรจะทำอย่างไร จึงจะไม่เป็นทุกข์ แต่ละหมู่ ระดมสมองให้ได้มากที่สุดในเวลา 5 นาที แล้วเขียนลงกระดาษปรีฟ
  - 4) นายหมู่ นำความคิดทุกข้อมาโหวต ว่าความคิดข้อใดจะทำให้เกิดอารมณ์ทางบวกมากกว่ากัน โดยให้สมาชิกเลือกได้คนละ 2 ข้อ แล้วรวมคะแนนเรียงลำดับคะแนนมากที่สุดและรองลงมา
  - 5) ส่งตัวแทนรายงานในกองลูกเสือที่ละหมู่ จนครบ
  - 6) ผู้กำกับลูกเสือนำอภิปราย สรุป และเพิ่มเติมเรื่อง ความคิด 2 ประเภท ตามใบความรู้
  - 7) ผู้กำกับลูกเสือถามข้อคิดที่ได้และการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน
- 4.4 ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องที่เป็นประโยชน์
- 4.5 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจเครื่องแบบ ชักธง เลิก)

5. การประเมินผล

สังเกตพฤติกรรมการคิดวิเคราะห์การใช้เหตุผล ความคิดความรู้สึกในการปรับเปลี่ยนมุมมอง

6. องค์ประกอบทักษะชีวิตสำคัญที่เกิดจากกิจกรรม

คือ ความคิดวิเคราะห์ เข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น

ภาคผนวกประกอบแผนการจัดกิจกรรมที่ 8

เพลง

หากว่าเรากำลังสบาย

หากว่าเรากำลังสบาย จงตบมือพลัน(ซ้ำ)

หากว่าเรากำลังมีสุขหมดเรื่องทุกข์ใด ๆ ทุกสิ่ง

มัวประวิงอะไรกันเล่า จงตบมือพลัน

(ผงกหัวพลัน – กระทืบเท้า – จงส่งเสียงดัง – จงออกท่าทาง)

กรณีศึกษา

นางฟ้ากับซาตาน

พิมเป็นคนผิวคล้ำ เกศเป็นคนผิวขาวและสวย มักมีคำล้อเลียนเสมอว่า ใครอยากขาให้ไปอยู่ใกล้พิมแล้วจะขาทันตาเห็น พิมน้อยใจและแอบไปร้องไห้อยู่เสมอ

ใบความรู้ เรื่อง ความคิด 2 ประเภท

ลักษณะความคิดของคนเรามี 2 ประเภท คือ

คิดทางลบ เป็นประเภทที่คิดแล้วนำความทุกข์มาสู่ตนเอง ได้แก่

- 1) การตั้งความหวังไว้สูงเกินไป ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น
- 2) การคาดการณ์ร้าย คิดถึงแต่สิ่งไม่ดีที่อาจจะเกิดหรือไม่เกิดขึ้นก็ได้
- 3) การตำหนิตนเอง หรือมองตนเองว่าไร้ความสามารถ เปรียบเทียบตนเองกับผู้อื่น มองว่าตนเองมีปมด้อย หวั่นไหวตามคำพูดคนอื่น
- 4) การไม่อยู่กับปัจจุบัน วิตกกังวลกับอนาคตที่ยังมาไม่ถึง หรือหมกหมุ่นอยู่กับอดีตที่ผ่านมาไปแล้ว และอยากแก้ไขอดีตซึ่งเป็นไปไม่ได้

คิดทางบวก เป็นประเภทที่คิดแล้วนำความสุขมาสู่ตนเอง ได้แก่

- 1) ตั้งความหวัง และคาดการณ์ต่าง ๆ อย่างสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง ทั้งของตนเองและผู้อื่น ไม่คาดหวังจนเกินความสามารถที่จะทำให้สำเร็จได้
- 2) ยอมรับจุดดี และจุดที่ต้องแก้ไขของตนเอง อย่างที่เป็น ไม่ตำหนิหรือเปรียบเทียบกับคนอื่น เน้นการพัฒนาคุณค่าภายในที่สามารถสร้างให้มีมากขึ้นได้เรื่อย ๆ เช่น ความสามารถทางสติปัญญา ความมีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น ความสามารถในการสื่อสารและมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น ฯลฯ มากกว่าการแก้ไขรูปลักษณ์ภายนอก ซึ่งเป็นธรรมชาติที่มีมาของแต่ละบุคคล
- 3) มีสติอยู่กับปัจจุบัน รู้ว่าตนเองทำอะไร เพื่ออะไร คนอื่นไม่รู้ ไม่เข้าใจ ไม่เป็นไร ให้อภัย เพราะเขาไม่รู้ แต่เราต้องรู้จักตนเอง ทำความเข้าใจตนเอง มีแผนสำหรับอนาคต และทำปัจจุบันให้ดีที่สุด เพื่อเป็นรากฐานที่ดีสำหรับอนาคต และไม่ต้องกังวลกับการอยากแก้ไขอดีตซึ่งเป็นไปไม่ได้
- 4) มองปัญหาว่ามีทางแก้ไขเสมอ มองหาว่า “อะไรผิด” ที่ต้องแก้ แทนการมองหาว่า “ใครผิด” เพื่อกล่าวโทษ
- 5) มองสิ่งที่เหลืออยู่มากกว่าสิ่งที่ขาดหายไป หรือหาสิ่งทดแทนจากการสูญเสีย เช่น มองความผิดพลาดเป็นครูสอนไม่ให้ผิดซ้ำ มองการเข้าเหยี่ยงจากเพื่อนเป็นการสร้างสัมพันธภาพที่สนิทสนมต่อกันมากขึ้น
- 6) มีอารมณ์ขันเช่น มองการล้อของเพื่อนเป็นเรื่องเล่นกันสนุก ๆ ไม่ใส่ใจเอามาเป็นอารมณ์

เรื่องเล่าที่เป็นประโยชน์

ตัดเท่าไรถึงจะพอ

นายชุ่มชื่นอาศัยอยู่ในหมู่บ้านเล็กๆแห่งหนึ่งใกล้เชิงเขา ทุกวันเขาจะเก็บกิ่งไม้แห้งจากเชิงเขาเพื่อนำไปขายให้ชาวบ้านใช้ทำฟืนสำหรับหุงต้ม ฟืนของนายชุ่มชื่นขายดีมากเพราะเนื้อไม้แห้งสนิทจุดง่ายติดง่าย เมื่อได้เงินกลับบ้านเขาก็แบ่งให้ภรรยาไว้ใช้สอยประจำวัน

วันหนึ่งภรรยาของนายชุ่มชื่นพูดกับสามีว่า“เดินเก็บกิ่งไม้แห้งไปขายเมื่อไหร่จะร่ำรวยสักทีฉันว่านะ แทนที่จะเก็บกิ่งไม้ เปลี่ยนเป็นไปตัดต้นไม้ น่าจะดีกว่า”

รุ่งเช้านายชุ่มชื่นจึงออกตัดต้นไม้ที่ขึ้นรอบๆเชิงเขาขณะที่นายชุ่มชื่นกำลังตัดต้นไม้ต้นหนึ่งก็มีแมงกวางเขนตัวหนึ่งบินมาขอร้องไม่ให้ตัดต้นไม้ต้นนั้น..แต่นายชุ่มชื่นไม่สนใจ คงตัดต้นไม้ต่อไปจนได้ไม้กองใหญ่ เมื่อนำไปขายก็ได้เงินมากขึ้นกว่าเดิม

ด้วยความโลภคราวนี้นายชุ่มชื่นจึงเกณฑ์ญาติพี่น้องมาช่วยกันตัดต้นไม้ แต่มีสัตว์ป่าฝูงหนึ่งมาขอร้องให้เลิกเพราะจะทำลายที่อยู่อาศัยและแหล่งอาหารของสัตว์เหล่านั้น นายชุ่มชื่นไม่สนใจ ยังคงตัดต้นไม้ต่อไป

..โค่น โค่น โค่น ตัด ตัด ตัดไม้ใหญ่ ไม้เล็ก เรามาตัดกัน!!!

และแล้วก็ถึงวันที่ธรรมชาติลงโทษเมื่อป่าไม้เหลือแต่ตอไม่มีต้นไม้คอยโอบอุ้มซับน้ำฝน เมื่อพายุใหญ่มา ลม และฝนโหมกระหน่ำ น้ำป่าจึงไหลป่าพัดพาเอาท่อนซุงที่กองไว้มาทับถมหมู่บ้านจนพังพินาศทั้งหมู่บ้านจมอยู่ใต้น้ำ ตัวนายชุ่มชื่นและภรรยาต้องไปอาศัยอยู่บนหลังคาบ้าน จึงเพิ่งจะสำนึกได้ถึงความผิดพลาดของตนเอง

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า การเบียดเบียนและทำลายธรรมชาติ โดยไม่คิดถึงผลกระทบต่อส่วนรวม จะถูกธรรมชาติลงโทษ

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่(เครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

หน่วยที่ 3 การเดินทางสำรวจ

แผนการจัดกิจกรรมที่ 9 เรื่อง การเตรียมตัวก่อนสำรวจ เวลา 2 ชั่วโมง

1.จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1.1 ลูกเสือสามารถวางแผนการเดินทางสำรวจได้
- 1.2 ลูกเสือสามารถเตรียมความพร้อมเพื่อใช้ในการเดินทางสำรวจได้

2. เนื้อหา

1. การปฐมพยาบาล
2. ความปลอดภัย
3. แผนที่และเข็มทิศ
4. เส้นทาง

3. สื่อการเรียนรู้

- 3.1 เพลงเดินทางไกล
- 3.2 เกม นำทาง
- 3.2 ใบความรู้เรื่อง การเตรียมตัวก่อนสำรวจ (การปฐมพยาบาล ความปลอดภัย แผนที่และเข็มทิศ เส้นทาง)
- 3.3 แผนที่ แสดงเส้นทางการเดินทางสำรวจ
- 3.4 เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์เรื่อง คนตัดไม้กับสุนัขจิ้งจอก

4. กิจกรรม

4.1 กิจกรรมครั้งที่ 1

- 1) พิธีเปิดประชุมกอง (ชักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)
- 2) เพลง เดินทางไกล
- 3) กิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้
  - (1) ผู้กำกับลูกเสือให้หมู่ลูกเสือร่วมกันอภิปรายกลุ่มเกี่ยวกับการเตรียมตัวก่อนสำรวจในเรื่องของการปฐมพยาบาล ความปลอดภัย แผนที่และเข็มทิศเส้นทางในการเดินทางสำรวจ
  - (2) ลูกเสือแต่ละหมู่รับใบความรู้เรื่อง การเตรียมตัวก่อนสำรวจ (การปฐมพยาบาล ความปลอดภัย แผนที่และเข็มทิศ เส้นทาง)แต่ละหมู่ช่วยการศึกษาใบความรู้
  - (3) ลูกเสือแต่ละหมู่นำเสนอเกี่ยวกับการเตรียมตัวก่อนสำรวจในเรื่องของการปฐมพยาบาล ความปลอดภัย แผนที่และเข็มทิศเส้นทางในการเดินทางสำรวจ ในที่ประชุมใหญ่
  - (4) ผู้กำกับลูกเสือให้คำแนะนำเพิ่มเติมจนครบทุกหมู่
- 4) ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์เรื่อง คนตัดไม้กับสุนัขจิ้งจอก
- 5) พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจเครื่องแบบ ชักธงลง เลิก)

4.2 กิจกรรมครั้งที่2

1) พิธีเปิดประชุมกอง (ชักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)

2) เล่นเกมนำทาง

3) กิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้

(1) ผู้กำกับลูกเสือให้หมู่ลูกเสือร่วมกันอภิปรายกลุ่มเกี่ยวกับการเตรียมตัวก่อนสำรวจในเรื่องของ วิชาชาวค่ายรวมทั้งเรื่องอาหารและอุปกรณ์ ทักษะที่จำเป็นต้องใช้ในการเดินทางสำรวจ

(2) ผู้กำกับลูกเสือให้ลูกเสือแต่ละหมู่นำเสนอผลการอภิปรายเกี่ยวกับการเตรียมตัวก่อนสำรวจในเรื่องของวิชาชาวค่าย รวมทั้งเรื่องอาหารและอุปกรณ์ ทักษะที่จำเป็นต้องใช้ในการเดินทางสำรวจ ในที่ประชุมใหญ่

(3) ผู้กำกับลูกเสือให้คำแนะนำเพิ่มเติมจนครบทุกหมู่

4) ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์เรื่อง สุนัขจิ้งจอกกับลา

5) พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจเครื่องแบบ ชักธงลง เลิก)

5. การประเมินผล

5.1 อธิบายการวางแผนการเดินทางสำรวจและการเตรียมความพร้อมเพื่อใช้ในการเดินทางสำรวจ

5.2 แบบประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มของลูกเสือ

ภาคผนวกประกอบแผนการจัดกิจกรรมที่ 9

เพลง

เดินทางไกล

เดินทางไกล เดินทางไกล เดินอย่างไรไปให้ถึงปลายทาง เราลูกเสือชาติเชื่อว่า (ซ้ำ)
ต่างมุ่งหน้าพากันเดินไปสุดทะเลขอบฟ้ากว้างไกล จงเดินไปพิชิตมัน แม้ฝนจะตกแดดจะออกเพียงไร
ลูกเสือไทยไม่เคยไหวหวั่น วันทั้งวันยังเดินทางไกล คืบคลานยังเดินทางไกล

เกม

เกมนำทาง

ให้ลูกเสือคนหนึ่งปิดตาไว้แล้วนำของที่เตรียมไว้ไปซ่อนยังจุด ๆ หนึ่งต่อจากนั้นให้คนที่ปิดตานั้นเปิดตาและออกค้นหาว่าของนั้นซ่อนอยู่ที่ไหนลูกเสือคนอื่นจะบอกทิศทางของสิ่งของนั้นได้โดยพูดว่าเพียงว่าซ้ายขวาหน้าหลังของสิ่งของนั้นให้กับผู้ค้นหา

การตัดสินผู้ค้นหาจะต้องเดินไปตามทิศทางที่ลูกเสือบอกจนกว่าจะค้นพบสิ่งของนั้นแล้วก็เปลี่ยนคนอื่นเข้ามาหาของบ้าง

ใบความรู้ เรื่อง การเตรียมตัวก่อนสำรวจ

ในการเดินทางสำรวจนั้น ควรเตรียมตัวก่อนการสำรวจให้เป็นอย่างดีสิ่งที่ควรคำนึงถึงเป็นอันดับแรกคือ เรื่องของความปลอดภัย คณะเดินทางสำรวจจะต้องจัดเตรียมเวชภัณฑ์ยาที่จำเป็นต่างๆ เพื่อไว้ใช้ในการปฐมพยาบาลหากมีผู้ร่วมเดินทางสำรวจป่วย เกิดอุบัติเหตุ หรือพบผู้คนทั่วไปที่ต้องการความช่วยเหลือ คณะผู้เดินทางสำรวจทุกคนต้องมีความรู้สามารถทำการปฐมพยาบาลเบื้องต้นได้และให้ศึกษาเส้นทางที่จะเดินทางสำรวจนั้นเป็นอย่างดี พร้อมทั้งมีความรู้ ความชำนาญในการใช้แผนที่และเข็มทิศได้พอสมควร นอกจากนั้นคณะเดินทางสำรวจจะต้องมีความรู้ในเรื่องของวิชาชาวค่าย รวมทั้งจัดเตรียมเรื่องอาหารและอุปกรณ์ในการประกอบอาหาร ให้พร้อมคณะผู้เดินทางสำรวจทุกคนต้องมีทักษะที่จำเป็นต้องใช้ในการเดินทางสำรวจ เช่น การสังเกต การจำ การสะกดรอย เงื่อน เป็นต้น

เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

คนตัดไม้กับสุนัขจิ้งจอก

คนตัดไม้พาสุนัขจิ้งจอกเข้าไปซ่อนที่ข้างกระท่อม เมื่อถูกขอความช่วยเหลือพวกกล่าสัตว์จูงหมาล่าเนื้อมาถึงก็ถามคนตัดไม้ว่าเห็นสุนัขจิ้งจอกหรือไม่ “ไม่เห็นเลยเพื่อนเอ๋ย” คนตัดไม้ปฏิเสธ แต่ก็ชี้นิ้วไปทางข้างกระท่อม พวกกล่าสัตว์ไม่เข้าใจสัญญาณบอกไปนั้นจึงพากันกลับไป สุนัขจิ้งจอกรออยู่อีกสักครู่ก็ออกมาจากที่ซ่อนแล้ววิ่งผ่านหน้าคนตัดไม้ไป คนตัดไม้จึงร้องขึ้นว่า “ข้าช่วยชีวิตเจ้าไว้ เจ้าไม่ขอบคุณข้าเลยหรือ” “ลันของเจ้าไม่ตรงกับนิ้วของเจ้าเลยนะ จะให้ขอบใจได้อย่างไร” สุนัขจิ้งจอกกล่าวแล้วก็วิ่งเข้าป่าไป

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า: คนไม่เชื่อ ย่อมไม่มีผู้ใดนับถือ

ที่มาของเรื่อง: <http://www.nithan.in.th/คนตัดไม้กับสุนัขจิ้งจอก>

สุนัขจิ้งจอกกับลา

วันหนึ่ง สุนัขจิ้งจอกเดินไปพบสิงโตที่กลางป่า มันรู้ว่าสิงโต จะต้องจับมันกินเป็นอาหารแน่ๆ สุนัขจิ้งจอกจึงรีบกล่าวกับ สิงโตว่า “ข้ารู้จักลาตัวอ้วนตัวหนึ่ง ข้าจะไปหลอกมันมาให้ท่าน” หลังจากนั้น สุนัขจิ้งจอกก็รีบไปหลอกพาลามาที่กลางป่า ลายอมตามมาเพราะได้เคยตกลงทำสัญญาเป็นเพื่อนตายต่อกันมานานแล้ว เมื่อลาเดินเข้าไปติดกับที่สิงโตวางไว้ สิงโตก็หันไปตะปบสุนัขจิ้งจอกก่อน เพราะคิดว่าลานั้นเก็บไว้กินที่หลังสุนัขจิ้งจอกก็ได้

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า: คนไม่เชื่อกับมิตรสหายย่อมไม่มีใครอยากคบหา

ที่มาของเรื่อง : www.nithan.in.th/สุนัขจิ้งจอกกับลา

แบบประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มของลูกเสือ
เรื่อง.....
กลุ่มที่.....ชั้น.....

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมินการเข้าร่วมกิจกรรม																				รวม	ผลการ ประเมิน	
		ความสามัคคี				การแสดง ความคิดเห็น				ความมี ระเบียบวินัย				ความตั้งใจ ในการทำงาน				อธิบายการ เตรียมตัว ก่อนสำรวจ						
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1			
1																								
2																								
3																								
4																								
5																								
6																								
7																								
8																								
9																								

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

เกณฑ์การประเมินคุณภาพคะแนน

ประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มของลูกเสือผ่านเกณฑ์การประเมิน ร้อยละ 80 ขึ้นไป
ผ่านเกณฑ์

รายการประเมิน	คุณภาพ			
	4	3	2	1
การเข้าร่วมกิจกรรม กลุ่มของลูกเสือ	อธิบายเนื้อหาได้ ตามประเด็น ที่กำหนดครบถ้วน และให้ความร่วมมือ ในการทำกิจกรรม โดยไม่ต้องตักเตือน	อธิบายเนื้อหาได้ ตามประเด็นที่ กำหนดได้บางส่วน และให้ความร่วมมือ ในการทำกิจกรรม โดยมีการตักเตือน เป็นบางครั้ง	อธิบายเนื้อหาได้ตาม ประเด็นที่กำหนด บางส่วนแต่ยังไม่ ชัดเจนและให้ความ ร่วมมือในการทำ กิจกรรมโดยมีการ ตักเตือนเป็นบางครั้ง	ไม่สามารถ อธิบายเนื้อหาได้ ตามประเด็นที่ กำหนดและไม่ให้ ความร่วมมือในการ ทำกิจกรรม

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่(เครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

หน่วยที่ 3 การเดินทางสำรวจ

แผนการจัดกิจกรรมที่ 10 กิจกรรมระหว่างเดินทางสำรวจ

เวลา 1 ชั่วโมง

1.จุดประสงค์การเรียนรู้

ลูกเสือสามารถปฏิบัติกิจกรรมระหว่างการเดินทางสำรวจได้

2. เนื้อหา

การปฏิบัติกิจกรรมระหว่างการเดินทางสำรวจ

3. สื่อการเรียนรู้

3.1 เกมแต่งตัว

3.2 ใบความรู้ เรื่องกิจกรรมระหว่างเดินทางสำรวจ

3.3 เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์เรื่อง สุนัขจิ้งจอกกับฝูงเหลิอบ

4. กิจกรรม

4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (ชักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)

4.2 เกมแต่งตัวลูกเสือ

4.3 กิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้

1) ผู้กำกับลูกเสือและลูกเสือร่วมกันสนทนาถึงประสบการณ์ในการเดินทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ ของลูกเสือเช่น การไปท่องเที่ยว ทัศนศึกษา การปฏิบัติกิจกรรมหว่างเดินทาง เป็นต้น

2) ผู้กำกับลูกเสือมอบใบความรู้เรื่อง ซึ่งแจ้งเกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรมระหว่างเดินทางสำรวจ

3) ผู้กำกับลูกเสือแบ่งหมู่ลูกเสือให้ออกเดินทางสำรวจ พร้อมแจกใบงานให้ลูกเสือได้ปฏิบัติ

4) ผู้กำกับลูกเสือให้ลูกเสือนำเสนอผลงานต่อที่ประชุมใหญ่

5) ผู้กำกับลูกเสือและลูกเสือร่วมกันสรุปถึงผลที่ได้จากการปฏิบัติกิจกรรม

4.4 ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์เรื่องสุนัขจิ้งจอกกับฝูงเหลิอบ

4.5 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจเครื่องแบบ ชักธงลง เลิก)

5. การประเมินผล

5.1 สังเกตการปฏิบัติกิจกรรมระหว่างการเดินทางสำรวจ

5.2 แบบประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มของลูกเสือ

ภาคผนวกประกอบแผนการจัดกิจกรรมที่ 10

เกมแต่งตัวลูกเสือ

ให้แต่ละหมู่ยืนเข้าแถวตอนให้มีจำนวนเท่า ๆ กัน คนแรกของแต่ละหมู่อยู่ใกล้เส้นเริ่มตรงข้ามสนามอีกด้านหนึ่ง มีอุปกรณ์แต่งกาย (หมวก, อินทรี, ผ้าผูกคอลูกเสือ ฯลฯ) วางอยู่ตรงหน้าของแต่ละหมู่ เมื่อได้ยินสัญญาณเริ่มเล่นจากผู้กำกับ ให้คนแรกของแต่ละแถววิ่งไปนำอุปกรณ์แต่งกายมาแต่งให้กับตัวแทนลูกเสือในหมู่ของตน เมื่อเสร็จแล้วให้วิ่งไปตะแมือกับคนที่ 2 เมื่อตะแมือแล้วให้ลูกเสือคนที่ 2 วิ่งไปนำอุปกรณ์แต่งกายมาแต่งให้กับตัวแทนลูกเสือในหมู่ของตน เมื่อเสร็จแล้วให้วิ่งไปตะแมือ สลับกันไปจนครบทุกคน แถวไหนเสร็จก่อนแถวนั้นชนะ

ใบความรู้

กิจกรรมระหว่างเดินทางสำรวจ

คำแนะนำเกี่ยวกับการวางแผนการเดินทางสำรวจ (กิจกรรมระหว่างเดินทางสำรวจ)

1. ความต้องการในการฝึกอบรมของคณะ

- มีภารกิจอะไรบ้างที่ต้องทำระหว่างการเดินทางสำรวจระหว่างทางคณะเดินทางสำรวจจะต้องปฏิบัติกิจกรรมให้สำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์และปลอดภัย
- จะต้องมีฝึกอบรมทักษะพิเศษ อะไรบ้างสังเกตภาพภูมิประเทศ สำรวจอาชีพของประชาชน สะกดรอย คาคะเน เป็นต้น
- จะหาการฝึกอบรมทักษะนั้นได้ที่ไหน

2. การเงิน

- ต้องใช้เงินเท่าไร
- มีเงินทุนหมุนบ้างไหม จะได้จากที่ไหน
- สมาชิกแต่ละคนจะช่วยกันออกได้เท่าไร
- จะหาเงินพิเศษเพิ่มขึ้นได้อย่างไร

3. เอกสารที่อาจจำเป็นต้องใช้

- มีเอกสารอะไรที่จำเป็นต้องใช้ เช่น
- บัตรขึ้นรถโดยสารระหว่างประเทศ
- หนังสือเดินทาง เป็นต้น
- จะได้เอกสารเหล่านี้จากที่ไหน

4. การแบ่งงานกันทำ

4.1 หัวหน้า(อาจจะเป็นนายหมู่)เป็นผู้ควบคุมดูแลการเดินทางตัดสินใจในกรณีจำเป็น

4.2 รองหัวหน้า(อาจจะเป็นรองนายหมู่) มีหน้าที่ช่วยเหลือหัวหน้า

4.3 ผู้ดูแลอุปกรณ์ควรรู้จักวิธีใช้ การบำรุงดูแลรักษาและแหล่งที่มาของอุปกรณ์

4.4 ผู้ดูแลการเจ็บป่วย – พยาบาล ต้องทราบว่าสมาชิกทุกคนมีสุขภาพอย่างไร และดูแลเกี่ยวกับอนามัยของสมาชิกระหว่างเดินทาง

4.5 ผู้ดูแลเรื่องอาหารดูแลเรื่องการบรรจุอาหารและแหล่งที่จะซื้ออาหาร

4.6 ผู้ดูแลเกี่ยวกับทิศทางการเดินทางเป็นผู้วางแผนกำหนดเส้นทางและบันทึกเส้นทางการเดินทาง

ใบงาน

เรื่อง กิจกรรมระหว่างเดินทางสำรวจ

ให้แต่ละหมู่เสนอรายงานเกี่ยวกับโครงการ “ การเดินทางสำรวจ ” ของหมู่อย่างสั้น ๆ เพื่อจะได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน และมีความภาคภูมิใจที่หมู่ตนได้ทำงานสำรวจโครงการประกอบด้วย

1.ความต้องการในการฝึกอบรมของคณะ

- มีการฝึกอบรมอะไรบ้างที่ต้องทำระหว่างการเดินทางสำรวจ
- จะต้องมีการฝึกอบรมทักษะพิเศษ อะไรบ้าง
- จะหาการฝึกอบรมทักษะนั้นได้ที่ไหน

2.การเงิน

- ต้องใช้เงินเท่าไร
- มีเงินทุนหมุนบ้างไหม จะได้จากที่ไหน
- สมาชิกแต่ละคนจะช่วยกันออกได้เท่าไร
- จะหาเงินพิเศษเพิ่มขึ้นได้อย่างไร

3.เอกสารที่อาจจำเป็นต้องใช้

- มีเอกสารอะไรที่จำเป็นต้องใช้ เช่น
- บัตรขับขี่ยานยนต์ระหว่างประเทศ
- หนังสือเดินทางเป็นต้น
- จะได้เอกสารเหล่านี้จากที่ไหน

4.การแบ่งงานกันทำ

4.1 หัวหน้า(อาจจะเป็นนายหมู่) เป็นผู้ควบคุมดูแลการเดินทางตัดสินใจในกรณี

จำเป็น

4.2 รองหัวหน้า (อาจจะเป็นรองนายหมู่) มีหน้าที่ช่วยเหลือหัวหน้า

4.3 ผู้ดูแลอุปกรณ์ควรรู้จักวิธีใช้ การบำรุงดูแลรักษาและแหล่งที่มาของอุปกรณ์

4.4 ผู้ดูแลการเจ็บป่วย – พยาบาล ต้องทราบว่าสมาชิกทุกคนมีสุขภาพอย่างไร

และดูแลเกี่ยวกับอนามัยของสมาชิกระหว่างเดินทาง

4.5 ผู้ดูแลเรื่องอาหารดูแลเรื่องการบรรจุอาหารและแหล่งที่จะซื้ออาหาร

4.6 ผู้ดูแลเกี่ยวกับทิศทางการเดินทางเป็นผู้วางแผนกำหนดเส้นทางและบันทึก

เส้นทางการเดินทาง

- สถานที่เลือกจะไป จุดมุ่งหมายของการการเดินทางสำรวจ
- การแบ่งความรับผิดชอบ
- การเตรียม

- การเดินทางสำรวจ และการฝึกอบรม
- ค่าใช้จ่าย
- เอกสารอ้างอิง
- สังเกตปฏิบัติการเดินทางสำรวจ
- การติดตามผล

เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

เรื่อง สุนัขจิ้งจอกกับฝูงเหือบ

เม่นตัวหนึ่งเดินผ่านมาเห็นสุนัขจิ้งจอกบาดเจ็บติดอยู่ในซอกหิน ริมลำธารมีเหือบฝูงใหญ่ ตอมดูดเลือดของมัน เม่นเวทนาจึงเอ่ยว่า "ข้าจะไล่พวกเหือบเหล่านั้นให้ตีใหม่" สุนัขจิ้งจอกส่ายหน้าแล้วว่า "ขอใจเพื่อนเอ๋ยถ้าท่านไล่เหือบฝูงนี้ไปฝูงใหม่ที่หิวโซก็จะมาตอมดูดเลือดข้าอีก แต่ฝูงนี้มันอิ่มแล้วมันก็อยู่เฉยๆ ข้าจึงไม่เจ็บปวดมากนัก"

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า : เมื่อสิ้นคนที่ได้ผลประโยชน์จากเรา ก็อาจมีคนอื่นใหม่ๆ ที่หวังผล ประโยชน์จากเราเข้ามาในชีวิตอีกจนได้

ที่มาของเรื่อง : www.nithan.in.th/สุนัขจิ้งจอกกับฝูงเหือบ

แบบประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มของลูกเสือ
เรื่อง.....

กลุ่มที่.....ชั้น.....

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมินการเข้าร่วมกิจกรรม																				รวม	ผลการ ประเมิน	
		ความสามัคคี				การแสดง ความคิดเห็น				ความมี ระเบียบวินัย				ความตั้งใจ ในการทำงาน				อธิบายกิจกรรม ระหว่างเดินทาง สำรวจ						
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1			
																						20	ผ่าน เกณฑ์	ไม่ ผ่าน เกณฑ์
1																								
2																								
3																								
4																								
5																								
6																								
7																								
8																								
9																								

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

เกณฑ์การประเมินคุณภาพคะแนน

ประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มของลูกเสือผ่านเกณฑ์การประเมิน ร้อยละ 80 ขึ้นไป
ผ่านเกณฑ์

รายการประเมิน	คุณภาพ			
	4	3	2	1
การเข้าร่วมกิจกรรม กลุ่มของลูกเสือ	อธิบายเนื้อหาได้ ตามประเด็น ที่กำหนดครบถ้วน และให้ความร่วมมือ ในการทำกิจกรรม โดยไม่ต้องตักเตือน	อธิบายเนื้อหาได้ ตามประเด็นที่ กำหนดได้บางส่วน และให้ความร่วมมือ ในการทำกิจกรรม โดยมีการตักเตือน เป็นบางครั้ง	อธิบายเนื้อหาได้ตาม ประเด็นที่กำหนด บางส่วนแต่ยังไม่ ชัดเจนและให้ความ ร่วมมือในการทำ กิจกรรมโดยมีการ ตักเตือนเป็นบางครั้ง	ไม่สามารถ อธิบายเนื้อหาได้ ตามประเด็นที่ กำหนดและไม่ให้ ความร่วมมือในการ ทำกิจกรรม

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่(เครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

หน่วยที่ 3 การเดินทางสำรวจ

แผนการจัดกิจกรรมที่ 11 การรวบรวมข้อมูลและการรายงาน

เวลา 2 ชั่วโมง

1.จุดประสงค์การเรียนรู้

ลูกเสือสามารถรวบรวมข้อมูลระหว่างการเดินทางสำรวจและเขียนรายงานการเดินทางสำรวจได้

2. เนื้อหา

การรวบรวมข้อมูลระหว่างการเดินทางสำรวจและการรายงานการเดินทางสำรวจ

3. สื่อการเรียนรู้

3.1 เพลงสามัคคีร่วมมือ

3.2 เกม การแข่งเรือบก

3.4 ใบความรู้เรื่อง การรวบรวมข้อมูลและการรายงาน

3.5 เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์เรื่อง กวางป่ากับพวงองุ่น

3.6 เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์เรื่อง สุนัขจิ้งจอกในดงหนาม

4. กิจกรรม

4.1 กิจกรรมครั้งที่ 1

1) พิธีเปิดประชุมกอง (ชักธงลง สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)

2) เพลง สามัคคีร่วมมือ

3) กิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้

(1) ผู้กำกับลูกเสือและลูกเสือร่วมกันสนทนาถึงการเดินทางสำรวจ โดยให้ลูกเสือได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่ผ่านมา

(2) ผู้กำกับลูกเสือแนะนำให้ลูกเสือรู้จักวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่พบเห็นในระหว่างการเดินทางสำรวจ

(3) ผู้กำกับลูกเสือแบ่งหมู่ลูกเสือเพื่อวางแผนกำหนดรูปแบบสมุดบันทึกไว้สำหรับเก็บข้อมูลในการเดินทางสำรวจ

(4)ผู้กำกับลูกเสือให้หมู่ลูกเสือนำเสนอรูปแบบสมุดบันทึก โดยผู้กำกับลูกเสือให้คำแนะนำเพิ่มเติมจนครบทุกหมู่หมู่ลูกเสือปรับปรุงสมุดบันทึกของตนเองตามความเหมาะสม

4) ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์เรื่องกวางป่ากับพวงองุ่น

5) พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจเครื่องแบบ ชักธงลง เลิก)

4.2 กิจกรรมครั้งที่ 2

1) พิธีเปิดประชุมกอง (ชักธง สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)

2) เกม การแข่งเรือบก

3) กิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้

- (1) ผู้กำกับลูกเสือและลูกเสือร่วมกันสนทนาถึงการเดินทางสำรวจ โดยให้ลูกเสือได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่ผ่านมา
- (2) ผู้กำกับลูกเสือแนะนำให้ลูกเสือรู้จักวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่พบเห็นในระหว่างการเดินทางสำรวจ
- (3) ผู้กำกับลูกเสือแบ่งหมู่ลูกเสือเพื่อวางแผนกำหนดรูปแบบสมุดบันทึกไว้สำหรับเก็บข้อมูลในการเดินทางสำรวจ
- (4) ผู้กำกับลูกเสือให้หมู่ลูกเสือนำเสนอรูปแบบสมุดบันทึก โดยผู้กำกับลูกเสือให้คำแนะนำเพิ่มเติมจนครบทุกหมู่หมู่ลูกเสือปรับปรุงสมุดบันทึกของตนเองตามความเหมาะสม
- 4) ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์เรื่องกว้างปากกับพวกองุ่น
- 5) พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจสอบรูปแบบ ชักธงลง เลิก)

4.2 กิจกรรมครั้งที่ 2

- 1) พิธีเปิดประชุมกอง (ชักธง สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจสอบ แยก)
- 2) เกม การแข่งเรือบก
- 3) กิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้
  - (1) ผู้กำกับลูกเสือและลูกเสือร่วมกันทบทวนถึงเรื่องการออกแบบสมุดบันทึกข้อมูลในการประชุมกองครั้งที่ผ่านมา
  - (2) ผู้กำกับลูกเสืออธิบายถึงการเก็บรวบรวมข้อมูลและนำไปสู่การเขียนรายงานการเดินทางสำรวจ
  - (3) ผู้กำกับลูกเสือมอบหมายให้หมู่ลูกเสือวางแผนกำหนดรูปแบบวิธีการเขียนรายงาน หลังการเดินทางสำรวจ
  - (4) ผู้กำกับลูกเสือให้หมู่ลูกเสือนำเสนอรูปแบบวิธีการเขียนรายงาน โดยผู้กำกับลูกเสือให้คำแนะนำเพิ่มเติมจนครบทุกหมู่ หมู่ลูกเสือปรับปรุงแบบแสดงรายงานการเดินทางสำรวจตามความเหมาะสม
- 4) ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์เรื่อง สุนัขจิ้งจอกในดงหนาม
- 5) พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจสอบรูปแบบ ชักธง เลิก)

5. การประเมินผล

5.1 ตรวจสอบข้อมูลระหว่างการเดินทางสำรวจและเขียนรายงานการเดินทางสำรวจ

5.2 แบบประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มของลูกเสือ

ภาคผนวกประกอบแผนการจัดกิจกรรมที่ 11

เพลง

สามัคคีร่วมใจ

สามัคคีร่วมใจ เร็วไวช่วยกันทำงานด้วยความสำราญรื่นใจ
มาช่วยกันซึเร็วไวจะได้เสร็จทันใดใครๆก็พากันยกย่อง

เกม

เกมการแข่งขันเรือบก

1. ให้ลูกเสือเข้าแถวตอนเป็นหมู่ๆแต่ละหมู่เข้าแถวห่างกัน 1 ช่วงแขน
2. ให้ลูกเสือแต่ละหมู่หรือแถวหนึ่งเอามือจับเอวคนข้างหน้า
3. ให้แต่ละแถวเคลื่อนที่ไปถึงเส้นที่กำหนดด้วยการกระโดดพร้อมๆกันโดยไม่ให้มือหลุดจากเอวหรือขาดแถวได้ถึงเส้นที่กำหนดก่อนเป็นผู้ชนะ

อุปกรณ์ : ปูขาวโรยเส้นหรือใช้ไม้พลองวางในเส้นที่กำหนด

ใบความรู้ เรื่อง การรวบรวมข้อมูลและการรายงาน

ในการเดินทางสำรวจนั้น คณะเดินทางสำรวจควรมีสถูบันทึกลงในการเดินทางสำรวจ เพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐานในการสอบวิชาการศึกษาการเดินทางต่อไป และเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการเดินทางสำรวจมาศึกษาหาความรู้ และจัดทำรายงาน

การทำแบบรายงานการสำรวจ

ลูกเสือควรจะมีการบันทึกลักษณะต่าง ๆ ลงในสมุดบันทึกลักษณะเหมือน ๆ กัน ด้วยการกระทำดังนี้คือ

1. แบบฟอร์มรายงานจะต้องบอกให้ทราบถึง วัน เดือน ปี ที่กำลังกระทำกิจกรรมการเดินทางสำรวจ
2. เวลา แสดงรายละเอียดว่า เวลาเท่าไรของวันนั้น ๆ ใ้บอกเวลาแบบ 24 ชั่วโมง
3. รายงานอย่างละเอียดโดยเฉพาะอย่างยิ่งรายการที่สำคัญๆ
4. บอกระยะทางเป็นกิโลเมตร บอกตำแหน่งที่ตั้งของสถานที่ต่าง ๆ หรือจะบอกระยะห่างจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่งก็ได้
5. ต้องมีแผนที่สังเขป ทำอย่างประณีตและสะอาดเรียบร้อย ซึ่งลูกเสือจะต้องเขียนสัญลักษณ์แทนสิ่งต่าง ๆ ให้ถูกต้อง เช่น ถนน ทางรถไฟ แม่น้ำ สะพาน เป็นต้น

แบบแสดงรายการการเดินทางสำรวจ

วัน เดือน ปี	เวลา	รายการ	ระยะทาง

เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

กวางป่ากับพวงอูง

กวางป่าวิ่งไปในเพิงอูงเพื่อซ่อนตัวจากการตามล่าของนายพราน“ขอให้ข้าซ่อนตัวด้วยเถิดนะอูง”กวางป่ากล่าวอย่างนอบน้อม อูงก็อนุญาตเมื่อพรานตามมาถึงบริเวณนั้นแต่ไม่พบกวางป่าก็จึงวิ่งไปอีกทางหนึ่งกวางป่าเห็นว่าปลอดภัยแล้วจึงกัดพวงอูงอย่างเอร็ดอร่อย“เจ้ากินข้าทำไมเพื่อนเอ๋ย”ตัวอูงถามอย่างน้อยใจ กวางป่าจึงว่า“ถ้าข้าไม่กินเจ้า ก็มีคนอื่นมากินเจ้าอยู่ดีนั่นแหละ”ขณะที่กัดกินพวงอูงเอง พรานอีกคนหนึ่งผ่านมาเห็นว่ามีบางสิ่งเคลื่อนไหวอยู่ใต้เพิงอูงจึงเล็งธนูยิงใส่กวางป่าทันที

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า คนไม่รู้บุญคุณคนมักประสบความหายนะ

ที่มาของเรื่อง : www.nithan.in.th/กวางป่ากับพวงอูง

สุนัขจิ้งจอกในดงหนาม

สุนัขจิ้งจอกตัวหนึ่งชอบไปขโมยลูกไก่และแม่ไก่ ของชาวบ้านมากินเป็นประจำวันหนึ่งพวกชาวบ้านให้พรานดักรอเล่นงานสุนัขจิ้งจอก แต่สุนัขจิ้งจอกเห็นเข้าก่อนจึงรีบวิ่งหนี ออกจากหมู่บ้านโดยเร็วพรานยังคงไล่ล่าตามมาติดๆ สุนัขจิ้งจอกจึงกระโดด เข้าไปซ่อนตัวในดงหนามที่ชายป่าหนามอันแหลมคมที่มุดำสุนัขจิ้งจอกจนเจ็บปวดไปทั้งตัว มันตัดสินใจดงหนามว่า “ทำไมต้องทำร้ายเราด้วย ในเมื่อเราไม่เคยทำร้ายเจ้า” ดงหนามจึงตอบว่า “ลูกไก่และแม่ไก่ก็ไม่เคยทำร้ายสุนัขจิ้งจอกเช่นกันและการที่กระโดดเข้ามาก็ทำให้กิ่งก้านของดงหนามหักรานไปไม่น้อย”

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่าก่อนจะตำหนิว่าใคร ควรย้อนดูตนเสียก่อนว่าเคยทำผิด เช่นนั้นมาก่อนหรือไม่

ที่มาของเรื่อง : www.nithan.in.th/สุนัขจิ้งจอกในดงหนาม

แบบประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มของลูกเสือ
เรื่อง.....

กลุ่มที่.....ชั้น.....

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมินการเข้าร่วมกิจกรรม																				รวม	ผลการ ประเมิน	
		ความสามัคคี				การแสดง ความคิดเห็น				ความมี ระเบียบวินัย				ความตั้งใจ ในการทำงาน				อธิบายการเก็บ รวบรวมข้อมูล การเดินทาง สำรวจ						
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1		20	ผ่าน เกณฑ์
1																								
2																								
3																								
4																								
5																								
6																								
7																								
8																								
9																								

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

เกณฑ์การประเมินคุณภาพคะแนน

ประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มของลูกเสือผ่านเกณฑ์การประเมิน ร้อยละ 80 ขึ้นไป
ผ่านเกณฑ์

รายการประเมิน	คุณภาพ			
	4	3	2	1
การเข้าร่วมกิจกรรม กลุ่มของลูกเสือ	อธิบายเนื้อหาได้ ตามประเด็น ที่กำหนดครบถ้วน และให้ความร่วมมือ ในการทำกิจกรรม โดยไม่ต้องตักเตือน	อธิบายเนื้อหาได้ ตามประเด็นที่ กำหนดได้บางส่วน และให้ความร่วมมือ ในการทำกิจกรรม โดยมีการตักเตือน เป็นบางครั้ง	อธิบายเนื้อหาได้ตาม ประเด็นที่กำหนด บางส่วนแต่ยังไม่ ชัดเจนและให้ความ ร่วมมือในการทำ กิจกรรมโดยมีการ ตักเตือนเป็นบางครั้ง	ไม่สามารถ อธิบายเนื้อหาได้ ตามประเด็นที่ กำหนดและไม่ให้ ความร่วมมือในการ ทำกิจกรรม

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่(เครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
หน่วยที่ 4 การแสดงออกทางศิลปะ
แผนการจัดกิจกรรมที่ 12 การแสดงออกทางศิลปะ เวลา 3 ชั่วโมง

1.จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1.1 ลูกเสือมีการพัฒนาในเรื่องการรู้จักคุณค่าของศิลปะได้
- 1.2 ลูกเสือนมีส่วนร่วมในงานศิลปะประเภทต่างๆได้

2. เนื้อหา

การแสดงออกทางด้านศิลปะ

3. สื่อการเรียนรู้

- 3.1 เพลงมาร้องเพลงกัน
- 3.2 เพลงช่างโชคดี
- 3.3 เพลงฟ้าราตรี
- 3.4 อุปกรณ์ประกอบการแสดงออกทางด้านศิลปะ
- 3.5 ใบความรู้เรื่อง การแสดงออกทางศิลปะ
- 3.6 เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์เรื่อง คุณค่าของ "ลมหายใจ"
- 3.7 เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์เรื่อง กบกับสิงโต
- 3.8 เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์เรื่อง ความมีระเบียบวินัย

4. กิจกรรม

4.1 กิจกรรมครั้งที่ 1

- 1) พิธีเปิดประชุมกอง (ชักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)
- 2) เกมกระรอก กระแต
- 3) กิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้

(1) ผู้กำกับลูกเสือและลูกเสือสนทนาร่วมกันเกี่ยวกับงานศิลปะ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการทำงานด้านศิลปะ

(2) ผู้กำกับลูกเสือให้ข้อมูลเกี่ยวกับงานศิลปะตามขอบข่ายที่การลูกเสือกำหนด

(3) ผู้กำกับลูกเสือ และลูกเสือร่วมกัน แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโอกาสที่ลูกเสือจะได้แสดงออกทางด้านศิลปะที่เหมาะสมหรือ การเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะด้านต่าง ๆ

(4) ผู้กำกับลูกเสือและลูกเสือร่วมกันสรุปถึงองค์ความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาเรื่องศิลปะ

- 4) ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์เรื่อง คุณค่าของ "ลมหายใจ"
- 5) พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจเครื่องแบบ ชักธงลง เลิก)

4.2 กิจกรรมครั้งที่ 2

- 1) พิธีเปิดประชุมกอง (ชักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)
- 2) เกมกระชับข่าว
- 3) กิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้
  - (1) ผู้กำกับลูกเสือและลูกเสือร่วมกันสนทนา และทบทวนเกี่ยวกับเรื่องศิลปะในสัปดาห์ที่ผ่านมา
  - (2) ผู้กำกับลูกเสือมอบหมายลูกเสือร่วมกันวิเคราะห์ ความสนใจทางด้านศิลปะของตนเอง และหมู่ลูกเสือ แล้วเลือกแสดงออกด้านศิลปะที่ตนเอง และหมู่ลูกเสือสนใจหรือถนัด
  - (3) ลูกเสือนำเสนอแนวทางการแสดงออกของตนเอง และของหมู่ ให้กองลูกเสือได้รับทราบ และให้ข้อเสนอแนะ
  - (4) ผู้กำกับลูกเสือมอบหมายให้ลูกเสือวางแผนฝึกซ้อม เพื่อจัดการแสดงในชั่วโมงสัปดาห์ต่อไปโอกาสที่เหมาะสม
- 4) ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์เรื่องกบกับสิงโต
- 5) พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจเครื่องแบบ ชักธงลง เลิก)

4.3 กิจกรรมครั้งที่ 3

- 1) พิธีเปิดประชุมกอง (ชักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)
- 2) เกมจับคู่ตามสั่ง
- 3) กิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้
  - (1) ผู้กำกับลูกเสือให้ลูกเสือนำเสนองานการแสดงออกด้านศิลปะที่ได้นัดหมายไว้ในสัปดาห์ที่ผ่านมา ให้กองลูกเสือได้รับชม
  - (2) ผู้กำกับลูกเสือและลูกเสือร่วมกันแสดงความชื่นชมถึงการแสดงออกด้านศิลปะของลูกเสือแต่ละคนและของหมู่ลูกเสือแต่ละหมู่
  - (3) ผู้กำกับลูกเสือมอบหมายให้ลูกเสือวางแผนฝึกซ้อม และพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น เพื่อจัดการแสดงต่อไปโอกาสที่เหมาะสม
  - (4) ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์เรื่องความมีระเบียบวินัย
  - (5) พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจเครื่องแบบ ชักธงลง เลิก)

ข้อเสนอแนะ

โอกาสการจัดการแสดงทางด้านศิลปะที่เหมาะสมได้แก่ วันสำคัญต่างๆ เช่นวันเด็ก วันสำคัญทางด้านศาสนา ชาติ พระมหากษัตริย์ วันสำคัญทางลูกเสือ และการอยู่ค่ายพักแรม

5. การประเมินผล

- 5.1 อธิบายถึงการพัฒนาในเรื่องการรู้จักคุณค่าของศิลปะ
- 5.2 สังเกตการมีส่วนร่วมในงานศิลปะประเภทต่างๆ
- 5.3 แบบประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มของลูกเสือ

ภาคผนวกประกอบแผนการจัดกิจกรรมที่ 12

เพลง

ช่างโชคดี

ช่างโชคดีวันนี้มาพบเธอ (ซ้ำ)	ฉันดีใจจริงนะเธอมาพบเธอฉันสุขใจ
เธอนั้นอยู่สบายดีหรือไร (ซ้ำ)	มาร้องรำเพลื่นฤทธิ์ให้หัวใจสุขสำราญ
ตบมือไปกันให้พร้อมเพรียง (ซ้ำ)	ยกมือไว้ สายหิ้วเอียง ให้พร้อมเพรียงตามกัน
แล้วหมุนกลับปรับตัวเสียให้ทัน (ซ้ำ)	มือเท้าเอวชอยเท้าพลัน ให้พร้อมกันเถิดเอย

เกม

กระรอกแย่งรัง

วิธีเล่น

1. แบ่งลูกเสือออกเป็นหมู่ หมู่ละ 3 คน แต่ละหมู่ให้ 2 คนจับมือกัน (รัง) อีกคนหนึ่งเข้าไปยืนระหว่างกลาง (ให้เป็นกระรอก)
2. จัดให้แต่ละหมู่ห่างกันประมาณ 2 –3 เมตร วางให้เป็นรูปวงกลม ให้กระรอกตัวที่ไม่มีรังมายืนตรงกลาง
3. ผู้กำกับลูกเสือให้สัญญาณเริ่มเล่นโดยการเป่านกหวีด เมื่อได้ยินสัญญาณให้กระรอกในแต่ละรังวิ่งเปลี่ยนรังกัน ตัวที่ไม่มีรังต้องคอยวิ่งแย่งรังตัวอื่น ถ้าแย่งได้ให้เข้าไปอยู่แทน ตัวที่เข้ารังไม่ได้ก็คอยแย่งรังของตัวอื่นต่อไป

กระซิบข่าว

วิธีเล่น

1. ให้ลูกเสือเข้าแถวเป็น 2 แถว หรือมากกว่านั้น แต่ละคนห่างกัน 2 หลา
2. การเริ่มเล่น ให้คนแรก(คนท้ายสุด)กระซิบคนที่อยู่ข้างหน้า แล้วต่อไปเรื่อยๆ จนถึงคนหัวแถว
3. เมื่อแถวใดทำเสร็จก่อน และรายงานข่าวได้ถูกต้องที่สุดเป็น “ผู้ชนะ”
การกระซิบห้ามตะโกนดังๆ

จับคู่ตามสี

วิธีเล่น

1. ให้ลูกเสือเข้าแถวเป็นวงกลม
2. สั่งให้ลูกเสือเดินเป็นวงกลม ตบมือพร้อมเท้า เมื่อได้ยินคำสั่งให้จับ “3” ให้ทุกคนวิ่งเข้าหากันจับเป็นกลุ่ม ๆ ละ 3 คน คนใดจับไม่ได้หรือจับซ้ำให้คัดออกมานอกวง การสั่งจะสั่งเท่าไรก็ได้ เช่น 4, 5, 2 ฯลฯ เมื่อเห็นว่าลูกเสือสนุกสนานพอสมควรก็ยุติการเล่นได้

ใบความรู้

เรื่อง การแสดงออกทางศิลปะ

เพื่อให้มีการพัฒนาในเรื่องการรู้จักคุณค่าของศิลปะ โดยมีส่วนร่วมอย่างจริงจังในงานศิลปะประเภทต่างๆ ที่ถูกเสนอใจเป็นพิเศษ

คำว่า “ศิลปะ” (The Arts) มีความหมายกว้างมาก และอาจคลุมถึงกิจกรรมทางวัฒนธรรม (Cultural activity) แทบทุกอย่าง

ศิลปะอาจแบ่งออกเป็น 5 กลุ่มคือ

1. ศิลปทางการแสดง เช่น ดนตรี ละคร การฟ้อนรำ วิพิธทัศนา หุ่นกระบอก การแสดงกล การพูดในที่สาธารณะ การโต้วาทะ ฯลฯ

2. ทัศนศิลป์ (Visual Arts) เช่น การวาดภาพลายเส้น (Drawing) การวาดภาพระบายสี (Painting) การปั้นและการทำแบบจำลอง (Sculpture & Modelling) การออกแบบแฟชั่น (Fashion Design) ฯลฯ

3. การช่าง (Crafts) เช่น การพิมพ์ภาพด้วยวิธีสกรีน (Screen Printing) เครื่องปั้นดินเผา การลงยา การทำเครื่องเขิน การทำเครื่องถม การแกะสลักไม้ การช่างหนัง การทอ การช่างโลหะ การจักสาน การเข้าเล่มหนังสือ ฯลฯ

4. ศิลปะทางอักษรศาสตร์ (Literary Arts) เช่น นวนิยาย บทร้อยกรอง การหนังสือพิมพ์ ชีวประวัติ ความเรียง ฯลฯ

5. ศิลปะการวิจารณ์ (Criticism) เช่น ดนตรี ละคร ภาพยนตร์ โทรทัศน์ นิทรรศการศิลปะ สถาปัตยกรรม ฯลฯ

มาตรฐานเครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ

แสดงความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานทางศิลปะ โดยกระทำเรื่องหนึ่งเรื่องใดต่อไปนี้ให้เป็นผลสำเร็จ

1. เสนอผลงาน 3 ชิ้น ซึ่งแสดงความก้าวหน้า (เช่น ภาพวาดระบายสี การปั้น งานเขียน การถ่ายภาพ ฯลฯ)

2. แสดงหรือมีส่วนในการแสดงทางศิลปะ ภายในของลูกเสือ หรือชั้นเรียน 3 ครั้ง (เช่น ดนตรี ละคร การพูดในที่ประชุม ฯลฯ)

3. ไปดูการแสดงหรือนิทรรศการอย่างน้อย 3 ครั้ง หรืออ่านหนังสือในทางศิลปะอย่างน้อย 3 เล่ม ตามคำแนะนำของกรรมการสอบ และต่อมารกรรมการสอบผู้ได้ทำการสัมภาษณ์เห็นว่ามีความรู้ในทางศิลปะกว้างขวางยิ่งขึ้นพอสมควร

หมายเหตุ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่มีความสามารถในทางศิลปะอยู่เดิม ควรพยายามผ่านการทดสอบตามข้อ 1 หรือข้อ 2

เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

คุณค่าของ “ลมหายใจ”

ทุกวันนี้เรามีชีวิตอยู่ได้ก็เพราะอาศัยลมหายใจแต่ลมหายใจยังมีคุณค่าอื่นที่เรามักมองข้ามก็คือลมหายใจนั้นเป็นเพื่อนเตือนใจเราได้

เวลาโกรธใครสักคน ลมหายใจเข้าลึก ๆ แล้วผ่อนออกมาช้า ๆ สัก 5 เทียวความอัดอั้นเก็บกดอยากระบายโทสะจะลดลงไปมากสติที่เกือบจะหลุดไปกลับคืนมาอย่างรวดเร็ว ลมหายใจจึงเป็นยาคลายความโกรธชั้นดี หรือจะใช้คลายความกลัวก็ได้ คลายความเครียดก็ยิ่งดีเข้าไปใหญ่

ร่างกายกับจิตใจนั้นมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด เวลาเกิดโทสะหัวใจจะเต้นเร็ว ลมหายใจถี่กระชั้นเรียกว่าใจมีผลต่อกาย ขณะเดียวกันกายก็มีผลต่อใจด้วยลมหายใจเร็ว ๆ สั้น ๆ สักพัก จะรู้สึกเครียดคนที่หายใจตื้นและถี่จะเป็นคนหงุดหงิดง่าย ตรงกันข้ามการหายใจเข้าลึก ๆ และหายใจออกยาว ๆ ใจจะเบาคลาย

ถ้าเรารู้ตัวจับความรู้สึกของตัวเองทันรีบเอาลมหายใจมาใช้ให้เป็นประโยชน์ด้วยการกำหนดลมหายใจเข้าออกลึก ๆ ความรู้สึกโปร่งโล่งจะเข้ามาแทนที่ความเร่าร้อนวุ่นวายใจ

นอกจากนี้ยังพบอีกว่าในลมหายใจนั้นมีทรัพย์ล้ำค่าที่ใช้เท่าไรก็ไม่หมด คือความสุขสงบ การหายใจเข้าออกช้า ๆ เป็นบันไดเบื้องต้นสู่ความสงบถ้าจะให้ได้ดียิ่งขึ้นก็เอาใจไปจดจ่ออยู่ที่ลมหายใจด้วยยิ่งจิตใจแนบชิดสนิทกับลมหายใจมากเท่าไร ก็ยิ่งดีมากขึ้นหรือจะนับด้วยก็ได้ เช่น หายใจเข้านับ 1 หายใจออกนับ 1 จากนั้นหายใจเข้านับ 2 หายใจออกนับ 2 เรียงไปจนถึง 5 หรือต่อไปถึง 10 ก็ได้

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า: คนเรามักแสวงหาความสุขนอกตัว หาว่าไม่ว่าในลมหายใจนั้นมีทั้งสติทั้งความผ่อนคลายและความสุขสงบข้อสำคัญคือเราต้องใส่ใจกับลมหายใจของเราให้มากกว่านี้ แทนที่จะละเลยจนลืมตัวบ่อย ๆ ว่าเรากำลังหายใจอยู่.

ที่มาของเรื่อง: www.guitarthai.com/webboard/question.asp?QID=389191

กบกับสิงโต

กบตัวหนึ่งกระโดดเล่นน้ำฝน และหาเหยื่ออยู่ที่เชิงเขาแห่งหนึ่งด้วยความสุขใจ ในขณะนั้นก็มีสิงโตตัวหนึ่งเดินมาพบเข้าพร้อมกับไล่กบให้ไปอยู่ที่อื่น มิฉะนั้น จะฆ่าเสียให้ตาย ฝ่ายกบนั่นตกใจมากได้อ้อนวอนขอให้สิงโตอนุญาตให้ตนอยู่ในถิ่นนี้ต่อไปเถิด เพราะที่นี้ตนได้อยู่ตั้งแต่เกิดแล้ว และก็มีอาหารอุดมสมบูรณ์ด้วย แต่สิงโตไม่ยอม เมื่อกบเห็นว่าจะพูดอย่างไรสิงโตก็ไม่ยอมฟังทั้งนั้น จึงบอกกับสิงโตว่า “เออละ เมื่อท่านไม่ยอมให้อยู่ก็ไม่เป็นไร แต่ก่อนจะจากไปขอชมความงามรอบภูเขาที่สักหนึ่งรอบเถิด” สิงโตก็อนุญาต แล้วกบก็พูดต่อไปว่า

“เอาอย่างนี้ดีไหม เรามาวิ่งแข่งขันกันในวันพรุ่งนี้ให้รอบภูเขานี้ หากใครชนะผู้หนึ่งก็จะได้อยู่ที่ภูเขานี้ต่อไป หากใครแพ้ผู้หนึ่งต้องจากภูเขานี้ไป”

สิงโตได้ยินกบพูดดังนั้นก็หัวเราะ พร้อมกับพูดว่า “ได้ซิ อย่างมาท้าแข่งให้เสียเวลาเลยอย่างไรเสียท่านก็ต้องแพ้แน่ๆ”

ฝ่ายกบเมื่อได้ตกลงนัดหมายเวลาและสถานที่กับสิงโตเรียบร้อยแล้ว ก็กลับไปเรียกประชุมกบทั้งหลาย วางแผนที่จะเอาชนะสิงโตให้ได้

วันรุ่งขึ้นกบกับสิงโตก็ไปยังที่นัดหมาย สิงโตพูดขึ้นก่อนว่า “กบโว้ย เริ่มแข่งขันแล้วหรือยัง” แล้วสิงโตก็ได้ยินเสียงกบตอบว่า “เริ่มแข่งขันได้เลย เตียวนี้แหละ”

เมื่อสิงโตวิ่งไปได้สักครู่ก็เหนื่อย ก็คิดว่าจะหยุดนอนหลับสักพักหนึ่งก็วิ่งไปทันกบ ถมเถไปว่าแล้วสิงโตก็นอนหลับไปพักใหญ่ๆ พอตื่นขึ้นมาก็รีบวิ่งไปอย่างรวดเร็วทันที พอวิ่งไปได้สักครู่หนึ่งสิงโตตะโกนว่า “กบโว้ย ข้าชนะแล้ว”

พอสิ้นเสียงของสิงโต ก็ได้ยินเสียงกบร้องตะโกนอยู่ข้างหน้าว่า “ข้าอยู่ที่นี้ ท่านยังตามข้าไม่ทันหรอก”

สิงโตพอได้ยินดังนั้นก็ตกใจวิ่งอย่างสุดแรงเกิดเพื่อเอาชนะกบให้ได้ พอสิงโตวิ่งไปได้สักครู่ใหญ่ๆ ก็คิดว่าตนต้องวิ่งเลยกบมาแล้ว จึงตะโกนออกไปว่า “กบโว้ย ฉันทชนะแล้ว”

แต่แล้วก็ได้ยินเสียงกบตอบทางหน้าสิงโตอีกว่า “ท่านจะชนะข้าได้อย่างไร เมื่อท่านยังวิ่งอยู่ข้างหลังข้า”

สิงโตพอได้ยินดังนั้นก็ตกใจสุดขีด รีบกระโดดออกวิ่งไปอย่างรวดเร็วอีกครั้ง วิ่งไปได้สักพักหนึ่งก็ตะโกนออกไปใหม่ว่า “กบโว้ย ข้าชนะเจ้าแน่ๆ คราวนี้”

แล้วสิงโตก็ได้ยินเสียงกบตอบอยู่ข้างหน้าว่า “ท่านยังวิ่งอยู่ข้างหลังข้า ท่านจะชนะได้อย่างไร”

สิงโตหมดแรงวิ่งต่อไปแล้ว คิดว่าเราแพ้กบแล้ว ถ้าขึ้นอยู่ต่อไปเราต้องได้รับความอับอายจากบรรดาสรรพสัตว์ทั้งหลายแน่ๆ ว่าวิ่งแข่งขันแพ้กบแล้วสิงโตก็ไปแอบเสียที่ในป่าตรงเชิงภูเขานั้นเอง และแล้วสิงโตก็ได้ยินเสียงกบพูดขึ้นว่า

“ท่านแพ้ข้าแล้ว แต่ข้าจะไม่ไล่ท่านจากภูเขานี้หรอก ขอให้ท่านทำใจให้สบาย และจงอยู่ต่อที่นี้ต่อไปเถิด”

สิงโตพอได้ยินเสียงกบพูดดังนั้นยิ่งให้รู้สึกอับอายมาก จึงรีบวิ่งหนีออกจากภูเขานั้นไปและไม่กลับมาที่ภูเขานั้นอีกเลย

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า: เมื่อเป็นใหญ่เป็นโตแล้วอย่าเที่ยววางอำนาจ และอย่าเที่ยวไปท้าทายแข่งขันกับผู้ที่กำลังน้อยกว่าถ้าชนะก็ไม่ใช่สิ่งที่น่าภาคภูมิใจ แต่เมื่อแพ้จะได้รับความอับอายการแข่งขันนั้น อย่างนี้กว่าตนมีอะไรหลายอย่างเหนือกว่าคู่ต่อสู้มากจะชนะเสมอไปอาจจะพ่ายแพ้ด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ก็เป็นได้

ที่มาของเรื่อง : www.nithantube.com/นิทานอีสป-เรื่อง-กบและสิงโต/

ความมีระเบียบวินัย

คุณแม่ของชัชยุทธเล่าว่า การจัดดอกไม้เข้าแจกันนั้น จะทำให้ดอกไม้ที่อยู่ในแจกันดูสวยงาม เหมาะสมที่จะนำมาบูชาพระ เป็นของขวัญกำนัลอันมีคุณค่า ตรงข้ามกับดอกไม้ประเภทเดียวกัน แต่เหลือทิ้งจากการจัดเข้าแจกันก็หาค่ามิได้ และจะถูกกวาดลงถังขยะไปในที่สุด คุณแม่จึงถามชัชยุทธว่า “ลูกคิดจะเลือกทำตนแบบไหน เป็นแบบดอกไม้ในแจกัน หรือนอกแจกัน” ชัชยุทธตอบว่า “ผมอยากเป็นดอกไม้ในแจกันครับ เพราะผมอยากเป็นคนที่มีคุณค่า” คุณแม่จึงชื่นชมชัชยุทธที่รู้จักคิดอย่างมีเหตุผล

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า: เราควรทำตัวให้มีคุณค่าเหมือนดอกไม้ในแจกัน เพราะจะได้รับการยกย่องว่าเป็นคนดี

แบบประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มของลูกเสือ
เรื่อง.....
กลุ่มที่.....ชั้น.....

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมินการเข้าร่วมกิจกรรม																				รวม	ผลการ ประเมิน	
		ความสามัคคี				การแสดง ความคิดเห็น				ความมี ระเบียบวินัย				ความตั้งใจ ในการ ทำงาน				อธิบาย แนวทางการ แสดงออก ทางศิลปะ						
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1			
																						20	ผ่าน เกณฑ์	ไม่ ผ่าน เกณฑ์
1																								
2																								
3																								
4																								
5																								
6																								
7																								
8																								
9																								
10																								

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

เกณฑ์การประเมินคุณภาพคะแนน

ประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มของลูกเสือผ่านเกณฑ์การประเมิน ร้อยละ 80 ขึ้นไป
ผ่านเกณฑ์

รายการประเมิน	คุณภาพ			
	4	3	2	1
การเข้าร่วมกิจกรรม กลุ่มของลูกเสือ	อธิบายเนื้อหาได้ตาม ประเด็น ที่กำหนดครบถ้วน และ ให้ความร่วมมือในการทำ กิจกรรมโดยไม่ต้อง ตักเตือน	อธิบายเนื้อหาได้ตาม ประเด็นที่กำหนดได้ บางส่วนและให้ความ ร่วมมือในการทำ กิจกรรมโดยมีการ ตักเตือนเป็นบางครั้ง	อธิบายเนื้อหาได้ตาม ประเด็นที่กำหนด บางส่วนแต่ยังไม่ชัดเจน และให้ความร่วมมือใน การทำกิจกรรมโดยมีการ ตักเตือนเป็นบางครั้ง	ไม่สามารถ อธิบายเนื้อหาได้ตาม ประเด็นที่กำหนดและ ไม่ให้ความร่วมมือใน การทำกิจกรรม

- 4) ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องที่เป็นประโยชน์
- 5) พิธีปิดประชุมกอง(นัดหมาย ตรวจสอบรูปแบบ ชักธง เลิก)

4.2 กิจกรรมครั้งที่ 2 (3 เดือน หลังกิจกรรมครั้งที่ 1)

- 1) พิธีเปิดประชุมกอง(ชักธง สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจสอบ แยก)
- 2) เพลง หรือเกม
- 3) กิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้
  - (1) ผู้กำกับลูกเสือให้ลูกเสือซึ่งนำหน้าวัดส่วนสูง คำนวณหาค่าดัชนีมวลกาย เทียบกับเกณฑ์ และค่าเดิมในครั้งก่อน
  - (2) หมู่ลูกเสือนั่งล้อมวง ให้สมาชิกแต่ละคนผลัดกันพูดคุยกแลกเปลี่ยนในประเด็น
    - ค่าดัชนีมวลกายเป็นไปตามที่คาดไว้หรือไม่
    - ทบทวนการปฏิบัติตนแล้วมีปัจจัยอะไรที่ทำให้ค่าดัชนีมวลกายออกมาเช่นนี้ (เป็นหรือไม่เป็นตามที่คาดไว้)
    - การปรับพฤติกรรม หรือ ปฏิบัติตน ใน 3 เดือนที่ผ่านมามีผลต่อสุขภาพอย่างไรบ้าง
  - (3) รวมกอง ผู้กำกับลูกเสือนำอภิปราย และสรุปในประเด็น “ได้ข้อคิดอะไรจากกิจกรรม และจะนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันอย่างไร”
- 4) ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์
- 5) พิธีปิดประชุมกอง(นัดหมาย ตรวจสอบรูปแบบ ชักธง เลิก)

5. การประเมินผล

5.1 สังเกตพฤติกรรมของลูกเสือในการใฝ่รู้ ใส่ใจปฏิบัติตามคำสั่งผู้กำกับลูกเสือ รับฟังความคิดเห็น เสนอความคิดเห็น การเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี

5.2 แบบประเมินสุขภาพตัวเองโดยใช้ดัชนีมวลกายเป็นตัวชี้วัด และปรับปรุงตนเองเพื่อการพัฒนาสุขภาพให้ได้มาตรฐานสภาวะโภชนาการ

6. องค์ประกอบทักษะชีวิตสำคัญที่เกิดจากกิจกรรม

คือ ความคิดวิเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์ และความตระหนักถึงสถานการณ์สุขภาพของตนเองในเรื่องความอ้วนและมีแนวทางในการดูแลตนเอง

ภาคผนวกประกอบแผนการจัดกิจกรรมที่ 13

เกม

เกมแข่งขันยืนกระโดดไกล

ผู้กำกับลูกเสือให้ลูกเสือแต่ละหมู่แข่งขันยืนกระโดดไกล โดยให้ลูกเสือแต่ละหมู่ยืนอยู่ที่เส้นเริ่มต้น เมื่อได้สัญญาณจากผู้กำกับลูกเสือให้ลูกเสือทุกคนในหมู่กระโดดไปข้างหน้าให้ได้ระยะไกลที่สุด และเมื่อเท้าถึงพื้นให้ยืนอยู่กับที่ ผู้กำกับลูกเสือมอบหมายให้ลูกเสือหนึ่งนายวัดระยะกระโดดของลูกเสือแต่ละหมู่ แล้วรวมระยะกระโดดของหมู่ ว่าได้ระยะเท่าใด หมู่ใดได้ระยะมากที่สุด เป็นหมู่ชนะ

เกมแข่งขันม้าโรมัน

ผู้กำกับลูกเสือให้หมู่ลูกเสือเลือกสมาชิกที่ตัวใหญ่แข็งแรง 3 คน ยืนเรียงกันคนกลางเป็นม้า อีกสองคนยืนด้านข้างเป็นรถ คนกลางใช้มือสองข้างโอบเอวของคนด้านข้างทั้งสองไว้ สองคนด้านข้างประสานมือตนเองไว้ข้างหลัง และเลือกสมาชิกตัวเล็กสุดเป็นคนบังคับ โดยขึ้นไปยืนบนมือที่ประสานกันไว้ของคนที่ยืนทั้งสองข้าง ใช้มือเกาะปากคนกลางไว้ให้แน่น

เมื่อได้ยินสัญญาณให้ทั้ง 3 คน ออกวิ่งพร้อมกันจากจุดเริ่มต้น ไปให้ถึงเส้นชัย หมู่ใดไปถึงก่อนเป็นผู้ชนะ

ใบความรู้ เรื่องอย่างไรเรียกว่าอ้วน

ความอ้วน คือภาวะที่ร่างกายมีน้ำหนักเกินปกติ และมีการสะสมไขมันมากเกินไปจนเกินความต้องการของร่างกาย

เราจะรู้ได้อย่างไรว่าเป็นโรคอ้วน

วิธีที่นิยมใช้ คือการคำนวณหาค่าดัชนีมวลกาย โดยมีสูตรดังนี้

ดัชนีมวลกาย = น้ำหนักตัวเป็นกิโลกรัม หารด้วย (ส่วนสูงเป็นเมตร ยกกำลังสอง)

การแปลผล

< 20	นน. น้อยกว่าปกติ
20 – 24.9	นน. ปกติ
25 – 29.9	นน. มากกว่าปกติ
30 – 39.9	โรคอ้วน
> 40	โรคอ้วนขั้นรุนแรง

ตัวอย่าง นายหนูหนัก 60 กิโลกรัม สูง 1 เมตร 50 เซนติเมตร

$$\text{ดัชนีมวลกาย} = \frac{60}{(1.5)^2} = 26.66 \text{ กิโลกรัมต่อตารางเมตร}$$

แสดงว่านายหนูเริ่มมีน้ำหนักมากกว่าปกติแล้ว

ค่าที่น้อยกว่า 20 กิโลกรัมต่อตารางเมตร ถือว่าผอมไป ควรต้องปรับปรุงภาวะโภชนาการให้สมดุล และเพียงพอต่อการเจริญเติบโตของร่างกาย เพราะลูกเสียสามัญญ์ส่วนใหญ่อยู่ในวัยที่ร่างกายกำลังเติบโตและสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว การกินอาหารที่สมดุลครบ 5 หมู่ และเพียงพอต่อความต้องการ จึงเป็นเรื่องที่สำคัญต่อสุขภาพในระยะยาว

ความอ้วนเป็นปัญหาต่อสุขภาพอย่างไร

- เด็กอ้วนมีโอกาสเป็นโรคเช่นเดียวกับผู้ใหญ่อ้วน เพราะความอ้วนมีผลต่อการทำงานของฮอร์โมนหลายชนิด เช่นอินซูลิน ซึ่งทำให้เกิดโรคเบาหวาน และยังทำให้เสี่ยงต่อโรคอื่นๆ เช่นโรคหัวใจ ความดันโลหิตสูง ไขมันในเลือดสูง กรดยูริกในเลือดสูง เป็นต้น

- เด็กอ้วนจะเป็นหนุ่มเป็นสาวเร็วขึ้น แต่หยุดเติบโตเร็วเช่นกัน ในระยะแรกจึงดูว่าโตเร็วกว่าเด็กอื่น แต่ระยะท้ายกลับตัวเตี้ยกว่าเด็กที่ไม่อ้วน นอกจากนี้การรับน้ำหนักที่มากเกินไป มีผลทำให้โครงสร้างของกระดูกและข้อผิดปกติโดยเฉพาะกระดูกขาซึ่งทำหน้าที่รับน้ำหนัก เช่น ปวดข้อสะโพก ปวดเข่า ขาโก่ง ฯลฯ

- ปัญหาทางระบบหายใจ เนื่องจากผนังลำตัวหนาทำให้ปอดขยายตัวได้น้อย และช่องทางเดินหายใจแคบลงจากความอ้วน ทำให้มีอาการหายใจติดขัดในช่วงนอนหลับ กรนเสียงดัง

- ผิวหนังของเด็กอ้วนบริเวณรอยพับ เช่น ซอกคอ หลังคอ รักแร้ ใต้ราวนมและข้อพับจะมีสีคล้ำ ซึ่งลักษณะที่ผิวหนังนี้จะดีขึ้นเมื่อมีการลดน้ำหนักลง

- ปัญหาจิตใจ เด็กอ้วนมักขาดความมั่นใจ ในรูปร่างและบุคลิกภาพของตนเอง ถูกเพื่อนล้ออายจนไม่กล้าไปไหน และอาจเกิดปัญหาการเข้ากับเพื่อนตามมา

เริ่มอ้วนแล้วจะอย่างไร

1. กินอาหารให้ครบ 5 หมู่ และครบ 3 มื้อ โดยมีสูตรว่า ผักครึ่งหนึ่งและอย่างอื่นครึ่งหนึ่ง ไม่ควรอดอาหาร เพราะเมื่อเกิดความหิวจะทำให้กินมากขึ้น ลดอาหารประเภท แป้ง น้ำตาล และไขมัน ที่สำคัญคือกินอาหารเป็นเวลา ไม่กินจุบจิบ งดเครื่องดื่มที่มีน้ำตาลผสมอยู่ ควรดื่มน้ำสะอาดแทน ปริมาณอาหารที่กินต่อวันเมื่อคำนวณพลังงานที่ได้ควรอยู่ระหว่าง 1,200 – 1,500 แคลอรี ไม่ควรเกินกว่านี้ โดยสามารถคำนวณปริมาณพลังงานที่ได้จากอาหาร จากตารางพลังงานจากอาหาร

2. ออกกำลังกายให้สม่ำเสมอ เช่น เดิน วิ่ง ขี่จักรยาน กระโดดเชือก ว่ายน้ำ เป็นต้น เพื่อเผาผลาญพลังงานและดึงไขมันที่สะสมอยู่ในร่างกายออกโดยสามารถคำนวณพลังงานที่ใช้ไปได้ จากตารางพลังงานที่ใช้ในการออกกำลังกายซึ่งทางการแพทย์ คำว่า แคลอรี มักใช้ในความหมายถึง "กิโลแคลอรี"

ผู้ออกกำลังกายควรมีหลักปฏิบัติเพื่อความเหมาะสมพอดี คือ

- ความหนักของการออกกำลังกาย ผู้ออกกำลังกายมีความจำเป็นจะต้องทราบว่าควรออกกำลังกายเท่าใด จึงจะไม่เป็นอันตราย ต่อร่างกายและได้ผลดีที่สุดโดยปกติเราจะใช้อัตราการเต้นของหัวใจเป็นตัววัดความหนักของงานถ้าเป็นการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพอัตราการเต้นของหัวใจของผู้ออกกำลังกายควรอยู่ในอัตรา 70–80 % ของอัตราการเต้นของหัวใจสูงสุด โดยอัตราการเต้นของหัวใจสูงสุดมีสูตรในการคำนวณดังต่อไปนี้ซึ่งพจนานุกรมสูงสุด = $(220 - \text{อายุปี}) \times (0.7 - 0.8)$ ตัวอย่าง “ชายอายุ 30 ปี อัตราการเต้นของหัวใจสูงสุดในการออกกำลังกาย คือ 133 – 152 ครั้ง / นาที”

- ความนานของการออกกำลังกาย ในการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพแต่ละครั้ง โดยทั่วๆ ไปควรใช้เวลาอย่างน้อย 20 – 30 นาที โดยให้อัตราการเต้นของหัวใจคงที่ (ตามการคำนวณ) ไปตลอดเวลานั้น

- ความบ่อยของการออกกำลังกาย ความเหมาะสมในการออกกำลังกายในหนึ่งสัปดาห์นั้น ควรออกกำลังกายไม่น้อยกว่า 3 วัน และไม่เกิน 6 วันและควรมีวันพักผ่อนสัปดาห์ละไม่น้อยกว่า 1 วัน

3. สร้างแรงจูงใจ เช่น ชื่นชมและให้กำลังใจตนเองทุกวัน ที่ปฏิบัติตนได้ตามที่ตั้งใจไว้ หาเพื่อนออกกำลังกายร่วมกัน แขนวชุดสวยๆ หล่อๆ ที่เคยใส่ได้เพื่อกระตุ้นให้เกิดความพยายามมากขึ้น

พลังงานที่ได้จากอาหาร และพลังงานที่ใช้ในกิจกรรมต่าง ๆ

พลังงานที่ได้จากอาหาร

อาหาร	แคลอรี	อาหาร	แคลอรี
ส้ม 1 ผล	40	ข้าวต้มมัด 1 คู่	320
ต้มยำกุ้ง	50	ถั่วดำต้มน้ำตาล 1 ถ้วย	340
ผัดผักบุ้งจีน ครึ่งถ้วย	75	ข้าวสวย 1 จาน	350
แกงจืดผักกาดขาว 1 ถ้วย	110	แกงกระหรีไก่ 1 ถ้วย	365
ส้มตำ 1 จาน	120	ก๊วยจั๊ว 1 ชาม	400
ไข่ลูกเขย 1 ฟอง	160	ผัดซีอิ๊วใส่ไข่	440
นมจืด 1 กล่อง	160	ข้าวขาหมู	450
กล้วยไข่เชื่อม 2 ลูก	180	ข้าวหมูแดง	500
ข้าวสวย 1 ถ้วย	230	ข้าวมันไก่	600
ข้าวต้มทรงเครื่อง 1 ถ้วย	230	หอยทอดใส่ไข่	650
ลอดช่องน้ำกระทิ 1 ถ้วย	290	ผัดไทย 1 จาน	800

พลังงานที่ใช้ในกิจกรรมต่าง ๆ

กิจกรรมในเวลา 1 ชั่วโมง	แคลอรีที่ใช้	กิจกรรมในเวลา 1 ชั่วโมง	แคลอรีที่ใช้
นอนหลับ	75	วอลเลย์บอล, เล่นเพื่อสนุก	350
ลงนอน (ไม่หลับ)	85	ขี่จักรยานด้วยความเร็ว 14.4 กม./ชม.	415
นั่งดูโทรทัศน์	107	เทนนิส, เล่นเพื่อสนุก	450
นั่งทำงานใช้สมอง	110	เลื่อยไม้	515
เย็บผ้า	115	ว่ายน้ำด้วยความเร็ว 2.00 กม./ชม.	600
รีดผ้า	150	วอลเลย์บอล, แข่งขัน	600
เดินบนทางราบด้วยความเร็ว 3.2 กม./ชม.	180	เทนนิส, แข่งขัน	600
เดินลงบันได	214	เดินขึ้นบันไดด้วยความเร็ว 3.2 กม./ชม.	640
ซักผ้าด้วยมือ	240	วิ่งบนทางราบด้วยความเร็ว 8.8 กม./ชม.	660
ขี่จักรยานด้วยความเร็ว 8.8 กม./ชม.	240	ขี่จักรยานด้วยความเร็ว 20.0 กม./ชม.	660
ทำสวน	250	กรรเชียงเรือด้วยความเร็ว 5.6 กม./ชม.	660
เดินบนทางราบด้วยความเร็ว 4.8 กม./ชม.	260	ว่ายน้ำด้วยความเร็ว 2.56 กม./ชม.	700
เดินบนทางราบด้วยความเร็ว 5.6 กม./ชม.	300	วิ่งบนทางราบด้วยความเร็ว 12.8 กม./ชม.	825
ว่ายน้ำด้วยความเร็ว 1.12 กม./ชม.	300	ว่ายน้ำด้วยความเร็ว 3.00 กม./ชม.	850
กรรเชียงเรือด้วยความเร็ว 4.0 กม./ชม.	300	กรรเชียงเรือด้วยความเร็ว 17.6 กม./ชม.	970
เดินบนทางราบด้วยความเร็ว 6.4 กม./ชม.	350	วิ่งบนทางราบด้วยความเร็ว 18.2 กม./ชม.	1,390

เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

เรื่อง นายพลกับเด็ก

ครั้งหนึ่งมีนายพลทหารม้าต้องการที่จะข้ามแม่น้ำเขาไม่แน่ใจว่าแม่น้ำนั้นลึกขนาดไหนและไม่แน่ใจว่าม้าของเขาจะข้ามจะสามารถข้ามแม่น้ำนี้ไปได้เขาจึงมองไปรอบๆเพื่อขอความช่วยเหลือ

มีเด็กชายตัวเล็กๆคนหนึ่งอยู่ในละแวกนั้น นายพลจึงพูดกับเด็กชายว่า “ เจ้าคิดว่าม้าของข้าจะสามารถพาข้าข้ามแม่น้ำไปฝั่งโน้นได้ไหม?” เด็กชายมองม้าของนายพลและก็นึกอยู่ครู่หนึ่งแล้วพยักหน้าบอกอย่างเชื่อมั่นว่า “ได้”

นายพลจึงกระตุ้นม้าให้ข้ามแม่น้ำไปเมื่อไปถึงกลางแม่น้ำจึงพบว่าแม่น้ำนั้นลึกมากและทั้งตัวเขาและม้ากำลังจะจมน้ำเขาโกรธเด็กมากจึงตะโกนบอกว่าเด็กจะต้องถูกลงโทษ

เด็กชายตกใจจึงตอบกลับมาด้วยความไร้เดียงสาว่า “ก็ผมเคยเห็นเปิดข้ามแม่น้ำอยู่ทุกวัน ในเมื่อมีม้ายาวกว่าเปิดตั้งเยอะ ผมจึงคิดว่าต้องข้ามแม่น้ำได้แน่ ๆ”

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า ควรขอคำแนะนำจากผู้รู้จริงในเรื่องนั้นๆ

ความหมายของ HB และ 2B บนดินสอ

ดินสอดำ ที่ใช้โดยทั่วไปนั้น ใส์ดินสอทำด้วยถ่านกราไฟต์ ผสมกับดินชนิดหนึ่งความแข็งหรืออ่อนของใส์นั้น ขึ้นอยู่กับความมากน้อยของดินที่ใช้ผสมดินสออ่อนมากขนาด 6B จะมีดินผสมอยู่เป็นส่วนน้อย แต่ถ้าดินสอขนาด 6H จะมีดินผสมอยู่มากที่สุดตัว B และ H มาจากคำว่า Black และ Hard ซึ่งบ่งบอกถึงความแข็งแรงของใส์และความเข้มของใส์

ดินสอที่ใช้ในการวาดเขียนมักจะใช้ดินสอที่มีจำนวน B กำกับซึ่งอาจเริ่มตั้งแต่ HB, 2B ไปจนถึง 6B ดินสอที่มีความเข้มน้อย ๆ อาจใช้ในการร่างภาพและใช้ดินสอที่มีจำนวน B มากในการแรเงาแต่โดยปกติผู้วาดจะได้รับการแนะนำให้ใช้ดินสอที่มีจำนวน B มากที่สุดคือดำที่สุดเพียงแท่งเดียวใช้ทั้งร่างภาพและแรเงาเหตุผลคือไม่ต้องสิ้นเปลืองและวุ่นวายอยู่กับการกะความเข้มของดินสอแต่จะสอนให้ฝึกควบคุมน้ำหนักมือและกระยะน้ำหนักเข้มให้สัมพันธ์กับน้ำหนักมือโดยใช้ดินสอดำแท่งเดียว

ที่มา : 108 ของคำถาม

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า การเลือกใช้สิ่งที่เหมาะสมกับงาน จะทำให้งานมีคุณภาพและสิ้นเปลืองน้อย

1.จุดประสงค์การเรียนรู้

ลูกเสือมีแนวทางในการแก้ปัญหาเมื่อเผชิญภัยสังคมในรูปแบบต่าง ๆ ได้

2. เนื้อหา

ภัยสังคมเกิดขึ้นได้หลากหลายรูปแบบ และไม่ทันตั้งตัว การได้ฝึกคิดหาทางออกในเวลาปกติ จะช่วยให้ลูกเสือได้นำประสบการณ์การแก้ปัญหาไปใช้ได้ เมื่อต้องเผชิญเหตุการณ์ต่าง ๆ

3. สื่อการเรียนรู้

3.1 เกม

3.2 บัตรคำ

3.3 เรื่องเล่าที่เป็นประโยชน์

4. กิจกรรม

4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (ชักธง สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)

4.2 เพลง หรือเกม

4.3 กิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้

1) ผู้กำกับลูกเสือแจกบัตรคำให้ลูกเสือหมู่ละ 1 ใบ ให้สมาชิกร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นเพื่อหาคำตอบว่า “หากลูกเสือตกอยู่ในสถานการณ์เช่นนั้น จะแก้ปัญหาอย่างไร” และนำเสนอในกองลูกเสือในรูปแบบบทบาทสมมติ

- ถูกใจเอาโทรศัพท์มือถือ
- ถูกถ่มมองเวลาอาบน้ำ
- ถูกข่มขู่รีดไถเงิน
- ถูกลวนลามทางเพศ

2) รวมกอง นำเสนอผลการอภิปรายที่ละหมู่ ในรูปแบบบทบาทสมมติ ผู้กำกับลูกเสือนำอภิปรายให้หมู่อื่น ๆ ร่วมแสดงความคิดเห็น

3) ผู้กำกับลูกเสือนำอภิปรายสรุปแนวทางแก้ปัญหาเมื่อเผชิญภัยสังคมในรูปแบบต่าง ๆ (1. อย่าเก็บเรื่องเป็นความลับ ต้องแจ้งให้ครู ผู้ปกครอง หรือผู้ใหญ่ที่ไว้ใจทราบเพื่อช่วยแก้ปัญหา 2. ไม่ทำให้เกิดอันตรายต่อตนเอง 3. ป้องกันไว้ดีกว่าตามแก้ไข)

4.4 ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องที่เป็นประโยชน์

4.5 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจเครื่องแบบ ชักธง เลิก)

5. การประเมินผล

สังเกต การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม การแสดงออก และการให้ความคิดเห็นในหมู่และใน
กองลูกเสือ

6.องค์ประกอบทักษะชีวิตสำคัญที่เกิดจากกิจกรรม

คือความคิดวิเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์ การตัดสินใจและแก้ไขปัญหา

ภาคผนวกประกอบแผนการจัดกิจกรรมที่ 14

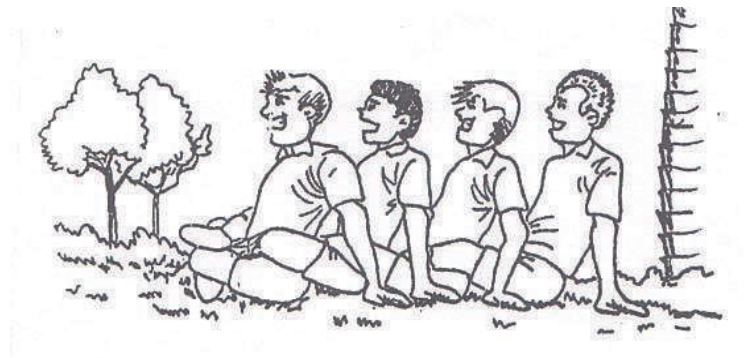
เกม

แข่งกิ้งกือ

1. จัดลูกเสื่อนั่งเป็นรูปแถวตอนหมู่
2. ลูกเสื่อที่นั่งอยู่ข้างหลังใช้ขาทั้งสองข้างเกี่ยวเอวคนข้างหน้า (ตลอดทั้งแถว)
3. เมื่อผู้กำกับลูกเสื่อให้สัญญาณเริ่มให้ทั้งหมดเคลื่อนไปข้างหน้า โดยใช้มือยกตัวไปพร้อมทั้งให้จังหวะดัง ๆ

กติกา หมู่ใดถึงเส้นชัยก่อนหมู่นั้นชนะ (แถวไม่ขาดจากกัน)

ข้อจำกัด ไม่ควรเล่นบริเวณพื้นดินลื่น ๆ มีหิน กรวด ทราย และควรถอดรองเท้า

บัตรคำ

ถูกจีเอาโทรศัพท์มือถือ

ถูกถ้ามองเวลาอาบน้ำ

ถูกลวนลามทางเพศ

ถูกข่มขู่รีดไถเงิน

เรื่องเล่าที่เป็นประโยชน์

คุณจะเป็น นกอินทรีหรือ ลูกไก่

แม่นกอินทรีตัวหนึ่งมีลูกน้อย 2 ตัว อาศัยอยู่ในรังบนหน้าผาแห่งหนึ่ง มันเฝ้าฟุ่มพักลูกทั้งสองอย่างดีอยู่มาวันหนึ่งมีพายุแรงมาก ได้พัดเอาลูกนกอินทรีตัวน้องตกลงไปยังพื้นดินเบื้องล่าง เดชะบุญที่ตรงนั้นมีกองฟางรองรับอยู่

ในบริเวณนี้แม่ไก่กับลูกฝูงหนึ่งอาศัยอยู่ แม่ไก่ได้ฟุ่มพักลูกนกอินทรีเหมือนกับลูก ๆ ของตัวเองจนเติบโตใหญ่สอนให้เดินแบบไก่ หากินแบบไก่และก็ร้องแบบไก่จนนกอินทรีผู้น้องเข้าใจว่าตนเองนั่นคือไก่จริง ๆ

ส่วนแม่นกอินทรีก็หัดให้ลูกนกผู้พี่บินอยู่บนฟ้าน้องที่อยู่ด้านล่างเห็นพี่บินอยู่จึงวิ่งไปบอกแม่ไก่ว่า “แม่ ๆ ลูกนกบนนั้นบินสิครับ ช่างสง่างามจริง ๆ ผมอยากบินได้แบบนั้นจัง” แม่ไก่ได้ตอบนกอินทรีผู้น้องว่า “ลูกเอ๋ยเป็นไปไม่ได้หรอกข้างบนนั้นคือพญานก เป็นนกอินทรีผู้สง่างามแต่เราเป็นไก่เราทำแบบเขาไม่ได้หรอกลูก” ลูกนกอินทรีผู้น้องก็รับคำและอยู่กับแม่ไก่สืบต่อไป

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า : วันนี้เราอาจเป็นลูกนกอินทรีที่อาศัยอยู่กับฝูงไก่ก็ได้เมื่อเราทำอะไรบางสิ่งบางอย่างที่ยิ่งใหญ่อาจมีเสียงทักจากบุคคลรอบข้างว่า “เป็นไปไม่ได้ทำไม่ได้” แต่ถ้าเราไม่ตัดสินใจลงมือทำและแสดงศักยภาพอย่างเต็มที่แล้วจะรู้อย่างไรว่าเราไม่ใช่พญานกอินทรี

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่(เครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

หน่วยที่ 5 สมรรถภาพทางกาย

แผนการจัดกิจกรรมที่ 15 เสี่ยง ไม่เสี่ยงรู้ได้อย่างไร

เวลา 2 ชั่วโมง

1.จุดประสงค์การเรียนรู้

ลูกเสือสามารถประเมินความเสี่ยงทางเพศในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้

2. เนื้อหา

สถานการณ์ต่างๆในชีวิตประจำวันอาจนำไปสู่อันตรายที่ไม่คาดคิด โดยเฉพาะภัยทางเพศ
ความสามารถในการประเมินสถานการณ์เสี่ยงจะนำไปสู่การรู้เท่าทันและระมัดระวังตนเองมากขึ้น

3. สื่อการเรียนรู้

3.1 แผนภูมิเพลง, เกม

3.2 กระดาษปรีฟ ปากกาหัวสีกหลาย

3.3 เรื่องเล่าที่มีประโยชน์

4. กิจกรรม

4.1 กิจกรรมครั้งที่ 1

1) พิธีเปิดประชุมกอง (ชักธง สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)

2) เพลง หรือเกม

3) กิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้

(1) หม้อลูกเสือนั่งล้อมวง วางกระดาษปรีฟ ปากกาหัวสีกหลาย ไว้กลางวงแจกหิน
ก้อนเล็กๆ ให้คนละ 10 ก้อน

(2) ให้ลูกเสือระดมสมองคิดสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อภัยทางเพศให้ได้มากที่สุด ในเวลา
5 นาที เขียนลงกระดาษปรีฟ เรียงลำดับบรรทัดละ 1 ข้อ

(3) นายหมู่อ่านสถานการณ์ที่ละข้อ ให้สมาชิกอภิปรายว่าทำไมจึงเสี่ยง จนครบทุก
ข้อ

(4) ลูกเสือแต่ละคนให้คะแนนความเสี่ยง โดยวางก้อนหินของตนลงบนกระดาษตรง
หัวข้อที่เลือก ให้น้ำหนักความเสี่ยงตามจำนวนก้อนหิน แต่ละคนวางได้แค่ 10 ก้อน

(5) นายหมู่ นับจำนวนก้อนหิน จัดลำดับสถานการณ์ที่มีก้อนหินมากที่สุดลงมาน้อยสุด
จำนวน 5 ข้อ นำผลที่ได้รายงานในกองลูกเสือที่ละหมู่

(6) ผู้กำกับลูกเสือรวบรวมสถานการณ์ที่ทุกหมู่รายงาน นำอภิปราย และเพิ่มเติม
ดังนี้

- รู้ได้อย่างไรว่าสถานการณ์ใดเป็นสถานการณ์เสี่ยงทางเพศ (จากสถิติ และ
จากการได้ยินหรือรับรู้มาว่า มักจะเกิดเหตุการณ์ที่เป็นภัยทางเพศในสถานการณ์เหล่านี้บ่อย ๆ)

- ผู้กำกับลูกเสืออธิบายว่าสิ่งที่เรากำลังทำอยู่นี้เรียกว่า“เกณฑ์ประเมินความเสี่ยงทางเพศ” ซึ่งก็คือ สถานการณ์ที่มักเกิดอันตรายหรือความเสี่ยงในเรื่องเพศ ซึ่งแต่ละสถานการณ์ยังมีความเสี่ยงมากน้อยต่างกัน เราจะมาดูกันในครั้งต่อไป

4) ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องที่เป็นประโยชน์

5) พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจเครื่องแบบ ชักธง เลิก)

4.2 กิจกรรมครั้งที่ 2

1) พิธีเปิดประชุมกอง (ชักธง สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)

2) เพลง หรือเกม

3) กิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้

(1) เขียนสถานการณ์เสี่ยงทางเพศที่รวบรวมจากการรายงานในครั้งก่อน และเกณฑ์ประเมินความเสี่ยงที่มีผู้ทำไว้ 5 ข้อ ลงกระดาษปรีฟ ชุดละ 1 แผ่น

(2) ผู้กำกับลูกเสือนำอภิปราย และเพิ่มเติม ดังนี้

- ให้กองลูกเสือร่วมกันเปรียบเทียบสถานการณ์เสี่ยงที่เขียนบนกระดาษปรีฟ กับเกณฑ์ประเมินความเสี่ยงในเรื่องเพศที่เคยมีผู้เชี่ยวชาญทำไว้ 5 ข้อ ว่าเหมือนหรือต่างกันอย่างไร (1.การอยู่ด้วยกันลำพังสองต่อสองในที่ลับตา 2. มีการสัมผัส ถูกเนื้อต้องตัว 3. หุ้ยงแต่งกายล่อแหลม 4. ดูลึงยั่วยุ เช่น หนังสือ/วิดีโอโป๊ ฯลฯ 5.มีการใช้สุราหรือยาเสพติด) และลูกเสือต้องการปรับลดหรือเพิ่มเติมเกณฑ์ข้อใดบ้าง

- ผู้กำกับลูกเสือดำเนินการปรับลด/เพิ่มเติม ตามผลการอภิปราย และสรุปว่านี่คือเกณฑ์ประเมินความเสี่ยงตามข้อสรุปของกองลูกเสือ

(3) ผู้กำกับลูกเสืออธิบายขั้นตอนในการประเมินความเสี่ยง 3 ขั้นตอนคือ

- วิเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์ที่เป็นอยู่ว่าเป็นอย่างไร
- เทียบกับเกณฑ์ประเมินความเสี่ยง
- ถ้าเทียบแล้วเข้าเกณฑ์ว่าเสี่ยงให้เอาตนเองออกจากสถานการณ์ โดยการปฏิเสธ / ปลีกตัวหรือเดินหนีออกจากเหตุการณ์ หรือ ขอความช่วยเหลือถ้าออกจากสถานการณ์ไม่ได้(ยกตัวอย่างเช่น การมีเพศสัมพันธ์ไม่คาดคิด มักเกิดในสถานการณ์ที่ชายหญิงอยู่ด้วยกันลำพังในที่ลับตา โดยอาจมีการดื่มสุรา การสัมผัสถูกเนื้อต้องตัว เป็นปัจจัยเสริมยั่วยุอารมณ์เพศซึ่งมักเป็นเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย ไม่ได้มีการป้องกัน ทำให้เกิดปัญหาตามมา เช่นติดเชื้อเอดส์ ตั้งครรภ์ ฯลฯ ดังนั้นเมื่อวิเคราะห์ได้ว่า การอยู่ด้วยกันลำพังในที่ลับตา เข้าเกณฑ์ประเมินความเสี่ยง จึงควรหลีกเลี่ยงนำตัวออกจากเหตุการณ์ตั้งแต่แรก เพื่อป้องกันปัญหาที่อาจเกิดตามมา)

(4) ผู้กำกับลูกเสือและลูกเสือร่วมกันทบทวนขั้นตอนการประเมินความเสี่ยง

(5) ผู้กำกับลูกเสือและลูกเสือร่วมกันสรุปข้อคิดที่ได้ และการนำไปใช้ใน

ชีวิตประจำวัน

4) ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องที่เป็นประโยชน์

5) พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจเครื่องแบบ ชักธง เลิก)

5. การประเมินผล

สังเกตการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม การแสดงออก และการให้ความคิดเห็นในหมู่ และใน
กองลูกเสือ

6. องค์ประกอบทักษะชีวิตสำคัญที่เกิดจากกิจกรรม

คือ ความคิดวิเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์ ตระหนักรู้ถึงสถานการณ์เสี่ยงทางเพศที่อาจ
เกิดขึ้นได้ในสถานการณ์ต่าง ๆ การตัดสินใจและแก้ไขปัญหา

ภาคผนวกประกอบแผนการจัดกิจกรรมที่15

เพลง

ลูกเสือคืออะไร

ลูกเสือนั้นคืออะไร	ลูกเสือมีตัวอย่างไร
มาพวกเราเร็วไว	รีบเข้าไปให้เห็นด้วยตา
กิจกรรมลูกเสือช่วยเหลือผู้คน	ความอดทนนั้นติดตามมา
ฝึกการสังเกตจดจำ	ร่วมทำร่วมพัฒนา
เราแสนสุขอุรา	เมื่อได้มาเข้าเป็นลูกเสือ

เกม

ชนไก่

ลูกเสือทุกคนเข้าแถวเป็นวงกลม แต่ละคนประสานมือของตัวเองแล้วนั่งยองๆลงไป สอดแขนไว้ใต้ข้อพับเข่า หันแขนทั้งสองข้างไว้ เมื่อได้รับสัญญาณจากผู้กำกับลูกเสือให้ลูกเสือแต่ละคนใช้บริเวณไหล่กระแทกกับลูกเสือคนอื่นให้ล้มลง หากลูกเสือคนใดถูกกระแทกล้มลงให้ออกจากการเล่น เกม จนเหลือลูกเสือคนสุดท้ายถือเป็นผู้ชนะ

เรื่องเล่าที่เป็นประโยชน์

หนูนากับหนูเมือง

ครั้งหนึ่งหนูนากับหนูเมืองมาเยี่ยมที่บ้าน มันเตรียมของกินมากมาย ไม่ว่าจะเป็นเนยแข็ง ข้าวโอ๊ต ผลไม้ และอื่น ๆ หลังจากที่กินอาหารกันเสร็จแล้ว หนูเมืองก็บอกว่า “เพื่อนรัก ข้าอยากจะทำสักหน่อยว่า ทำไม่ถึงยอมทนใช้ชีวิตลำบาก อด ๆ อยาก ๆ อยู่อย่างนี้ ทั้งที่เจ้าสามารถไปหากินในเมืองกับข้าได้อย่างสะดวกสบาย” หนูนาก็ตัดสินใจย้ายตามไปทันที

เมื่อไปถึง หนูเมืองพาเพื่อนไปที่ห้องเก็บอาหาร ทั้งสองยืมรำและมุ้งหมายจะกินให้เอร็ดอร่อย แต่ทันใดนั้นเอง ประตูก็เปิดออกและมีชายสองคนเดินเข้ามาพร้อมกับหมาตัวโต พวกมันเห็นดังนั้นจึงรีบวิ่งหนีไปซ่อนตัวด้วยความกลัว หนูนาก็ถามว่า “นี่นะรีเพื่อนเอ๋ย สภาพชีวิตสุขสบายที่ข้าแต่ถ้าเราต้องอยู่ด้วยความหวาดกลัวอย่างนี้ล่ะก็ ข้าขอกลับไปใช้ชีวิตอยู่ที่กระท่อมโกโรโกโสที่บ้านนอกดีกว่าอยู่ในเมืองที่เต็มไปด้วยอันตรายและความวุ่นวายเช่นนี้”

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า การมีชีวิตที่สงบสุขแต่ยากจน ยังดีกว่าที่จะมีชีวิตที่ร่ำรวยแต่เต็มไปด้วยความหวาดกลัว และเผชิญปัญหาต่าง ๆ โดยไม่มีความสุข

นกอินทรีกับอีกา

นกอินทรีตัวหนึ่งคอยจ้องตะปบลูกแกะอยู่บนยอดผาสูง เมื่อได้โอกาสเหมาะ มันก็โฉบเอาลูกแกะขึ้นไปด้วยอุ้งเล็บอันแข็งแรง แล้วบินกลับสู่รังบนยอดผาสูง

อีกาซึ่งอยู่บริเวณนั้นเห็นการกระทำของนกอินทรีมาโดยตลอด ก็คิดจะเอาอย่างบ้าง จึงบินตรงไปตะปบลูกแกะที่กินหญ้าอยู่เพื่อจับตัวมันบินขึ้น แต่อุ้งเล็บของมันกลับจิกแน่นเข้าไปในเนื้อลูกแกะ ไม่ว่าจะพยายามสลัดออกอย่างไรก็ไม่หลุด เมื่อคนเลี้ยงแกะเห็นเข้า ก็ร้องทักว่า “โอโฮ! นี่มันนกอะไรกัน” ลูกชายผู้ซึ่งเห็นเหตุการณ์โดยตลอดกล่าวขึ้นว่า “พ่อ ที่ข้าเห็นอยู่เมื่อครู่นี้ มันแสดงท่าทางราวกับเป็นนกอินทรี แต่ตอนนี้ข้าว่ามันคงเข้าใจแล้วละ ว่าตนเองเป็นเพียงอีกาเท่านั้น”

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่าคนโง่เขลามักคิดทำในสิ่งที่เกินความสามารถของตน คนฉลาดรู้ว่าจะใช้ความสามารถที่มีอยู่ของตนให้เกิดประโยชน์ ได้อย่างไร

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่(เครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

หน่วยที่ 5 สมรรถภาพทางกาย

แผนการจัดกิจกรรมที่ 16 อย่างนี้ต้องปฏิเสธ

เวลา 2 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์การเรียนรู้

ลูกเสือสามารถปฏิเสธการชวนของเพื่อน ที่ชวนไปทำกิจกรรมเสี่ยงต่าง ๆ โดยเพื่อนไม่โกรธได้

2. เนื้อหา

ทักษะปฏิเสธ เป็นการสื่อสารที่จำเป็น สำหรับใช้ปฏิเสธเพื่อนที่ชวนไปทำกิจกรรมที่ เสี่ยงต่าง ๆ โดยเพื่อนไม่โกรธ เพราะการปฏิเสธไม่สำเร็จมักเกิดจากกลัวเพื่อนจะโกรธ

3. สื่อการเรียนรู้

3.1 แผนภูมิเพลง, เกม

3.2 กระดาษแผ่นเล็ก กระดาษป๊อปปี้ ปากกา ปากกาสีกหลาย

3.3 ใบความรู้ เรื่อง ทักษะการปฏิเสธ

3.4 เรื่องที่เป็นประโยชน์

4. กิจกรรม

4.1 กิจกรรมครั้งที่ 1

1)พิธีเปิดประชุมกอง (ชักธง สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)

2)เพลง หรือเกม

3)กิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้

(1) หม้อลูกเสือนั่งล้อมวง ระดมสมองว่า เคยถูกชวนไปทำอะไรบ้าง ในชีวิตประจำวัน ให้เขียนลงกระดาษแผ่นเล็ก แผ่นละ 1 กิจกรรม เขียนให้ได้มากที่สุด ในเวลา 3 นาที

(2) นำกิจกรรมที่เขียนไว้มาจัดแยกประเภทเป็น 3 ประเภท คือ ทำได้ ไม่ควรทำ และ ไม่แน่ใจ ตามความเห็นของหม้อลูกเสือ

(3) เลือกกิจกรรมที่ไม่ควรทำ หม้อละ 1 อย่าง ให้แต่ละหม้อเล่นบทบาทสมมุติ ปฏิเสธการชวนโดยเพื่อนไม่โกรธ นำเสนอในกองลูกเสือ

(4) ลูกเสือแต่ละหม้อเล่นบทบาทสมมุติ เมื่อแต่ละหม้อเล่นจบ ผู้กำกับลูกเสือให้กองลูกเสือโหวตว่า ลูกเสือหม้อนี้จะ “ปฏิเสธ” ได้สำเร็จหรือไม่” จนครบทุกหม้อ

(5) ผู้กำกับลูกเสือแจกใบความรู้เรื่อง “ทักษะการปฏิเสธ” ให้แต่ละหม้อไปศึกษา

4) ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องที่มีประโยชน์

5) พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจเครื่องแบบ ชักธง เลิก)

4.2 กิจกรรมครั้งที่ 2

1) พิธีเปิดประชุมกอง (ชักธง สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)

2) เพลง หรือเกม

3) กิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้

- (1) ผู้กำกับลูกเสือให้ลูกเสือร่วมกันทบทวนใบความรู้เรื่อง “ทักษะการปฏิเสฐ” โดยผู้กำกับลูกเสือช่วยเพิ่มเติม และอธิบายข้อสงสัย
- (2) ผู้กำกับลูกเสือมอบหมายให้แต่ละหมู่เล่นบทบาทสมมติ ปฏิเสฐการชวนในสถานการณ์เดิม แต่ใช้ขั้นตอนการปฏิเสฐตามใบความรู้ แล้วนำเสนอในกองลูกเสือ
- (3) ลูกเสือแต่ละหมู่เล่นบทบาทสมมติ หลังการนำเสนอของแต่ละหมู่ ผู้กำกับลูกเสือให้กองลูกเสือร่วมกันประเมินว่า “ครบขั้นตอนทักษะการปฏิเสฐหรือไม่” ถ้าไม่ครบ ขาดขั้นตอนใด
- (4) ผู้กำกับลูกเสือและลูกเสือร่วมกันสรุปขั้นตอน “ทักษะการปฏิเสฐ” และเพิ่มเติมเรื่องการหาทางออกเมื่อถูกเข้าใจ
- 4) ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องที่มีประโยชน์
- 5) พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจสอบรูปแบบ ชักธง เลิก)

5. การประเมินผล

สังเกต การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม การแสดงออก การแสดงความคิดเห็น และประเมินความถูกต้องของขั้นตอนการทำทักษะปฏิเสฐ

6. องค์ประกอบทักษะชีวิตที่ได้จากกิจกรรม

คือ ความคิดวิเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์การตัดสินใจ การสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร

ภาคผนวกประกอบแผนการจัดกิจกรรมที่ 16

เพลง

บริการ

บริการ บริการ งานที่พวกเราทำ เป็นประจำเราทำไปไม่เคยคิดวนเร
ปัดกวาดเราทำทุกอย่าง สะอาดทุกทางที่ผ่านหน้าที่ทุกๆ สถานที่เรานั้นบริการทั่วไป

เกม

ทิสอะไร

วิธีเล่น

- 1) ให้แต่ละหมู่เข้าแถวตอนยืนห่างกันประมาณ 1 ศอก ทุกคนเตรียมหันไปตามทิศที่ผู้สั่ง
- 2) เมื่อได้ยินผู้สั่งเรียกชื่อทิศใดทุกคนต้องหันไปทางทิศนั้นๆ เช่น “ทิศเหนือ” ทุกคนต้องหันไปทางทิศเหนือ ใครหันผิดต้องออกจากการเล่น ผู้สั่งจะเรียกชื่อทิศซ้ำกันก็ได้ หรือเปลี่ยนชื่อทิศใดก็ได้
- 3) หลังจากการเล่นแล้ว หมู่ใดมีคนเหลือมากกว่าหมู่อื่นเป็นหมู่ชนะ ให้หมู่อื่นกล่าวคำชมเชย (เยล) ให้ ผู้กำกับลูกเสืออธิบายถึงประโยชน์ของเกม

ใบความรู้ เรื่อง ทักษะการปฏิเสธ

การปฏิเสธเป็นสิทธิส่วนบุคคลที่ทุกคนควรเคารพและยอมรับการปฏิเสธจะสำเร็จได้นั้น ผู้ปฏิเสธต้องมีความตั้งใจชัดเจนที่จะปฏิเสธ

ขั้นตอนการปฏิเสธ

- 1) อ้างความรู้สึกประกอบเหตุผล เพราะความรู้สึกโต้แย้งได้ยากกว่าการใช้เหตุผล
- 2) ปฏิเสธชัดเจน
- 3) ถามความเห็นเป็นการรักษาน้ำใจผู้ชวน ขั้นตอนนี้จะช่วยให้เพื่อนมีความรู้สึกที่ดี และไม่โกรธ
- 4) ขอขอบคุณเมื่อเขายอมรับ

ถ้าผู้ชวนตื้อไม่เลิก

โดยการ เข้าชี้, สบประมาท, ยกเหตุผลหัวนัลล่อม, ปลอบหรือรับรองว่าไม่มีปัญหา หรือ แม้กระทั่งข่มขู่ ฯลฯ ไม่ควรหวั่นไหว ควรหาทางออกด้วยวิธีใดวิธีหนึ่งต่อไปนี้

- 1) ปฏิเสธซ้ำ แล้วรีบขอตัวออกจากเหตุการณ์ไป
- 2) ผัดผ่อน แล้วรีบขอตัวออกจากเหตุการณ์ไป
- 3) ต่อรองหาทางเลือกอื่นที่ยอมรับได้ทั้งสองฝ่าย

จุดอ่อนที่ทำให้มักปฏิเสธไม่สำเร็จ

- 1) ปากบอกปฏิเสธ แต่ใจไม่ปฏิเสธแท้จริง เลยใจอ่อนปฏิเสธไม่สำเร็จ
- 2) ใช้เหตุผลเป็นข้ออ้าง ผู้ชวนเลยเอาเหตุผลอื่นมาหักล้างทำให้ปฏิเสธไม่สำเร็จ
- 3) ไม่ออกจากสถานการณ์ อยู่ให้เขาตื้อไปเรื่อย ๆ ก็เลยปฏิเสธไม่สำเร็จจนได้
- 4) เกรงใจโดยเฉพาะกับผู้อาวุโสสูงกว่า เลยทำให้ไม่รักษาสีตริในการปฏิเสธของตนเอง

ตัวอย่างประโยคคำพูด

สถานการณ์: เพื่อนชวนลองสูบบุหรี่

ขั้นตอน	ตัวอย่างประโยคคำพูด
อ้างความรู้สึกประกอบเหตุผล	เราไม่ชอบ รู้สึกว่ามันเป็นสิ่งที่ไม่ดี
ปฏิเสธชัดเจน	ขอไม่ลอง
ถามความเห็นเป็นการรักษาน้ำใจผู้ชวน	นะเพื่อน
ขอบคุณเมื่อเขายอมรับ	ขอบคุณที่เข้าใจเรา
ถ้าผู้ชวนตื้อไม่เลิก เลือกวิธีใดวิธีหนึ่งต่อไปนี้	
ปฏิเสธซ้ำ แล้วรีบขอตัวออกจากเหตุการณ์	ไม่ละ ขอตัวก่อนนะเพื่อน (รีบเดินจากไป)
ผัดผ่อน แล้วรีบขอตัวออกจากเหตุการณ์	เอาไว้ชวนเรื่องอื่นแล้วกัน ขอตัวนะเพื่อน (รีบเดินจากไป)
ต่อรองหาทางเลือกอื่นที่ยอมรับได้ทั้งสองฝ่าย	เรามาหาอะไรทำอย่างอื่นกันดีกว่า ไปกินไอศกรีมกันดีไหมเพื่อน

เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

พรานใหม่ผู้กล้าหาญ

พรานใหม่คนหนึ่งมักจะเข้าไปถามพวกคนตัดไม้ว่าเห็นหมีป่า บ้างไหม บริเวณใดมีกวางมีเนื้อบ้างแต่พวกคนตัดไม้ก็ยังไม่เคยเห็นพรานใหม่ผู้นี้ล่าสัตว์ได้สักตัว

วันหนึ่งพรานใหม่เข้ามาแต่เข้าพาลงถามคนตัดไม้ว่า"พี่ชาย เห็นรอยเท้าสิงโตที่ไหนบ้าง ช่วยบอกด้วยเถิด"คนตัดไม้ก็บอกว่าเห็นอยู่ไม่ไกลนัก ตนยินดีจะพาไปล่าถึง หน้าปากถ้ำสิงโตเลยทีเดียวเมื่อได้ยินเช่นนั้นพรานใหม่ก็ถึงกับส่ายหน้าปฏิเสธเป็นพลัน ว่าตนเพียงอยากเห็นรอยเท้าสิงโตเท่านั้น มิได้อยากล่าสิงโต

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า พวกที่ขี้ขลาด มักแสดงว่ากล้าหาญเมื่อภัยยังไม่มาถึง

ม้ากับหมาป่า

หมาป่าเดินมาพบม้าที่กลางทางจึงเอ่ยขึ้นว่า"พี่ม้าเอ๋ย ข้าเพิ่งผ่านไร่ข้าวโอ๊ตมาเมื่อครู่นี้ เห็นข้าวโอ๊ตออกรวงงาม น่ากินเป็นยิ่งนัก แต่ข้าไม่ได้กินมันสักคำเพราะคิดจะเก็บไว้ให้ท่านกิน ท่านมากับข้าสิ ข้าจะพาไป"มาได้ฟังดังนั้นก็หัวเราะเบาๆ แล้วว่า"ข้าขอบใจนะ ที่เจ้าบอกเรื่องไร่ข้าวโอ๊ตแต่ข้าไม่ได้ขอบใจ ที่เจ้าไม่กินข้าวโอ๊ต เพราะข้ารู้ว่าข้าวโอ๊ต ไม่ใช่อาหาร ของหมาป่าอย่างเจ้า"

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า หากให้ด้วยความไม่จริงใจ ไม่ทำให้ผู้รับเกิดความซาบซึ้ง

1.จุดประสงค์การเรียนรู้

ลูกเสือสามารถอธิบายถึงอิทธิพลของสื่อ ค่านิยม และพฤติกรรมต่าง ๆ ที่นำไปสู่ความรุนแรงได้

2. เนื้อหา

เด็กที่มีนิสัยชอบใช้หรือนิยมความรุนแรง เป็นเพราะได้รับประสบการณ์ในเรื่องความรุนแรง บ่มเพาะและปลูกฝังเป็นเวลายาวนาน จนชินชาเห็นความรุนแรงเป็นเรื่องปกติ ไม่รู้สึกรู้ว่าเป็นสิ่งผิด ไม่ยังยั้งั้งใจ และกระทำความรุนแรงโดยเลียนแบบพฤติกรรมจากสื่อต่าง ๆ รวมทั้งค่านิยมและพฤติกรรมที่มีในกลุ่มเพื่อน ล้วนมีอิทธิพลชักนำไปสู่ความรุนแรงได้ ความตระหนักในเรื่องนี้จะช่วยให้หลีกเลี่ยงการรับสื่อต่าง ๆ รวมทั้งค่านิยมและพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม

3. สื่อการเรียนรู้

3.1 เกม

3.2 บัตรคำ สถานการณ์ความรุนแรง 4 ชุด

3.3 ใบความรู้

3.4 เรื่องที่เป็นประโยชน์

4. กิจกรรม

4.1 กิจกรรมครั้งที่ 1

1) พิธีเปิดประชุมกอง (ชักธง สวดมนต์ สงบนิ่งตรวจ แยก)

2) เพลง หรือเกม

3) กิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้

(1) ผู้กำกับลูกเสือนำสนทนาด้วยคำถาม “ในชีวิตประจำวันลูกเสือเคยพบพฤติกรรมอะไรบ้างที่คิดว่าเป็นความรุนแรง” ให้ลูกเสือเล่าประสบการณ์ 1 – 2 คน แล้วนำเข้าสู่งิจกรรม

(2) ผู้กำกับลูกเสือให้ลูกเสือนั่งตามหมู่ของตนเอง แจกชุดบัตรคำให้หมู่ละ 1 ชุด

(3) นายหมู่อ่านบัตรคำที่ละใบพร้อมอภิปรายและหาข้อสรุปเพื่อรายงานในกลุ่มใหญ่ ในประเด็นต่อไปนี้ และส่งตัวแทนรายงาน

- สถานการณ์ในบัตรคำมีแนวโน้มจะเกิดอะไรตามมาได้บ้าง

- เรียงลำดับความรุนแรงของสถานการณ์ในบัตรคำตามความเห็นของหมู่

จากรุนแรงมากที่สุดไปหารุนแรงน้อยที่สุด

(4) ตัวแทนหมู่รายงานที่ละหมู่จนครบ

(5) ผู้กำกับลูกเสือช่วยเพิ่มเติม “ความรุนแรงมีได้หลายระดับ ตั้งแต่น้อยที่สุดคือ ความรุนแรงในจินตนาการเช่น เกม การ์ตูน → ความรุนแรงทางใจ เช่น การนอกใจ → ความรุนแรงทางคำพูด เช่น ดูดว่า → ความรุนแรงทางกายซึ่งรุนแรงที่สุด เช่น การทำร้ายร่างกาย”

(6) ผู้กำกับลูกเสือนำอภิปรายในกอง และสรุป ในประเด็น “สรุปความหมายของ ความรุนแรงตามความเข้าใจของลูกเสือ” และ “ได้ข้อคิดอะไรบ้างจากกิจกรรมนี้”

4) ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องที่เป็นประโยชน์

5) พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจสอบรูปแบบ ชักธง เลิก)

4.2 กิจกรรมครั้งที่ 2

1) พิธีเปิดประชุมกอง (ชักธง สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจสอบ แยก)

2) เพลง หรือเกม

3) กิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้

(1) หมู่ลูกเสือนั่งล้อมวง ผู้กำกับลูกเสือแจกใบความรู้เรื่อง “ความรุนแรง” ให้ร่วมกัน อภิปรายประเด็นต่อไปนี้ และส่งตัวแทนรายงานในกองลูกเสือ

หมู่ที่ 1 เหตุใดบางคนจึงมีนิสัยชอบใช้ความรุนแรง มีปัจจัยอะไรที่ทำให้เป็นเช่นนั้น

หมู่ที่ 2 จากคำปฎิญาณและกฎของลูกเสือ คิดว่าลูกเสือควรมีท่าทีต่อการใช้ความรุนแรง อย่างไร

หมู่ที่ 3 และ 4 ท่านคิดว่าในโรงเรียนมีปัญหาความรุนแรงอะไรบ้าง ในฐานะลูกเสือ สามัญรุ่นใหญ่ จะลดปัญหาความรุนแรงในโรงเรียนอย่างไร

(2) ตัวแทนหมู่ลูกเสือรายงานที่ละประเด็น ผู้กำกับลูกเสือนำอภิปราย เพิ่มเติม และสรุป

(3) ผู้กำกับลูกเสือขอให้กองลูกเสือร่วมกันหาแนวทางปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาความรุนแรงในโรงเรียนให้เป็นรูปธรรมในโอกาสต่อไป

4) ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องที่เป็นประโยชน์

5) พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจสอบรูปแบบ ชักธง เลิก)

5. การประเมินผล

สังเกตการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม การแสดงออก การแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ เพื่อลดปัญหาความรุนแรงในโรงเรียน

6. องค์ประกอบทักษะชีวิตสำคัญที่เกิดจากกิจกรรม

คือ ความคิดวิเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์ ตระหนักถึงสาเหตุของปัญหาความรุนแรงในโรงเรียน รวมทั้งตระหนักว่าตนเองควรมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไข

ภาคผนวกประกอบแผนการจัดกิจกรรมที่ 17

เกม

กระซิบข่าว

1. แบ่งลูกเสือออกเป็น 4 แถวเท่าๆ กัน
2. ให้แต่ละแถวหนึ่งเป็นแถวตอน คนหน้าห่างจากจุดที่กำหนดไว้ประมาณ 1 เมตร
3. เมื่อได้ยินสัญญาณ คนแรกรีบวิ่งไปอ่านข้อความในกระดานที่ผู้กำกับลูกเสือเขียนเตรียมไว้จนจำได้ แล้ววิ่งกลับมากระซิบคนที่สอง คนที่สองกระซิบต่อๆ ไปจนถึงคนสุดท้ายรีบวิ่งมาเขียนหรือบอกกับผู้กำกับลูกเสือ
4. แถวใดส่งข่าวได้เร็วและถูกต้องที่สุดเป็นผู้ชนะ

แข่งเรือ

1. หมุดลูกเสือยืนเข้าแถวตอน ห่างกันประมาณ 1 เมตร
2. คนแรกเอามือเท้าสะเอว คนต่อ ๆ ไป เอามือจับที่เอวของคนข้างหน้า แล้วนั่งยอง ๆ
3. การเคลื่อนที่ให้ก้าวไปที่ละเท้าหรือจะกระโดดไปพร้อม ๆ กันก็ได้ แต่มือต้องไม่หลุดจากกัน
4. เมื่อได้ยินสัญญาณให้แต่ละแถวเคลื่อนที่ไปข้างหน้ายังจุดหมาย
5. แถวใดถึงจุดหมายก่อนเป็นผู้ชนะ

<p>นกเล่าเรื่องส่วนตัวของต่ายให้จุ่มฟัง โดยบอกให้เก็บเป็นความลับ จุ่มนำเรื่องของต่ายไป เล่าต่อจนรู้กันทั้งห้อง</p>
<p>มดปากแห้งและเพดานโหว่แต่กำเหนิด แม้จะผ่าตัดแก้ไขแล้ว แต่ก็ยังพูดไม่ชัด ถูกเพื่อนล้อเลียนอยู่เสมอ ๆ</p>
<p>วิชัยอยู่กับลุงขี้เหล้า เวลาลุงเมาเหล้ามักจะโมโหร้าย ทุบตีและทำโทษวิชัยอย่างรุนแรงเป็นประจำ</p>
<p>เอกชอบเล่นเกมที่มีความรุนแรงมาก ๆ และติดเกมออนไลน์อย่างมาก มักหนีเรียน ไปเล่นเกมบ่อย ๆ</p>

หนึ่งกับสองเป็นฝาแฝดกัน ชอบดูหนังและ
เล่นเกมบู้ล้างผลาญทั้งคู่ เขามีปิ่นเด็กเล่น
คนละครบอกรอเอาไว้เล่นไต่ยั้งกัน

มะลิมีพ่อแม่ที่ทะเลาะตบตี
ทำร้ายร่างกายกันให้เห็นเป็นประจำ

หนุ่มพั่นกับเพื่อนในกลุ่มว่าจะหลอก
ให้น้อยรักแล้วหักอกให้ดู

ข้าวดัง!!!...พ่อแม่ชาวเกาหลีคนหนึ่งถูกตำรวจจับข้อหาละเลย
ลูกอายุ 3 เดือนจนขาดอาหารเสียชีวิต เพราะทั้งคู่ติดเกมจน
ไม่สนใจลูก ป้อนนมให้แค่วันละครั้งเดียว

โตขึ้นวุฒียากเป็นหัวหน้าแก๊งอันธพาล
เพราะเคยเห็นพ่อถูกซ้อม จะได้ปกป้องพ่อได้

ก้องไม่อยากมาโรงเรียน
เพราะถูกเด็กโตกว่าข่มขู่รีดไถเงิน

นารีถูกแซวอยู่เสมอเวลาเดินผ่าน
วินมอเตอร์ไซด์ค์ปากซอยเข้าบ้าน
เธอได้แต่ก้มหน้าก้มตารีบเดินให้เร็วที่สุด

อ้วนแอบขโมยมือถือเพื่อนไปขาย
เพื่อเอาเงินไปเล่นเกม

เสรีเลี้ยงปลากัด เขาชอบดูเวลามันต่อสู้กัน
ถ้าตัวไหนแพ้ เขาก็จะปล่อยให้มันตาย ไม่เลี้ยงมันอีกต่อไป

วาดอิจฉาน้ำที่มีกระโปรงสวย ๆ ใส่
จึงแอบเอากรรไกรไปตัดขาดเป็นริ้ว ๆ โดยน้ำไม่รู้

มันชอบไปเข้ากลุ่มกับเด็กที่โตกว่า เขาหัดตี้มเหล่า สุนัขหรือ
ออกเที่ยวกลางคืน และพูดจาหยาบค้าย ตามคนในกลุ่ม
เพราะมันทำให้เขาดู “แมน” ขึ้น

สัมผัสได้ว่าผู้ชายที่ยืนข้างหลัง
แอบถ่ายรูปใต้กระโปรงเธอ ขณะขึ้นบันไดเลื่อน

ใบความรู้ เรื่อง ความรุนแรง

ความรุนแรง หมายถึง การทำให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สิน คำว่าชีวิตนี้หมายรวมถึงทั้งร่างกาย จิตใจ และศักยภาพหรือความสามารถที่มีอยู่

ระดับของความรุนแรง มีได้หลายระดับ ตั้งแต่น้อยที่สุดคือความรุนแรงในจินตนาการเช่น เกม การ์ตูน ภาพยนตร์ → ความรุนแรงทางใจ เช่น การนอกใจ การทำร้ายจิตใจด้วยคำพูดหรือการกระทำ → ความรุนแรงทางคำพูด เช่น การดู คำว่า การล้อปมด้อยให้อับอาย → ความรุนแรงทางกาย ซึ่งรุนแรงที่สุด เช่น การทำร้ายร่างกาย การทอดทิ้งเด็กที่ช่วยเหลือตนเองไม่ได้

ความขัดแย้งกับความรุนแรง

ความขัดแย้งเป็นเรื่องธรรมชาติของคนที่อยู่ร่วมกันในสังคม ซึ่งมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันได้ การแลกเปลี่ยนและยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง จึงเป็นรากฐานสำคัญของการสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ อย่างต่อเนื่อง จัดเป็นการแก้ไขความขัดแย้งแบบสร้างสรรค์

ความรุนแรงไม่ใช่เรื่องธรรมชาติ และไม่ใช่ความขัดแย้ง แต่มีการใช้ความรุนแรงมาแก้ไขความขัดแย้ง ด้วยอารมณ์และความคิดความเชื่อที่ไม่ถูกต้อง ทำให้เกิดความขัดแย้งที่มากขึ้นกว่าเดิม

พึงระลึกเสมอว่าความขัดแย้งสามารถแก้ไขได้ โดยไม่ต้องใช้ความรุนแรง

ความรุนแรงในโรงเรียน

เด็กย่อมมีการแก่งแย่งและหยอกล้อกันเป็นเรื่องธรรมดา แต่ต้องมีขอบเขตระหว่างความสนุกและความทุกข์ของผู้อื่น และเรียนรู้ที่จะควบคุมตนเองให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสมกับเพื่อน

การสำรวจปัญหาความรุนแรงในโรงเรียน โดยการสุ่มทั่วประเทศ กับเด็กประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 3,047 คน ในปี 2549 พบว่า เด็ก 40% ถูกรังแกถึงเดือนละ 2-3 ครั้ง การรังแกกันเกิดมากที่สุดในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และลดลงตามระดับชั้นที่สูงขึ้น พฤติกรรมที่พบได้แก่ การล้อเลียน ทำร้ายจิตใจด้วยวาจา เขี่ยดหมยมาเชื้อชาติ ผิวดำพรณ และการคุกคามทางเพศ บางแห่งยังพบวัยรุ่นอันธพาลหรือคนเมา ริดไถเงินหรือใช้วาจาที่ไม่เหมาะสมกับเด็กอีกด้วย

การสำรวจนี้สะท้อนว่า ความรุนแรงในโรงเรียนเป็นเรื่องเร่งด่วนที่ต้องแก้ไข เพราะเด็กที่ถูกกระทำรุนแรงตั้งแต่ช่วงต้นของชีวิต จะเติบโตด้วยความไม่มั่นคง เป็นผู้ใหญ่ที่ไม่สมบูรณ์และสิ่งสำคัญที่สุดคือ อาจทำให้เด็กคนนั้นกลายเป็นผู้กระทำความรุนแรงเสียเอง

ทำไมเด็กบางคนจึงนิยมใช้ความรุนแรง

เด็กที่ได้รับประสบการณ์ความรุนแรง บ่มเพาะและปลูกฝังเป็นเวลายาวนานจนชินชา จนเห็นความรุนแรงเป็นเรื่องปกติ ไม่รู้สึกว่าเป็นสิ่งผิด ไม่ยับยั้งชั่งใจ ไม่ควบคุมตัวเอง ปล่อยให้อารมณ์รุนแรงชักนำให้กระทำความรุนแรง โดยเลียนแบบพฤติกรรมตามประสบการณ์ที่มี ตัวอย่างประสบการณ์ความรุนแรงในเด็ก ได้แก่

- เด็กในครอบครัวแตกแยกที่พ่อแม่ทะเลาะทำร้ายร่างกายกันให้เด็กเห็นเป็นประจำ
- เด็กที่ถูกทอดทิ้ง ได้รับการเลี้ยงดูไม่เหมาะสม ขาดแคลน ถูกทำร้ายร่างกาย ทำโทษรุนแรงเป็นประจำ จะรู้สึกวาทนเองไม่เป็นที่ต้องการขาดความรัก รักคนอื่นไม่เป็น ไม่ผูกพันกับใคร
- เด็กที่ได้เห็น รับรู้ เรื่องราวการใช้ความรุนแรงจากตัวอย่างในสังคม เกม การ์ตูนและสื่อต่างๆ อยู่เป็นประจำ เช่น ภาพยนตร์ ละครโทรทัศน์ ข่าวหนังสือพิมพ์ ข่าวโทรทัศน์ เกมกด เกมวิดีโอ เกมออนไลน์ หนังสือการ์ตูนญี่ปุ่น
- เด็กที่มีพื้นฐานอารมณ์ไม่มั่นคง อ่อนไหวง่าย อาจถูกชักจูง และเลียนแบบกลุ่มเพื่อนที่มีพฤติกรรมรุนแรง เพื่อต้องการการยอมรับในกลุ่มเพื่อน
- เด็กที่มีพื้นฐานอารมณ์รุนแรง ได้รับการเลี้ยงดูแบบปล่อย ตามใจ ทำอะไรตามอารมณ์และสิ่งเร้าที่เข้ามา โดยไม่เคยฝึกการควบคุมตนเอง ไม่ยับยั้งชั่งใจ อาจก่อความรุนแรงโดยไม่ยั้งคิดได้
- การดื่มสุราและเสพสิ่งเสพติด ทำให้ขาดความยับยั้งชั่งใจ และนำไปสู่การใช้ความรุนแรงได้
- เด็กที่ถูกเพื่อนแกล้ง รังแก ล้อเลียน เกิดความรู้สึกโกรธ อับอายและเก็บกดเป็นเวลานาน อาจระเบิดอารมณ์โกรธแค้นออกมา เป็นการกระทำความรุนแรงต่อคนอื่นได้หรือใช้ความรุนแรงเพื่อปกป้องตนเอง
- การแอบถ่ายคลิปเรื่องส่วนตัวของผู้อื่น แล้วไปเปิดเผย ประจาน หรือใช้ข่มขู่เพื่อทรัพย์สิน
- การนินทา การใส่ร้าย ทำให้ผู้อื่นเสื่อมเสียชื่อเสียง

สื่อกับความรุนแรง

ครัวเรือนไทยมีโทรทัศน์ ร้อยละ 96 โทรทัศน์จึงเป็นสื่อที่มีอิทธิพลสูงมากในการชี้นำความคิด ความเชื่อ และค่านิยมของสังคม ข่าวสารทางโทรทัศน์เป็น "ข่าวร้าย" ถึง ร้อยละ 71 ในขณะที่เรื่องดีๆ ที่ชวนให้มีความหวัง มีเพียงร้อยละ 12 เท่านั้น "ข่าวร้ายฟรีข่าวดีต้องจ้าง"

- เด็กไทยที่อายุต่ำกว่า 5 ปี ชมภาพความรุนแรง เช่น ตีกัน ฆ่ากันทั้งจากข่าวและละครหรือโฆษณาวันละ 501 ครั้ง

- เด็กส่วนใหญ่ใช้เวลาเรียนหนังสือในโรงเรียนปีละ 900 - 1,000 ชั่วโมง แต่ใช้เวลาดูโทรทัศน์ ปีละ 1,000 - 1,200 ชั่วโมง

สื่อจึงเป็นแหล่งเรียนรู้และส่งเสริมความรุนแรงในเด็กและเยาวชนที่สำคัญที่สุด เพราะเด็กและเยาวชนยังขาดประสบการณ์ และวิจารณญาณในการเลือกรับสื่อ รวมทั้งความสามารถในการวิเคราะห์แยกแยะเนื้อหาสาระที่สื่อนำเสนออย่างมีเหตุผล นอกจากนี้ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นมาและเบื้องหลังของสื่อ จึงยอมรับสิ่งที่สื่อเสนอโดยไม่มีข้อสงสัย และคิดเองว่าสิ่งที่สื่อเสนอนั้นถูกต้องเหมาะสม **สื่อจึงมีผลต่อความคิดและพฤติกรรมของผู้ที่ไม่รู้เท่าทัน ทำให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และจิตวิญญาณ**

การแก้ปัญหาความรุนแรงในโรงเรียน

ครอบครัว เป็นจุดเริ่มต้นของการแก้ปัญหาต่าง ๆ เพราะอยู่ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด

- พ่อแม่จำเป็นต้องเรียนรู้ และเข้าใจความต้องการของลูกในแต่ละช่วงวัย เพื่อรับรู้ถึงอารมณ์และความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับลูก
- ให้เวลาทำกิจกรรม ใช้เวลาว่างอยู่กับลูก เช่น ทำอาหารหรือเล่นกีฬา เพื่อช่วยสร้างบรรยากาศของครอบครัวมีสุขแสดงออกถึงความรักความอบอุ่น ให้การอบรมและสร้างวินัยให้กับลูกอย่างเหมาะสมเพื่อลูกจะไม่ต้องพึ่งพาสิ่งเร้าภายนอก เช่น เพื่อน เกม หรือสื่ออื่นๆอันจะซึมซับให้เกิดความรุนแรงตามมา
- การกระทำที่เป็นความรุนแรงมักมีจุดเริ่มต้นมาตั้งแต่วัยเด็กเล็ก การปลุกฝังให้มีจิตใจอ่อนโยน มีเมตตาต่อสัตว์ เป็นวิธีหนึ่งที่ช่วยลดปัญหาความรุนแรงลงได้
- วางตัวเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับลูกไม่มั่วสุมสิ่งเสพติดหรือหมกมุ่นอบายมุข
- แก้ไขความขัดแย้งในครอบครัวอย่างสันติ ไม่ทะเลาะด่าทอหรือตบตีกัน เพราะเมื่อลูกรับรู้เป็นประจำจนเห็นเป็นเรื่องธรรมดา ก็จะลอกเลียนแบบพฤติกรรมรุนแรงดังกล่าว
- ไม่ลงโทษหรือใช้วิธีที่รุนแรงแบบไร้เหตุผล ควรใช้วิธีการพูดคุย แลกเปลี่ยนตั้งกติการ่วมกันกับลูกแทน
- ไม่ตามใจลูกมากเกินไป จะทำให้เด็กเป็นคนเอาแต่ใจตนเอง ชี้น้อยใจ ทำให้ปัญหาเล็ก ๆ กลายเป็นเรื่องใหญ่โต
- ให้คำปรึกษา หรือเปิดโอกาสให้ลูกได้ระบายความทุกข์ที่อยู่ในใจ ให้กำลังใจกับลูกเมื่อลูกทำผิด เมื่อเกิดปัญหาลูกจะได้กล้าบอก เพื่อช่วยกันหาทางออก
- สอนลูกเสมอว่า ไม่ควรเอาปมด้อยของเพื่อนมาล้อเลียน เพราะจะทำให้เพื่อนเสียใจ ตรงกันข้ามควรเห็นใจและเป็นกำลังใจให้กับเพื่อน

โรงเรียน มีบทบาทสำคัญในการแก้ปัญหา โดยเฉพาะ “ครู” ผู้เป็นพ่อแม่คนที่สอง ที่สำคัญก็คือครอบครัวต้องมีส่วนร่วมร่วมกับโรงเรียน

- ต้องให้ความรัก ความเข้าใจต่อเด็ก ๆ ทุกคน อย่างเท่าเทียมกันไม่เลือกปฏิบัติ
- มีความรู้ความเข้าใจต่อเด็กในแต่ละช่วงวัยที่แตกต่างกัน
- รู้จักเด็กเป็นรายบุคคล ให้ความช่วยเหลือในเรื่องที่จำเป็นประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองในการป้องกันและแก้ปัญหาความรุนแรงที่เกิดกับเด็ก
- เปิดใจกว้าง รับฟังความคิดของเด็ก ให้เด็กมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา
- ไม่ใช้ความรุนแรงต่อเด็กทั้งในประเด็น “วิธีการ” และ “สาเหตุ” ของ การลงโทษ
- สอดส่องดูแลเด็กภายในโรงเรียนตามจุดต่างๆ และเดินตรวจตราตามรอบโรงเรียน เพื่อป้องกันและลดปัญหาเด็กรังแกกัน

นักเรียนเป็นผู้มีบทบาทสูงสุดในการแก้ปัญหา เพราะทั้งครอบครัวและโรงเรียนต้องยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ในการนำมาตรการทุกอย่างมาใช้ต้องเกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน

- ตระหนักถึงผลเสียของการแก่งแย่งและหยอกล้อกันจนเกินขอบเขตและมีวิธีการสื่อสารเพื่อแก้ไขปัญหา
- รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา ไม่ทำในสิ่งที่แม้ตัวเราเองก็ไม่ชอบ เช่น ไม่ล้อจุดอ่อนและปมด้อยของเพื่อน ไม่แก่งแย่งเพื่อน หรือเล่นจนเกินขอบเขตของความสนุกสนาน
- รู้จักเลือกรับสื่อที่เหมาะสม ไม่กระตุ้นความรุนแรง
- รู้เท่าทันและหลีกเลี่ยงค่านิยมและพฤติกรรมที่นำไปสู่ความรุนแรง

หากทุกฝ่ายร่วมมือกัน สร้างความเข้าใจกับอารมณ์ความต้องการและการเปลี่ยนแปลงของเด็ก ความรุนแรงที่อาจจะเกิดขึ้นก็จะค่อยๆ ลดลงและหายไปในที่สุด...

เรื่องเล่าที่เป็นประโยชน์

ไก่อไฟกับสุนัขจิ้งจอกเจ้าเล่ห์

สุนัขจิ้งจอกเจ้าเล่ห์ตัวหนึ่งเดินผ่านมาเห็นไก่อไฟเกาะอยู่บนกิ่งไม้ สูงข้างทางมันอยากจะกินไก่อไฟเป็นยิ่งนักจึงคิดหาอุบายแล้วเอ่ยขึ้นว่า "ไก่อไฟเอ๋ย ท่านช่างเป็นสัตว์ที่งดงามนัก ปีกของท่านมีสีสน่ สดใสหลายสีปากก็งดงามไม่เหมือนใคร อยากจะรู้ว่าถ้าท่าน หลับตาแล้วจะงามอยู่หรือไม่" ไก่อไฟได้ฟังคำยกยอก็หลงเคลิบเคลิ้ม รีบหลับตาของตนที่สุนัขจิ้งจอกก็รีบฉวยโอกาสนั้นกระโดดจับตัวไก่อไฟไว้ได้เมื่อไก่อไฟพลาดท่า แต่ก็ยังมีสติ จึงเอ่ยขึ้นว่า "จิ้งจอกเอ๋ย ก่อนตายข้าอยากฟังเสียงอันไพเราะของท่าน อีกครั้งได้ไหม" สุนัขจิ้งจอกได้ฟังคำบอogyอาก็หลงกล รีบอำปากเห่าคำราม ไก่อไฟจึงรีบบินหนีจากไปทันที

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่าคำยกยอปอับันทำให้คนหลงเคลิบเคลิ้มจนไม่ระวังตนได้เสมอ

ลูกชานากับมรดก

เมื่อผู้เป็นพ่อตายแล้ว ลูกชานาทั้งสองก็ชวนกันไปขุดหาสมบัติในสวนองุ่นเพราะพ่อได้สั่งเสียไว้ก่อนตายว่า ทรัพย์สมบัติ ของพ่ออยู่ในสวนองุ่น "น้องไปขุดตรงนั้นนะ พี่จะขุดตรงนี้"

ลูกชานาช่วยกันขุดดินตามที่ต่างๆ ไปจนทั่วสวนก็ยังไม่พบ สมบัติที่คิดว่าพ่อจะฝังไว้แต่สวนองุ่นที่ถูกขุดถูกพรวนดินจนทั่วนั้นก็กลับยังเจริญงอกงาม ดีจนลูกชานาสองพี่น้องสามารถขายองุ่นจนได้เงินทองมากมายทั้งสองจึงเพิ่งตระหนักได้ว่าทรัพย์สมบัติที่พ่อทิ้งไว้ให้เป็นมรดก นั้นที่แท้คือสิ่งใด

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่าความขยันพากเพียรสามารถก่อให้เกิดทรัพย์

1.จุดประสงค์การเรียนรู้

ลูกเสือสามารถบอกความหมายของการปฐมพยาบาลและการปฏิบัติตนเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินได้

2. เนื้อหา

- 2.1 ความหมายของคำว่าปฐมพยาบาล
- 2.2 หลักทั่วไปของการปฐมพยาบาล
- 2.3 ข้อควรระมัดระวังในการปฐมพยาบาล
- 2.4 วิธีการช่วยเหลือผู้ที่เกิดอาการช็อค
- 2.5 วิธีการในการปฐมพยาบาลบาดแผลทั่วไป
- 2.6 วิธีการปฏิบัติตนเมื่อเกิดภัยธรรมชาติต่าง ๆ

3. สื่อการเรียนรู้

- 3.1 เกม แข่งม้า
- 3.2 เกม ห้ามเดินสามก้าว
- 3.3 ใบงาน เรื่อง หลักการปฐมพยาบาลเบื้องต้น
- 3.4 ใบงาน เรื่อง การปฐมพยาบาลบาดแผลทั่วไปและอาการช็อค
- 3.5 ใบงาน เรื่อง การปฏิบัติตนเมื่อเกิดภัยธรรมชาติ
- 3.6 ใบความรู้ เรื่อง การปฐมพยาบาลและการปฏิบัติตนเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน
- 3.7 เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์เรื่อง แมวกับสุนัขจิ้งจอก
- 3.8 เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์เรื่อง สิงโตกับหนูเจ้าปัญญา

4. กิจกรรม

4.1 กิจกรรมครั้งที่ 1

- 1) พิธีเปิดประชุมกอง (ชักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)
- 2) เกม แข่งม้า
- 3) กิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้
  - (1) ผู้กำกับลูกเสือและลูกเสือสนทนา และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการปฐมพยาบาลช่วยเหลือผู้อื่น
  - (2) ผู้กำกับลูกเสือแบ่งลูกเสือ ออกเป็น 3 กลุ่ม โดยการรวมหมู่ลูกเสือ พร้อมแจกใบงานให้กลุ่มลูกเสือศึกษาค้นคว้า ดังนี้
    - กลุ่มที่ 1 เรื่องความหมายของคำว่าปฐมพยาบาล
    - กลุ่มที่ 2 เรื่อง หลักทั่วไปของการปฐมพยาบาล
    - กลุ่มที่ 3 เรื่อง ข้อควรระมัดระวังในการปฐมพยาบาล

(3) ผู้กำกับลูกเสือ ให้ลูกเสือแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า ในที่ประชุมใหญ่ โดยผู้กำกับลูกเสือเพิ่มเติมในส่วนที่ไม่สมบูรณ์

(4) ผู้กำกับลูกเสือและลูกเสือร่วมกันสรุปถึงองค์ความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาค้นคว้ามา

4) ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์เรื่อง แมวกับสุนัขจิ้งจอก

5) พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจเครื่องแบบ ชักธงลง เลิก)

4.2 กิจกรรมครั้งที่2

1) พิธีเปิดประชุมกอง (ชักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)

2) เกม ห้ามเดินสามก้าว

3) กิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้

(1) ผู้กำกับลูกเสือชี้แจงขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรมในแต่ละฐาน พร้อมทั้งแบ่งลูกเสือออกเป็น 3 กลุ่ม โดยการรวมหมู่ลูกเสือ

(2) จัดฐานการเรียนรู้ 3 ฐาน ดังนี้

ฐานที่ 1 เรื่อง วิธีการช่วยเหลือผู้ที่เกิดอาการช็อค

ฐานที่ 2 เรื่อง วิธีการในการปฐมพยาบาลบาดแผลทั่วไป

ฐานที่ 3 เรื่องวิธีการปฏิบัติตนเมื่อเกิดภัยธรรมชาติต่าง ๆ

(3) จัดลูกเสือเข้าประจำฐาน โดยมีรองผู้กำกับลูกเสือเป็นผู้สาคิตและให้ลูกเสือฝึกปฏิบัติ

(4) ให้ลูกเสือเวียนฐานกิจกรรม จนครบทั้ง 3 ฐาน

(5) ผู้กำกับลูกเสือและลูกเสือร่วมกันสรุปความรู้และทักษะที่ได้จากการฝึกปฏิบัติ

4) ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์เรื่อง สิงโตกับหนูเจ้าปัญญา

5) พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจเครื่องแบบ ชักธงลง เลิก)

5. การประเมินผล

5.1 อธิบายความหมายของการปฐมพยาบาลและการปฏิบัติตนเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน

5.2 แบบประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มของลูกเสือ

ภาคผนวกประกอบแผนการจัดกิจกรรมที่18

เกม

แข่งม้า

วิธีเล่น

1. ให้ลูกเสือเข้าแถวตอนหมู่
  2. ให้ลูกเสือ 2 คน เป็นม้า โดยให้คน 1 ยืนตรงเป็นหัวม้า คนที่ 2 ก้มหลังลงเอาศีรษะด้านหลังคนยืน มือทั้งสองข้างของคนทั้งสองจับกันแน่น ให้คนที่ 3 หลังม้า
  3. เมื่อได้ยินสัญญาณเริ่ม ให้ม้าวิ่งพาคนขี่ไปส่งที่เส้นชัย แล้ววิ่งกลับไปปรับคนในหมู่ ไปส่งใหม่ หมู่ใดหมดก่อนรีบนั่งลง หมู่ใดเสร็จก่อนชนะ
- ม้าและหัวม้าจะเปลี่ยนคนขี่ไปแล้วแทนกันก็ได้ เมื่อเห็นว่าม้าเหนื่อย หรือจะเปลี่ยนทุกเที่ยววิ่งก็ได้

ห้ามเดินสามก้าว

วิธีเล่น

ให้ลูกเสือทุกคนยืนทั่ว ๆ สนาม ห้ามเคลื่อนไหวก่อนที่จะได้ยินคำสั่ง เลือกผู้เล่นคนหนึ่งมาผูกตา ให้เคลื่อนไหวกไปตามสนามพยายามจับผู้เล่น ถ้าผู้เล่นคนใดใกล้จะถูกจับ หรือเห็นว่าจะถูกจับแน่นอน มีสิทธิหนีได้ 3 ก้าว เมื่อก้าวได้ 3 ก้าวแล้ว ไม่มีสิทธิก้าวต่อไป ในก้าวที่หนึ่งให้เอามือซ้ายแตะสะโพกตนเองเมื่อก้าวที่สองให้เอามือขวาแตะ ก้าวที่สามเอามือกอดอกยืหนึ่ง และรอความหวังว่าจะถูกจับเมื่อไหร่ ถ้าคนใดถูกจับให้คนนั้นผูกตาและเป็นคนไล่จับคนอื่นต่อไป

ใบความรู้ เรื่อง การปฐมพยาบาล

การปฐมพยาบาล คือ การให้ความช่วยเหลือผู้ป่วยฉุกเฉิน หรือผู้ที่ได้รับบาดเจ็บในขั้นแรก ก่อนส่งโรงพยาบาล หรือก่อนจะถึงมือแพทย์ ทุกคนควรมีความรู้ในการปฐมพยาบาล เพื่อที่จะใช้เวลาทุกวินาทีให้เป็นประโยชน์ที่สุดเพื่อช่วยเหลือตัวเองและผู้อื่น

การปฐมพยาบาลนั้น ต้องทำด้วยความรวดเร็วและถูกต้อง ขั้นแรกต้องระงับความตื่นตระหนกใจ ตั้งสติให้ดี ไม่ว่าคนที่คุณต้องช่วยเหลือจะเป็นคนในครอบครัว เพื่อน คนรัก หรือแม้แต่คนแปลกหน้า

พยายามอย่าให้คนมุง เพื่อให้คนเจ็บได้รับอากาศบริสุทธิ์ ปลอดภัย มีแสงสว่างเพียงพอ และสะดวกในการปฐมพยาบาล โทรเรียกรถพยาบาลก่อน แล้วรีบตรวจดูคนเจ็บและปฐมพยาบาลเบื้องต้น

กรณีที่คนเจ็บยังมีสติ ควรแนะนำตัวเอง สอบถามชื่อนามสกุลของคนเจ็บ และสอบถามอาการ กรณีที่คนเจ็บหมดสติ ให้ตรวจดูว่ายังหายใจหรือไม่

อาการช็อก

อาการเริ่มแรกจะเหมือนกับเป็นลม คือ มีอาการหน้ามืด ตาลาย วิงเวียน มือเท้าอ่อนแรง อ่อนเพลีย ใจหวิวๆ หรือกล้ามเนื้อเกร็ง เป็นตะคริว ตัวซีดหรือเขียวจนถึงเขียวคล้ำ เหงื่อออก กระสับกระส่าย กระหายน้ำ คลื่นไส้ อาเจียน ชีพจรเต้นเร็วแต่เบา ความดันเลือดตก หายใจหอบ อาการขั้นรุนแรง คือ ตามตัวเป็นรอยจ้ำสีดำ ม่านตาขยาย หากช็อคอยู่นานสมองจะขาดเลือดมาก ทำให้หมดสติได้

ผู้ป่วยอาจมีอาการไม่ครบทุกอย่างดังที่กล่าวมา แล้วแต่ความรุนแรงของอาการ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าผู้ป่วยจะไม่แสดงอาการอะไรให้เห็น แต่หากผู้ป่วยได้รับบาดเจ็บและเสียเลือดมาก ควรสังเกตอาการและดูแลอย่างใกล้ชิด

สาเหตุ

อาการช็อคเกิดได้จากหลายสาเหตุ สาเหตุสำคัญส่วนใหญ่เกิดจากการเสียเลือดมาก ถูกไฟไหม้ น้ำร้อนลวก อยู่ในที่ที่อากาศร้อนจัดนานเกินไป อาเจียนหรือท้องเสียอย่างรุนแรง ไฟฟ้าช็อต โรคหัวใจกำเริบ ได้รับยาเกินขนาดหรือแพ้ยา การสัมผัสสารพิษ และการติดเชื้ออย่างรุนแรง เป็นต้น

การปฐมพยาบาล

เมื่อผู้ป่วยช็อค ให้รีบนำส่งโรงพยาบาลโดยเร็วที่สุด ระหว่างนั้นให้ปฐมพยาบาลเพื่อให้การไหลเวียนเลือดดีขึ้น ดังนี้

-ให้ผู้ป่วยนอนราบ ไม่ต้องใช้หมอนหนุนศีรษะ เพื่อให้เลือดไปเลี้ยงสมองได้อย่างเพียงพอ และทำให้หัวใจทำงานน้อยลงด้วย ควรยกเท้าให้สูงขึ้น แต่ไม่ควรให้นอนศีรษะต่ำ เพราะจะทำให้

อวัยวะในช่องท้องดันกะบังลมเข้ามาเบียดที่อก ทำให้หายใจไม่สะดวก

- คลายเสื้อผ้าผู้ป่วยให้หลวม
- ห้ามเลือดกรณีที่มีเลือดออก
- หากผู้ป่วยอาเจียน ให้นอนตะแคงข้าง
- ห้ามผ้าให้ความอบอุ่นกับร่างกายผู้ป่วย
- หากผู้ป่วยกระหายน้ำมาก ให้หยดน้ำที่ริมฝีปากในปริมาณเล็กน้อย และหยุดให้น้ำหากผู้ป่วยอาเจียน ยกเว้นผู้ป่วยที่ได้รับบาดเจ็บที่ท้อง ควรดื่มน้ำ

ข้อควรระวัง

- หากผู้ป่วยมีอาการบาดเจ็บที่กระดูกสันหลัง ห้ามเคลื่อนย้ายผู้ป่วย ควรโทรเรียกรถพยาบาล ระหว่างนั้นให้ผู้ป่วยนอนราบ ยกขาสูง
- หากผู้ป่วยได้รับบาดเจ็บที่ศีรษะ อย่ายกขาผู้ป่วยขึ้น และอย่าให้อวัยวะใดๆ อยู่สูงเกินศีรษะ
- หากผู้ป่วยได้รับบาดเจ็บที่ใบหน้า ให้ผู้ป่วยนอนตะแคงข้าง เพื่อป้องกันไม่ให้เลือดไหลเข้าปากและจมูก เพราะจะทำให้หายใจลำบากหรือหายใจไม่ออก
- หากผู้ป่วยถูกสัตว์มีพิษกัดต่อย ให้แผลนั้นอยู่ต่ำกว่าระดับของหัวใจ

การปฐมพยาบาลบาดแผลทั่วไป

บาดแผลจากอุบัติเหตุมีตั้งแต่บาดแผลเล็กๆ น้อยๆ ไปจนถึงบาดแผลขนาดใหญ่ที่อาจลึกลงไปถึงกล้ามเนื้อ เส้นเอ็น หรือเส้นเลือด ซึ่งอาจทำให้เสียเลือดมากจนหมดสติและเสียชีวิตได้ วิธีการปฐมพยาบาลบาดแผลชนิดต่างๆ

ประเภทของบาดแผล แบ่งได้เป็นบาดแผลเปิดและบาดแผลปิด

1. **บาดแผลเปิด** คือบาดแผลที่ผิวหนังฉีกขาดจนเห็นเนื้อข้างใน เช่น

- แผลถลอกที่เกิดจากการขีดข่วน จะเห็นรอยขีดข่วนตามผิวหนังเป็นแนวยาว อาจมีเลือดซึมออกมาเล็กน้อย
- แผลที่เกิดจากการเจาะ การแทง การกระแทก บาดแผลชนิดนี้จะไม่ใหญ่มาก อาจเห็นรอยเพียงนิดเดียว แต่บางครั้งอาจจะเข้าในเพราะถูกกระแทกอย่างรุนแรง ทำให้เนื้อเยื่อภายในบอบช้ำมากก็เป็นได้
- แผลถูกของมีคมบาด เช่น มีด เศษแก้ว บาดแผลอาจไม่ใหญ่ แต่บางครั้งอาจมีเลือดออกมาก
- แผลฉีกขาดเนื่องจากวัตถุมีคม บาดแผลชนิดนี้จะร้ายแรงกว่าการถูกของมีคมธรรมดาบาดแผลอาจลึกลงไปถึงเนื้อเยื่อ เส้นเอ็น ทำให้เสียเลือดมาก
- แผลฉีกขาดของอวัยวะ เช่น แขนขาขาดจากอุบัติเหตุทางรถยนต์ ถูกสัตว์ดุร้ายกัด หรือถูกยิงบาดแผลเหล่านี้จะเสียเลือดมากและอาจทำให้เสียชีวิตได้

2.บาดแผลปิด คือบาดแผลที่ไม่มีรอยแผลให้เห็นบนผิวหนังภายนอก อาจเห็นเพียงแค່รอยเขียวช้ำ แต่บางกรณีเนื้อเยื่อภายในอาจถูกกระแทกอย่างแรง ทำให้เลือดตกใน บางครั้งอวัยวะภายในได้รับความเสียหายมาก เช่น ม้ามแตก ตับแตก หรือเลือดคั่งในสมอง ระยะแรกอาจไม่แสดงอาการใดๆ แต่เมื่อเวลาผ่านไป คนเจ็บอาจอาเจียน เลือดออกปาก

หรือจุก หนาวสั่น ตัวซีด เจ็บปวดรุนแรง หหมดสติ และอาจเสียชีวิตเนื่องจากเสียเลือดมาก

การห้ามเลือด

บาดแผลนั้นลึกแค่ไหน ให้สังเกตว่าแผลนั้นมีเลือดออกมากน้อยเพียงใด หากเลือดออกไม่หยุด หลังจากได้ห้ามเลือดอย่างถูกวิธีแล้ว ให้ถือว่าเป็นแผลใหญ่ แม้จะเห็นว่าแผลมีขนาดเล็กก็ตาม หากปากแผลกว้างมากจะหายช้า ควรเย็บแผลเพื่อป้องกันการอักเสบจากการติดเชื้อ หากเป็นบาดแผลที่ลึกถึงเส้นเอ็น กระดูก เส้นเลือด ควรปฐมพยาบาลแล้วรีบนำส่งแพทย์

การปฐมพยาบาลเบื้องต้นสำหรับบาดแผลที่มีเลือดออกก็คือการห้ามเลือด โดยหลีกเลี่ยงการสัมผัสกับเลือดของคนเจ็บโดยตรง แต่หากหลีกเลี่ยงไม่ได้ให้รีบล้างมือด้วยสบู่ รวมทั้งบริเวณที่เป็นเลือดให้เร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ ไม่ควรถอดหรือเปลี่ยนเสื้อผ้าของคนเจ็บ แม้ว่าจะเปื้อนเลือดจนชุ่มแล้ว เพราะอาจยังทำให้เลือดออกมาก

หากสามารถทำได้ ควรทำความสะอาดแผลก่อนเพื่อป้องกันการติดเชื้อ โดยล้างแผลด้วยน้ำสะอาด แล้วใช้ผ้าก๊อชหรือผ้าสะอาดกดไว้ตรงบาดแผล ยกเว้นเมื่อเกิดบาดแผลที่ดวงตา เพราะอาจมีสิ่งแปลกปลอมทำให้ดวงตาได้รับบาดเจ็บมากขึ้น แล้วใช้ผ้าสะอาดพันปิดแผลไว้ อย่าให้แน่นจนขาด หากไม่มีผ้าพันแผล สามารถดัดแปลงสิ่งของใกล้ตัวมาใช้ได้ เช่น ผ้าเช็ดหน้า ชายเสื้อ ชายกระโปรง หรือเนคไท

แผลที่แขนหรือขาหักยกสูง จะช่วยให้เลือดไหลช้าลง ปกติเลือดจะหยุดไหลภายในเวลาประมาณ 15 นาที หากเลือดไหลไม่หยุด ให้กดเส้นเลือดแดงใหญ่ที่ไปเลี้ยงแขนขา โดยกดบริเวณเหนือบาดแผล ถ้าเลือดออกที่แขนให้กดแขนด้านใน ช่วงระหว่างข้อศอกและหัวไหล่ ถ้าเลือดออกที่ขา ให้กดที่หน้าขาบริเวณขาหนีบ

การห้ามเลือดโดยการกดเส้นเลือดแดงใหญ่ควรทำก็ต่อเมื่อใช้วิธีการห้ามเลือดโดยการกดบาดแผลหรือใช้ผ้าพันแผลแล้วไม่ได้ผล เพราะจะทำให้อวัยวะที่ต่ำกว่าจุดกดขาดเลือดไปเลี้ยง หากกดนานๆ กล้ามเนื้ออาจตายได้ จึงไม่ควรกดเส้นเลือดแดงใหญ่เกินกว่าครึ่งละ 15 นาที

สำหรับบาดแผลที่ศีรษะ ไม่ควรใช้น้ำล้างแผล เพราะจะทำให้ปิดช่องทางออกของแรงดัน

ภายใน และสมองอาจติดเชื้อโรคที่อยู่ในน้ำได้ หากมีเลือดไหลออกจากปาก จมูก หรือหู อย่าพยายามห้ามเลือด เพราะจะปิดกั้นทางออกของแรงดันในสมองเช่นกัน

การทำความสะอาดบาดแผลเล็กน้อย

วิธีการปฐมพยาบาลบาดแผลเล็กน้อย ทำได้โดยล้างมือให้สะอาดทุกครั้งก่อนที่จะทำแผล ใช้น้ำสะอาดล้างแผล ใช้สบู่อ่อนๆ ล้างผิวหนังที่อยู่รอบๆ บาดแผล แล้วล้างด้วยน้ำสะอาดอีกครั้ง หลีกเลี่ยงการกระทบบาดแผลโดยตรง ใช้ผ้าก๊อชหรือผ้าสะอาดซับแผลให้แห้ง แล้วใส่ยาสำหรับแผลสด เช่น โพวิโดนไอโอดีน ซึ่งจะช่วยลดการติดเชื้อได้ จากนั้นปิดแผลด้วยผ้าพันแผล

การปฐมพยาบาลบาดแผลฟกช้ำไม่มีเลือดออก

บาดแผลฟกช้ำจะไม่มีเลือดออกมาภายนอก แต่เกิดอาการบวม ผิวเปลี่ยนสี และมีรอยช้ำ ซึ่งเกิดจากเส้นเลือดบริเวณนั้นแตกแต่ผิวหนังไม่ฉีกขาด จึงทำให้เลือดซึมอยู่ใต้ผิวหนัง ระยะแรกจะมีสีแดง แล้วเปลี่ยนเป็นสีม่วงคล้ำในเวลาต่อมา

คนส่วนใหญ่มักไม่ใส่ใจกับแผลฟกช้ำ แต่ความจริงแล้วแผลฟกช้ำก็มีวิธีการดูแลที่ถูกต้องเช่นกัน ก่อนอื่นให้ตรวจสอบว่าไม่มีบาดแผล หรืออาการอื่นๆ หรือกระดูกหักร่วมด้วย ให้คนเจ็บนั่งในท่าที่สบาย แล้วประคบแผลด้วยถุงน้ำแข็งหรือถุงน้ำเย็นเพื่อลดอาการบวม หากเป็นแผลที่แขนให้ใช้ผ้าสามเหลี่ยมคล้องแขนให้อยู่กับที่ หากเป็นแผลที่ขาให้นอนหนุนขาให้สูง หากเป็นที่ลำตัวให้นอนตะแคงหนุนหมอนที่ศีรษะและไหล่

การปฏิบัติตนเมื่อเกิดภัยธรรมชาติต่าง ๆ

ภัยจากธรรมชาติ เช่น เฮอร์ริเคน ทอร์นาโด แผ่นดินไหว คลื่นยักษ์สึนามิ น้ำท่วม ไฟป่า พายุหิมะ หรือโรคระบาด เป็นสิ่งที่มนุษย์เราต้องเผชิญอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ รวมทั้งภัยคุกคามจากผู้ก่อการร้าย เช่น ระเบิดพลีชีพ ดึกถล่ม อาวุธเคมี อาวุธเชื้อโรค หรืออาวุธนิวเคลียร์ อาจเกิดขึ้นได้ทุกขณะ โดยไม่เลือกวันเวลา สถานที่ ซึ่งเมื่อเกิดขึ้นในแต่ละครั้งยังผลเสียหายต่อชีวิตทรัพย์สินเป็นจำนวนมากมายมหาศาลไม่อาจประเมินค่าได้

อย่างไรก็ดี มีสิ่งหนึ่งที่พวกเราทำได้เพื่อผ่อนหนักให้เป็นเบา นั่นคือการเตรียมรับมือกับภัยพิบัติไว้ล่วงหน้า ก่อนเหตุการณ์จะเกิดขึ้น โดยทั่วไปแล้วการเตรียมการรับมือภัยธรรมชาติและภัยจากผู้ก่อการร้ายจะไม่แตกต่างกันนัก เริ่มจาก

1. วางแผนสิ่งที่ควรปฏิบัติเมื่อเกิดเหตุการณ์ในแต่ละประเภท

- ศึกษาลักษณะ ข้อควรปฏิบัติ และข้อหลีกเลี่ยง ของภัยพิบัติแต่ละประเภท ยกตัวอย่างเช่น เมื่อเกิดไฟป่า ควรสวมหน้ากากกันควันไฟและอพยพไปในทิศเหนือลม หรือ เมื่อเกิดทอร์นาโด ควรอยู่ห่างจากหน้าต่างหรือหนีหลบลงใต้ห้องใต้ดิน เป็นต้น
- ให้ความรู้แก่ เพื่อน ญาติพี่น้อง ครอบครัว

- เตรียมพร้อมประเมินสถานการณ์ เพื่อตัดสินใจที่จะอพยพหรืออยู่หลบภัยในที่พัก
- ในบางสถานการณ์ การอยู่หลบภัยในที่พักจะปลอดภัยกว่า เช่น เมื่อเกิดภัยพิบัติหรืออากาศภายนอกเป็นพิษ ให้พิจารณาเลือกห้องภายในตัวอาคารที่มั่นคงแข็งแรง ปิดมิดชิด มีเสบียงเพียงพอ
- ในกรณีที่ต้องอพยพ ให้กำหนดจุดนัดพบไว้หลายแห่ง ทั้งในระยะใกล้ที่สามารถเดินไปได้ จนถึงระยะไกลข้ามรัฐ โดยกำหนดไว้ในทุกทิศทาง คือ เหนือ ใต้ ตะวันออก และตะวันตก อนึ่ง สำหรับคนที่มีรถยนต์ ควรเติมน้ำมันให้เหลืออย่างน้อยครึ่งถังอยู่เสมอ
- วางแผนที่จะติดต่อสื่อสารถึง เพื่อน ญาติพี่น้อง หรือครอบครัว เผื่อไว้หลายๆ รูปแบบ หากโทรศัพท์บ้านหรือโทรศัพท์มือถือใช้การไม่ได้ ก็อาจใช้อีเมลแทน อนึ่งการติดต่อข้ามเมืองหรือรัฐ อาจทำได้สะดวกกว่าการติดต่อในเมืองที่พักอยู่ เนื่องจากเมืองในต่างรัฐอาจไม่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์
- ควรวางแผนเผื่อไว้ กรณีเกิดเหตุการณ์ขณะที่อยู่ที่สถานศึกษาหรือที่ทำงาน
- มั่นใจซ้อมและปรับปรุงแผนที่วางไว้อยู่เสมอ

2. เตรียมรวบรวมสิ่งของเครื่องใช้ที่จำเป็นในกรณีฉุกเฉิน

- เอกสารสำคัญประจำตัว เช่น หนังสือเดินทาง ใบขับขี่ บัตรประกันสุขภาพ และอื่นๆ ควรเก็บไว้ในถุงพลาสติกหรือแฟ้มที่กันน้ำได้
- อุปกรณ์กรองอากาศ เช่น หน้ากากกันแก๊สพิษ เชื้อโรค
- น้ำสะอาดสำหรับใช้ดื่ม อย่างน้อย 3 วัน
- อาหารแห้ง สำเร็จรูป เครื่องกระป๋อง ให้เพียงพอ อย่างน้อย 3 วัน
- เครื่องนุ่งห่ม เสื้อกันฝน เสื้อกันหนาว ถุงมือ ถุงนอน
- ไฟฉายพร้อมถ่านไฟฉายสำรอง
- วิทยุที่ใช้ถ่านไฟฉาย
- เงินสด หรือเช็คเดินทาง
- First Aid Kit - ผ้าพันแผล ยาฆ่าเชื้อโรค ยารักษาโรคทั่วไป ยาประจำตัว
- ไม้ขีดไฟแบบกันน้ำ
- เข็มทิศ
- นกหวีด สำหรับเป่าเรียกความช่วยเหลือ
- รองเท้าที่คงทนและสวมใส่สบาย
- กระดาษชำระ
- ถุงขยะพลาสติก สำหรับใส่สิ่งปฏิกูล

3. ติดตามข่าวสาร การเตือนภัย หรือการประกาศภาวะฉุกเฉินในเขตพื้นที่ที่พักอาศัยอยู่และ ละแวกใกล้เคียง

- ควรรับฟังข่าวสาร ประกาศเตือน จากทางสื่อวิทยุ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต เป็นประจำทุกวัน
- พร้อมที่จะปรับใช้แผนที่เตรียมไว้ เข้ากับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม
- เมื่อเกิดเหตุการณ์ขึ้น ควรปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นหรือเจ้าหน้าที่รัฐอย่างเคร่งครัด
- และที่สำคัญที่สุด มีสติ อดทน และตรึงตรองก่อน

เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

เรื่อง ลูกแมวกับสุนัขจิ้งจอก

วันหนึ่งแมวได้พบกับสุนัขจิ้งจอก ทั้งสองเป็นเพื่อนกัน และแลกเปลี่ยนความเห็นในการดำรงชีวิตอย่างสันติ แมวบอกสุนัขจิ้งจอกว่า "ฉันเบื่อหน่ายเหลือที่ต้องคอยวิ่งหนีศัตรู" สุนัขจิ้งจอกถามว่า "ทำไมล่ะ" แมวบอกว่า "ถ้าฉันไม่หนีพวกมันก็ฆ่าฉันตายนะซี" สุนัขจิ้งจอกก็บอกว่า "ฉันไม่รู้สีกังวลกับพวกมันแม้แต่น้อย ฉันมีอุบายมากมายที่จะใช้กับศัตรูที่มาทำร้ายฉัน" ขณะที่มันเดินเข้าไปในป่าลึก มีนกหลายตัวอยู่บนต้นไม้ ส่งเสียงร้องอย่างมีความสุข สุนัขจิ้งจอกร้องบอกแมวว่า "ฉันจะแสดงอุบายของฉันให้แก่ท่านสักสองสามอย่าง" แต่ก่อนที่สุนัขจิ้งจอกจะเริ่มแสดง เสือตัวหนึ่งเดินผ่านมา แมวรีบวิ่งหนีขึ้นไปบนต้นไม้ สุนัขจิ้งจอกไม่รู้จะใช้อุบายอะไรในการหลบหนี ในที่สุดมันก็ถูกเสือจับกินเป็นอาหาร ก่อนที่มันจะใช้อุบายที่มีอยู่อย่างมากมาย

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า: รู้เพียงอย่างเดียวแต่ขอให้รู้แน่

ที่มาของเรื่อง : www.kwamruk.com/ลูกแมวกับสุนัขจิ้งจอก/

เรื่อง สิงโตกับหนูเจ้าปัญญา

ในป่าใหญ่แห่งหนึ่งมีสัตว์หลายชนิดอาศัยอยู่รวมกัน สัตว์ทั้งหลายต่างอยู่กันอย่างมีความสุข วันหนึ่งสิงโตได้เข้ามาอยู่ มันมีนิสัยดุร้ายมาก ชอบจับสัตว์อื่นกินเป็นอาหาร มันชอบจับวัว กวาง ม้าลาย กินเป็นอาหารเมื่อเวลามันหิว สัตว์ทั้งหลายต่างหวาดกลัวมาก เจ้าหนูนึงซึ่งเป็นตัวแทนของบรรดาสัตว์ได้ร้องตะโกนขอร้องให้สิงโตไปอยู่ที่อื่น สิงโตโมโหมาก มันร้องบอกว่า

"ถ้าสัตว์ตัวใดสามารถเล่นิทานที่ไม่รู้จบได้ ข้าจะยอมไปอยู่ที่อื่น แต่ถ้าไม่มีใครเล่าได้ ข้าก็จะจับพวกเจ้ากินไปเรื่อย ๆ ฮะฮะ....."

สัตว์ทั้งหลายต่างจนปัญญา และพากันหวาดกลัวว่าจะถูกจับกินไม่วันใดก็วันหนึ่ง

ยังมีหนูตัวหนึ่งได้รับอาสาขึ้นว่า "เออละ ข้ามีวิธีแล้ว ข้าจะไปเล่นิทานไม่รู้จบให้สิงโตฟัง" ว่าแล้วมันก็ไปหาสิงโต สิงโตคิดว่าหนูคงเล่าไม่ได้ แต่หนูได้เริ่มเรื่องว่า

"กาลครั้งหนึ่งมีตากับยายออกไปทอดแหหาปลาในแม่น้ำ ขณะที่ทอดแหออกไป แหไปติดหินที่ใต้น้ำ แหขาดเป็นรูใหญ่ ตาจึงดำน้ำลงไปดู ตาเห็นปลาตัวหนึ่งว่ายนำหลอดรูแหไป....." สิงโตจึงขัดขึ้นว่า "เท่านั้นเองหรือ.....จบแล้วหรือ....."

หนูตอบว่า "ยัง" แล้วก็เล่าต่อ "ตาก็เห็นปลาตัวที่สองลอดรูแหไปอีก" สิงโตถามว่า "จบหรือยัง" หนูตอบว่า "ยัง" แล้วก็เล่า "ตาก็เห็นปลาตัวที่สามว่ายนำหลอดรูแหไปอีก" สิงโตก็ถามอีกว่า "จบหรือยัง" หนูก็ตอบว่า "ยัง" แล้วก็เล่าต่อไปว่า เห็นตัวที่สี่ ห้า หก..... พอสิงโตถามหนูก็ตอบเรื่อยจนไปถึงร้อยที่ร้อย...พัน สิงโตจึงบอกว่า

"เออะ เออะ ข้ายอมแพ้นิทานของเจ้าแล้ว เพราะถ้าให้เล่าต่อเจ้าคงมีปลาตัวที่หมื่น ตัวที่แสน นิทานของเจ้าไม่รู้จบจริง ๆ และข้าก็ตกลงว่าจะไปอยู่ที่อื่น" แล้วสิงโตก็จากไป สัตว์ทั้งหลายต่างดีใจและชื่นชมในความฉลาดของหนูเจ้าปัญหามาก

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า: จงแก้ปัญหาด้วยปัญญา และอย่าตีตนไปก่อนไข้

ที่มาของเรื่อง: www.nithan.in.th.com

แบบประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มของลูกเสือ

เรื่อง.....

กลุ่มที่.....ชั้น.....

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมินการเข้าร่วมกิจกรรม																				รวม	ผลการ ประเมิน	
		ความสามัคคี				การแสดง ความคิดเห็น				ความมี ระเบียบวินัย				ความตั้งใจ ในการทำงาน				อธิบาย หลักการ ปฐมพยาบาล						
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1			
																					20	ผ่าน เกณฑ์	ไม่ ผ่าน เกณฑ์	
1																								
2																								
3																								
4																								
5																								
6																								
7																								
8																								
9																								

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

เกณฑ์การประเมินคุณภาพคะแนน

ประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มของลูกเสือผ่านเกณฑ์การประเมิน ร้อยละ 80 ขึ้นไป

ผ่านเกณฑ์

รายการประเมิน	คุณภาพ			
	4	3	2	1
การเข้าร่วมกิจกรรม กลุ่มของลูกเสือ	อธิบายเนื้อหาได้ ตามประเด็น ที่กำหนดครบถ้วน และให้ความร่วมมือ ในการทำกิจกรรม โดยไม่ต้องตักเตือน	อธิบายเนื้อหาได้ ตามประเด็นที่ กำหนดได้บางส่วน และให้ความร่วมมือ ในการทำกิจกรรม โดยมีการตักเตือน เป็นบางครั้ง	อธิบายเนื้อหาได้ตาม ประเด็นที่กำหนด บางส่วนแต่ยังไม่ ชัดเจนและให้ความ ร่วมมือในการทำ กิจกรรมโดยมีการ ตักเตือนเป็นบางครั้ง	ไม่สามารถ อธิบายเนื้อหาได้ ตามประเด็นที่ กำหนดและไม่ให้ ความร่วมมือในการ ทำกิจกรรม

หน่วยที่ 6 บริการ

แผนการจัดกิจกรรมที่ 19 การรายงานการให้บริการ

เวลา 1 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์การเรียนรู้

ลูกเสือสามารถปฏิบัติตนเพื่อให้การบริการชุมชน และการพัฒนาชุมชนได้

2. เนื้อหา

- 2.1 ความหมายของคำว่า การบริการชุมชน และการพัฒนาชุมชน
- 2.2 ประโยชน์ที่ลูกเสือได้รับจากการให้บริการ
- 2.3 กิจกรรมที่ลูกเสือสามารถปฏิบัติได้ในการให้บริการชุมชน
- 2.4 กิจกรรมที่ลูกเสือสามารถปฏิบัติได้เกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน
- 2.5 กฎลูกเสือที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการ

3. สื่อการเรียนรู้

- 3.1 เกม กระต่าย กระแต
- 3.2 ใบความรู้เรื่อง ลูกเสือกับการให้บริการ
- 3.3 ใบงาน

กลุ่มที่ 1 เรื่องความหมายของคำว่า การบริการชุมชน การพัฒนาชุมชนและประโยชน์ที่ลูกเสือได้รับจากการให้บริการ

กลุ่มที่ 2 เรื่อง กิจกรรมที่ลูกเสือสามารถปฏิบัติได้ในการให้บริการชุมชน

กลุ่มที่ 3 เรื่อง กิจกรรมที่ลูกเสือสามารถปฏิบัติได้เกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน

- 3.4 เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์เรื่อง กระต่ายกับกบ

4. กิจกรรม

- 4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (ชักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่งตรวจ แยก)
- 4.2 เกมกระต่าย กระแต
- 4.3 กิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้

1) ผู้กำกับลูกเสือและลูกเสือสนทนา และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการบริการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น

2) ผู้กำกับลูกเสือแบ่งลูกเสือ ออกเป็น 3 กลุ่ม โดยการรวมหมู่ลูกเสือ พร้อมแจกใบความรู้ และใบงานให้กลุ่มลูกเสือศึกษาค้นคว้า ดังนี้

กลุ่มที่ 1 เรื่องความหมายของคำว่า การบริการชุมชน การพัฒนาชุมชนและประโยชน์ที่ลูกเสือได้รับจากการให้บริการ

กลุ่มที่ 2 เรื่อง กิจกรรมที่ลูกเสือสามารถปฏิบัติได้ในการให้บริการชุมชน

กลุ่มที่ 3 เรื่อง กิจกรรมที่ลูกเสือสามารถปฏิบัติได้เกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน

3) ผู้กำกับลูกเสือ ให้ลูกเสือแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าในที่ประชุมใหญ่ โดยผู้กำกับลูกเสือเพิ่มเติมในส่วนที่ไม่สมบูรณ์

4) ผู้กำกับลูกเสือและลูกเสือร่วมกันสรุปถึงองค์ความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาค้นคว้ามา ซึ่งตรงกับคำปฏิญาณของลูกเสือข้อ 2 “ข้าจะช่วยเหลือผู้อื่นทุกเมื่อ”

5) ผู้กำกับลูกเสือแจกใบงานให้หมู่ลูกเสือไปจัดทำโครงการ/กิจกรรมการให้บริการแก่ ชุมชน และดำเนินการปฏิบัติกิจกรรม กำหนดเวลา ไม่น้อยกว่า 10 ชั่วโมง ภายในเวลา 2 เดือน และ เขียนรายงานการให้บริการ เพื่อนำเสนอต่อไป

4.4 ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์เรื่อง กระต่ายกับกบ

4.5 พิธีปิดประชุมกอง(นัดหมาย ตรวจสอบรูปแบบ ชักธงลง เลิก)

5. การประเมินผล

5.1 ตรวจสอบผลงานการปฏิบัติตนเพื่อให้การบริการชุมชน และการพัฒนาชุมชน

5.2 แบบประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มของลูกเสือ

ภาคผนวกประกอบแผนการจัดกิจกรรมที่ 19

เกม

กระต่าย กระแต

วิธีเล่น

1. แบ่งลูกเสือออกเป็น 2 ฝ่าย จำนวนเท่าๆ กัน ฝ่ายหนึ่งเป็นกระต่าย อีกฝ่ายหนึ่งเป็นกระแต ทั้งสองแถวยืนห่างกันประมาณ 2 เมตร
2. ให้ทั้งสองฝ่ายหันหน้าเข้าหากัน และทางด้านหลังของแต่ละฝ่ายจะมีเส้นอีกเส้นหนึ่งห่างออกไปประมาณ 6-10 เมตร เป็นเส้นที่ปลอดภัย
3. ผู้กำกับลูกเสือจะเป็นคนขานชื่อ สมมติว่า ขานว่า “กระต่าย” แถวที่เป็นกระต่ายจะรีบวิ่งไปแตะแถวกระแต ถ้าฝ่ายไหนไปถึงเส้นปลอดภัยก่อน ฝ่ายกระแตจะแตะไม่ได้
4. ทั้งสองแถวกลับมาเข้าแถวที่เดิม ผู้กำกับลูกเสือจะเริ่มขานอีก สมมติว่า ถ้าขานเป็น “กระแต” ฝ่ายกระแตต้องรีบวิ่งไปแตะฝ่ายกระต่ายเช่นเดียวกัน
5. ฝ่ายใดเหลือสมาชิกมากกว่าเป็นฝ่าย “ชนะ”

ใบความรู้ เรื่อง ลูกเสือกับการบริการ

ความหมายของการบริการ

- คำว่า “บริการ” หมายถึง การช่วยเหลือหรือการบำเพ็ญประโยชน์ต่อตนเองต่อผู้อื่นและต่อชุมชนลูกเสือจะต้องมีความเลื่อมใสศรัทธาในคำว่า “บริการ” และลงมือปฏิบัติเรื่องนี้อย่างจริงจังด้วยความเข้าใจและโดยมีทักษะหรือความสามารถในการให้บริการนั้นด้วยความซื่อของ ว่องไว คือไวใจได้หรือเชื่อได้

- ความเห็นของ บี.พี. เกี่ยวกับ “บริการ”

บี.พี. เห็นว่าการศึกษาที่เด็กได้รับจากทางบ้าน ทางโรงเรียน ทางวัด และอื่น ๆ ยังมีช่องโหว่อยู่ 4 ประการ ซึ่งการลูกเสือมุ่งหมายที่จะอุดช่องโหว่เหล่านั้นโดยเน้นการฝึกอบรมลูกเสือในเรื่องต่อไปนี้ คือ

- 1) ลักษณะนิสัย และสติปัญญา
- 2) สุขภาพและทักษะ
- 3) การฝีมือและทักษะ
- 4) หน้าที่พลเมืองและการบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่น

การลูกเสือมุ่งหมายที่จะฝึกอบรมลูกเสือทั้งในทางร่างกาย สติปัญญา ศีลธรรม จิตใจและสังคม เพื่อให้เป็นพลเมืองดี รู้จักหน้าที่รับผิดชอบและบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่ชุมชน ตลอดจนประเทศชาติ

ตามคติของลูกเสือพลเมืองดี คือบุคคลที่มีเกียรติเชื่อถือได้ มีระเบียบวินัย สามารถบังคับใจตนเอง สามารถพึ่งตนเอง ทั้งเต็มใจและสามารถที่จะช่วยเหลือชุมชนและบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่น

- ความมุ่งหมายโดยเฉพาะของกิจการลูกเสือ

1) เพื่อให้ลูกเสือได้เข้าร่วมในขบวนการลูกเสือซึ่งมีผู้ใหญ่เป็นผู้ชี้แจง แนะนำ และทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา จะโดยให้ลูกเสือในกองปกครองกันเอง ประกอบกิจกรรมต่าง ๆ และเรียนรู้โดยการกระทำ

2) เพื่อให้ลูกเสือได้มีโอกาสฝึกปฏิบัติการตามที่ตนถนัด

3) เพื่อให้ลูกเสือได้ฝึกหัดรับผิดชอบต่อตนเองและเพิ่มการฝึกให้กว้างขวางยิ่งขึ้น โดยอาศัยระบบหมู่

4) เพื่อให้ลูกเสือมีโอกาสแสดงสมรรถภาพของตนเองด้วยความพึงพอใจและความภาคภูมิใจ โดยการใช้ระบบเครื่องหมายวิชาพิเศษ

5) เพื่อให้ลูกเสือรู้จักอดทน นิยมชีวิตกลางแจ้งและการบริการอย่างมีชีวิตจิตใจ โดยเฉพาะการบริการชุมชน

6) เพื่อส่งเสริมการแสวงหาอาชีพที่เหมาะสม

- การบริการหรือการบำเพ็ญประโยชน์ของลูกเสือในเรื่องการบริการนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้

ลูกเสือทุกคนได้เข้าใจความหมาย รู้วิธีการในการบริการ รู้หลักในการจัดกิจกรรมด้านบริการ และมีความเข้าใจ สามารถปฏิบัติด้วยตนเองได้ การลูกเสือต้องการผู้เสียสละ ผู้มีจิตใจเป็นลูกเสืออย่างแท้จริง (Scouting Spirit) ไม่เป็นคนเห็นแก่ตัว ไม่ทำอะไรโดยหวังผลตอบแทนเป็นที่ตั้งอยู่ตลอดเวลา ในเวลาเดียวกันการเสียสละประโยชน์และความสุขส่วนตัว เพื่อบริการตามความหมายของการลูกเสือนี้ก็ต้องให้คำนึงถึงสภาวะแวดล้อม และสถานภาพของตนเองอยู่เสมอ ๆ เพื่อจะได้ตระหนักถึงขีดความสามารถของตนเอง จะได้ไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ตนเองและครอบครัว

ประเภทหรือขั้นตอนในการบริการ

1) บริการแก่ตนเองก่อน เป็นการเตรียมตัวให้พร้อมเสียก่อน เพราะถ้าหากเรายังไม่พร้อม เราก็ไม่อาจจะไปให้บริการแก่ผู้อื่นได้ หรือได้ก็ไม่ได้เท่าที่ควร การบริการแก่ตนเองก่อนนั้นเป็นการฝึกในเรื่องการบริการไปด้วย เพราะคำว่าบริการแก่ตนเองนั้นหมายถึงตัวเรา ครอบครัวของเรา ผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน ญาติสนิทมิตรสหาย กล่าวโดยสรุปได้ว่าก่อนที่จะเราจะออกไปให้บริการแก่ผู้อื่นนั้น จำเป็นต้องสร้างความพร้อมให้แก่ตัวเองเสียก่อน เพราะทราบได้ที่เรา ยังต้องขอความช่วยเหลือ ต้องอยู่ภายใต้การอุปถัมภ์ค้ำชูของผู้อื่น ต้องขอให้ผู้อื่นช่วยเหลือเรา แสดงว่าเรายังไม่พร้อม ฉะนั้นลูกเสือนิสิตสามัญต้องเตรียมตัวให้พร้อมในทุกๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นการเงิน สุขภาพ เวลาว่าง สติปัญญา ฯลฯ

2) บริการแก่หมู่คณะและขบวนการลูกเสือ เมื่อเราฝึกบริการตนเองแล้ว ต่อไปก็ขยายการให้บริการแก่หมู่คณะของเราก่อน เป็นการหาประสบการณ์หรือความชำนาญ ด้วยการบริการเป็นรายบุคคล บริการแก่กองลูกเสือของเราในงานต่างๆ อันเป็นส่วนรวมและรวมไปถึงการให้บริการแก่กองลูกเสืออื่น ซึ่งถือเป็นขบวนการของเรา ลูกเสือนิสิตสามัญทุกคนควรได้รับการส่งเสริมให้ช่วยเหลือ การดำเนินกิจการของกองลูกเสือสามัญ หรือกองลูกเสือสำรอง ในทุกวิถีทาง ทั้งนี้ เพื่อจะได้มีประสบการณ์ภาคปฏิบัติในการฝึกอบรมลูกเสือ ซึ่งจะช่วยให้เขาเหมาะสมที่จะเป็นผู้นำกับลูกเสือและเป็นหัวหน้าครอบครัวในอนาคต ลูกเสือควรได้รับมอบหมายความรับผิดชอบในงานที่มีกำหนดแน่นอนในการช่วยเหลือผู้กำกับลูกเสือ ประเทศชาติต้องการอาสาสมัครเป็นจำนวนมาก เพื่อช่วยเหลือในเรื่องการศึกษา มีเรื่องอื่นๆอีกมากมายนอกเหนือไปจากการอ่าน การเขียน และการคิดเลข ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นที่เด็กสมัยนี้จะต้องเรียนรู้เพื่อจะได้ประสบความสำเร็จในชีวิต การที่เวลาเรียนมีระยะสั้นและครูก็มีจำนวนจำกัด ย่อมทำให้เด็กไม่มีโอกาสได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ เหล่านี้ ดังนั้น ความช่วยเหลือของชายหนุ่มรุ่นพี่ที่เป็นอาสาสมัครจึงเป็นสิ่งที่ประเทศชาติต้องการอย่างยิ่ง

ลูกเสือนิสิตสามัญผู้ซึ่งให้ความช่วยเหลือในการฝึกอบรมหรือในการดำเนินงานของกองลูกเสือสามัญ หรือกองลูกเสือสำรอง และโดยเฉพาะในการอยู่ค่ายพักแรม นับได้ว่าเป็นผู้ให้บริการที่มีคุณค่าอย่างยิ่ง ในเวลาเดียวกันงานนี้ย่อมนำความพอใจมาให้ลูกเสือเอง เพราะการฝึกอบรมเด็กนั้นจะได้เห็นเขาสนุกสนาน มีลักษณะนิสัยที่ดีขึ้น ย่อมทำให้ลูกเสือนิสิตสามัญรู้สึกว่าได้ทำอะไรบางอย่างที่คุ้มค่า การฝึกอบรมแก่รุ่นน้องนั้นลูกเสือนิสิตสามัญรุ่นใหญ่จะต้องทำตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีเพื่อให้รุ่นน้องทำตาม ด้วยการปฏิบัติตนให้เป็นคนสนุกสนาน ร่าเริง เป็นมิตรกับคนทุกคน ซื่อสัตย์สุจริต มีกิริยาสุภาพ และใช้วาจาสุภาพไม่หยาบโลน

3) บริการแก่ชุมชนเมื่อฝึกบริการตนเอง แก่ขบวนการลูกเสือแล้วก็สมควรที่จะไปบริการแก่ชุมชนตามสติปัญญา ประสบการณ์ และความสามารถ แนวคิดในการบริการแก่ชุมชน คือ การชำระหนี้แก่ชุมชนด้วยการร่วมมือกันเสียสละ ร่วมกันเพื่อดำเนินการจัดกิจกรรมอันเป็นสาธารณประโยชน์เช่น การพัฒนาอาคารสถานที่ บ้านเมืองในชุมชนนั้น การสร้างสาธารณสถานการจัดงานรื่นเริง งานสังคมเพื่อประโยชน์ของสังคมนั้นๆ ซึ่งจะทำให้ลูกเสือได้ประสบการณ์จากชีวิตจริงหลังจากที่เขาพ้นวัยจากการเป็นลูกเสือ ต่อไปเขาจะสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมที่เขาอาศัยอยู่ได้ สามารถประกอบอาชีพได้โดยปกติสุข เพราะเขารู้จักเสียสละเพื่อบริการแก่ชุมชนที่กองลูกเสือตั้งอยู่เสียก่อน แล้วจึงค่อยๆ ขยายวงกว้างออกไปตามความสามารถการบริการแก่ชุมชนทำได้ด้วยการให้บริการในเรื่องต่างๆ เช่น ทำความสะอาด ความช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุ การควบคุมการจราจร การดับเพลิง เป็นต้น ที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือการพัฒนาชุมชน

หลักของการให้บริการ

1) เป็นกิจกรรมที่จำเป็น เห็นความจำเป็นที่ต้องให้บริการคือต้องดูว่าจำเป็นแก่ไหนสำหรับเรื่องนั้นที่จะต้องได้รับการบริหาร

2) ให้บริการด้วยความสมัครใจ เต็มใจที่จะให้บริการ

3) ให้บริการอย่างมีประสิทธิภาพ คือ มีทักษะในการบริการ เช่น การปฐมพยาบาล เทคนิคในการช่วยชีวิต ฯลฯ

4) ให้บริการแก่ผู้ที่ต้องการรับบริการ เช่น คนที่กำลังจมน้ำหวังจะได้คนช่วย การพัฒนาชุมชน ให้บริการแก่ผู้ที่ถูกทอดทิ้ง เช่น คนชรา คนป่วยและผู้ไม่สามารถช่วยตนเองได้

5) บริการด้วยความองอาจ ตั้งใจทำงานให้เสร็จด้วยความมั่นใจ ด้วยความรับผิดชอบ โดยใช้ความรู้ที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง อุทิศเวลาให้แก่งานอย่างจริงจังในขณะที่รู้จักแบ่งเวลา แบ่งลักษณะงาน มีความมุ่งมั่นในการทำงานให้เป็นผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ให้ได้ ย่อมจะได้รับความสำเร็จเรียบร้อยในการทำงาน จะทำให้เรารู้สึกภูมิใจ

งานบริการ ที่ลูกเสือแต่ละคนหรือกองลูกเสือจะทำได้นั้นมีหลายประการ เช่น

- โครงการใช้ผักตบชวาทำปุ๋ยหมัก โครงการนี้เป็นโครงการที่ยิงนกสองตัวในเวลาเดียวกัน คือ เป็นการกำจัดผักตบชวา และเป็นการทำปุ๋ยหมัก เพื่อใช้ประโยชน์ในการปลูกพืชผักต่างๆ ให้ได้ผลดียิ่งขึ้น โครงการนี้เสียค่าใช้จ่ายน้อย สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล และอยู่ในวิสัยที่กองลูกเสือสามัญจะทำได้มีประสิทธิภาพ

- โครงการให้บริการแก่ชุมชน เช่น โครงการให้ความปลอดภัยในการจราจรทางน้ำให้คนพิการทำ จัดทำสนามเด็กเล่นสำหรับเด็กเยาวชน พิกการ โครงการบริการแก่ผู้ประสบอุบัติเหตุด้วยการพยายามศึกษาหาความรู้ในเรื่องการปฐมพยาบาล เพื่อจะได้ช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุอย่างมีประสิทธิภาพ การดับเพลิงด้วยการเข้ารับการอบรมวิชาบรรเทาสาธารณภัย ฯลฯ

- โครงการพัฒนาชุมชน โดยทำการสำรวจความต้องการของท้องถิ่นแล้ววางแผนและลงมือปฏิบัติตามโครงการนั้น

- โครงการให้บริการแก่กิจกรรมลูกเสือ เช่น ปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายทำหน้าที่กรรมการของกองทำหน้าที่พี่เลี้ยงช่วยดูแลลูกเสือ และช่วยเหลือในการฝึกอบรมลูกเสือประเภทอื่นๆ ในวิชาที่ตนถนัด เช่น การผูกเงื่อนเชือก การปฐมพยาบาล แผนที่เข็มทิศระเบียบแถว เป็นต้น

การปฏิบัติตนตามคติพจน์ของลูกเสือวิสามัญ

คติพจน์ “บริการ” นั้นเป็นเสมือน “หัวใจ” ของการลูกเสือวิสามัญที่จะต้องยึดมั่นการเสียสละด้วยการบริการ แต่การบริการนี้มีได้หมายถึงเป็นผู้รับใช้หรือคนงานอย่างที่บ้านท่านเข้าใจ การบริการในความหมายของการลูกเสือวิสามัญนี้ เรามุ่งที่จะอบรมบ่มนิสัยและจิตใจให้ได้รู้จักเสียสละ ได้รู้จักวิธีหาความรู้และประสบการณ์ อันจะเป็นประโยชน์ต่อไปในอนาคต และในที่สุดก็จะทำให้สามารถประกอบอาชีพโดยปกติสุขในสังคม การบริการหมายถึงให้ประกอบคุณประโยชน์แก่มนุษยชาติ ด้วยการถือว่าเป็นเกียรติประวัติสูงสุดแห่งชีวิตของเรา ในการที่รู้จักเสียสละความสุขส่วนตัวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์แก่ผู้อื่น ทั้งนี้ เพื่อจุดมุ่งหมายให้สังคมสามารถดำรงอยู่ได้โดยปกติ เป็นการสอนให้ลูกเสือวิสามัญตั้งตนอยู่ในศีลธรรมไม่เอารัดเอาเปรียบผู้ที่ยากจนหรือด้อยกว่า นอกจากนั้นการบริการแก่ผู้อื่นเปรียบเสมือนเป็นการชำระหนี้ที่ได้เกิดมาแล้ว อาศัยอยู่ในโลกนี้ก็ด้วยความมุ่งหวังจะให้ทุกคนเข้าใจการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคม มองเห็นความจำเป็นของสังคมว่าไม่มีใครสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้โดยลำพัง ทุกคนจำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยกันไม่ว่าด้านอาหารการกิน ด้านเครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค หรืออื่น ๆ ก็ตาม เราต่างคนต่างมีความถนัดในการทำงานอาชีพของแต่ละคน แล้วจึงนำผลงานของตนไปแลกเปลี่ยนกัน ทั้งนี้ เพื่อความอยู่รอดของท่านและของสังคม ฉะนั้น ท่านจึงเปรียบเทียบการบริการหรือการเสียสละนั้นเสมือนเป็นการชำระหนี้ ที่เราได้เกิดมาและอาศัยอยู่ในสังคมนั้น ๆ เพราะเราต้องพึ่งผู้อื่นอยู่ตลอดเวลา นับแต่เราเกิด

ลูกเสือเกี่ยวข้องกับชุมชนอย่างไร

- กองลูกเสือตั้งอยู่ในชุมชน บุตรหลานของสมาชิกในชุมชนเป็นลูกเสือในกองนั้น
- กองลูกเสือเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน เกี่ยวข้องกับชุมชนอย่างใกล้ชิด
- ถ้ากองลูกเสือทำประโยชน์ให้แก่ชุมชนชุมชนนั้นจะยอมรับนับถือกองลูกเสือนั้น และจะช่วยเหลือกิจการของกองลูกเสือนั้น
- กองลูกเสือมีความสัมพันธ์อันดีกับหน่วยงานที่มีอยู่ในชุมชนนั้น ตลอดจนหน่วยงานอื่นที่ไม่ใช่เป็นหน่วยงานของรัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะต้องมีความสัมพันธ์อันดีกับองค์กรเยาวชนอื่นด้วย

ความหมายของคำว่าชุมชน

ชุมชน หมายถึง กลุ่มของประชาชนซึ่งอาศัยอยู่ร่วมกัน ภายในอาณาเขตอันจำกัดมีขนบธรรมเนียมประเพณี มีความเป็นอยู่คล้ายคลึงกัน และมีความสนใจร่วมกันในการดำรงชีวิตเราจึงเข้าใจได้ว่าหมู่บ้าน ตำบล อำเภอหรือจังหวัดเป็นชุมชน ขอบเขตของหมู่บ้านหรือตำบลดังกล่าวอาจถือได้ว่าเป็นขอบเขตของชุมชนนั้น ๆ

นักวิชาการบางท่านอาจกล่าวว่า ชุมชน คือบุคคลที่มีจำนวนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ซึ่งรวมอยู่ด้วยกันในอาณาบริเวณแห่งหนึ่ง บุคคลดังกล่าวมีทั้งหญิงและชาย มีหลายวัยและหลายอาชีพ

ประกอบด้วยบุคคลที่มีฐานะแตกต่างกัน เช่น ร่ำรวย ปานกลางและยากจน บุคคลในชุมชนอาจแตกต่างกันในเรื่องของความรู้ ความประพฤติ ความขยันหมั่นเพียรและการประกอบอาชีพ

ปัญหาของชุมชน

1. ปัญหาทางสังคม การเปลี่ยนแปลงสังคมทางด้านวัตถุ แนวความคิดและสภาวะแวดล้อมเปลี่ยนไปตามกาลเวลา ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่ปรับตัวตามไม่ทัน

2. ปัญหาการบริหารงานของทางราชการในรูปการบริหารงานโดยกระทรวง ทบวงกรมต่าง ๆ ในส่วนกลางเพื่อกระจายบริการของรัฐไปสู่ชนบท ยังขาดแคลนเจ้าหน้าที่ซึ่งจะไปร่วมปฏิบัติงานและเป็นสื่อประสานกับประชาชน จึงทำให้บริการของรัฐไม่ถึงมือประชาชนได้อย่างสะดวก และทั่วถึง และโดยบันทึกตามเจตนารมณ์

3. ปัญหาด้านประชาชน เราต้องยอมรับว่าประเทศไทยเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา หรือยังด้อยพัฒนาจึงมีปัญหาที่พอจะกำหนดได้ 4 ประการ คือ

3.1 ปัญหาความยากจน ซึ่งมีอยู่ทั่วไปทั้งในเมืองและชนบท หรืออาจคิดเป็น 72.5% ของประชากรทั้งประเทศ

3.2 ปัญหาความรู้ ขาดความรู้ทางการเกษตรแผนใหม่เช่น การใช้ปุ๋ยบำรุงดิน การปลูกพืชหมุนเวียน การใช้พืชพันธุ์ที่มีคุณภาพ ความไม่รู้หนังสือ ตลอดจนความหลงใหลเชื่อถือในสิ่งที่ยังมลายไร้เหตุผล ฯลฯ

3.3 ปัญหาโรคภัยไข้เจ็บเมื่อประชากรมีโรคภัยไข้เจ็บ เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาทุกด้าน

3.4 ปัญหาความสงบเรียบร้อยประชากรทั้งในเมืองและชนบทยังขาดความสนใจในด้านความปลอดภัยทั้งชีวิตและทรัพย์สิน จึงเป็นอุปสรรคในการพัฒนาหน้าที่และความรับผิดชอบของลูกเสือวิสามัญที่มีต่อชุมชน ทำได้โดยการช่วยเหลือชุมชน บริการชุมชนและพัฒนาชุมชน

ลูกเสือมีบทบาทในการช่วยเหลือชุมชน

- ตามวัตถุประสงค์หรืออุดมการณ์ของลูกเสือ ลูกเสือจะช่วยสร้างสรรค์สังคมชุมชนที่ตนอยู่ให้ดีขึ้น และมีความสุข

- ลูกเสืออาจช่วยเหลือสังคมหรือชุมชนเกี่ยวกับเรื่องเด็กหรือคนพิการ

- ลูกเสืออาจเข้าไปเกี่ยวข้องกับชุมชนโดยการ

- ให้บริการชุมชน เช่น ช่วยในการรักษาความสะอาด ช่วยควบคุมการจราจร ช่วย

บรรเทาสาธารณภัย ฯลฯ

- ช่วยในการพัฒนาชุมชน เช่น โครงการบำรุงพันธุ์ปลา ฯลฯ

การบริการชุมชน คือ การที่ลูกเสือเข้าไปช่วยเหลือชุมชนในโอกาสต่าง ๆ เป็นครั้งคราวเช่น การบำเพ็ญประโยชน์ด้วยการทำความสะอาดถนนหนทาง วัดวาอาราม โรงพยาบาล ตลาดสด คูคลอง แม่น้ำ ฯลฯ โดยชุมชนมิได้ขอร้องและเข้ามามีส่วนร่วมในการบริการแต่เป็นการปฏิบัติของลูกเสือด้วยความศรัทธา อาสาสมัครตามอุดมคติ และเพื่อการโฆษณาเผยแพร่กิจการลูกเสือเข้าสู่ประชาชน

การพัฒนาชุมชน

คำว่า พัฒนาชุมชนนั้น เป็นคำสองคำผสมกันอยู่ คือ “พัฒนา” และ “ชุมชน”

คำว่า “พัฒนา” มีผู้ให้ความหมายไว้ว่า “คือการเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้น” หมายถึง สิ่งใดคนใดหรือกิจกรรมใด ที่มีการเปลี่ยนแปลง และเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น เช่น เด็กเปลี่ยนจากหลานเป็น ยืนได้หรือเดินได้ บ้านสกปรกเปลี่ยนเป็นบ้านสะอาด ทางเดินเท้าเปลี่ยนเป็นถนน ดังนั้นเป็นต้น

คำว่า “ชุมชน” ก็หมายถึง “กลุ่มของประชาชนซึ่งอาศัยอยู่ร่วมกัน”

รวมทั้งสองคำเข้าด้วยกันเป็น “พัฒนาชุมชน” ก็หมายถึง การเปลี่ยนแปลงชุมชนหรือหมู่บ้าน ตำบลให้ดีขึ้น นั่นคือ การเปลี่ยนแปลงคน สิ่งแวดล้อมตัวคน เช่น บ้าน ถนน เสื้อผ้า ปัจจัย 4 การทำมาหากิน ความเป็นอยู่

จุดมุ่งหมายของงานพัฒนา

1. มุ่งที่จะแปรเปลี่ยนทัศนคติของประชาชนจากสภาวะ หรือสถานการณ์เก่าแก่ล้าสมัยให้ทันสมัย มีความคิดก้าวหน้า
2. มุ่งที่จะให้ประชาชนมีความสำนึกในการที่ตนเป็นสมาชิกของชุมชน
3. มุ่งที่จะให้ประชาชนมีความรับผิดชอบ
4. มุ่งที่จะให้ประชาชนรู้จักช่วยตนเองได้ตลอดไป

หลักเกณฑ์การพัฒนาชุมชน

1. ปลูกฝังความเชื่อมั่นในการช่วยเหลือตนเองและการทำงานร่วมกัน
2. ยึดการมีส่วนร่วมของประชาชน
3. ใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้มากที่สุด
4. รัฐบาลให้ความสนับสนุนทางด้านวิชาการและวัสดุ

ลูกเสือกับการพัฒนาชุมชน

ในปัจจุบันสำนักงานลูกเสือโลก และสมาคมลูกเสือของประเทศต่างๆ ได้ให้ความสนใจ สนับสนุนส่งเสริมในเรื่องนี้เป็นพิเศษ เพราะได้คำนึงถึงความสำคัญของกิจการลูกเสือโดยเฉพาะตัว ลูกเสือ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน จะช่วยเหลือต่อชุมชนซึ่งตนอาศัยอยู่ได้เป็นอย่างดี และในการ ประชุมสมัชชาลูกเสือโลก ครั้งที่ 28 ระหว่างวันที่ 10-14 สิงหาคม 2524 ณ เมืองดาการ์ ประเทศ เซเนกัล อาฟริกา ก็ได้เน้นเรื่องนี้ไว้เป็นอย่างมาก สำหรับประเทศไทยก็ได้ดำเนินการในเรื่องนี้อยู่แล้ว โดยได้แต่งตั้งคณะกรรมการลูกเสือพัฒนาชุมชนขึ้น และแต่งตั้ง นายชโล ธรรมศิริ ผู้ตรวจ ราชการประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (ขณะนั้น) เป็นผู้ตรวจการลูกเสือฝ่ายพัฒนาชุมชน พร้อมทั้งได้ จัดทำหลักสูตรลูกเสือพัฒนาชุมชน เพื่อทำการอบรมให้ลูกเสือได้เรียนรู้ที่จะดำเนินการเข้าช่วยเหลือ ในการพัฒนาชุมชนต่อไป

การอนุรักษ์

การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นบทบาทของลูกเสือวิสามัญทุกคนอีกประการหนึ่ง

สิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวเรามีคุณประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตในสังคมเป็นอย่างดี ถ้ามนุษย์ไม่รู้จักปรับปรุงอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวเราให้อยู่ในสภาพที่ดี หรือไม่รู้จักใช้ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมให้ถูกวิธีแล้วจะก่อให้เกิดการเสียหายตามมาภายหลังหลายประการ ได้แก่ สิ่งแวดล้อมเป็นพิษ ซึ่งเป็นการบ่อนทำลายชีวิตมนุษย์สัตว์ พืช เป็นต้น

การอนุรักษ์ดิน

1. ไม่ควรปลูกพืชชนิดเดียวกันซ้ำๆ ซากๆ ในที่เดิมย่อมจะทำให้ดินเสื่อมคุณภาพได้ผลผลิตน้อย

2. ใส่ปุ๋ย หรือปลูกพืชสลับและหมุนเวียน
3. ปลูกพืชคลุมดินหรือหญ้า เพื่อป้องกันการกัดเซาะพังทลายให้น้อยลง
4. ลดการทำลายหญ้าที่ปกคลุม
5. ระวังการระบายน้ำออกและลดการใช้น้ำที่ดูดซึมจากดิน ฯลฯ

การอนุรักษ์น้ำ

1. ให้การศึกษาแก่ประชาชนให้เข้าใจถึงประโยชน์ในการป้องกันรักษาแหล่งน้ำให้สะอาดและโทษที่เกิดจากแหล่งน้ำ
2. สนับสนุนให้มีการค้นคว้าวิจัย หาสิ่งใหม่ที่เหมาะสมในการค้นคว้าหาสารเคมีที่จะมาแทนสารพิษอันตรายต่าง ๆ เช่น ดี.ดี.ที. หรือยาฆ่าแมลง
3. ไม่ทิ้งขยะและปฏิกูลลงในแม่น้ำลำคลอง
4. จัดระบบการกำจัดน้ำโสโครกจากครัวเรือนและโรงงานอุตสาหกรรมให้มีประสิทธิภาพจึงปล่อยลงสู่แม่น้ำ
5. รัฐบาลจะต้องกำหนดนโยบายและวางแผนในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาให้น้ำให้แน่นอนและมีประสิทธิภาพ

การอนุรักษ์สัตว์ป่า

พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2503 ได้ให้คำนิยามศัพท์ในพระราชบัญญัติไว้ดังนี้

สัตว์ป่าไม่หมายรวมถึงแมลงและไข่ของแมลง

สัตว์สงวน หมายความว่า สัตว์ที่หายาก

สัตว์ป่าคุ้มครอง หมายความว่า สัตว์ป่าคุ้มครองประเภท 1 และสัตว์ป่าคุ้มครองประเภท 2

สัตว์ป่าคุ้มครองประเภทที่ 1 หมายความว่า สัตว์ป่าซึ่งโดยปกติไม่ใช้เนื้อเป็นอาหาร หรือไม่ล่าเพื่อการกีฬา หรือสัตว์ป่าที่ทำลายศัตรูพืช หรือกำจัดสิ่งปฏิกูล หรือสัตว์ป่าที่ควรสงวนไว้ระดับความงามตามธรรมชาติ หรือสงวนไว้มิให้ลดจำนวนลง ทั้งนี้ตามที่ระบุในกฎกระทรวง

สัตว์ป่าคุ้มครองประเภทที่ 2 หมายความว่า สัตว์ซึ่งตามปกติคนใช้เนื้อเป็นอาหาร หรือล่าเพื่อการกีฬาตามที่ระบุไว้ในกฎกระทรวง

ล่า หมายถึงยิง ดัก จับหรือฆ่าสัตว์ หรือทำอันตรายด้วยประการใดแก่สัตว์ และหมายความตลอดถึงการไล่ การต้อน การเรียกและการล่อ เพื่อการกระทำดังกล่าวแล้วด้วย

เนื้อ หมายความว่า เนื้อของสัตว์ไม่ว่าจะได้ปิ้ง ย่าง ร่มหรือตากแห้ง หรือทำอย่างอื่น เพื่อไม่ให้เน่าเปื่อย และไม่ว่าจะอยู่ในร่างของสัตว์นั้น หรือชำแหละแล้ว

พระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดข้อความที่ลูกเสือควรทราบมีดังนี้

1. นอกจากพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือเจ้าพนักงานอื่นใดซึ่งต้องเข้าไปปฏิบัติการตามหน้าที่ ห้ามมิให้ผู้ใดเข้าไปในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่
2. ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ห้ามมิให้ผู้ใดเข้าไปครอบครองยึดถือที่ดิน หรือตัดโค่น เผ้ว ถาง เผา ทำลายต้นไม้ หรือพืชนานาชนิด หรือขุดแร่ ดิน หิน สัตว์ หรือเปลี่ยนแปลงทางน้ำหรือทำให้แม่น้ำในลำน้ำ ลำห้วย หนอง บึง ท่วมท้นหรือเหือดแห้ง หรือเป็นพิษต่อสัตว์ป่า
3. ห้ามมิให้ผู้ใดล่าสัตว์ไม่ว่าจะเป็นสัตว์ป่าสงวน หรือสัตว์ป่าคุ้มครอง หรือมีใช้หรือเก็บ หรือทำอันตรายแก่ไขในรังของสัตว์ป่า ซึ่งห้ามมิให้ล่าสัตว์นั้นในบริเวณวัด หรือในบริเวณสถานที่ซึ่งจัดไว้เพื่อประชาชนให้เป็นที่พักผ่อนพิศกรรมทางศาสนา
4. ผู้ใดซ่อนเร้น ช่วยจำหน่าย ช่วยพาเอาไปเสีย ซื้อมา รับจําหน่ายหรือรับไว้ ประการใด ซื้อมา สัตว์ป่าหรือเนื้อของสัตว์ป่า อันได้มาโดยกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน

ความจำเป็นในการอนุรักษ์ธรรมชาติ

ความสำคัญของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวเรา มีคุณประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตในสังคมอย่างยิ่ง ถ้ามนุษย์ไม่รู้จักใช้ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมให้ถูกวิธีแล้ว จะก่อให้เกิดการเสียหายตามมาหลายประการ ได้แก่ สิ่งแวดล้อมเป็นพิษ ซึ่งเป็นการบ่อนทำลายชีวิตของมนุษย์ พืช และสัตว์อื่น ๆ ได้แก่ การขาดแคลนทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ดิน น้ำ ป่าไม้ แร่ธาตุ สัตว์ป่า และแหล่งเสริมสร้าง นันทนาการ

การอนุรักษ์สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์

โบราณสถาน หมายความว่า อสังหาริมทรัพย์ ซึ่งโดยอายุหรือโดยลักษณะแห่งการก่อสร้างหรือโดยหลักฐาน เกี่ยวข้องกับประวัติของอสังหาริมทรัพย์นั้นเป็นประโยชน์ในทางศิลปะประวัติศาสตร์หรือโบราณคดี

โบราณวัตถุ หมายความว่า สสังหาริมทรัพย์เป็นของโบราณ ไม่ว่าจะเป็นสิ่งประดิษฐ์หรือเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ หรือเป็นส่วนหนึ่งส่วนใดของโบราณสถาน ซากมนุษย์หรือซากสัตว์ ซึ่งโดยอายุ หรือโดยลักษณะการประดิษฐ์ หรือโดยหลักฐานเกี่ยวกับประวัติของอสังหาริมทรัพย์นั้นเป็นประโยชน์ในทางศิลปะ ประวัติศาสตร์หรือโบราณคดี

ศิลปวัตถุ หมายความว่า สิ่งที่ทำด้วยฝีมือ และเป็นสิ่งที่นิยมนันว่ามีคุณค่าในทางศิลปะ พระราชบัญญัตินี้ มีสาระสำคัญดังนี้

1. ห้ามมิให้ผู้ใดทำการค้าโบราณวัตถุ หรือศิลปวัตถุ หรือแสดงโบราณวัตถุ หรือศิลปวัตถุให้บุคคลชม โดยเรียกเก็บค่าชมเป็นปกติธุระ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากอธิบดี

2. ผู้ได้รับใบอนุญาตให้ทำการค้าโบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุ แสดงโบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุ ให้บุคคลชม ต้องแสดงใบอนุญาตนั้นไว้ ณ ที่เห็นได้ง่ายในสถานการณ์การค้า หรือสถานการณ์แสดงของตน และต้องมีบัญชีแสดงรายการโบราณวัตถุ และศิลปวัตถุที่อยู่ในครอบครองของตนตามแบบที่อธิบดี กำหนดให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และรักษาสัญชีนั้นไว้ในสถานการณ์การค้า หรือสถานแสดง โบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุนั้น

3. ห้ามมิให้ผู้ใดส่งหรือนำโบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุ ไม่ว่าโบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุนั้นจะ เป็นโบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุที่ได้ขึ้นทะเบียนแล้วหรือไม่ ออกนอกราชอาณาจักร เว้นแต่จะได้รับ ใบอนุญาตจากอธิบดี

4. โบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุที่ซ่อน หรือฝัง หรือทอดทิ้งอยู่ ณ ที่ใด โดยพฤติการณ์ซึ่งไม่มี ผู้ใดสามารถอ้างเป็นเจ้าของ ไม่ว่าที่ซ่อน หรือฝัง หรือทอดทิ้งไว้ จะอยู่ในกรรมสิทธิ์หรือครอบครอง ของบุคคลใดหรือไม่ ให้ตกเป็นทรัพย์สินของแผ่นดิน ผู้เก็บได้ต้องส่งมอบแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ตามประมวลวิธีพิจารณาความอาญา แล้วมีสิทธิได้รับรางวัลหนึ่งใน สามแห่งค่าของทรัพย์สินนั้น

5. ผู้ใดเก็บได้โบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุที่ซ่อน หรือฝังไว้ หรือทอดทิ้งอยู่ ณ ที่ใด ๆ โดย พฤติการณ์ซึ่งไม่มีผู้ใดสามารถอ้างว่าเป็นเจ้าของได้ และเบียดบังเอาโบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุนั้น เป็นของตน หรือของผู้อื่น ต้องโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

6. ผู้ใดทำให้เสียหาย ทำลาย หรือทำให้เสื่อมค่า หรือทำให้ไร้ประโยชน์ ซึ่งโบราณวัตถุ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

การอนุรักษ์ศิลปะและวัฒนธรรมไทย

ศิลปวัฒนธรรมไทยเป็นสัญลักษณ์แสดงถึงความเป็นไทย เป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคนต้อง ช่วยกันอนุรักษ์ เพราะเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในฐานะที่เป็นชาติเก่าแก่ มีศิลปะ วัฒนธรรมของเราซึ่งแตกต่างจากชาติอื่น ๆ อันได้แก่

- ดนตรีไทย เพลงไทย การละคร การฟ้อนรำไทย
- งานศิลปกรรมไทย เช่น ภาพลายไทย งานปั้น การหาเครื่องเงิน เครื่องถมลงยา การ แกะสลักไม้ การจักสาน การทอ การช่างโลหะ เครื่องปั้นดินเผา
- ศิลปะทางอักษรศาสตร์
- สถาปัตยกรรมไทย
- งานประเพณีไทยของภาคต่าง ๆ

ในฐานะที่เราเป็นชนรุ่นหลัง มีหน้าที่ต้องรักษามรดกทางวัฒนธรรมไทยที่บรรพชน ได้สร้างไว้ ให้คงอยู่ตลอดไป

เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

เรื่อง กระต่ายป่ากับกบ

กระต่ายป่าฝูงหนึ่งไม่ยอมมีชีวิตอยู่ พวกมันคิดว่าตัวเองเป็นสัตว์ที่อ่อนแอและขี้ขลาดซึ่งไม่รู้จะทำอะไรนอกเหนือจากการวิ่งหนีเท่านั้น พวกมันจึงตกลงใจจะไปกระโดดน้ำในที่มืดๆ ให้ตายไปเสีย

เมื่อกระต่ายฝูงนั้นเดินเข้าไปใกล้ฝั่งแม่น้ำ ฝูงกบต่างพากันตกใจพากันกระโดดลงไปในโคลน เมื่อเป็นเช่นนี้ กระต่ายก็หยุดชะงัก และมีความกล้าหาญพอที่จะพูดว่า “พวกเราจงกลับกันเถอะ เราไม่ต้องการตายกันแล้ว เพราะยังมีสัตว์ชนิดอื่นที่อ่อนแอกว่าพวกเราอีก”

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า: จงอย่าอ่อนแอ ยังมีคนที่อ่อนแอกว่าเรา

ที่มาของเรื่อง: www.chulabook.com

แบบประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มของลูกเสือ
เรื่อง.....
กลุ่มที่.....ชั้น.....

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมินการเข้าร่วมกิจกรรม																				รวม	ผลการ ประเมิน	
		ความสามัคคี				การแสดง ความคิดเห็น				ความมี ระเบียบวินัย				ความตั้งใจ ในการทำงาน				อธิบายการ ปฏิบัติ ให้บริการแก่ ชุมชน						
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1		20	ผ่าน เกณฑ์
1																								
2																								
3																								
4																								
5																								
6																								
7																								
8																								
9																								
10																								

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

เกณฑ์การประเมินคุณภาพคะแนน

ประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มของลูกเสือผ่านเกณฑ์การประเมิน ร้อยละ 80 ขึ้นไป
ผ่านเกณฑ์

รายการประเมิน	คุณภาพ			
	4	3	2	1
การเข้าร่วมกิจกรรม กลุ่มของลูกเสือ	อธิบายเนื้อหาได้ตาม ประเด็น ที่กำหนดครบถ้วน และ ให้ความร่วมมือในการ ทำกิจกรรมโดยไม่ต้อง ตักเตือน	อธิบายเนื้อหาได้ตาม ประเด็นที่กำหนดได้ บางส่วนและให้ความ ร่วมมือในการทำ กิจกรรมโดยมีการ ตักเตือนเป็นบางครั้ง	อธิบายเนื้อหาได้ตาม ประเด็นที่กำหนด บางส่วนแต่ยังไม่ชัดเจน และให้ความร่วมมือใน การทำกิจกรรมโดยมีการ ตักเตือนเป็นบางครั้ง	ไม่สามารถ อธิบายเนื้อหาได้ตาม ประเด็นที่กำหนดและ ไม่ให้ความร่วมมือใน การทำกิจกรรม

1. จุดประสงค์การเรียนรู้

ลูกเสือสามารถทบทวนการดำเนินชีวิตที่ผ่านมา เพื่อพัฒนาตนเองให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมได้

2. เนื้อหา

การที่คนเราได้มีโอกาสวิเคราะห์และทบทวนการดำเนินชีวิตของตนเองในบรรยากาศที่เหมาะสม จนทำให้ได้เห็นสิ่งที่ควรปรับปรุงและพัฒนาเพื่อประโยชน์ในการดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

3. สื่อการเรียนรู้

- 3.1 แผนภูมิเพลง
- 3.2 ใบงาน
- 3.3 เรื่องที่เป็นประโยชน์

4. กิจกรรม

4.1 กิจกรรมครั้งที่ 1

- 1) พิธีเปิดประชุมกอง (ชักธง สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)
- 2) เพลง หรือเกม
- 3) กิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้
  - (1) ผู้กำกับลูกเสือสนทนาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในชุมชนวัยรุ่นมักชอบแยกตัวและมีความสัมพันธ์กับคนในชุมชนน้อยลง
  - (2) หมู่ลูกเสือนั่งล้อมวง ผู้กำกับลูกเสือให้แต่ละคนหลับตา นึกทบทวนการดำเนินชีวิตของตนเองใน 1 เดือนที่ผ่านมา 2 เรื่อง ต่อไปนี้ แล้วเขียนลงในตารางที่ 1 ในใบงาน
    - สิ่งดีๆ ที่ชุมชนหรือสังคมทำให้ฉันแม้เพียงเล็กน้อย
    - สิ่งแย่ๆ ที่ฉันทำกับชุมชนและสังคมโดยไม่ได้ตั้งใจ
  - (3) ลูกเสือแต่ละคนวิเคราะห์สิ่งที่ตนเองเขียนลงในตาราง แล้วประเมินตนเองว่า ควรจะปรับปรุงตัวอย่างไร เพื่อตอบแทนชุมชนที่อยู่อาศัย เขียนลงในตารางที่ 2 ในใบงาน
  - (4) ลูกเสือแต่ละคนผลัดกันเล่าผลการทบทวนทั้ง 2 เรื่อง คือการประเมินตนเองและคิดว่าจะปรับปรุงตนเองอย่างไร แลกเปลี่ยนกับสมาชิกในหมู่
  - (5) รวมกอง ผู้กำกับลูกเสือนำอภิปรายประเด็นต่อไปนี้
    - ได้ค้นพบอะไรบ้างที่นำไปสู่การปรับปรุง / เปลี่ยนแปลงตนเองเพื่อชุมชน และให้หมู่ลูกเสือเลือกเรื่องที่เหมาะสมที่สุดเตรียมจัดกิจกรรมในสัปดาห์ต่อไป
- 4) ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องที่เป็นประโยชน์
- 5) พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจเครื่องแบบ ชักธง เลิก)

4.2 กิจกรรมครั้งที่ 2

1) พิธีเปิดประชุมกอง (ชักธง สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)

2) เพลง หรือ เกม

3) กิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้

(1) ผู้กำกับลูกเสือทบทวนกับลูกเสือว่าแต่ละหมู่เลือกเรื่องใดเพื่อจัดกิจกรรมในครั้งนี้

(2) ให้ลูกเสือนำกิจกรรม 1 กิจกรรมของเพื่อนในหมู่มาวางแผนร่วมกันเพื่อจะทำประโยชน์ต่อชุมชน เช่น ลูกเสือบางคนอาจเห็นว่าตนเองมีสิ่งแยะๆ ต่อชุมชน คือชอบทิ้งขยะ ลูกเสือก็ช่วยกันคิดกิจกรรมที่จะช่วยทำความสะอาดชุมชน หรือ กิจกรรมที่จะช่วยให้ชุมชนสะอาดอย่างยั่งยืน เป็นต้น

(3) ลูกเสือแต่ละหมู่นำเสนอผลงานของหมู่

(4) ผู้กำกับลูกเสือและลูกเสือร่วมกันสรุป

4) ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องที่เป็นประโยชน์

5) พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจเครื่องแบบ ชักธง เลิก)

5. การประเมินผล

5.1 อธิบายถึงการดำเนินชีวิตที่ผ่านมา เพื่อพัฒนาตนเองให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม

5.2 สังเกตการมีส่วนร่วมทำกิจกรรม การแสดงออก และการแลกเปลี่ยนในหมู่เพื่อน

6. องค์กรประกอบทักษะชีวิตจากกิจกรรม

คือ ความคิดวิเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์ ความตระหนักรู้ในตนเองความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

ภาคผนวกประกอบแผนการจัดกิจกรรมที่ 10

เพลง

เพลงปรบมือ 5 ครั้ง

ปรบมือ 5 ครั้ง (1 2 3 4 5)   ปรบให้ดังยิ่งกว่านี้ (1 2 3 4 5)
กระโดดข้างหน้า 5 ที (1 2 3 4 5)   แล้วกลับเข้าที่เหมือนเดิม (1 2 3 4 5)
กระโดดไปทางซ้าย (1 2 3 4 5)   แล้วย้ายมาทางขวา (1 2 3 4 5)
ส่ายสะโพกไปมา (1 2 3 4 5)   หัวเราะ ฮ่าฮ่า ให้ดัง ๆ (1 2 3 4 5)

ภาคผนวกประกอบแผนการจัดกิจกรรมที่ 10

ตารางที่ 1

สิ่งดี ๆ ที่ชุมชนหรือสังคม ทำให้ฉัน แม้เพียงเล็กน้อย	สิ่งแย่ ๆ ที่ฉันทำกับชุมชนหรือสังคม แม้โดยไม่ตั้งใจ
1.	1.
2.	2.
3.	3.

ตารางที่ 2

สิ่งที่ฉันคิดจะปรับปรุงตนเองเพื่อชุมชนหรือสังคม
1.
2.
3.
4.

เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

คนหาปลากับพราน

วันหนึ่งคนหาปลาเดินสวนกับนายพรานและเห็นว่านายพราน มีเนื้อสัตว์มากมายจึงถามว่า "ท่านพรานป่า ข้าขอเอาปลาแลกกับเนื้อสัตว์บ้างได้หรือไม่" นายพรานเห็นคนหาปลา มีปลาหลายตัวก็นึกอยากจะลองกิน เนื้อปลา

วันต่อๆ มาคนหาปลา กับพรานก็นัดพบเพื่อแลกเปลี่ยนอาหารกัน ทุกวันจนกระทั่งวันหนึ่งคนหาปลาก็เอ่ยขึ้นว่า "ท่านยังอยากจะแลกเนื้อกับปลาอยู่หรือไม่" นายพรานก็ตอบว่าตนเริ่มเบื่อปลาและอยากกินเนื้อดังเดิมแล้วทั้งสองจึงตกลงเลิกแลกเปลี่ยนอาหารกันอีกต่อไป

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า คนเรามักอยากลิ้มลองของใหม่ แต่ไม่นานก็ต้องเห็นค่าของ ของเก่า

สุนัขขี้ขลาด

สุนัขตัวหนึ่งมีนิสัยชอบขโมยและกัดใครต่อใครที่มันพบเห็นอยู่เสมอ เพราะฉะนั้นเจ้าของจึงเอากระดิ่งแขวนไว้ที่คอ เพื่อเตือนให้คนรู้ว่ามันเข้าไปใกล้ผู้ใด

แต่สุนัขตัวนั้นกลับมีความนิยมชมชอบในกระดิ่งที่เจ้าของแขวนคอ มันเดินไปตามถนนหนทางด้วยความภาคภูมิใจในเสียงกระดิ่งที่คอของมัน จนกระทั่งสุนัขแก่ตัวเมียตัวหนึ่งพูดว่า "เจ้าหนุ่มซึ่งหาความดีอะไรไม่ได้ ทำไมเจ้าแสดงกิริยาทำที่เช่นนั้น กระดิ่งนั้นไม่ใช่เครื่องหมายแห่งคุณงามความดีของเจ้าเลย แต่เป็นเครื่องหมายของความเลวทรามของเจ้าต่างหาก"

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า คนขี้ขลาดไม่เคยมองเห็นความผิดของตนเอง

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ (เครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หน่วยที่ 6 บริการ

แผนการจัดกิจกรรมที่ 21 ปุ่มชีวิตปราชญ์ชาวบ้าน

เวลา 2 ชั่วโมง

1.จุดประสงค์การเรียนรู้

ลูกเสือสามารถอธิบายเกี่ยวกับปุ่มชีวิตของปราชญ์ชาวบ้านที่คิดค้น บุกเบิก ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นตัวอย่างที่ดี และทำประโยชน์แก่ส่วนรวมได้

2. เนื้อหา

การเรียนรู้จากปุ่มชีวิตของปราชญ์ชาวบ้าน

3. สื่อการเรียนรู้

3.1 เพลงเรามาสนุกกัน

3.2 เกม พรหมวิเศษ

3.3 ใบความรู้ เรื่อง ปราชญ์ชาวบ้าน

3.4 ใบงานเรื่องปุ่มชีวิตของปราชญ์ชาวบ้าน

3.5 เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์เรื่องการเปลี่ยนชื่อประเทศจาก "สยาม" เป็น "ไทย"

3.6 เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์เรื่องสำนวนไทย ตัดหางปล่อยวัด

4. กิจกรรม

4.1 กิจกรรมครั้งที่ 1

1) พิธีเปิดประชุมกอง (ชักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)

2) เพลง เรามาสนุกกัน

3) กิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 ผู้กำกับลูกเสือมอบใบความรู้ เรื่อง ปราชญ์ชาวบ้าน ให้หมู่ลูกเสือศึกษา ค้นคว้าว่ามีวิถีชีวิตอย่างไร คิดค้น บุกเบิกในเรื่องอะไร ต้องผ่านความยากลำบากอะไรมาบ้าง ภูมิปัญญานั้นเป็นประโยชน์อย่างไร

3.2 ผู้กำกับลูกเสือมอบหมายหมู่ลูกเสือให้ทำกิจกรรมใบงาน เรื่อง ปุ่มชีวิตของปราชญ์ชาวบ้าน

4) ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์เรื่องการเปลี่ยนชื่อประเทศจาก "สยาม" เป็น "ไทย"

5) พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจเครื่องแบบ ชักธงลง เลิก)

4.2 กิจกรรมครั้งที่ 2

1) พิธีเปิดประชุมกอง (ชักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)

2) เกม พรหมวิเศษ

3) กิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้

(1) ลูกเสือรายงานที่ละหมู่จนครบ

(2) ผู้กำกับลูกเสือ นำอภิปรายสรุป ข้อคิดที่ได้และสิ่งที่ได้เรียนรู้จากปฐมชีวิตของ
ปราชญ์ชาวบ้านที่ละคนจนครบทุกคน

4) ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์เรื่อง สำนวนไทย ตัดหางปล่อยวัด

5) พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจสอบรูปแบบ ชักธงลง เลิก)

5. การประเมินผล

5.1 อธิบายเกี่ยวกับปฐมชีวิตของปราชญ์ชาวบ้านที่คิดค้น นุกเบิก ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็น
ตัวอย่างที่ดี และทำประโยชน์แก่ส่วนรวม

5.2 แบบประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มของลูกเสือ

6. เครื่องมือการประเมินผล

แบบประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มของลูกเสือ

ภาคผนวกประกอบแผนการจัดกิจกรรมที่ 21

เพลง

เรามาสงูกัน

ชะชะซ่า..... ประกอบท่าทาง

มาเถิดเรามาร่วมร้องเพลงกันพวกเราร้องนั้นลูกขึ้นปล้นทันที
แล้วเรามาทันหน้ามาหากันยกมือไหว้กันแล้วตบมือสามที (เอ้า 1..2..3)
เสร็จปล้นแล้วก็หันกลับมาสนุกหน้ากันแล้วส่ายเอว 5 ที (เอ้า 1..2...3..4..5)

เกม

พรมวิเศษ

วิธีเล่น

1. ลูกเสือแต่ละหมู่มีจำนวนเท่ากัน ขึ้นไปยืนบนฝ้ายางของแต่ละหมู่ที่เตรียมไว้ ขนาด 2 x 2 เมตร ที่จุดเริ่มต้น
2. เมื่อได้ยินสัญญาณเริ่มเล่น ให้แต่ละหมู่เคลื่อนย้ายตัวเองและฝ้ายางที่ยืนเหยียบไว้ไปยังจุดที่กำหนด โดยไม่ให้ตัวออกจากฝ้ายาง
3. หมู่ใดถึงเส้นชัยก่อนเป็นฝ่ายชนะ

ใบความรู้ เรื่อง ปราชญ์ชาวบ้าน

บุคคลผู้เป็นเจ้าของภูมิปัญญาชาวบ้านและนำภูมิปัญญามาใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตจนประสบผลสำเร็จสามารถถ่ายทอดเชื่อมโยงคุณค่าของอดีตกับปัจจุบันได้อย่างเหมาะสมความเหมือนกันระหว่างผู้ทรงภูมิปัญญาไทยกับปราชญ์ชาวบ้านคือ บทบาทและภารกิจในการนำภูมิปัญญาไปใช้แก้ปัญหา และการถ่ายทอดเพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงจากอดีตถึงปัจจุบัน ส่วนความแตกต่างกันนั้นขึ้นอยู่กับระดับภูมิปัญญาที่จะนำไปแก้ปัญหาและถ่ายทอดกล่าวคือ ผู้ทรงภูมิปัญญาไทยย่อมมีความสามารถหรือภารกิจในการนำภูมิปัญญาระดับชาติไปแก้ปัญหา หรือถ่ายทอด หรือผลิตผลงานใหม่ๆ ที่มีคุณค่าต่อประเทศชาติโดยส่วนรวม

ส่วนปราชญ์ชาวบ้านมีความสามารถหรือภารกิจในการนำภูมิปัญญาชาวบ้านหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นไปแก้ปัญหาหรือถ่ายทอดในท้องถิ่นสามารถนำมาใช้ปฏิบัติได้จริง ที่หลายคนยกย่องกันว่าเป็น ปราชญ์ชาวบ้าน มีสาขาองค์ความรู้ที่หลากหลาย ตามความถนัดและการปฏิบัติของแต่ละคน ซึ่งมีองค์ความรู้ที่มีการหล่อหลอม ซึมซับ บ่มเพาะ คั้นคว่ำ ทดลองโดยใช้วิถีชีวิตของตนเองเป็นห้องทดลองขนาดใหญ่ เพื่อทดสอบความถูกต้อง คิดสรรกล้นกรองสิ่งที่มีคุณค่าแก่ชีวิต แก่ผืนแผ่นดิน แล้วถ่ายทอดให้ผู้อื่นได้สืบสานต่อ ทั้งที่เป็นมรดกและทั้งที่เป็นสมบัติทางปัญญา

ดังนั้นประสบการณ์ความคิดและวิถีการดำรงชีวิตของท่านๆ เหล่านี้ ล้วนเป็นขุนทรัพย์ทางปัญญาที่สำคัญยิ่งของแผ่นดิน ซึ่งมีกลุ่มงานภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แนะนำปราชญ์ที่น่าสนใจและเรียนรู้วิถีชีวิต การปฏิบัติงานไว้หลายท่าน รวมปราชญ์ชาวบ้านครูบาสุทธินันท์ ปรัชญพฤทธิ์ ผู้เรียกตนเองว่า " คนนอกระบบ " เป็นครูภูมิปัญญาไทย รุ่น 1 ด้านเกษตรกรรม (การปรับใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม) เจ้ากรมราษฎรส่งเสริม บ้านปากช่อง ตำบลสนามชัย อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นหนึ่งในจอมยุทธ์ปราชญ์ชาวบ้านพหุภาคีอีสานใต้ นายแสง รักษาภักดิ์ ที่ บ้านใหม่น้ำเงิน หมู่ 12 ตำบลจิม อำเภอปอง จังหวัดพะเยา เป็นต้นแบบการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้บริเวณบ้านที่อยู่อาศัยของตนเอง เลี้ยงกบ ปลูกพืชผักสวนครัว ทำปุ๋ยหมัก เพื่อบริโภคในครอบครัว เหลือก็นำออกจำหน่ายเป็นรายได้ของครอบครัว ทำให้ครอบครัวอยู่ได้แบบพอเพียง ครอบครัวอบอุ่นและมีความสุขตามสมควร

โดยอาชีพเสริมด้านการเลี้ยงกบ ทำให้ฐานะของเขาพ้นขีดความยากจนได้ นายจันทร์ที่ ประทุมภา เกษตรกรบ้านโนนรัง ตำบลตลาดไทร อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา เป็นอีกหนึ่งเกษตรกรที่ได้ดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานเป็นแนวทางการดำเนิน ชีวิตแก่ชาวไทยทุกหมู่เหล่า โดยการดำเนินทางสายกลางในการดำรงชีวิตที่เหมาะสม กับสถานการณ์เศรษฐกิจโลกในปัจจุบัน ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นปราชญ์ชาวบ้านประจำจังหวัดนครราชสีมา และเป็นผู้ที่ได้รับรางวัลชนะเลิศด้านเกษตรทฤษฎี ใหม่จากการประกวดผลงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงครั้งที่ 1 จัดโดยสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.)

นายสงวน มงคลศรีพันธ์เลิศ ปราชญ์ชาวบ้าน ในฐานะประธานศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง บ้านเขากลม ตำบลหนองทะเล อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ เล่าถึงการทำการเกษตรผสมผสานจาก 1 เรื่องใน 22 เรื่องที่คิดค้นและพัฒนาเน้นการพึ่งพาตนเอง การปลูกพืชผักกลับ เป็นชื่อเรียกการปลูก กล้วยแบบเอารากขึ้นบนแต่เอาปลายลงดิน ผู้เขียนขอภัยหากไม่ได้เอ่ยชื่อท่านที่มีชื่อเสียงที่น่ายกย่องว่าเป็นปราชญ์ได้ครบทุกท่านไว้ในที่นี้ด้วย แก่นแท้ของความเป็นปราชญ์ หลักคิด และวิธีการที่ปราชญ์ชาวบ้านเสนอ ไม่ว่าจะเป็นบุคคล หรือ ระดับชุมชนเบื้องต้นสุด เริ่มจาก การรู้จักตัวเองให้ได้ นั่นคือ ต้องรู้ว่า ปัญหาที่เราเผชิญอยู่เกิดจากอะไร ใครทำให้เกิดปัญหา เราสร้างปัญหาเอง หรือ คนอื่นสร้างปัญหา เช่น เพราะนโยบายของรัฐบาล หรือ เพราะใคร วิเคราะห์ตนเอง ชุมชน

ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน รากฐาน ประวัติศาสตร์ความเป็นมา มีทรัพยากรอะไรบ้าง มีทุน ปัญญา ทุนทางสังคม ทุนวัฒนธรรม และ ทุนทรัพยากรอยู่หรือไม่ ถ้ามีจำนวนเท่าไร ชีวิต หรือ ชุมชน ต้องการอะไร อะไรคือสิ่งที่จำเป็น อะไรคือสิ่งที่ต้องการ การวิเคราะห์ตัวเอง ทำให้เราได้เข้าใจตัวเอง ทราบถึงความจำเป็น และความต้องการที่แท้จริง ทำให้ชีวิตหรือชุมชน สามารถจัดความสัมพันธ์ หรือ กำหนดท่าทีต่อสิ่งที่มาจากภายนอก ที่เข้ามา เป็นผู้เลือก คัดสรร อะไรควรรับ หรือควรปฏิเสธ รับ แล้วควรปรับให้เข้ากับชีวิตหรือชุมชน ได้อย่างไร เป็นการเรียนรู้เท่าทันสิ่งภายนอก เปรียบเสมือนชุมชนที่มีภูมิต้านทานโรคร้ายที่เข้ามา ใช้ปัญญาทำงานแทนเงินตรา เน้นการสร้างกระบวนการเรียนรู้ พัฒนา คนให้เกิดปัญญา มีความคิดที่จะแก้ปัญหาด้วยตัวเอง การระดมทุน ระดมทรัพยากรมาที่หลัง มีความเชื่อมั่นว่าถ้ามนุษย์เกิดปัญญา จะสามารถแก้ปัญหาได้ การทำงานร่วมกัน จึงต้องตระหนักเสมอว่า เป็นกระบวนการในการสร้างคนขึ้นมา สร้างการมีส่วนร่วมแทนอำนาจสั่งการ ใช้วิธีการทำงานโดย ชักชวนคนเข้าร่วมจากกลุ่มเล็กๆ ก่อน ทำให้เกิดผลงานเห็นชัดเจน มีตัวอย่างรูปธรรมพิสูจน์ได้ จนเกิดการยอมรับว่า สามารถทำได้จริง จึงขยายผลไปสู่กว้าง ชักชวน สร้างแนวร่วมให้คนเข้าร่วม กระบวนการมากขึ้นเรื่อยๆ มีหลักในการระดมความคิดร่วมกัน ไม่ใช่ต่างคนต่างคิด ต่างคนต่างทำ แต่จะให้ร่วมคิดกันดังๆ ในที่ประชุม นำแนวคิดของแต่ละคน มาปรับปรุงพัฒนาร่วมกัน เมื่อเกิดความชัดเจนทางความคิด ก็หาแนวทางในการปฏิบัติ ถ้ามองถึงวิธีการการทำ? มีใครต้องรับผิดชอบ? ต้องใช้ทรัพยากรอะไรบ้าง? ใช้งบประมาณเท่าไร? ตอนนี้มีอยู่เท่าไร? ต้องกู้มาเท่าไร? จะคุ้มค่าหรือไม่? ตั้งคำถาม หาคำตอบ ทุกประเด็น ให้ชัดเจน เมื่อคิดแล้ว ต้องลงมือทำด้วยตัวเอง

แต่ถ้าเพียงแต่คิด เพื่อเสนอให้คนอื่นทำ จะไม่ได้ผล ยึดถือคติคิดแล้วต้องลงมือทำ ชุมชนต้องมีบทบาทหลัก ไม่ใช่หน่วยงานราชการ งานพัฒนาชุมชนที่ผ่านมา เป็นงานของหน่วยงานราชการเป็นหลัก ชุมชนเป็นเพียงผู้เข้าร่วม ถูกขอร้องให้ช่วยทำเพื่อให้เกิดผลงาน ที่หน่วยงานราชการจะได้ นำไปรายงานตามลำดับชั้น จนถึงระดับกระทรวง เป้าหมายของราชการ จึงไม่ได้อยู่ที่ที่จะเกิดผลต่อการพัฒนาชาวบ้านแต่อย่างใด แต่อยู่ที่จะมีอะไรไปรายงานเป็นผลงานของหน่วยงานราชการเอง จึงต้องเปลี่ยนกลับกันเป็น ต่อไปนี้ ชุมชนต้องมีบทบาทหลัก หน่วยงานราชการเป็นเพียงผู้เข้าร่วม ส่งเสริมสนับสนุน ชาวบ้านจะต้องเป็นพระเอก ข้าราชการต้องลดบทบาทตัวเองลง เมื่อหน่วยงานราชการถอนตัว ชุมชนก็สามารถดำเนินการด้วยตัวเองไปได้ ไม่ใช่เหมือนการพัฒนาที่ผ่านมา เมื่อหน่วยงานราชการถอนตัว หมดงบประมาณ ไม่มาส่งเสริม โครงการนั้นก็ล้มหายตายจากไปพร้อมกับ

หน่วยงานราชการนั้น ทำตัวเป็นแบบอย่าง คนยอมรับนับถือ วิถีชีวิตของปราชญ์ชาวบ้าน เป็นวิถีที่เรียบง่าย ไม่ฟุ้งเฟ้อ ใช้ชีวิตแบบสมถะ มีความซื่อสัตย์ เป็นคนมีคุณธรรม ยึดหลักพุทธธรรม ไม่มีปัญหาทางการเงิน ทุกคนให้การยอมรับนับถือ ใช้ชีวิตอย่างคนที่พออยู่พอกิน ไม่ทะยานอยากไปตามกิเลสฝ่ายต่ำ ใช้ชีวิตแบบมีสติ ปฏิเสธสังคมบริโภคนิยมวัตถุ แต่เน้นมิติทางจิตใจ เป็นกัลยาณมิตร อยู่ร่วมกับธรรมชาติ

หลักคิดและวิถีชีวิตของปราชญ์ เป็นสิ่งที่คนในยุคสมัยนี้ ควรได้เรียนรู้ และนำไปเป็นแบบอย่างในการดำรงชีวิต ภูมิปัญญา วิธีการในการทำงาน สามารถนำไปใช้ปฏิบัติในระดับบุคคลและชุมชนได้เป็นอย่างดี การแก้ปัญหา ไม่ว่าจะเป็นปัญหาความยากจน หรือปัญหาอะไรก็ตาม ที่เรากำลังเผชิญอยู่ ต้องใช้ปัญญา มีความรู้ความเข้าใจกับสิ่งนั้น และมีวิธีการ ความสามารถในการบริหารจัดการ ข้อเสนอที่ผ่านการเรียนรู้ตลอดชีวิตของปราชญ์ชาวบ้าน เป็นขุมทรัพย์ทางปัญญา ที่ต้องนำมาใช้ในการพัฒนาสังคมไทย จึงจะสามารถฝ่าวิกฤตการณ์ทุกอย่าง ที่เรากำลังเผชิญอยู่ได้

ที่มา: http://biodiversity.forest.go.th/TK/index.php?option=com_zoo&view=category&Itemid=25

: <http://www.kasetorganic.com/>

ใบงาน

เรื่องปมชีวิตของปราชญ์ชาวบ้าน

เมื่อหมู่ลูกเสือของท่านได้ศึกษาไปความรู้เรื่องปราชญ์ชาวบ้านแล้ว ขอให้หมู่ลูกเสือของท่านไปดำเนินค้นคว้าปมชีวิตของปราชญ์ชาวบ้านในท้องถิ่นของตนเองโดยร่วมกันวางแผน แบ่งงาน และกำหนดหน้าที่ผู้รับผิดชอบหมู่ละ 1 คน แล้วมานำเสนอในกองลูกเสือครั้งต่อไป ตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เรื่องที่ปราชญ์ชาวบ้านคิดค้นบุกเบิก ในเรื่องอะไร
2. ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ทำแล้วก่อให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมอย่างไร
3. การเป็นตัวอย่างที่ดีแก่คนทั่วไป มีวิถีชีวิตอย่างไร ต้องผ่านความยากลำบากอะไรมาบ้าง
4. ลูกเสือสามารถนำความรู้เรื่องปมชีวิตของปราชญ์ชาวบ้านไปปรับประยุกต์ใช้กับการดำเนินชีวิตในอนาคตได้อย่างไรบ้าง

เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

เรื่อง การเปลี่ยนชื่อประเทศจาก "สยาม" เป็น "ไทย"

ปี พ.ศ. 2482จอมพล ป. พิบูลสงครามเป็นนายกรัฐมนตรี มีนโยบายสร้างชาติโดยอาศัยเชื้อชาติไทยเป็นหลัก คิดเปลี่ยนนามประเทศจาก "สยาม" เป็น "ไทย" โดยยึดหลักว่าประเทศส่วนใหญ่มีกตั้งชื่อประเทศตามเชื้อชาติของตนโดยเริ่มประกาศใช้เป็นรัฐนิยมก่อน แล้วจึงประกาศใช้รัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมนามประเทศในภายหลัง โดยให้เหตุผลความไม่สะดวกในการใช้คำว่า "สยาม" ดังนี้

(1) คนไทยมีสัญชาติและบังคับไม่ตรงกันกล่าวคือคนไทยทุกคนในเวลานี้มีสัญชาติไทยแต่อยู่ในบังคับสยาม

(2) ชื่อภาษา ชื่อคน กับชื่อประเทศไม่ตรงกัน กล่าวคือเป็นประเทศสยาม แต่คนพื้นเมืองพูดภาษาไทยเป็นอาณาจักรสยาม แต่พลเมืองเป็นคนไทย

(3) การที่เอาคำว่า "สยาม" กลับมาใช้เป็นนามประเทศนั้น เป็นการฝืนใจคนไทยโดยทั่วไป ดังนั้นคำว่าสยามจึงมีแต่ในภาษาหนังสือ แต่ใช้พูดกันว่า "เมืองไทย" เป็นส่วนมาก

การเปลี่ยนชื่อประเทศสยามเป็นประเทศไทยแล้ว จะมีผลดังนี้

(1) ได้ชื่อประเทศที่ตรงตามชื่อเชื้อชาติของพลเมือง

(2) ชนชาติไทยจะมีสัญชาติและอยู่ในบังคับอันเดียวกัน

(3) ชื่อประเทศ ชื่อภาษาพื้นเมือง ชื่อรัฐบาลกับชื่อประชาชน จะเป็น "ไทย" เหมือนกันหมด

(4) ทำให้พลเมืองรักประเทศเพิ่มมากขึ้นและมีจิตใจเข้มแข็ง รู้สึกกระตือรือร้นถึงความเป็นไทยมากขึ้น

(5) ก่อให้เกิดความสามัคคีและเกี่ยวพันอย่างสนิทสนม ระหว่างชาวไทยที่อยู่ในประเทศไทย และชาวไทยที่กระจัดกระจายในประเทศอื่น ๆ มากยิ่งขึ้นจึงเป็นอันว่า "ประเทศสยาม" ก็กลายเป็นเพียงตำนานนับจากนั้น

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า การเปลี่ยนแปลงอย่างมีเหตุผลสมควร ควรได้รับการยอมรับ

ที่มาของเรื่อง: www.sarakadee.com

สำนวนไทย ตัดหางปล่อยวัด

“ตัดหางปล่อยวัด”เป็นสำนวนหมายถึง ตัดขาดไม่เกี่ยวข้องไม่เอาเป็นธุระอีกต่อไปเช่นเด็กคน
นี้ถูกพ่อแม่ตัดหางปล่อยวัดเพราะประพฤติตัวเกกมะเหรกเกรไม่เชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ใหญ่
สำนวนนี้มีที่มาจากการตัดหางไก่แล้วนำไปปล่อยเพื่อสะเดาะเคราะห์หรือแก้เคราะห์ในสมัย
โบราณมีหลักฐานในกฎมณเฑียรบาลว่า เมื่อเกิดสิ่งที่เป็นอัปมงคลเช่นมีวิวาทตบตีกันถึงเลือดตกใน
พระราชวังต้องทำพิธีสะเดาะเคราะห์โดยเอาไก่ไปปล่อยนอกเมือง เพื่อนำเสนียดจัญไรไปให้พ้น

ในสมัยรัชกาลที่๔ มีประกาศกล่าวถึงการนำไก่ไปปล่อยที่วัดเพื่อสะเดาะเคราะห์สันนิษฐานว่า
ไก่ที่จะนำไปปล่อยที่วัดจะตัดหางเพื่อเป็นเครื่องหมายว่าเป็นไก่ที่ปล่อยเพื่อการสะเดาะเคราะห์ด้วย

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า: การเชื่อสิ่งใด หากไม่ก่อให้เกิดความเสียหายไม่ทำให้ใครเดือดร้อน แต่จะทำให้
ผู้เชื่อสบายใจก็สามารถทำได้

ที่มาของเรื่อง : www.สุภาสิต.net/ตัดหางปล่อยวัด/

แบบประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มของลูกเสือ

เรื่อง.....

กลุ่มที่.....ชั้น.....

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมินการเข้าร่วมกิจกรรม																				รวม	ผลการ ประเมิน	
		ความสามัคคี				การแสดง ความคิดเห็น				ความมี ระเบียบวินัย				ความตั้งใจ ในการ ทำงาน				อธิบายปม ชีวิตของ ปราชญ์ ชาวบ้าน					ผ่าน เกณฑ์	ไม่ ผ่าน เกณฑ์
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1			
1																								
2																								
3																								
4																								
5																								
6																								
7																								
8																								
9																								
10																								

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

เกณฑ์การประเมินคุณภาพคะแนน

ประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มของลูกเสือผ่านเกณฑ์การประเมิน ร้อยละ 80 ขึ้นไป

ผ่านเกณฑ์

รายการประเมิน	คุณภาพ			
	4	3	2	1
การเข้าร่วมกิจกรรม กลุ่มของลูกเสือ	อธิบายเนื้อหาได้ตาม ประเด็น ที่กำหนดครบถ้วน และ ให้ความร่วมมือในการ ทำกิจกรรมโดยไม่ต้อง ตักเตือน	อธิบายเนื้อหาได้ตาม ประเด็นที่กำหนดได้ บางส่วนและให้ความ ร่วมมือในการทำ กิจกรรมโดยมีการ ตักเตือนเป็นบางครั้ง	อธิบายเนื้อหาได้ตาม ประเด็นที่กำหนด บางส่วนแต่ยังไม่ชัดเจน และให้ความร่วมมือใน การทำกิจกรรมโดยมีการ ตักเตือนเป็นบางครั้ง	ไม่สามารถ อธิบายเนื้อหาได้ตาม ประเด็นที่กำหนดและ ไม่ให้ความร่วมมือใน การทำกิจกรรม

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่(เครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

หน่วยที่ 6 บริการ

แผนการจัดกิจกรรมที่ 22 เสียหายเพราะอะไร

เวลา 1 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์การเรียนรู้

ลูกเสือสามารถปฏิบัติตนให้มีความรักและหวงแหนสาธารณสมบัติของชุมชน ชาติได้

2. เนื้อหา

การสำรวจสอดแนม ความเสียหายของสาธารณสมบัติที่เกิดจากสาเหตุใดเพื่อหาทางป้องกันแก้ไข การแสดงออกถึงความรักและหวงแหนสาธารณสมบัติของชุมชน ชาติ ลูกเสือสามารถทำได้โดยการร่วมมือกันรับผิดชอบ ดูแล และส่งเสริมการใช้ประโยชน์

3. สื่อการเรียนรู้

3.1 แผนภูมิเพลง

3.2 เรื่องเล่าที่เป็นประโยชน์

4. กิจกรรม

4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (ชักธง สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)

4.2 เพลง หรือเกม

4.3 กิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้

1) ผู้กำกับลูกเสือสนทนาเรื่องสาธารณสมบัติในชุมชนของลูกเสือมีอะไรบ้าง ปัจจุบันมีสภาพอย่างไร

2) ลูกเสือนำเสนอชื่อสถานที่ สภาพของสาธารณสมบัติในชุมชนของตนเอง

3) ผู้กำกับลูกเสือและลูกเสือร่วมกันเลือกสาธารณสมบัติในแต่ละชุมชน หมู่ละ 1 แห่งเช่น วัด หอกระจายข่าว ที่อ่านหนังสือพิมพ์หมู่บ้าน ห้องสมุด สถานที่ท่องเที่ยว ประปา อนามัย สวนสาธารณะ ฯลฯ เพื่อวางแผนในการปฏิบัติงานในการช่วยกันดูแลรักษา

4) ผู้กำกับลูกเสือและลูกเสือร่วมกันสร้างแบบสำรวจข้อมูลสาธารณะสมบัติตามที่หมู่ลูกเสือเลือกหัวข้อ

- ชื่อสถานที่ ที่ตั้ง

- สภาพที่เป็นอยู่ปัจจุบัน

- ผู้ดูแล หน่วยงานที่รับผิดชอบ

- ข้อเสนอแนะในการดูแล/ ปรับปรุง/การส่งเสริมเพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์

5) ผู้กำกับลูกเสือมอบหมายให้ลูกเสือแต่ละหมู่จัดทำแผนการจัดกิจกรรมปฏิบัติงานภายในระยะเวลา 1 เดือนเพื่อทำกิจกรรมตามรายการต่อไปนี้

- รายการการดูแล รักษา ปรับปรุง ส่งเสริมการใช้ประโยชน์

- การประสานงานกับผู้ดูแล ผู้รับผิดชอบสถานที่

- กำหนดวันเวลาปฏิบัติกิจกรรม

- ประชาสัมพันธ์การปฏิบัติกิจกรรม
- ลงมือปฏิบัติงานตามแผน
- สรุปผลรายงาน

4.4 ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องที่เป็นประโยชน์

4.5 วิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจสอบเครื่องแบบ ชักธง เลิก)

หมายเหตุ-ผู้กำกับลูกเสือนัดหมายลูกเสือออกสำรวจข้อมูลตามแบบสำรวจและรายงานในชั่วโมงต่อไป

5. การประเมินผล

สังเกตจากการปฏิบัติงานตามโครงการดูแลสาธาณสมบัติของโรงเรียน/ชุมชนอย่างน้อย 1 โครงการ

6. องค์ประกอบทักษะชีวิตสำคัญที่เกิดจากกิจกรรม

คือ ความคิดวิเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์และเกิดความตระหนักถึงความสำคัญในการรักและหวงแหนสาธาณสมบัติของชุมชนและของชาติ ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม

ภาคผนวกประกอบแผนการจัดกิจกรรมที่ 22

เพลง

อยุธยาเมืองเก่า

อยุธยาเมืองเก่าของเราแต่ก่อนจิตใจอาวรณ์มาเล่าสู่กันฟัง
อยุธยาแต่ก่อนนี้ยังเป็นดังเมืองทองของพี่น้องเผ่าพงศ์ไทย
เดี๋ยวนี้ซึ่งเป็นเมืองเก่าชาวไทยแสนเศร้าถูกข้าศึกกรุกราน
ชาวไทยทุกคนหัวใจร้าวรานข้าศึกเผาผลาญแหลกราญวอดวาย
เราชนชั้นหลังมองแล้วเศร้าใจอนุสรณ์เตือนให้ชาวไทยจงมัน
สมัครสมานร่วมใจสามัคคีคงจะไม่มีใครกล้าร้าวชาติไทย

ใต้ร่มธงไทย

ใต้ร่มธงไทยร่มเย็นเหมือนดังอยู่ในร่มโพธิ์ร่มไทรที่มีกิ่งใบแน่นหนา
ชาติไทยใหญ่หลวงแต่ก่การจัดกระจายถูกแบ่งแยกย้ายไปอยู่หลายสาขา
เชิญพวกพ้องพี่น้องมาพร้อมกันเชิญอยู่ใต้ร่มธงไทย
เลือดเนื้อเผ่าไทยนี้ควรจะมีสมานฉันท์
เหมือนน้องพี่เลือดเนื้อเรามีสายเดียวเกี่ยวพัน
ใต้ร่มธงไทยร่มเหมือนดังโพธิ์ไทรใต้ร่มธงไทยเย็นเหมือนใต้แสงจันทร์

เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

ลูกสาวกับพ่อ

พ่อคนหนึ่งไปเยี่ยมลูกสาวคนโตที่แต่งงานกับชาวสวน "ลูกสบายดีหรือไม่ ต้องการอะไรหรือเปล่า" พ่อถามอย่างห่วงใย ลูกสาวคนโตจึงตอบว่า "สบายดีจะพ่อ ลูกไม่เคยต้องการอะไรอีกนอกจากอยาก ให้ฝนตกมามากๆ พืชผลในสวนจะได้งอกงามดี"

เมื่อไปเยี่ยมลูกสาวคนเล็ก พ่อก็ถามเช่นเดียวกันกับที่ถามลูกสาวคนโต ลูกสาวคนเล็กซึ่งเป็นเมียช่างปั้นหม้อก็ตอบว่า "ลูกสบายดีจะพ่อ แต่ต้องการอย่างเดียวคืออยาก ให้ฝนไม่ตกเลย ถ้ามีแดดจ้า หม้อดินที่ตากไว้มันจะแห้งเร็วจะพ่อ"

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่าคนเรามักต้องการแต่สิ่งที่เป็นผลประโยชน์แก่ตน

ไหวพริบ

วันหนึ่งเบนจามินไปเล่นเรือใบกับเพื่อน ซึ่งเพื่อนของเบนรู้ดีว่าเบนมีความชำนาญในการเล่นเรือใบเรือได้ดีกว่าตน แต่เพื่อนจะอวดเบนว่าตัวก็เก่ง จึงได้ถือใบเรือเสียเอง พอเล่นเรือเล่นกันไปได้สักครู่ใหญ่ เบนก็มองเห็นเมฆดำทะมึนอยู่ทางด้านตะวันออกเฉียงใต้ เบนรู้ทันทีว่านั่นหมายถึงอะไร เบนรีบบอกเพื่อนซึ่งเล่นเรือใบไม่ถูกว่า

"พายุกำลังมา ดูเมฆนั้นซิ! เราต้องกลับแล้ว"

เพื่อนของเบนมองดูก้อนเมฆแล้วพยายามกลับเรือ แต่ก็ทำไม่สำเร็จ ลมพัดจัด ใบกินลมอยู่ เรือแล่นปราดไปบนพื้นน้ำ แล่นห่างออกไปจากฝั่งทุกที

"ให้กันถือใบแทนแกเถอะเพื่อน" เบนเอ่ย

"ไม่เอา กันบังคับเรือลำนี้ได้" เพื่อนของเบนตอบ

เมฆดำทะมึนมากเข้า ลมแรงเข้า เรือยิ่งแล่นเร็ว หันหัวออกมาสู่มหาสมุทรที่กำลังเป็นบ้าตอนนี้เบนก็รู้ว่าควรจะทำอย่างไร ไม่มีประโยชน์แล้วที่จะมัวพุดกับเพื่อนที่โง่เขลา เพราะถ้าเข้าไปนั่นหมายถึงการจมน้ำตาย เบนเดินไปหาเพื่อนอย่างเงียบๆ แล้วใช้กำปั้นที่แข็งแกร่งชกพรวดเข้าให้ยังผลให้เพื่อนของเขาล้มฮวบลงบนพื้นเรือ และกว่าจะลุกขึ้นได้เบนก็เอาเชือกผูกเท้าเขาไว้ แล้วต่อจากนั้นเบนก็คอยระวังเรือไม่ให้ล่ม ต้องคอยหันดูใบเรือและหันหัวเรือให้ถูกต้องตามลมด้วยความชำนาญ ในที่สุดก็มองเห็นฝั่งและขึ้นฝั่งได้ตามความปรารถนา พอถึงฝั่งเบนก็แก้เชือกเพื่อน ฝ่ายเพื่อนเมื่อเป็นอิสระและเพิ่งสำนึกผิด ก็ตรงเข้าขอโทษเบนเป็นการใหญ่ที่ได้ช่วยชีวิตเขาให้รอดพ้นจากอันตรายมาได้อย่างหวุดหวิด

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า การไม่รู้จักประมาณตนเอง อาจนำความเสียหายมาสู่ตนและผู้อื่นได้

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่(เครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
หน่วยที่ 6 บริการ

แผนการจัดกิจกรรมที่ 23 โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

เวลา 2 ชั่วโมง

1.จุดประสงค์การเรียนรู้

ลูกเสือเกิดความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ที่มีต่อพสกนิกรชาวไทย ในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริได้

2. เนื้อหา

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ที่ทรงมีพระวิริยะอุตสาหะ ตลอดการครองราชย์กว่า 60 ปี เพื่อปวงชนชาวไทย

3. สื่อการเรียนรู้

3.1 เพลงต้องเชิญแล้วหนา

3.2 เพลง ภูมิแผ่นดิน นวมินทร์มหาราชา

3.3 ใบความรู้ เรื่อง “โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ”

3.4 เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์เรื่อง ความหมายของคำว่า สปิริต

4. กิจกรรม

4.1 กิจกรรมครั้งที่ 1

1) พิธีเปิดประชุมกอง (ชักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)

2) เพลง ต้องเชิญแล้วหนา

3)กิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 ผู้กำกับลูกเสือนำสนทนาในหัวข้อ

- โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ คืออะไร

- ทราบไหมว่า จำนวนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในปัจจุบันมี

ประมาณกี่โครงการ

3.2 ผู้กำกับลูกเสือแจกใบความรู้เรื่อง “โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ”

3.3 ผู้กำกับลูกเสือแจกใบงานเรื่อง “โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ”

4) ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์เรื่องความหมายของคำว่า สปิริต

5) พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจเครื่องแบบ ชักธงลง เลิก)

4.2 กิจกรรมครั้งที่2

1) พิธีเปิดประชุมกอง (ชักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)

2) เพลงภูมิแผ่นดิน นวมินทร์มหาราชา

3) กิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 ลูกเสือแต่ละหมู่รายงาน ผู้กำกับลูกเสือและลูกเสือหมู่อื่นร่วมกันซักถาม เพื่อ

ความเข้าใจ จนครบทุกหมู่

3.2 ผู้กำกับลูกเสือนำอภิปราย และสรุป ในประเด็น “ ข้อคิดที่ได้จากกิจกรรม และการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน”

4) ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์เรื่องเต่ากับนกอินทรี

5) พิธีปิดประชุมกอง(นัดหมาย ตรวจสอบรูปแบบ ชักธงลง เลิก)

5. การประเมินผล

แบบประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มของลูกเสือ

ภาคผนวกประกอบแผนการจัดกิจกรรมที่ 23

เพลง

ต้องเชิญแล้วหนา (บัวตูมบัวบาน)

เชิญเชิญมาฟังบรรยายแสนสบายได้ความรู้มีหลายตำรามาซู่ให้ดูให้ทำกิจกรรมจะมั่วระก่าอยู่
ไย

* ต้องเชิญแล้วหนาเวลาน้อยอย่าให้รอคอยระห้อยคอยหาแสนเสียดายหากหมดเวลาเพราะ
มั่วชักช้าไม่ได้ตำราไปครอง

หมู่.....มาหรือยังหากแน่นได้ฟังเสียงเพลงนี้จงเร่งเถิดนะคนดีมีคนเดียวคอยอยู่มากมายมาหมู่
สุดท้ายน่าอายจัง

เพลง

ภูมิแผ่นดิน นวมินทร์มหาราชา

บุญของแผ่นดินไทย พ่อหลวงบันดาลให้ ที่ในยังนางมีข้าว
น้ำรินดินดีใครเล่า ทุกข์ใดเห็นไปบรรเทา ด้วยพระบาท
เกือบศตวรรษ ๕ นำไทยทั้งชาติ พันภัย
แผ่นดินถิ่นเมืองทอง ผ่านพันโศภักย์เนื่องนอง พระทรงคุ้มครองไทยไว้
๕ เป็นพลังแผ่นดิน สมานพลังชีวิน ของชนชาวไทย
อุ่นใจไพรฟ้า พระบุญญาเกริกไกร ภูมิพลมหาราชา
อ้าองค์สุริยศรี มีธรรมส่อง ปกครองอย่างทรงพระเมตตา
ดุจบิดรเหล่าประชา ทุกข์ร้อนใดใดกรายมา ใฝ่ฟ้าเป็นดั่งฝนดับไฟ
ภูมิใจไทย ร่วมร้อยหัวใจร่วมไผ่ร่วมหวัง ภูมิพลัง แผ่นดินถิ่นนี้ยิ่งใหญ่
ภูมิประวัติ ประชาชาติภูมิไผ่ท ภาควิชาประชาชัย ภูมิพลังแผ่นดิน
เทิดไท้ นบน์มเทิดทูน ๕ เหนือเกล้า สราญนานเนา หทัยสุขล้ำสมจินต์
เฟริศแพร่วิพัฒน์ เกทภัยพ่ายแพ้สิ้น นวมินทร์มหาราชา ภูมิพล

ใบความรู้ เรื่อง โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ด้วยความที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงห่วงใยในทุกข์สุขของพสกนิกรชาวไทย ทำให้พวกเราชาวไทยได้เห็นพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 พระองค์ได้เสด็จฯ ไปเยี่ยมเยียนราษฎรในพื้นที่ต่างๆ อยู่เสมอ โดยเฉพาะในพื้นที่ยากจน ห่างไกล และทุรกันดาร ซึ่งพระองค์จะทรงใช้เวลาประทับอยู่ตามเขตภูมิภาคมากกว่าในกรุงเทพฯ ทั้งนี้ เพราะพระองค์ทรงมีพระราชประสงค์ที่จะหาข้อมูลที่แท้จริงจากผู้ที่อยู่ในพื้นที่ เกี่ยวกับปัญหาต่างๆ ในแต่ละภูมิภาค นอกจากนี้ พระองค์ยังทรงสังเกตการณ์ และสำรวจสภาพทางภูมิศาสตร์ไปพร้อมๆ กัน เพื่อจะได้รวบรวมข้อมูลทั้งหมดไว้สำหรับการพระราชทานแนวทางเพื่อการดำเนินงานโครงการตามพระราชดำริต่อไป

พระมหากษัตริย์คุณที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ได้พระราชทานแก่งปวงราษฎรไทยทั้งหลายในระยะต้นแห่งการเสด็จขึ้นเถลิงถวัลยราชสมบัตินั้น เป็นพระราชดำริด้านการแพทย์และงานสังคมสงเคราะห์เป็นส่วนใหญ่ เพราะในช่วงเวลาดังกล่าว กิจการด้านการแพทย์ของไทยยังไม่เจริญก้าวหน้าเท่าที่ควร อีกทั้งการบริการสาธารณสุขในชนบท ก็ยังมิได้แพร่หลาย พระราชกรณียกิจในระยะช่วงแรก ช่วงระหว่างปี พ.ศ. ๒๔๙๓ - ๒๕๐๕ จะเป็นการช่วยเหลือเฉพาะหน้า ยังไม่ได้เป็นโครงการเต็มรูปแบบอย่างในปัจจุบัน

พระราชดำริเริ่มแรกที่เป็นโครงการช่วยเหลือประชาชนเริ่มขึ้นในปี พ.ศ. ๒๔๙๔ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กรมประมงนำพันธุ์ปลาหมอเทศจากปีนัง ซึ่งได้รับจากผู้เชี่ยวชาญด้านการประมงขององค์การอาหาร และการเกษตร แห่งสหประชาชาติ เข้าไปเลี้ยงในสระน้ำของพระที่นั่งอัมพรสถาน และเมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๙๖ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพันธุ์ปลาหมอเทศให้แก่กำนันผู้ใหญ่บ้านทั่วประเทศ เพื่อจะได้นำไปเลี้ยงเผยแพร่ขยายพันธุ์แก่ราษฎรในหมู่บ้านของตน เพื่อจะได้มีอาหารโปรตีนเพิ่มขึ้น

โครงการพระราชดำรินับได้ว่าเป็นโครงการพัฒนาชนบทโครงการแรก เกิดขึ้นในปี พ.ศ. ๒๔๙๕ โดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานรถบูลโดเซอร์ ให้หน่วยตำรวจตระเวนชายแดนค่ายนเรศวร ไปสร้างถนนเข้า ไปยังบ้านห้วยมงคล ตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อให้ราษฎรสามารถสัญจรไปมา และนำผลผลิตออกมาจำหน่ายยังชุมชนภายนอกได้สะดวกขึ้น

การดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ให้เป็นไปตามแนวพระราชดำริ และบรรลุดุตุประสงค์ มีหลักการสำคัญ ดังนี้

1. การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า

โครงการของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มุ่งช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ที่ราษฎรกำลังประสบอยู่ในขณะนั้น ซึ่งเป็นการแก้ไขอย่างรีบด่วน เช่น กรณีเขตพื้นที่อำเภอ ละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่ง เป็นเขตติดต่อกับประเทศกัมพูชาและเป็นพื้นที่ยากจนในเขตอิทธิพลของผู้อพยพคอมมิวนิสต์ ที่ขบวนการพัฒนาของ รัฐยังเข้าไปไม่ถึง ในช่วงระยะเวลานั้น ภายหลังจาก

มีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เข้าไปดำเนินการแล้ว ปัญหาความมั่นคงที่เคยมีอยู่ก็ลดน้อยถอยลง และหมดสิ้นไปในที่สุด แม้กระทั่งปัจจุบัน โครงการที่แก้ปัญหาเฉพาะหน้า และจะมีผลระยะยาวต่อไปคือ การแก้ไขปัญหาราจรจร และการป้องกันน้ำท่วมในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นต้น

2. การพัฒนาต้องเป็นไปตามขั้นตอน

พระองค์ทรงเน้นการพัฒนาที่สร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน ในลักษณะของการพึ่งตนเอง โดยทรงมีพระราชประสงค์ที่จะช่วยเหลือราษฎรตามความจำเป็นและเหมาะสมกับสภาพ เมื่อราษฎรสามารถพึ่งตนเองได้ ก็จะสามารถออกมาสู่สังคมภายนอกอย่างไม่ลำบาก

3. การพึ่งตนเอง

เมื่อแก้ไขปัญหาคณะเฉพาะหน้าได้แล้ว ก็จะเป็นการพัฒนาเพื่อให้ประชาชนอยู่ในสังคมได้ตามสภาพ ในลักษณะของการพึ่งตนเอง ตัวอย่างโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่เน้นหลัก "การพึ่งตนเอง" เพื่อพัฒนาแก้ไข ปัญหาความยากจนของราษฎร เช่น โครงการธนาคารข้าว โครงการ ธนาคารโค-กระบือ และโครงการพัฒนาที่ดินตามพระราชประสงค์ "หุบกระพง" อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งดำเนินการเพื่อให้ประชาชนมีที่อยู่อาศัยทำกิน และรวมตัวกันในรูปแบบของกลุ่มสหกรณ์ เพื่อแก้ไขปัญหาคณะของชุมชน และการทำมาหากินร่วมกัน เป็นต้น นอกจากนั้น โครงการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในระยะหลังก็ล้วนแต่เพื่อให้ประชาชนสามารถช่วยตัวเองได้ เพราะเป็นโครงการที่สนับสนุนให้ประชาชนสามารถประกอบอาชีพให้ได้ผล และมีประสิทธิภาพ เช่น การพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร การให้การอบรมความรู้สาขาต่าง ๆ ทั้งด้านการเกษตร และศิลปอาชีพพิเศษ เป็นต้น

4. การส่งเสริมความรู้ และเทคนิควิชาการสมัยใหม่ที่เหมาะสม

ด้วยพระราชประสงค์ที่ต้องการให้ราษฎรได้รับในสิ่งที่ขาดแคลน และต้องมีตัวอย่างของความสำเร็จ จึงทรงพระราชทานพระราชดำริให้จัดตั้ง ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในทุกภูมิภาคของประเทศ เพื่อใช้เป็นสถานที่ศึกษา ทดลอง วิจัย และแสวงหาความรู้สมัยใหม่ที่ราษฎรรับได้ และนำไปดำเนินการเองได้ โดยต้องเป็นวิธีการที่ประหยัด เหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม

5. การอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ

จากการพัฒนาประเทศในช่วงที่ผ่านมา ส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรมลงโดยมิได้มีการฟื้นฟูขึ้นมา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงทรงสนพระราชหฤทัยในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเป็นอย่างยิ่ง เพราะมีผลโดยตรงต่อการพัฒนาการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรของราษฎรในพื้นที่ต่าง ๆ

6. การส่งเสริมและปรับปรุงคุณภาพสิ่งแวดล้อม

จากการที่โครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศได้เปลี่ยนไป สู่การผลิตที่มีภาคอุตสาหกรรมและบริการเป็นหลัก ทำให้สังคมไทยเริ่ม เปลี่ยนจากสังคมชนบท สู่ความเป็นสังคมเมืองมากขึ้น ปัญหาที่เกิดขึ้นตามมาก็คือปัญหาทางด้านความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อม พระบาทสมเด็จพระ

พระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำริที่จะแก้ไขปัญหา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการการจัดน้ำเสีย ในกรุงเทพมหานคร และในเมืองหลัก ในต่างจังหวัดด้วยวิธีการต่าง ๆ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จะมีชื่อเรียกที่แตกต่างกันออกไป ดังนี้

โครงการตามพระราชประสงค์คือโครงการที่ทรงศึกษา ทดลอง ปฏิบัติเป็นการส่วนพระองค์ จนเมื่อทรงแนพระราชหฤทัยว่าโครงการนั้น จะเป็นผลดีและเกิดประโยชน์กับประชาชน จึงจะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้รัฐบาลเข้ามารับงานต่อไป

โครงการหลวงพื้นที่ดำเนินการของโครงการหลวงส่วนใหญ่ จะอยู่ในเขตภาคเหนือ เนื่องจากเป็นถิ่นที่อยู่ของชาวไทยภูเขา ซึ่งพระองค์ทรงพระกรุณาที่จะพัฒนาความเป็นอยู่ของชาวไทยภูเขาให้อยู่ดี กินดี เลิกการปลูกฝิ่น และการทำไร่เลื่อนลอย อีกทั้งยังทรงมุ่งมั่นที่จะพัฒนาและบำรุงรักษาต้นน้ำลำธารบริเวณป่าเขา เพื่อบรรเทาอุทกภัยในเขตที่ลุ่มด้านล่าง ซึ่งการพัฒนาต่าง ๆ กว่าจะเกิดผล ล้วนแต่กินเวลานานนับสิบปี ซึ่งชาวไทยภูเขาเหล่านี้ ได้มีความจงรักภักดีในพระองค์ ท่าน พร้อมทั้งเรียกขานพระองค์ท่านว่า "พ่อหลวง" และเรียกสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ว่า "แม่หลวง" รวมถึงเรียกโครงการของทั้งสองพระองค์ว่า "โครงการหลวง"

โครงการในพระบรมราชานุเคราะห์โครงการในพระบรมราชานุเคราะห์ คือโครงการที่พระองค์ทรงพระราชทานข้อแนะนำ หรือแนวพระราชดำริให้ไปดำเนินการ ซึ่งโครงการประเภทนี้ จะดำเนินการโดยหน่วยงานเอกชน เช่น โครงการพัฒนาหมู่บ้านสหกรณ์เนินดินแดง อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งสโมสรโรตารีแห่งประเทศไทย เป็นผู้จัด และดำเนินงานตามแนวพระราชดำริ โครงการพจนานุกรม โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน เป็นต้น

โครงการตามพระราชดำริจะเป็นโครงการที่พระองค์ทรงวางแผนพัฒนา และทรงเสนอแนะ ให้รัฐบาลร่วมดำเนินการตามแนวพระราชดำริ ปัจจุบัน โครงการตามพระราชดำรินี้ เรียกว่า "โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ" มีลักษณะเป็นโครงการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ทั้งเพื่อการศึกษา ค้นคว้าทดลองและงานวิจัย โดยโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้ มีทั้งที่เป็นโครงการระยะสั้น และโครงการระยะยาว

ในการดำเนินการโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จะทรงศึกษาข้อมูลต่าง ๆ อย่างเป็นขั้นเป็นตอน ทั้งการศึกษาข้อมูลจากเอกสารและการศึกษาข้อมูลจากการลงพื้นที่จริงก่อนจะลงมือปฏิบัติอย่างจริงจัง ทั้งนี้พระองค์มีพระราชดำรัสเกี่ยวกับการดำเนินการ อยู่เสมอว่า แนวพระราชดำริของพระองค์ เป็นเพียงข้อเสนอแนะ ซึ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบ ควรจะต้องนำพิจารณา วิเคราะห์ และกลั่นกรองตามหลักวิชาการ หากมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ และเกิดประโยชน์คุ้มค่า จึงจะลงมือปฏิบัติต่อไป แต่หากไม่เกิดประโยชน์ ไม่เหมาะสมที่จะดำเนินการ ก็สามารถถ่วงน้ำหนักได้

หน่วยงานที่มีหน้าที่ประสานงานและประสานแผนต่าง ๆ เพื่อให้แต่ละหน่วยงานที่รับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริไปปฏิบัติ คือสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ หรือ สำนักงาน กปร. ซึ่งนอกจากการประสานงานในแต่ละขั้นตอนแล้ว สำนักงาน กปร. ยังจะได้ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นระยะ ๆ ทั้งนี้ ที่ผ่านมา

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จะเสด็จฯ ไปทอดพระเนตรโครงการต่างๆ เหล่านั้นเมื่อมีโอกาส เพื่อทอดพระเนตรความก้าวหน้า และติดตามผลงานต่างๆ ด้วยพระองค์เอง

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในปีงบประมาณ ๒๕๒๕ – ๒๕๔๖ มีจำนวน ๓,๒๙๘ โครงการ แยกออกเป็นประเภทต่าง ๆ ได้ ๘ ประเภท คือ

1. การเกษตรแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในด้านการพัฒนา

ประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตร จะทรงเน้นในเรื่องของการค้นคว้า ทดลอง และวิจัยหาพันธุ์พืชใหม่ๆ ทั้งพืชเศรษฐกิจ พืชสมุนไพร รวมถึงการศึกษาเกี่ยวกับแมลงศัตรูพืช และพันธุ์สัตว์ต่างๆ ที่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นนั้นๆ ซึ่งแต่ละโครงการจะเน้นให้สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง มีราคาถูก ใช้เทคโนโลยีง่าย ไม่สลับซับซ้อน เกษตรกรสามารถดำเนินการเองได้ นอกจากนี้ ยังทรงพยายามไม่ให้เกิดผลกระทบติดกับพืชผลทางการเกษตรเพียงอย่างเดียว เพราะอาจเกิดปัญหาอันเนื่องมาจากความแปรปรวนของสภาพดินฟ้าอากาศ หรือความแปรปรวนทางการตลาด แต่เกษตรกรควรจะมีรายได้จากด้านอื่นนอกเหนือไปจากการเกษตรเพิ่มขึ้นด้วย เพื่อจะได้พึ่งตนเองได้ในระดับหนึ่ง

2. สิ่งแวดล้อมปัญหาสิ่งแวดล้อม ถือเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องได้รับการดำเนินการแก้ไขควบคู่ไปกับการพัฒนาความเจริญก้าวหน้า เพราะยังมีความเจริญก้าวหน้า ย่อมหมายถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมยิ่งก่อตัวและทวีความรุนแรงมากขึ้นเป็นเงาตามกันไป ซึ่งโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จะเป็นวิธีการที่จะทำนุบำรุง และปรับปรุงสภาพทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้นในด้านต่างๆ เช่น การอนุรักษ์ และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ ดิน น้ำ และป่าไม้

3. การสาธารณสุขโครงการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทาน ให้กับประชาชนในระยะแรก ๆ ล้วนแต่เป็นโครงการ ด้านสาธารณสุข เพราะพระองค์ทรงเห็นว่า หากประชาชนมีร่างกายที่สมบูรณ์ แข็งแรง จะนำไปสู่สุขภาพจิตที่ดี และส่งผลให้การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมดีขึ้นด้วย พระองค์จึงทรงให้ความสำคัญกับงานด้านสาธารณสุขเป็นอย่างมาก

4. การส่งเสริมอาชีพโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เมื่อได้ดำเนินการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการแล้ว จะเกิดการส่งเสริมอาชีพแก่ราษฎรในพื้นที่ใกล้เคียง โดยเฉพาะศูนย์ศึกษาการพัฒนาทั้งหลายนั้น จัดตั้งขึ้นมาเพื่อให้มีการศึกษา ค้นคว้า ทดลอง วิจัย เพื่อแสวงหาแนวทาง และวิธีการพัฒนาด้านต่างๆ ที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม และการประกอบอาชีพของราษฎรในภูมิภาคนั้นๆ เพื่อให้ราษฎรนำไปปฏิบัติได้อย่างจริงจัง ส่วนโครงการประเภทการส่งเสริมอาชีพโดยตรงนั้นก็มีจำนวนไม่น้อย ทั้งนี้ เพื่อเป็นการช่วยเหลือ ให้ประชาชนสามารถพึ่งตนเองได้ จึงได้มีการโครงการเกี่ยวกับประเภทการส่งเสริมอาชีพโดยตรง

5. การพัฒนาแหล่งน้ำการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเพาะปลูกหรือการชลประทาน นับว่า เป็นงานที่มีความสำคัญ และมีประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ เพราะเกษตรกรจะสามารถทำการเพาะปลูกได้อย่างสมบูรณ์ตลอดปี เนื่องจากพื้นที่เพาะปลูกในปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นพื้นที่นอกเขตชลประทาน ซึ่งต้องอาศัยเพียงน้ำฝน และน้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติเป็นหลัก ทำให้พืชได้รับน้ำไม่สม่ำเสมอ และไม่เพียงพอ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงให้ความสำคัญ

สนพระราชหฤทัย เกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งน้ำ มากกว่าโครงการพัฒนาอื่นเนื่องมาจากพระราชดำริประเภทอื่น

6. การคมนาคมสื่อสารโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ด้านคมนาคมสื่อสาร ส่วนใหญ่จะเป็นโครงการเกี่ยวกับปรับปรุงถนนหนทาง การก่อสร้างถนนเพื่อการสัญจรไปมาได้สะดวกและทั่วถึง การคมนาคมเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญของการนำความเจริญไปสู่ชนบท การสื่อสาร ติดต่อดีจึงผลสำคัญทำให้เศรษฐกิจของราษฎรในพื้นที่ดีขึ้น ราษฎรก็มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

7. สวัสดิการสังคมโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ด้านสวัสดิการสังคม จะเป็นโครงการเพื่อช่วยเหลือราษฎรให้มีที่อยู่อาศัย ที่ทำกิน และได้ รับสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิต ซึ่งจะทำให้ราษฎรมีชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น สามารถดำรงชีวิต อยู่ด้วยความผาสุก

8. อื่น ๆโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริประเภทอื่นๆ ได้แก่ โครงการ อันเนื่องมาจากพระราชดำรินอกเหนือจากโครงการทั้ง ๗ ประเภท ที่ ระบุมาแล้วข้างต้น เช่น โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริทั้งหลาย โครงการก่อสร้างเขื่อนป้องกันน้ำทะเลกัดเซาะอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี นอกจากนั้นยัง รวมถึงโครงการด้านการศึกษา การวิจัย การจัดและพัฒนาที่ดิน เป็นต้น

ที่มา: http://region6.prd.go.th/main.php?filename=royal_project

ปัจจุบันโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ แบ่งออกเป็น 8 ประเภท โดยกระจายอยู่ทุกภูมิภาคทั่วประเทศ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงาน กปร. ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2525-2551 มีจำนวน 4,404 โครงการ /กิจกรรม แยกตามประเภท และรายการได้ดังตารางต่อไปนี้

ประเภทโครงการ	จำนวนโครงการ / กิจกรรม
1. การพัฒนาแหล่งน้ำ	1,579 โครงการ / กิจกรรม
2. การเกษตร	536 โครงการ / กิจกรรม
3. สิ่งแวดล้อม	1,039 โครงการ / กิจกรรม
4. ส่งเสริมอาชีพ	343 โครงการ / กิจกรรม
5. สาธารณสุข	49 โครงการ / กิจกรรม
6. คมนาคม	115 โครงการ / กิจกรรม
7. สวัสดิการสังคม	166 โครงการ / กิจกรรม
8. โครงการสำคัญ และอื่นๆ	577 โครงการ / กิจกรรม

ภาค	จำนวนโครงการ / กิจกรรม
กลาง	1,024 โครงการ / กิจกรรม
ตะวันออกเฉียงเหนือ	929 โครงการ / กิจกรรม
เหนือ	1,221 โครงการ / กิจกรรม
ใต้	807 โครงการ / กิจกรรม
ไม่ระบุภาค	343 โครงการ / กิจกรรม
งบบริหาร	80 โครงการ / กิจกรรม
รวม	4,404 โครงการ / กิจกรรม

ตัวอย่างโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

1. โครงการหลวง
2. โครงการเศรษฐกิจชุมชนบนพื้นที่สูง
3. โครงการเกี่ยวกับ การปลูกข้าว
4. โครงการศิลปาชีพพิเศษ
5. โครงการสร้างบ้านเล็กในป่าใหญ่
6. โครงการส่งเสริมการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม
7. โครงการพืชสมุนไพร
8. โครงการปลูก พืช/ผลไม้
9. โครงการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์
10. โครงการส่งเสริมการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน
11. โครงการตามพระราชดำริหมู่บ้านสหกรณ์
12. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
13. โครงการการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ใบงาน

เรื่อง โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ให้ลูกเสือแต่ละหมู่ วางแผน แบ่งงาน และมอบหมายสมาชิกช่วยกันดำเนินการ ร่วมกันสืบค้นข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ที่มีความสำคัญต่อประชาชนหมู่มาก และหมู่ลูกเสือมีความสนใจ หมู่ละ 1 โครงการ โดยตกลงกับหมู่อื่นไม่ให้หัวข้อซ้ำกันส่งตัวแทนนำเสนอในกองลูกเสือครั้งต่อไป ให้เวลารายงานหมู่ละไม่เกิน 8 นาที โดยจะมีการตัดสินว่าหมู่ใดนำเสนอข้อมูลที่เข้าใจได้ดี และใช้สื่อได้น่าสนใจที่สุด

เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

เรื่อง ความหมายของคำว่า สปีริต

Derek Anthony Redmond เป็นนักวิ่งเจ้าของสถิติในการวิ่ง 400 เมตรของสหราชอาณาจักร และได้เหรียญทองจากการแข่งขัน 4x400 เมตรจากการแข่งขัน World Championships, European Championships และ Commonwealth Games จากสหราชอาณาจักรตอนนีเขารองเท้าแล้ว

แต่เหตุการณ์ที่ทำให้ผู้คนทั้งโลกจดจำเขาคือ Olympics Games ที่ Barcelona ในปี 1992 เขาเป็นหนึ่งในตัวเต็งในการแข่งขันครั้งนี้หลังจากการรอคอยมา 4 ปี เหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดก็เกิดขึ้น เอ็นร้อยหวายของเขาเกิดมีปัญหา เขาทรุดตัวลงและร้องไห้หลังจากนั้นไม่กี่วินาทีเขาตัดสินใจลุกขึ้นและวิ่งต่อเมื่อระยะทางเหลือประมาณ 100 เมตร คุณพ่อของเขาก็มาช่วยประคองเข้าเส้นชัย

สี่ปีแห่งการรอคอย ความฝันของเขาลงด้วยน้ำตาและความเสียใจแต่ spirit ที่ยิ่งใหญ่ของเขาก็ได้รับการปรบมือ หรือ Standing Ovation ของผู้ชมทั้งสนามและคนทั้งโลกก็ได้เข้าใจความหมายของคำว่า spirit มากขึ้นโลกได้จดจำเขาไปอีกนานแสนนานในฐานะ "ผู้ชนะ" ตัวจริง

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า: ชัยชนะ อาจนำมาทั้งความสุขและความทุกข์

เรื่อง เต่ากับนกอินทรี

นานมาแล้วยังมีเต่าตัวหนึ่งชอบแหงนหน้ามองดูนกนานาชนิดที่กำลังบินไปมาบนท้องฟ้าด้วยความฉิวเฉียด มันนึกอยากจะเป็นได้เช่นนั้นบ้าง ขณะที่มันกำลังเดินครุ่นคิดหาวิธีที่จะบินได้อยู่นั้น มันก็เห็นนกอินทรีตัวหนึ่งบินมาเกาะที่ก้อนหินไม่ห่างจากมันนัก เต่ารีบคลานเข้าไปหาทันที “ท่านนกอินทรีท่านจะช่วยให้ข้าบินได้อย่างท่านได้หรือไม่” เต่าถาม “ท่านจะบินได้อย่างไร ในเมื่อท่านไม่มีปีก” นกอินทรีบอก “แต่ถ้าท่านช่วยข้า ข้าต้องบินได้อย่างแน่นอน เพียงแต่ท่านพาข้าขึ้นไปบนท้องฟ้าเท่านั้น แล้วข้าก็จะบินของข้าเอง” เต่าพูด ในตอนแรกนกอินทรีปฏิเสธ แต่เต่าก็เฝ้าอ่อนวอนจนนกอินทรีใจอ่อน มันจึงใช้อุ้งเล็บทั้งสองยกตัวเต่าบินขึ้นไปบนท้องฟ้า “พอข้าปล่อยท่าน ท่านก็บินเลยนะ” นกอินทรีบอกแล้วก็ปล่อยตัวเต่าลงมา แต่แทนที่จะบิน ร่างของเต่ากลับร่วงหล่นลงมาจากท้องฟ้าลงมากระแทกกับก้อนหินเต็มแรง ขาดใจตายทันที

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า: จะทำอะไรควรรู้จักประมาณตน

ที่มาของเรื่อง : www.muengthai.com/เต่ากับนกอินทรี/

แบบประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มของลูกเสือ

เรื่อง.....

กลุ่มที่.....ชั้น.....

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมินการเข้าร่วมกิจกรรม																รวม	ผลการ ประเมิน				
		ความสามัคคี				การแสดง ความคิดเห็น				ความมี ระเบียบวินัย				ความตั้งใจ ในการทำงาน					อธิบาย โครงการอัน เนื่องมาจาก พระราชดำริ				
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1		4	3	2	1	
																					20	ผ่าน เกณฑ์	ไม่ ผ่าน เกณฑ์
1																							
2																							
3																							
4																							
5																							
6																							
7																							
8																							
9																							
10																							

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

เกณฑ์การประเมินคุณภาพคะแนน

ประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มของลูกเสือผ่านเกณฑ์การประเมิน ร้อยละ 80 ขึ้นไป
ผ่านเกณฑ์

รายการประเมิน	คุณภาพ			
	4	3	2	1
การเข้าร่วมกิจกรรม กลุ่มของลูกเสือ	อธิบายเนื้อหาได้ตาม ประเด็นที่กำหนด ครบถ้วนและให้ความ ร่วมมือในการทำ กิจกรรมโดยไม่ต้อง ตักเตือน	อธิบายเนื้อหาได้ตาม ประเด็นที่กำหนดได้ บางส่วนและให้ความ ร่วมมือในการทำ กิจกรรมโดยมีการ ตักเตือนเป็นบางครั้ง	อธิบายเนื้อหาได้ตาม ประเด็นที่กำหนด บางส่วนแต่ยังไม่ชัดเจน และให้ความร่วมมือใน การทำกิจกรรมโดยมีการ ตักเตือนเป็นบางครั้ง	ไม่สามารถ อธิบายเนื้อหาได้ตาม ประเด็นที่กำหนดและ ไม่ให้ความร่วมมือใน การทำกิจกรรม

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ (เครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
หน่วยที่ 7 ประเมินผล

แผนการจัดกิจกรรมที่ 24 การประเมินผล

เวลา 1 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1.1 เพื่อให้ลูกเสือสามารถเข้าใจการประเมินผลเพื่อการตัดสินใจผลการผ่าน ไม่ผ่านกิจกรรมได้
- 1.2 เพื่อให้ลูกเสือสามารถรับการประเมินพฤติกรรมทักษะชีวิตที่ลูกเสือได้รับการพัฒนาได้
- 1.3 เพื่อให้ลูกเสือสามารถเตรียมความพร้อมเพื่อรับการประเมินได้

2. เนื้อหา

- 2.1 เกณฑ์การตัดสินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551
- 2.2 การประเมินพฤติกรรมทักษะชีวิต

3. สื่อการเรียนรู้

- 3.1 Flow Chart การประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเลื่อนชั้นของลูกเสือและจบการศึกษา
- 3.2 การประเมินทักษะชีวิตของลูกเสือรายบุคคลหรือรายหมู่ลูกเสือ
- 3.3 ใบความรู้ เรื่องการประเมินผลกิจกรรมลูกเสือ

4. กิจกรรม

- 4.1 ผู้กำกับลูกเสืออธิบายหลักเกณฑ์ วิธีการประเมินผลการเรียนรู้ตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 กำหนดเพื่อตัดสินการจบการศึกษา
- 4.2 ผู้กำกับลูกเสืออธิบายถึงพฤติกรรมของลูกเสือที่ได้รับการเสริมสร้างทักษะชีวิตผ่านกิจกรรมลูกเสือ
- 4.3 ลูกเสือประเมินความพร้อมของตนเองเพื่อรับการประเมินและวางแผนพัฒนาตนเองในส่วนที่ไม่มั่นใจ
- 4.4 ผู้กำกับลูกเสือและลูกเสือกำหนดข้อตกลงร่วมกันถึงช่วงเวลาการประเมิน
- 4.5 ผู้กำกับลูกเสือนัดหมายและดำเนินการประเมิน

5. การประเมินผล

การประเมินตนเองของลูกเสือ ในการเตรียมความพร้อมเพื่อรับการประเมินผลกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

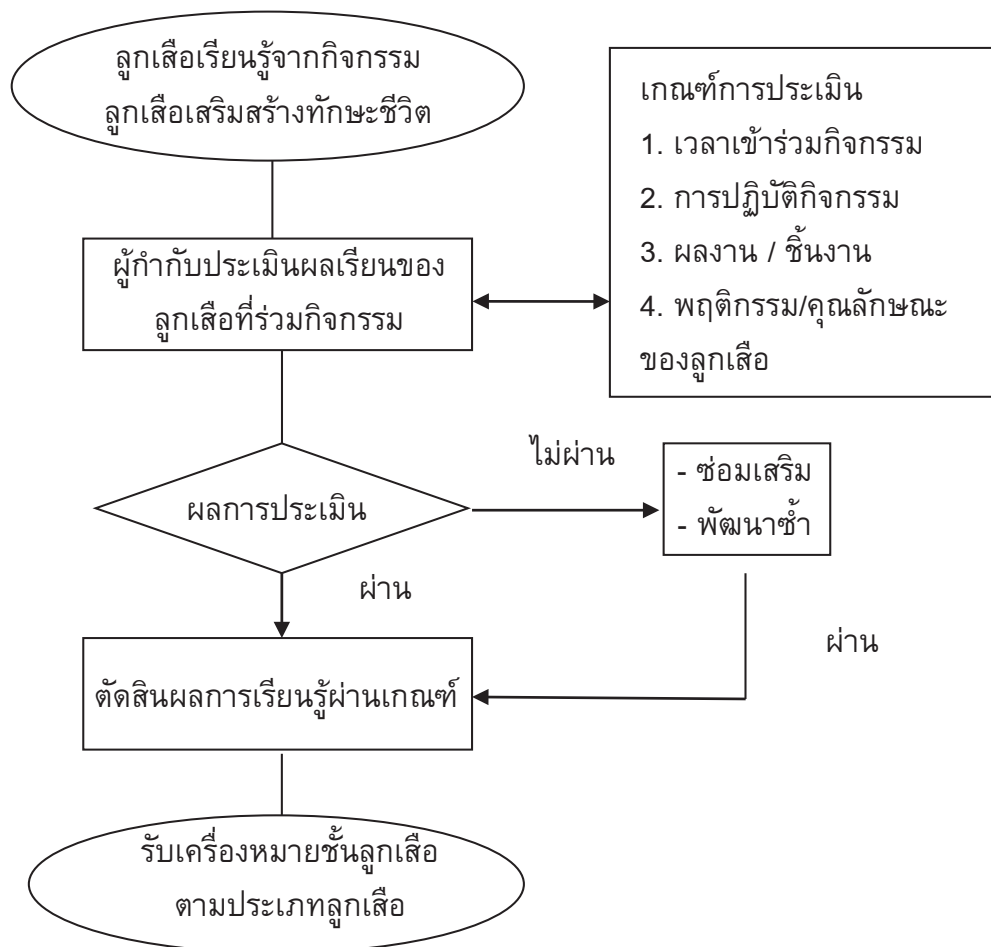
6. เครื่องมือการประเมินผล

- 6.1 แบบประเมินตนเองของลูกเสือ
- 6.2 แบบประเมินพฤติกรรมทักษะชีวิตของลูกเสือสำหรับผู้กำกับลูกเสือ

ภาคผนวกประกอบแผนการจัดกิจกรรมที่ 24

1. การประเมินผลตามเกณฑ์ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551

Flow Chartกระบวนการประเมินผลลูกเสือ

แบบประเมินตนเองของลูกเสือ

ชื่อ .....ประเภทลูกเสือ.....ชั้น.....

ที่	รายการที่รับการประเมิน	เกณฑ์ที่ สถานศึกษา กำหนด	การประเมินตนเอง		ข้อคิดเห็น
			ครบ/ ผ่าน	ไม่ครบ/ ไม่ผ่าน	การพัฒนา
1	1. เข้าร่วมกิจกรรมลูกเสือ 1.1 ร่วมกิจกรรมการฝึกอบรม 1.2 ร่วมกิจกรรมวันสำคัญ - วันสถาปนาลูกเสือ - วันถวายราชสดุดี - วันพ่อแห่งชาติ - วันแม่แห่งชาติ - วันต้านยาเสพติด - กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์อื่นๆ - กิจกรรมวัฒนธรรม/ ประเพณี 1.3 เดินทางไกล/ อยู่ค่ายพักแรม	ไม่น้อยกว่า 24 ชั่วโมง/ ปี 1 ครั้ง/ ปี 1 ครั้ง/ ปี 1 ครั้ง/ ปี 1 ครั้ง/ ปี 1 ครั้ง/ ปี 8 ครั้ง/ ปี 4 ครั้ง/ ปี 1 ครั้ง/ ปี			
2	2. มีผลงาน/ ชิ้นงานจากการเรียนรู้ กิจกรรมลูกเสือ 2.1 ผลงานการบริการ 2.2 ชิ้นงาน/ งานที่คิดสร้างสรรค์ 2.3 อื่นๆ เช่น รายงานฯ	ไม่น้อยกว่า 6 รายการ/ ปี 2 รายการ/ ปี 2 รายการ/ ปี			
3	3. มีความพร้อมเข้ารับการทดสอบเพื่อ เลื่อนชั้นและรับเครื่องหมายวิชาพิเศษ ลูกเสือวิสามัญ 3.1..... 3.2..... 3.3..... 3.4..... 3.5.....				
ผ่านและพร้อม					

สรุป   ☐ ฉันมั่นใจว่าผ่าน   ☐ ฉันมีความพร้อมให้ประเมิน   ☐ ฉันยังไม่พร้อม

สรุปผลการประเมินตนเอง

1. ด้านทักษะลูกเสือ

มั่นใจมากกว่าจะ
ผ่านการประเมิน

พร้อมแล้ว

ไม่แน่ใจ

ต้องขอความ
ช่วยเหลือจาก
ผู้กำกับลูกเสือ

งุนงง
ไม่เข้าใจ

- ☐ มั่นใจมาก พร้อมรับการประเมินเครื่องหมายวิชาพิเศษ
- ☐ พร้อมรับการประเมิน
- ☐ ไม่แน่ใจ
- ☐ ยังต้องพัฒนา/ ซ้อมเสริมบางเรื่อง
- ☐ ต้องการความช่วยเหลือจากผู้กำกับลูกเสือ

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

แบบประเมินพฤติกรรมทักษะชีวิตของลูกเสือสำหรับผู้กำกับลูกเสือ

คำชี้แจงให้ผู้ตอบทำแบบประเมินทุกข้อโดยแต่ละข้อให้ทำเครื่องหมาย/ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริง

2.1 พฤติกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่คาดหวัง

รายการประเมิน	ใช่	ไม่ใช่
1. ลูกเสือมีทักษะในการสังเกตและจดจำ		
2. ลูกเสือสามารถพึ่งตนเองและดูแลตนเองได้		
3. ลูกเสือสำรองปฏิบัติกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์รักษาสีแกวัล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ		
4. ลูกเสือไม่มีปัญหาทันตสุขภาพและไม่เจ็บป่วยด้วยโรคติดต่อตามฤดูกาล		
5. ลูกเสือรู้จักรักษาสุขภาพและปฏิเสธสิ่งเสพติด		
6. ลูกเสือรู้จักแก้ปัญหาเฉพาะหน้าหรือให้การช่วยเหลือ/ แจ้งเหตุเมื่อประสบเหตุวิกฤต		
7. ลูกเสือมีส่วนสูงและน้ำหนักตามเกณฑ์มาตรฐาน		
8. ลูกเสือมีทักษะในการสื่อสารได้ถูกกาลเทศะและไม่ก้าวร้าวรุนแรง		

สรุปแบบการประเมินตนเอง

ฉันมีทักษะชีวิต

ฉันจะมีทักษะชีวิต

ฉันต้องพัฒนาตนเองอีกมาก

ถ้าแก้ไขปรับปรุงพฤติกรรม

2.2 พฤติกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่คาดหวัง

รายการประเมิน	ใช่	ไม่ใช่
1. ลูกเสือมีทักษะในการปฏิบัติกิจกรรมกลางแจ้ง		
2. ลูกเสือร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์		
3. ลูกเสือช่วยตนเองและครอบครัวได้		
4. ลูกเสือไม่มีปัญหาทัศนคติสุขภาพ ไม่ดื่มเครื่องดื่มขมกรูบกรอบ ไม่รับประทานขนมหวานเป็นประจำ		
5. ลูกเสือรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และไม่ติดเกม		
6. ลูกเสือประพฤติตนเหมาะสมกับเพศและวัย มีทักษะการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสารไม่ก้าวร้าวรุนแรง		
7. ลูกเสือแสดงออกถึงความซื่อสัตย์ รู้จักแก้ปัญหา หรือให้ความช่วยเหลือผู้อื่น		
8. ลูกเสือมีน้ำหนักร่างกายและส่วนสูงตามเกณฑ์มาตรฐาน		

รูปแบบการประเมินตนเอง

มีทักษะชีวิต
พร้อมเผชิญ
อย่างรอบคอบอดภัย

จะมีทักษะชีวิต
แก้ไขปรับปรุง
พฤติกรรม

ต้องพัฒนาตนเอง
อีกมาก
(เสี่ยงเหนื่อย)

ไม่แน่ใจชีวิต
(มีปัญหาแล้ว)

เรื่องที่ฉันจะต้องปรับปรุง

- 1).....
- 2).....
- 3).....
- 4).....

2.3 พฤติกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่คาดหวัง

รายการประเมิน	1	2
1. ลูกเสือพัฒนาตนเองให้มีทักษะในการทำกิจกรรมลูกเสือตามความสนใจและได้รับเครื่องหมายวิชาพิเศษ		
2. ลูกเสือทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ต่อครอบครัว สถานศึกษา ชุมชน และสังคม		
3. ลูกเสือใช้เวลาว่างที่เป็นประโยชน์ทำกิจกรรม อนุรักษ์ส่งเสริมจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย		
4. ลูกเสือรู้เท่าทันสื่อโฆษณาและรู้จักใช้ประโยชน์จาก Internet		
5. ลูกเสือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือปรับปรุงและพัฒนาตนเองได้เหมาะสมกับเพศวัยไม่ก้าวร้าวรุนแรง		
6. ลูกเสือทำกิจกรรมหรือโครงการประหยัดพลังงาน/ทรัพยากร		
7. ลูกเสือมีการออม หรือทำบัญชีรายรับ รายจ่ายอย่างต่อเนื่อง		
8. ลูกเสือไม่เคยประสพอุบัติเหตุจากการใช้ยานพาหนะ		

สรุปแบบการประเมินตนเอง

มีทักษะชีวิต
พร้อมเผชิญ
อย่างรอบคอบดกัย

จะมีทักษะชีวิต
แก้ไขปรับปรุง
พฤติกรรม

ต้องพัฒนาตนเอง
อีกมาก
(เสี่ยงนะเนี่ย)

ไม่แน่ใจชีวิต
(มีปัญหาแล้ว)

เรื่องที่ฉันจะต้องปรับปรุง

- 1).....
- 2).....
- 3).....
- 4).....

2.4 พฤติกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่คาดหวัง

รายการประเมิน	ใช่	ไม่ใช่
1. ลูกเสือทำกิจกรรม/โครงการ ตามความถนัดและความสนใจ		
2. ลูกเสือบริการผู้อื่นช่วยเหลือชุมชน สังคม และประเทศชาติ		
3. ลูกเสือรู้จักวิธีป้องกันความเสี่ยงทางเพศ		
4. ลูกเสือใช้เวลากับสื่อไอทีได้อย่างเหมาะสม		
5. ลูกเสือตระหนักถึงพิษภัยและหลีกเลี่ยงจากสิ่งยาเสพติด		
6. ลูกเสือมีค่านิยมสุขภาพ ด้านอาหาร และความงามที่เหมาะสม		
7. ลูกเสือทำงานหารายได้ระหว่างเรียน		
8. ลูกเสือไม่มีพฤติกรรมก้าวร้าวและไม่ก่อเหตุรุนแรง		

สรุปแบบการประเมินตนเอง

มีทักษะชีวิต
พร้อมเผชิญ
อย่างรอบคอบอดภัย

จะมีทักษะชีวิต
แก้ไขปรับปรุง
พฤติกรรม

ต้องพัฒนาตนเอง
อีกมาก
(เสี่ยงนะเนี่ย)

ไม่แน่ใจชีวิต
(มีปัญหาแล้ว)

เรื่องที่ฉันจะต้องปรับปรุง

- 1).....
- 2).....
- 3).....
- 4).....

ใบความรู้ การประเมินผลกิจกรรมลูกเสือ*

1. การประเมินผลการเรียนรู้ตามแนวทางหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดให้กิจกรรมลูกเสือเป็นกิจกรรมที่มุ่งปลูกฝังระเบียบวินัยและกฎเกณฑ์เพื่อการอยู่ร่วมกัน รู้จักการเสียสละ บำเพ็ญประโยชน์แก่สังคมและดำเนินวิถีชีวิตในระบอบประชาธิปไตย ตลอดจนมีทักษะชีวิตเป็นภูมิคุ้มกันปัญหาสังคมตามช่วงวัยของลูกเสือ

การจัดกิจกรรมลูกเสือยังต้องเป็นไปตามข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติและสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานอีกด้วย

แนวทางการประเมินผลกิจกรรมลูกเสือ

กิจกรรมลูกเสือเป็นกิจกรรมนักเรียนที่ลูกเสือทุกคนต้องเข้าร่วมกิจกรรมลูกเสือ 40 ชั่วโมงต่อปีการศึกษาในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

การประเมินการจัดกิจกรรมลูกเสือตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมีประเด็น/สิ่งที่ต้องประเมินดังนี้

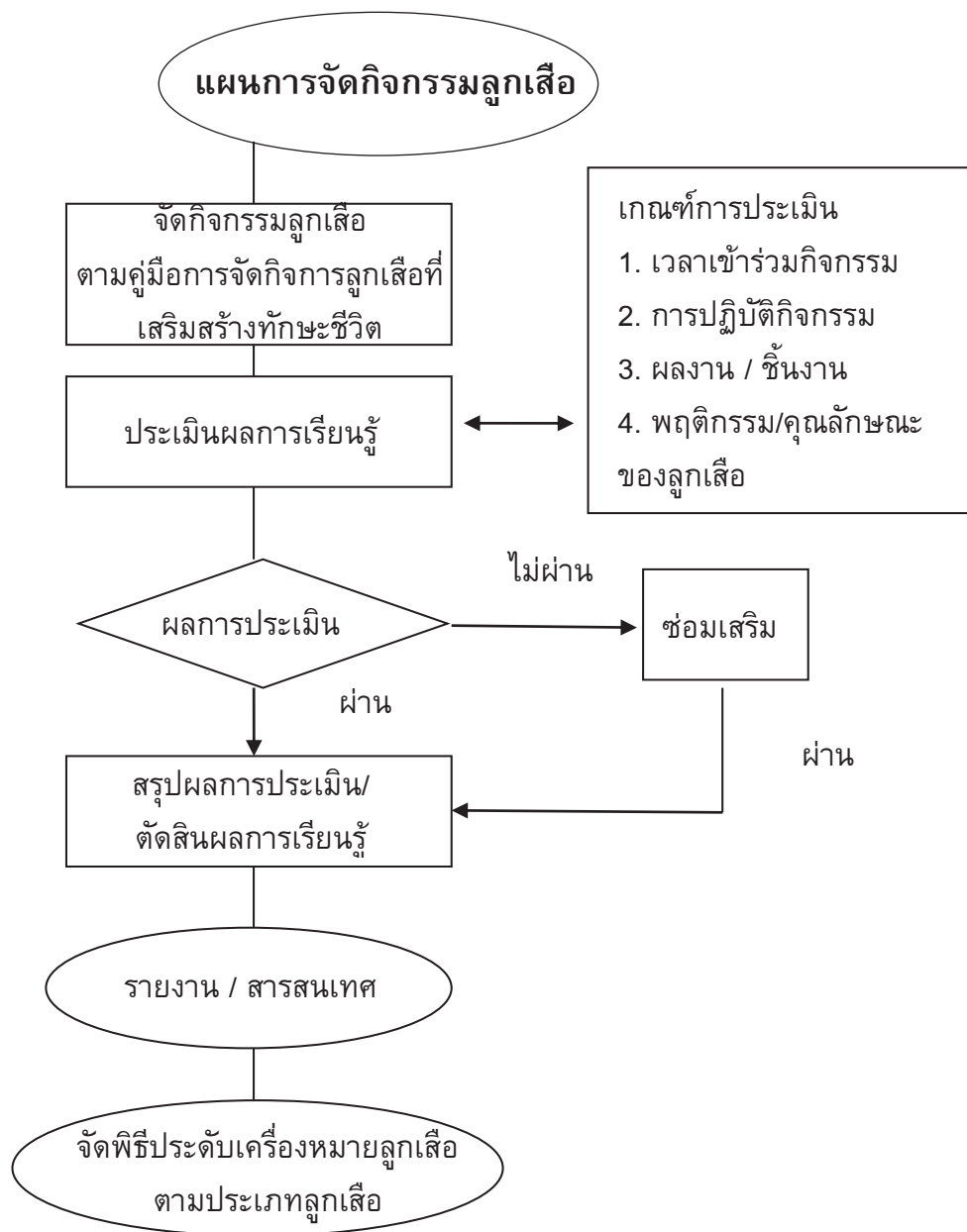
1. เวลาในการเข้าร่วมกิจกรรม ผู้เรียนต้องมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมตามที่สถานศึกษากำหนด
2. การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมหรือการปฏิบัติกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง มุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพของตนและการทำงานกลุ่ม
3. ผลงาน / ชิ้นงาน / พฤติกรรม / คุณลักษณะของผู้เรียน ที่ปรากฏจากการเรียนรู้หรือการเปลี่ยนแปลงตนเอง

---

* การประเมินผลอาจเขียนแยกการประเมินผลแต่ละกิจกรรม หรือเขียนรวมในภาพรวมของกิจกรรมลูกเสือก็ได้

เอกสารอ้างอิงกระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด. 2551

แนวทางการประเมินผลการเรียนรู้กิจกรรมลูกเสือ

การประเมินกิจกรรมลูกเสือ มี 2 แนวทาง คือ

1. การประเมินกิจกรรมลูกเสือรายกิจกรรมมีแนวปฏิบัติดังนี้

1.1 ตรวจสอบเวลาเข้าร่วมกิจกรรมของลูกเสือให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่สถานศึกษา
กำหนด

1.2 ประเมินกิจกรรมการเรียนรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมและผลงาน / ชิ้นงาน /
คุณลักษณะของผู้เรียนตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดด้วยวิธีการที่หลากหลาย เน้นการมีส่วนร่วม
ในการปฏิบัติกิจกรรม

1.3 ลูกเสือที่มีเวลาการเข้าร่วมกิจกรรม มีการปฏิบัติกิจกรรมและผลงาน / ชิ้นงาน /
คุณลักษณะตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดเป็นผู้ผ่านการประเมินรายกิจกรรมและนำผลการประเมิน
ไปบันทึกในระเบียบแสดงผลการเรียนรู้

1.4 ลูกเสือที่มีผลการประเมินไม่ผ่านในเกณฑ์เวลาการเข้าร่วมกิจกรรม การปฏิบัติกิจกรรมและผลงาน / ชิ้นงาน / คุณลักษณะตามที่สถานศึกษากำหนด ผู้กำกับลูกเสือต้องดำเนินการซ่อมเสริมและประเมินจนผ่าน ทั้งนี้ควรดำเนินการให้เสร็จสิ้นในปีการศึกษานั้น ๆ ยกเว้นมีเหตุสุดวิสัยให้อยู่ในดุลพินิจของสถานศึกษา

2. การประเมินกิจกรรมลูกเสือเพื่อการตัดสินใจ

การประเมินกิจกรรมลูกเสือเพื่อตัดสินใจควรได้รับเครื่องหมายและเลื่อนระดับทางลูกเสือและจบการศึกษาเป็นการประเมินการผ่านกิจกรรมลูกเสือเป็นรายปี / รายภาค / เพื่อสรุปผลการผ่านในแต่ละกิจกรรม สรุปผลรวมเพื่อสรุปผลการผ่านในแต่ละกิจกรรม สรุปผลรวมเพื่อเลื่อนขั้นระดับลูกเสือและประมวลผลรวมในปีสุดท้ายเพื่อการจบแต่ละระดับการศึกษา โดยการดำเนินการดังกล่าวมีแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

2.1 กำหนดให้มีผู้รับผิดชอบในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมลูกเสือของลูกเสือทุกคนตลอดระดับการศึกษา

2.2 ผู้รับผิดชอบสรุปและตัดสินใจผลการร่วมกิจกรรมลูกเสือของลูกเสือเป็นรายบุคคล รายหมู่ ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

เกณฑ์การตัดสินใจ

1. กำหนดเกณฑ์การประเมินตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้ 2 ระดับ คือผ่าน และ ไม่ผ่าน

2. เกณฑ์การตัดสินผลการประเมินรายกิจกรรม

ผ่าน หมายถึง ลูกเสือมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมครบตามเกณฑ์ ปฏิบัติกิจกรรมและมีผลงาน / ชิ้นงาน / คุณลักษณะตามที่สถานศึกษากำหนด

ไม่ผ่าน หมายถึง ลูกเสือมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมไม่ครบตามเกณฑ์ ไม่ผ่านการปฏิบัติกิจกรรมหรือมีผลงาน / ชิ้นงาน / คุณลักษณะไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

3. เกณฑ์การตัดสินผลการประเมินกิจกรรมลูกเสือรายปี / รายภาค

ผ่าน หมายถึง ลูกเสือมีผลการประเมินระดับ “ผ่าน” ในกิจกรรมสำคัญตามหลักสูตรลูกเสือแต่ละประเภทกำหนด รวมถึงหลักสูตรลูกเสือทักษะชีวิต

ไม่ผ่าน หมายถึง ลูกเสือมีผลการประเมินระดับ “ไม่ผ่าน” ในกิจกรรมสำคัญที่หลักสูตรลูกเสือแต่ละประเภทกำหนดและลูกเสือทักษะชีวิต

4. เกณฑ์การตัดสินผลการประเมินกิจกรรมลูกเสือเพื่อจบหลักสูตรลูกเสือแต่ละประเภทเป็นรายชั้นปี

ผ่าน หมายถึง ลูกเสือมีผลการประเมินระดับ “ผ่าน” ทุกชั้นปีในระดับการศึกษานั้น

ไม่ผ่าน หมายถึง ลูกเสือมีผลการประเมินระดับ “ไม่ผ่าน” บางชั้นปีในระดับการศึกษานั้น

2. การประเมินพฤติกรรมทักษะชีวิตและคุณลักษณะทางลูกเสือ

2.1 ความสามารถที่คาดหวังให้เกิดขึ้นกับลูกเสือโดยรวม คือ

- 1) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์
- 2) ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์
- 3) ความสามารถในการเห็นใจผู้อื่น
- 4) เห็นคุณค่าตนเอง
- 5) รับผิดชอบต่อสังคม
- 6) ความสามารถในการสื่อสารเพื่อสร้างสัมพันธภาพ
- 7) ความสามารถในการตัดสินใจ
- 8) ความสามารถในการจัดการแก้ไขปัญหา
- 9) ความสามารถในการจัดการกับอารมณ์
- 10) ความสามารถในการจัดการกับความเครียด

2.2 พฤติกรรมที่คาดหวังให้เกิดขึ้นกับลูกเสือโดยรวม คือ

1) ลูกเสือสำรอง

- (1) มีทักษะในการสังเกตและจดจำ
- (2) ฟังตนเอง ดูแลตนเองได้
- (3) รู้จักรักษาสิ่งแวดล้อม
- (4) ไม่เจ็บป่วยด้วยโรคติดต่อตามฤดูกาล
- (5) ปฏิเสธสิ่งเสพติดทุกชนิด
- (6) พูดจาสื่อสารเชิงบวก ไม่ก้าวร้าวรุนแรง
- (7) แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้
- (8) ให้ความช่วยเหลือเพื่อนในภาวะวิกฤติ

2) ลูกเสือสามัญ

- (1) มีทักษะในการปฏิบัติกิจกรรมกลางแจ้ง
- (2) ร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ด้วยจิตอาสา
- (3) ฟังตนเองและช่วยเหลือครอบครัว
- (4) ไม่ดื่มเครื่องดื่ม
- (5) ไม่รับประทานขนมหวานและขนมกรุบกรอบ
- (6) ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
- (7) รู้จักพูดเชิงบวก ไม่พูดก้าวร้าวรุนแรง
- (8) มีความซื่อสัตย์ ไม่โกหก
- (9) รู้จักแก้ปัญหาด้วยสันติวิธี
- (10) มีน้ำหนักส่วนสูงตามเกณฑ์มาตรฐาน

3) ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

- (1) มีทักษะในการทำกิจกรรมตามความสนใจ
- (2) มีจิตอาสาทำประโยชน์/ ไม่ก่อความเดือดร้อน ให้กับครอบครัว

สถานศึกษา ชุมชน สังคม

- (3) ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
- (4) ร่วมกิจกรรมส่งเสริมอนุรักษ์ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย
- (5) มีทักษะการคิดวิเคราะห์ การยับยั้งไม่เป็นทาสของสื่อโฆษณา
- (6) มีทักษะการใช้ประโยชน์จาก Internet
- (7) มีผลงาน/ โครงการการประหยัดพลังงาน/ ทรัพยากร
- (8) มีการออมหรือทำบัญชีรายรับ รายจ่ายของตนเองอย่างต่อเนื่อง
- (9) มีทักษะการหลีกเลี่ยง ลดพ้นและไม่เกิดอุบัติเหตุจากการใช้ยานพาหนะ
- (10) ไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติดทุกประเภท

4) ลูกเสือวิสามัญ

- (1) มีผลงาน/ โครงการเฉพาะที่เป็นประโยชน์ต่อตัวเอง/ สังคม
- (2) มีจิตอาสาและบริการ
- (3) รู้วิธีป้องกัน/ และหลีกเลี่ยงความเสี่ยงทางเพศ
- (4) ใช้เวลากับสื่อ IT อย่างเหมาะสม ไม่เกิดความเสียหายต่อวิถีชีวิตปกติ

ของตนเอง

- (5) ไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติด
- (6) มีค่านิยมด้านสุขภาพอย่างเหมาะสม ไม่เกิดผลเสียตามมา
- (7) มีค่านิยมด้านการรับประทานอาหารที่เหมาะสม ไม่เกิดผลเสีย

ตามมา

- (8) มีค่านิยมด้านความงามที่เหมาะสมไม่เกิดผลเสียตามมา
- (9) ไม่มีพฤติกรรมก้าวร้าวและก่อเหตุรุนแรง

อ้างอิงจาก ผลลัพธ์การจัดกิจกรรมลูกเสือ คู่มือ Bench Marking

บันทึกหลังการสอน

1. ด้านความรู้

.....
.....

2. ด้านการปฏิบัติงาน

.....
.....

3. ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์

.....
.....

ลงชื่อ..... ผู้สอน
(.....)

บันทึกความเห็นข้อเสนอแนะการตรวจแผนการจัดการเรียนรู้ ของหัวหน้ากลุ่มงานวิชาการ

.....
.....

ลงชื่อ.....
(.....)
หัวหน้าฝ่ายงานวิชาการ

บันทึกความเห็นข้อเสนอแนะการตรวจแผนการจัดการเรียนรู้ ของรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ

.....
.....

ลงชื่อ.....
(.....)
รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ

บันทึกความเห็นข้อเสนอแนะการตรวจแผนการจัดการเรียนรู้ ของผู้อำนวยการโรงเรียน

.....
.....

ลงชื่อ.....
(.....)
ผู้อำนวยการโรงเรียน.....

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่(เครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

หน่วยที่ 8 พิธีการ

แผนการจัดกิจกรรมที่ 25 การประดับเครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ

เครื่องหมายวิชาพิเศษสายงยศ

เวลา 1 ชั่วโมง

1.จุดประสงค์การเรียนรู้

ลูกเสือสามารถเข้ารับเครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษได้

2. เนื้อหา

เครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ

3. สื่อการเรียนรู้

เครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ

4. กิจกรรม

4.1 ผู้กำกับลูกเสือและลูกเสือพร้อมกันในห้องประชุม

4.2 ผู้กำกับลูกเสือเป็นประธานจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย และถวายสักการะแด่พระรูป
รัชกาลที่ 6ผู้กำกับลูกเสือและลูกเสือร่วมกันถวายราชสดุดี

4.3 ผู้กำกับลูกเสือกล่าวถึงการได้รับอนุมัติให้มีสิทธิ์ประดับเครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ
เครื่องหมายวิชาพิเศษ สายงยศ พร้อมทั้งให้อวาทกับลูกเสือ

4.4 ผู้กำกับลูกเสือมอบเครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ เครื่องหมายวิชาพิเศษให้กับลูกเสือ
ทุกคนและแสดงความชื่นชมยินดีกับลูกเสือทุกคน

4.5 ผู้กำกับลูกเสือและลูกเสือร่วมกันทบทวนคำปฏิญาณ

5. การประเมินผล

สังเกตพฤติกรรมจากการเข้าร่วมกิจกรรม

6. บันทึกหลังการจัดกิจกรรม

แบบบันทึกการจัดกิจกรรม

ภาคผนวกประกอบแผนการจัดกิจกรรมที่ 25

พิธีประดับเครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ

พิธีประดับเครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษควรมอบในโอกาสที่ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่สามารถที่ปฏิบัติจนเข้าเกณฑ์ได้รับเครื่องหมายชั้นพิเศษ ซึ่งเป็นความภาคภูมิใจของผู้ที่ได้รับเครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษเพื่อที่จะได้เลื่อนชั้นไปเรียนหลักสูตรลูกเสือหลวง ให้ปฏิบัติดังต่อไปนี้

พิธีทางศาสนา

- 1.เมื่อประธานเดินทางมาถึงบริเวณพิธี ให้พิธีกรสั่ง "ลูกเสือ ตรง"
- 2.พิธีกรเชิญประธานจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย

พิธีถวายราชสดุดี

1.ประธานเดินไปยังหน้าพระบรมรูป ทำความเคารพ(วันทยหัตถ์) รับพวงมาลัยหรือช่อดอกไม้จากเจ้าหน้าที่ ถวายไว้นบนพานที่หน้าพระบรมรูป แล้วจุดเทียน จุดธูป ตามลำดับ (เทียนอยู่ด้านขวาของประธาน)

2. เสร็จแล้วลงนั่งคุกเข่า ประนมมือ ถวายบังคม ๓ ครั้ง แล้วลุกขึ้นยืน ทำความเคารพ(วันทยหัตถ์) อีกครั้งหนึ่ง

3. ประธานถอย 1 ก้าว นั่งเตรียมถวายราชสดุดี ก้าวเท้าซ้ายไปข้างหน้าครึ่งก้าว คุกเข่าลง ตั้งเข่าซ้ายนั่งลงบนส้นเท้าขวา มือขวาแบคว่าวลงบนเข่าขวา แขนซ้ายวางพาดบนเข่าซ้ายเอียงไปทางขวาเล็กน้อย ให้ก้มหน้าเล็กน้อย เมื่อพิธีกรร้องเพลงราชสดุดีให้ร้องรับจนเพลงจบ (ถ้าถือหมวกอยู่ด้วยให้ปฏิบัติตามคู่มือระเบียบแถวของสำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ)

4. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมและแขกรับเชิญอื่น ๆ ปฏิบัติดังนี้

4.1 เมื่อประธานเดินไปจุดธูปเทียนบูชาพระบรมรูป ทุกคนยืนอยู่ในท่าตรง

4.2 เมื่อประธานลงนั่งคุกเข่าถวายบังคม ให้ทุกคนนั่งลงในท่าเตรียมถวายราช

สดุดี

4.3 เมื่อประธานถอยมานั่งในท่าเตรียมถวายราชสดุดี พิธีกรจะนำถวายราชสดุดีให้ทุกคนร้องตามพร้อมกัน

5.เมื่อจบเพลงถวายราชสดุดีแล้วพิธีกรจะสั่งให้ทุกคน “ลุก” ทุกคนลุกขึ้นยืน

6.พิธีกรเชิญประธาน ไปยังแท่นรับกล่าวรายงาน

7.หัวหน้างานกิจกรรมลูกเสือกล่าวรายงานและกล่าวเชิญประธานประกอบพิธีประดับเครื่องหมายชั้นพิเศษ

8.พิธีกรเชิญประธานในพิธีประกอบพิธีประดับเครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ

แนวปฏิบัติของลูกเสือผู้เข้ารับการประดับเครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ

- 1.ให้ลูกเสือที่เข้าเกณฑ์ได้รับเครื่องหมายชั้นพิเศษ จัดแถวตอนหมู่ยืนอยู่หน้ากองลูกเสือ หันหน้าเข้าหาผู้ทรงคุณวุฒิที่จะทำพิธีประดับเครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ
- 2.ลูกเสือผู้รับเครื่องหมายชั้นพิเศษเดินตรงมาหาผู้ทรงคุณวุฒิ ทำความเคารพด้วยการทำวันทยหัตถ์ ค้อมตัวก้าวเท้าขวาไปข้างหน้าเพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิประดับเครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ ที่กึ่งกลางกระเป๋าเสื้อข้างขวา
- 3.ลูกเสือผู้รับเครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ ทำความเคารพด้วยการทำวันทยหัตถ์ ยืนมือซ้ายออกไปสัมผัสกับมือซ้ายของประธาน เมื่อเสร็จแล้วให้ทำขวาหัน กลับมายืนที่เดิม
- 4.เมื่อมอบเสร็จทุกคนแล้วประธานกล่าวให้โอวาทและแสดงความยินดีต่อผู้ที่ได้รับเครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ และให้กล่าวทบทวนคำปฏิญาณ ผู้บังคับบัญชาลูกเสือที่มาร่วมในพิธีเข้ามาจับมือแสดงความยินดี

บันทึกหลังการจัดกิจกรรม

1. ด้านความรู้

.....
.....

2. ด้านการปฏิบัติงาน

.....
.....

3. ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์

.....
.....

4. ปัญหา / อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ..... ผู้สอน
(.....)

บันทึกความเห็นข้อเสนอแนะการตรวจแผนการจัดการเรียนรู้ ของหัวหน้ากลุ่มงานวิชาการ

.....
.....

ลงชื่อ.....
(.....)
หัวหน้าฝ่ายงานวิชาการ

บันทึกความเห็นข้อเสนอแนะการตรวจแผนการจัดการเรียนรู้ ของรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ

.....
.....

ลงชื่อ.....
(.....)
รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ

บันทึกความเห็นข้อเสนอแนะการตรวจแผนการจัดการเรียนรู้ ของผู้อำนวยการโรงเรียน

.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้อำนวยการโรงเรียน.....

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

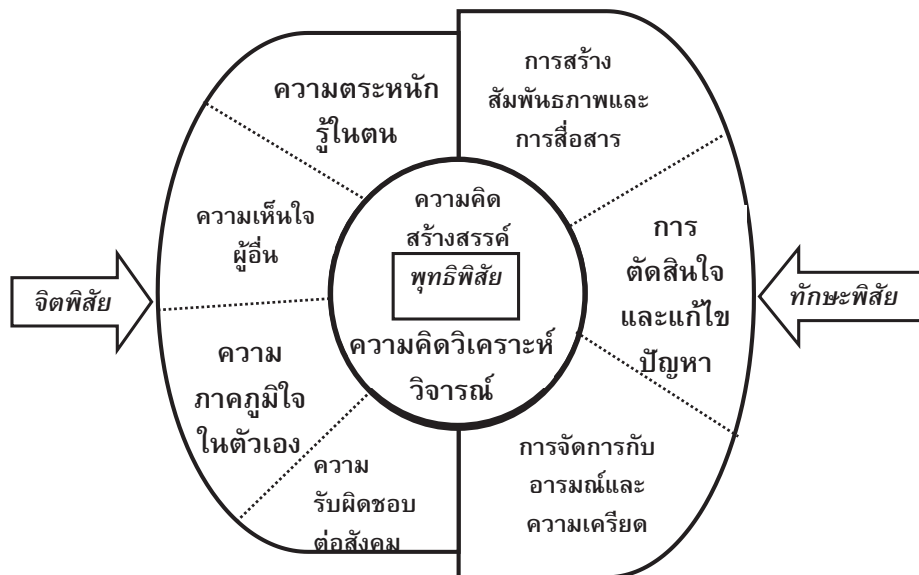
แนวคิดเรื่องทักษะชีวิต

ความหมายและองค์ประกอบทักษะชีวิต

ทักษะชีวิต เป็นความสามารถของบุคคล ที่จำเป็นต่อการปรับตัวในการเผชิญปัญหาต่าง ๆ และสามารถดำเนินชีวิตท่ามกลางสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งในปัจจุบัน และเตรียมพร้อมสำหรับการเผชิญปัญหาในอนาคต

องค์ประกอบทักษะชีวิต มี 12 องค์ประกอบ จัดเป็น 6 คู่ โดยแบ่งตามพฤติกรรมการเรียนรู้ 3 ด้าน ดังนี้

องค์ประกอบทักษะชีวิต 6 คู่ 3 ด้าน

แผนภาพที่ 1 องค์ประกอบของทักษะชีวิต

1. **ด้านพุทธิพิสัย** จัดไว้ตรงกลางของแผนภาพ เพราะเป็นองค์ประกอบร่วมและเป็นพื้นฐานของทุกองค์ประกอบ ได้แก่

- **ความคิดวิเคราะห์วิจารณ์** เป็นความสามารถที่จะวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินข้อมูล ข่าวสาร ปัญหา และสถานการณ์ต่าง ๆ รอบตัว
- **ความคิดสร้างสรรค์** เป็นความสามารถในการคิดออกไปอย่างกว้างขวางโดยไม่ยึดติดอยู่ในกรอบ และการสร้างสรรค์สิ่งใหม่

2. ด้านจิตพิสัย หรือ เจตคติ มี 2 คู่ คือ

คู่ที่ 1 ความตระหนักรู้ในตนเอง และ ความเข้าใจ/เห็นใจผู้อื่น

คู่ที่ 2 เห็นคุณค่า/ภูมิใจตนเอง และ ความรับผิดชอบต่อสังคม

- **ความตระหนักรู้ในตนเอง** เป็นความสามารถในการค้นหาและเข้าใจในจุดดีจุดด้อยของตนเอง ยอมรับความแตกต่างของตนเองกับบุคคลอื่น ไม่ว่าจะในแง่ความสามารถ เพศ วัย อาชีพ ระดับการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ ฐานะทางสังคม ศาสนา สีผิว ท้องถิ่น สุขภาพ ฯลฯ

- **ความเข้าใจ/เห็นใจผู้อื่น** เป็นความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น เห็นอกเห็นใจและยอมรับตัวตนของบุคคลอื่นที่แตกต่างกับเรา ไม่ว่าจะในแง่ความสามารถ เพศ วัย อาชีพ ระดับการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ ฐานะทางสังคม ศาสนา สีผิว ท้องถิ่น สุขภาพ ฯลฯ

- **เห็นคุณค่า/ภูมิใจตนเอง** เป็นการค้นพบ คุณสมบัติเฉพาะตัวของตนเอง รู้สึคว่าตนเองมีคุณค่า เช่น เป็นคนมีน้ำใจ ซื่อสัตย์ ยุติธรรม และภูมิใจในความสามารถด้านต่าง ๆ ของตนเอง เช่น ด้านสังคม ดนตรี กีฬา ศิลปะ การเรียน ฯลฯ

- **ความรับผิดชอบต่อสังคม** เป็นความรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและมีส่วนรับผิดชอบต่อความเจริญหรือเสื่อมของสังคมนั้น คนที่เห็นคุณค่าตนเองจะมีแรงจูงใจที่จะทำดีกับผู้อื่นและสังคมส่วนรวมมากขึ้น จึงจัดเข้าคู่กับความรับผิดชอบต่อสังคม

3. ด้านทักษะพิสัยหรือทักษะ ประกอบด้วย 3 คู่ คือ

คู่ที่ 1 การสื่อสารและการสร้างสัมพันธภาพ

คู่ที่ 2 การตัดสินใจและการแก้ไขปัญหา

คู่ที่ 3 การจัดการกับอารมณ์และความเครียด

- **ทักษะการสื่อสารและการสร้างสัมพันธภาพ** เป็นความสามารถในการใช้คำพูดและภาษาท่าทาง เพื่อสื่อสารความรู้สึกนึกคิดของตนเอง และสามารถรับรู้ความรู้สึกนึกคิดความต้องการ ของอีกฝ่ายหนึ่ง มีการตอบสนองอย่างเหมาะสมและเกิดสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน

- **ทักษะการตัดสินใจและการแก้ไขปัญหา** การตัดสินใจใช้ในกรณีที่มีทางเลือกอยู่แล้ว จึงเริ่มต้นด้วยการวิเคราะห์ข้อดีข้อเสียของแต่ละทางเลือกเพื่อหาทางเลือกที่ดีที่สุดและนำไปปฏิบัติ ส่วนการแก้ไขปัญหาเป็นความสามารถในการรับรู้ปัญหาและสาเหตุของปัญหา หาทางเลือกได้หลากหลาย วิเคราะห์ข้อดีข้อเสียของแต่ละทางเลือก ตัดสินใจเลือกทางเลือกในการแก้ปัญหาที่เหมาะสมที่สุดและนำไปปฏิบัติ

- **ทักษะการจัดการกับอารมณ์และความเครียด** เป็นความสามารถในการรับรู้อารมณ์ตนเอง ประเมินและรู้เท่าทันว่าอารมณ์จะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของตนอย่างไร และเลือกใช้วิธีการจัดการกับอารมณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม ส่วนการจัดการความเครียดเป็นความสามารถในการรับรู้ระดับความเครียดของตนเอง รู้สาเหตุ หาทางแก้ไข และมีวิธีผ่อนคลายความเครียดของตนเองอย่างเหมาะสม

ความแตกต่างระหว่างทักษะชีวิตทั่วไปและทักษะชีวิตเฉพาะ

ทักษะชีวิตทั่วไป เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคม สำหรับปัญหาทั่ว ๆ ไปในชีวิตประจำวัน ด้วยทักษะชีวิต 12 องค์ประกอบ ให้กับเด็กทุกคน

ทักษะชีวิตเฉพาะ เป็นการประยุกต์ใช้ทักษะชีวิต 12 องค์ประกอบ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการป้องกันปัญหาเฉพาะเรื่องสำหรับเด็กกลุ่มเสี่ยง โดยมีครูที่ปรึกษาและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนรองรับ

ทักษะชีวิตกับการพัฒนาเยาวชน

เมื่อแบ่งเยาวชนออกเป็น 3 กลุ่ม คือเด็กปกติ เด็กกลุ่มเสี่ยง และเด็กที่มีปัญหา ทักษะชีวิตจะเป็นกลยุทธ์สำคัญในการส่งเสริมภูมิคุ้มกันทางสังคม ให้กับเด็กปกติ และเด็กทุกคน สำหรับเด็กกลุ่มเสี่ยงต้องมีการสอนทักษะชีวิตเฉพาะในแต่ละปัญหา มีครูที่ปรึกษาและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนรองรับ ส่วนเด็กที่มีปัญหาแล้วใช้การดูแลใกล้ชิดเพื่อหาทางแก้ปัญหาที่เหมาะสมเป็นรายบุคคล และมีระบบส่งต่อยังวิชาชีพเฉพาะที่เกี่ยวข้อง

ทักษะชีวิตกับการพัฒนาเยาวชน

เป้าหมาย	จุดมุ่งหมาย	มิติของบริการ	กลยุทธ์	ผู้ปฏิบัติ
เด็กปกติ/ เด็กทุกคน	มั่นคง/เป็น สุข	ส่งเสริม	ทักษะชีวิต	ครู
เด็กกลุ่ม เสี่ยง	ปกติ มั่นคง/เป็น สุข	ป้องกัน	ทักษะชีวิต เฉพาะ ในการ ปรึกษา	ครูที่ ปรึกษา
เด็กมี ปัญหา	ปกติ	แก้ไข	ในการ ปรึกษา/ ส่งต่อ (ระบบ ดูแล)	ครูที่ ปรึกษา /ระบบ บริการ เฉพาะ

ตัวอย่างทักษะชีวิตเฉพาะ

ทักษะชีวิตสำหรับลูกเสื่อด้านภัยยาเสพติด

องค์ประกอบ	วัตถุประสงค์
คิดวิเคราะห์	รู้/เข้าใจ ภัยอันตรายและความเสี่ยงต่อปัญหาสารเสพติด
คิดสร้างสรรค์	หาแนวทางในการป้องกันตนเองและผู้อื่น
ตระหนักรู้ในตน	ตระหนักว่าสารเสพติดเป็นภัยใกล้ตัว ต้องรู้เท่าทันและหลีกเลี่ยง
เข้าใจ/เห็นใจผู้อื่น	เข้าใจ/เห็นใจผู้ได้รับผลกระทบจากสารเสพติด
เห็นคุณค่าตนเอง/รับผิดชอบสังคม	ไม่มีพฤติกรรมเสี่ยง/ป้องกันตนเองและผู้อื่นจากปัญหาสารเสพติด
สื่อสารและสร้างสัมพันธภาพ	เตือน/ปฏิเสธ/ให้คำปรึกษา/มีที่ปรึกษา
ตัดสินใจและแก้ไขปัญหา	ตัดสินใจโดยใช้เหตุผล/มีทางออกที่เหมาะสมต่อปัญหาต่าง ๆ
จัดการอารมณ์และความเครียด	ไม่เกิดปัญหาอารมณ์/จิตใจ อันจะนำไปสู่การใช้สารเสพติด

ทักษะชีวิตสำหรับลูกเสื่อประชาธิปไตย

องค์ประกอบ	วัตถุประสงค์
คิดวิเคราะห์	รู้/เข้าใจ หลักการประชาธิปไตยที่ถูกต้อง
คิดสร้างสรรค์	มีแนวทางในการส่งเสริมประชาธิปไตยสำหรับตนเองและผู้อื่น
ตระหนักรู้ในตน	ตระหนักในความสำคัญของการรักษาและใช้สิทธิของตนเองในทางที่ถูกต้อง
เข้าใจ/เห็นใจผู้อื่น	ยอมรับและเคารพในสิทธิของผู้อื่น
เห็นคุณค่าตนเอง/รับผิดชอบสังคม	ตระหนักว่าประชาธิปไตยเริ่มที่ตนเองตนเองต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการสร้างสรรค์ประชาธิปไตยในสังคม
สื่อสารและสร้างสัมพันธภาพ	ชักชวน/รณรงค์/ปชส.สร้างความเข้าใจ/ปฏิเสธ/ให้คำปรึกษา/หาคำปรึกษา/จัดการความขัดแย้ง
ตัดสินใจและแก้ไขปัญหา	ตัดสินใจโดยใช้เหตุผล/มีทางออกที่เหมาะสมต่อปัญหาต่าง ๆ
จัดการอารมณ์และความเครียด	ไม่เกิดปัญหาอารมณ์/จิตใจ อันจะนำไปสู่การใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา

ทักษะชีวิตเพื่อป้องกันเอดส์

องค์ประกอบ	วัตถุประสงค์
คิดวิเคราะห์	รู้/เข้าใจ ธรรมชาติการดำเนินโรค หลักการติดต่อ/ไม่ติดต่อ การดูแลรักษา การป้องกัน วิเคราะห์สถานการณ์เสี่ยงได้
คิดสร้างสรรค์	มีแนวทางในการป้องกันเอดส์สำหรับตนเองและผู้อื่น
ตระหนักรู้ในตน	ตระหนักว่าเอดส์และเพศเป็นเรื่องใกล้ตัว รู้เท่าทัน ความเสี่ยง
เข้าใจ/เห็นใจผู้อื่น	เห็นใจผู้ได้รับผลกระทบจากเอดส์/ เคารพในสิทธิ/ ยอมรับการอยู่ร่วมกันในสังคม
เห็นคุณค่าตนเอง/ รับผิดชอบสังคม	ตระหนักถึงคุณค่าที่แท้ซึ่งเป็นคุณค่าภายในตัวคน ไม่ใช่วัตถุและคุณค่าภายนอก/ เพศสัมพันธ์ที่รับผิดชอบและปลอดภัย
สื่อสารและสร้างสัมพันธภาพ	เตือน/ปฏิเสธ/ให้คำปรึกษา/หาคำปรึกษา
ตัดสินใจและแก้ไขปัญหา	ตัดสินใจโดยใช้เหตุผล/มีทางออกที่เหมาะสมต่อปัญหาต่าง ๆ
จัดการอารมณ์และความเครียด	เน้นการจัดการอารมณ์และความรู้สึกทางเพศมีวิธีระบายออกได้เหมาะสม

ความแตกต่างระหว่างทักษะชีวิต และทักษะการดำรงชีวิต

ทักษะชีวิต (Life Skills) เป็นความสามารถทางจิตสังคม อันประกอบ ด้วย ความรู้ เจตคติ และทักษะ ที่จำเป็นในการดำเนินชีวิตท่ามกลางสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน และเตรียมพร้อมสำหรับการเผชิญปัญหาในอนาคต มี 6 กลุ่ม 12 องค์ประกอบ

ทักษะการดำรงชีวิต (Living Skills) เป็นทักษะที่ใช้ในกิจวัตรประจำวัน ในเรื่องพื้นฐานของชีวิต มักเป็นทักษะทางกายภาพ เช่น อาบน้ำ แต่งตัว ซักเสื้อผ้า ปรงอาหาร ซักจักรยาน วาดน้ำ ผูกเงื่อนเชือก การจัดกระเป๋าเดินทาง การใช้แผนที่เข็มทิศ ฯลฯ

ความเชื่อมโยงระหว่างทักษะชีวิต และทักษะการดำรงชีวิต

ทักษะชีวิตและทักษะการดำรงชีวิต มักถูกใช้ผสมผสาน เชื่อมโยงกัน ทั้งในกิจวัตรประจำวัน ปกติ และในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ไม่แยกส่วน โดยทักษะชีวิตจะเป็นตัวช่วยในการเลือกและใช้ ทักษะการดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสม ถูกที่ ถูกเวลา และเกิดผลลัพธ์ที่ดี

สถานการณ์ทางจิตสังคม มักใช้ทักษะชีวิตเป็นหลัก ตัวอย่าง เช่น

- ☐ การจัดการกับอารมณ์โกรธ ความขัดแย้ง และ ความรุนแรง
- ☐ ตระหนักรู้และหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงต่าง ๆ รวมถึงการป้องกันอุบัติเหตุ
- ☐ การช่วยเหลือผู้อื่น และรับผิดชอบต่อส่วนรวม
- ☐ การสื่อสารเชิงบวกและสร้างสัมพันธภาพที่ดี

กิจวัตรที่เป็นประจำ ใช้ทักษะการดำรงชีวิตเป็นหลัก เช่น อาบน้ำ แต่งตัว แปรงฟัน ซักเสื้อผ้า ปรงอาหาร ซักจักรยาน วาดน้ำ ผูกเงื่อนเชือก ใช้แผนที่เข็มทิศ ฯลฯ

ทักษะชีวิตสร้างได้อย่างไร

สร้างด้วย 2 วิธีการใหญ่ ๆ คือ

1. เรียนรู้เองตามธรรมชาติ ซึ่งขึ้นกับประสบการณ์และการมีแบบอย่างที่ดี จึงไม่มีทิศทางที่แน่นอน และกว่าจะเรียนรู้ก็อาจช้าเกินไป
2. สร้างโดยกระบวนการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้เด็กเรียนรู้ร่วมกันในกลุ่ม ผ่านกิจกรรมรูปแบบต่าง ๆ ที่เด็กต้องมีส่วนร่วมทั้งทางร่างกายคือลงมือปฏิบัติ และทางความคิดคือการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์ เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ร่วมกัน

การสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

- **สร้างความรู้ (Construction)** กิจกรรมที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางสติปัญญา ค้นพบความรู้ด้วยตนเอง
- **ปฏิสัมพันธ์ (Interaction)** กิจกรรมต้องส่งเสริมปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและแหล่งความรู้ที่หลากหลาย
- **เป็นกระบวนการ (Process Learning)**
- **มีส่วนร่วม (Physical Participation)** มีส่วนร่วมด้านร่างกายลงมือกระทำกิจกรรมในลักษณะต่าง ๆ
- **มีการประยุกต์ใช้ (Application)**

การมีส่วนร่วมทางสติปัญญาทำให้เกิดทักษะชีวิต 2 องค์ประกอบแกนหลักคือความคิดวิเคราะห์และความคิดวิจารณ์

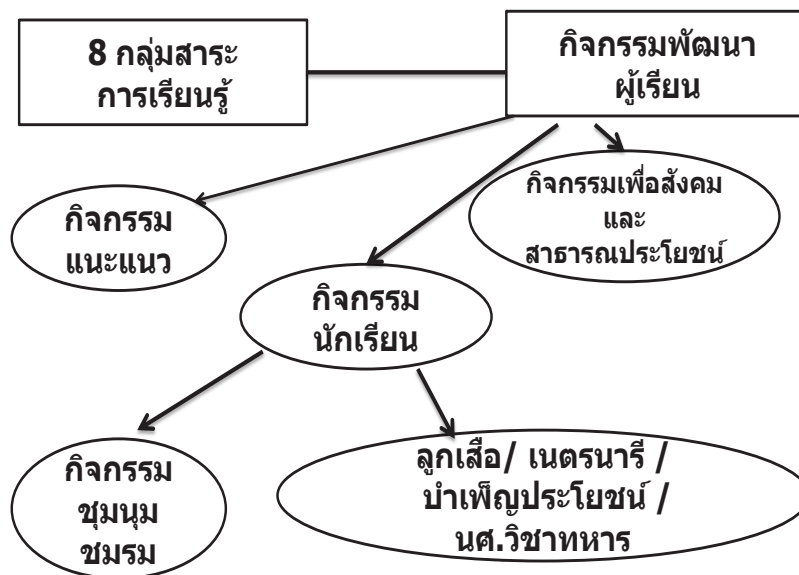
ปฏิสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน ทำให้เด็กได้ฝึกองค์ประกอบทักษะชีวิต ด้านทักษะทั้ง 3 คู่ คือการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร การตัดสินใจและการแก้ไขปัญหา การจัดการอารมณ์และความเครียด

การรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น ทำให้เกิดความเข้าใจคนอื่นมากขึ้น ขณะเดียวกันก็เกิดการไตร่ตรองทำความเข้าใจและตรวจสอบตนเอง จัดเป็นองค์ประกอบทักษะชีวิตด้านเจตคติคือ การเข้าใจตนเอง และเข้าใจเห็นใจผู้อื่น

การได้รับการยอมรับจากกลุ่ม การทำงานสำเร็จได้รับคำชม ทำให้เกิดความภูมิใจและเห็นคุณค่าตนเอง นำไปสู่ความรับผิดชอบมากขึ้น ทั้งต่อตนเองและสังคม

กระบวนการและการมีส่วนร่วม ช่วยให้อะไรก็ตามสนุกสนานน่าสนใจ และนำไปสู่จุดประสงค์ที่ตั้งไว้ รวมทั้งการประยุกต์ใช้เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เชื่อมองค์ความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้นเข้าสู่ชีวิตจริง ว่าได้เกิดการเรียนรู้อะไรและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไร

การสอนทักษะชีวิต

ความหมายของกระบวนการลูกเสือ (Scout movement)

ตามคำนิยามของลูกเสือโลก หมายถึง กระบวนการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง สำหรับเยาวชน เพื่อสร้างเยาวชนที่มีจิตใจเสียสละ รับผิดชอบ และอุทิศตนแก่สังคม ด้วยวิธีการลูกเสือ

ตามแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2522 (สพฐ.) หมายถึงกระบวนการทางการศึกษาส่วนหนึ่ง ซึ่งมุ่งพัฒนาสมรรถภาพของบุคคล ทั้งทางสมอง ร่างกาย จิตใจ และศีลธรรม เพื่อให้เป็นบุคคลที่มีความประพฤติดีงาม ไม่กระทำตนเป็นปัญหาสังคม และดำรงชีวิตอย่างมีความหมาย และสุขสบาย

หลักการลูกเสือ (Scout principle)

หลักการลูกเสือโลกเน้นที่หน้าที่หลัก 3 ประการ คือ

- 1.หน้าที่ต่อพระเจ้า/ศาสนา ได้แก่ การแสวงหาและดำเนินชีวิตอย่างมีคุณค่าและความหมาย
- 2.หน้าที่ต่อผู้อื่น ได้แก่ การเคารพ ให้เกียรติ ช่วยเหลือผู้อื่น รวมถึงการดูแลสังคมและสิ่งแวดล้อม
- 3.หน้าที่ต่อตนเอง ได้แก่ พัฒนาตนเองทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และจิตวิญญาณ

หลักการลูกเสือไทย มี 5 ข้อ คือ

1. มีศาสนาเป็นหลักยึดทางใจ
2. จงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์และประเทศชาติ
3. เข้าร่วมพัฒนาสังคม ยอมรับ เคารพในเกียรติและศักดิ์ศรีผู้อื่นและเพื่อนมนุษย์ทุกคน
รวมทั้งธรรมชาติ และสรรพสิ่งทั้งหลายในโลก
4. รับผิดชอบต่อการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
5. ยึดมั่นในคำปณิธานและกฎของลูกเสือ

วิธีการลูกเสือ (Scout method)

วิธีการลูกเสือโลก มี 8 องค์ประกอบ โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 ผู้ใหญ่มีหน้าที่ช่วยเหลือและส่งเสริมเยาวชนให้เกิดการเรียนรู้ในกลุ่ม

กลุ่มที่ 2 มีกิจกรรมที่บรรลุวัตถุประสงค์ในการพัฒนาเยาวชนอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

กลุ่มที่ 3 เป็นลักษณะกิจกรรมที่ใช้ มี 6 องค์ประกอบ

1. ยึดมั่นในคำปณิธานและกฎของลูกเสือ
2. ใช้ระบบสัญลักษณ์เป็นแรงกระตุ้นไปสู่เป้าหมายในการพัฒนาตนเอง
3. ระบบหมู่ (กลุ่มเรียนรู้ร่วมกัน)
4. เรียนรู้ใกล้ชิดธรรมชาติ
5. เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ / เกม
6. เรียนรู้จากการบริการผู้อื่น

วิธีการลูกเสือไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 มี 7 องค์ประกอบ คือ

1. ความก้าวหน้าในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. การสนับสนุนโดยผู้ใหญ่
3. ยึดมั่นในคำปณิธานและกฎ
4. การใช้สัญลักษณ์ร่วมกัน
5. ระบบหมู่
6. การศึกษาธรรมชาติ
7. เรียนรู้จากการกระทำ

วิธีการลูกเสือสร้างทักษะชีวิตได้อย่างไร

วิธีการลูกเสือ มีองค์ประกอบครบทั้ง 5 ประการ ของกระบวนการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การสร้างทักษะชีวิตทั้ง 12 องค์ประกอบ เกิดขึ้นด้วยกิจกรรมดังตารางต่อไปนี้

วิธีการลูกเสือสร้างทักษะชีวิตได้อย่างไร

องค์ประกอบ	กิจกรรม
คิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์	อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่ต้อง คิดวิเคราะห์/ สังเคราะห์ ตลอดเวลา จัดกิจกรรมให้คิดนอกกรอบ งานศิลป์ การแสดง งานฝีมือ ฯลฯ
ตระหนักรู้ในตน เข้าใจ/เห็นใจผู้อื่น	การเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นจากภายในตัวเด็ก เป็นผล จากปฏิสัมพันธ์ แลกเปลี่ยนความคิด ความเชื่อ ในกลุ่ม ได้ทำความเข้าใจตนเองและผู้อื่น ฝึกที่จะ ยอมรับและเคารพในสิทธิและความคิดเห็นของผู้อื่น
เห็นคุณค่าตนเอง/ รับผิดชอบสังคม	การยอมรับจากเพื่อน ทำชิ้นงานสำเร็จ คำชมเชย จากเพื่อนและผู้ใหญ่ การเคารพให้เกียรติซึ่งกันและ กันส่งผลให้มีวินัยและความรับผิดชอบต่อตนเอง และส่วนรวมมากขึ้น
สื่อสารและสร้าง สัมพันธ์ภาพ	ประสบการณ์ ปฏิสัมพันธ์ในกลุ่ม การทำงานร่วมกัน การเรียนรู้และการฝึกฝน
ตัดสินใจและแก้ไขปัญหา	
จัดการอารมณ์ และความเครียด	

วัตถุประสงค์คณะลูกเสือแห่งชาติ (พระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2551 มาตรา 8)

เพื่อพัฒนาลูกเสือทั้งทางกาย สติปัญญา จิตใจ และศีลธรรม ให้เป็นพลเมืองดี มีความ
รับผิดชอบต่อ และช่วยสร้างสรรค์สังคมให้เกิดความสามัคคี และมีความเจริญก้าวหน้า ทั้งนี้เพื่อความ
สงบสุข และความมั่นคงของประเทศชาติ ตามแนวทางดังต่อไปนี้

1. ให้มีนิสัยช่างสังเกต จดจำ เชื่อฟัง และพึ่งตนเอง
2. ให้ซื่อสัตย์สุจริต มีระเบียบวินัยและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
3. ให้รู้จักบำเพ็ญตนเพื่อสาธารณประโยชน์
4. ให้รู้จักทำการฝีมือ และฝึกฝนให้ทำกิจการต่าง ๆ ตามความเหมาะสม
5. ให้รู้จักรักษาและส่งเสริมจารีตประเพณี วัฒนธรรม และความมั่นคงของประเทศชาติ

หลักสูตรลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิต

หลักสูตรลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิตได้ใช้ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการปกครอง
หลักสูตรและวิชาชีพพิเศษลูกเสือสำรอง สามัญ สามัญรุ่นใหญ่ และวิสามัญ เป็นหลัก และเพิ่มเนื้อหา
ที่สอดคล้องกับปัญหาตามวัยและพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของลูกเสือ โดยจัดหน่วยกิจกรรมตามที่ระบุ
ในหลักสูตรของลูกเสือแต่ละประเภท ดังนั้น ชื่อหน่วยกิจกรรม และจำนวนหน่วยกิจกรรมของลูกเสือ
แต่ละประเภทจึงแตกต่างกัน

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิตในคู่มือชุดนี้ ได้ออกแบบโดยบูรณาการกิจกรรมที่เสริมสร้างทักษะชีวิตเข้ากับวิธีการลูกเสือ คือการใช้ระบบหมู่หรือกลุ่มย่อย โดยให้เด็กเป็นศูนย์กลาง และมีผู้ใหญ่ทำหน้าที่ช่วยเหลือและส่งเสริมให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ในกลุ่ม แนะนำ สั่งสอน และฝึกอบรมให้สามารถพึ่งตนเองได้ มีจิตอาสา รับผิดชอบต่อส่วนรวม ยึดมั่นในคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ เสริมสร้างคุณค่าในตนเอง รวมทั้งใช้ระบบเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ทางลูกเสือ และเครื่องหมายวิชาพิเศษ เป็นแรงกระตุ้นไปสู่เป้าหมายในการพัฒนาตนเอง

องค์ประกอบในการประชุมกอง เน้นการใช้ชีวิตกลางแจ้ง นอกห้องเรียน ใกล้ชิดธรรมชาติ เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เกม และการบริการผู้อื่น ซึ่งถือเป็นหัวใจของกิจกรรมลูกเสือทุกประเภท โดยกิจกรรมที่ใช้ แบ่งออกเป็น 5 ประเภท คือ การแสดงออก การรายงานและการสำรวจ การวิเคราะห์และการประเมิน เกมและการแข่งขัน การบำเพ็ญประโยชน์ การออกแบบกิจกรรม เพื่อให้ลูกเสือใช้กระบวนการกลุ่มในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ แลกเปลี่ยนความคิดความเชื่อ สร้างองค์ความรู้และสรุปความคิดรวบยอด รวมทั้งเปิดโอกาสให้ลูกเสือได้ประยุกต์ใช้สิ่งที่ได้เรียนรู้อีกด้วย

เนื้อหาสาระในแผนการจัดกิจกรรมแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย

1. กิจกรรมตามข้อบังคับของคณะลูกเสือแห่งชาติ (ไม่รวมกิจกรรมทดสอบเพื่อรับเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ทางลูกเสือและเครื่องหมายวิชาพิเศษ)
2. กิจกรรมตามข้อบังคับของคณะลูกเสือแห่งชาติที่ช่วยเสริมสร้างทักษะชีวิตด้านคุณธรรม จริยธรรม ความภาคภูมิใจในตนเอง ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม
3. กิจกรรมเสริมสร้างทักษะชีวิต เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมต่อเหตุการณ์และสภาพปัญหาของเด็กแต่ละวัย

สำหรับกิจกรรมลูกเสือตามข้อบังคับ เพื่อการขอรับเครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ และเครื่องหมายลูกเสือหลวง ไม่ได้นำมารวบรวมไว้ในคู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือชุดนี้

คู่มือมีจำนวน 11 เล่ม ตามชั้นปีของลูกเสือ 4 ประเภท แต่ละเล่ม ได้จัดทำตารางหน่วยกิจกรรม และแผนการจัดกิจกรรมครบ 40 ชั่วโมง เพื่อให้เห็นภาพรวมของการจัดกิจกรรมลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิตของลูกเสือในแต่ละระดับชั้น และมีหมายเหตุบอกไว้ในตารางช่องขาวสุด ว่าเป็นแผนการจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะชีวิต

แผนการจัดกิจกรรมประกอบด้วย จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา สื่อการเรียนรู้ กิจกรรม การประเมินผล องค์ประกอบทักษะชีวิตสำคัญที่เกิดจากกิจกรรม และภาคผนวกประกอบแผนการจัดกิจกรรม (เพลง เกม ใบงาน ใบความรู้ เรื่องที่เป็นประโยชน์)

ภาพรวมการพัฒนาหลักสูตรลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิต

1. เริ่มจากการศึกษาเอกสาร งานวิจัย หลักสูตรลูกเสือไทยและต่างประเทศ รวมทั้งสัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านลูกเสือ
2. สัมมนาครู ผู้ปกครอง นักพัฒนาเยาวชน และผู้เชี่ยวชาญด้านกิจกรรมเด็กและเยาวชน เพื่อร่วมกันค้นหาปัญหาจริงของเด็กแต่ละวัย และออกแบบกิจกรรมที่เหมาะสม
3. จัดทำคู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิต 4 ประเภท ได้แก่ ลูกเสือสำรอง ลูกเสือสามัญ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่และลูกเสือวิสามัญ รวมทั้งสิ้น 11 เล่ม โดยผ่านการประเมินปรับปรุงและพัฒนา จนเป็นที่ยอมรับและนำไปใช้ในสถานศึกษาจำนวนมาก
4. จัดทำหลักสูตรการฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือสำรอง ลูกเสือสามัญ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่และลูกเสือวิสามัญ ชั้นความรู้เบื้องต้น และชั้นความรู้ชั้นสูง รวม 8 ประเภท โดยได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ ในการประชุม ครั้งที่ 2/2557 เมื่อวันที่ 22 กันยายน 2557 ให้ใช้เป็นหลักสูตรการฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ
5. จัดทำ คู่มือฝึกอบรมวิทยากรลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิต เพื่อขยายผลในการสร้างวิทยากรและฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือในสถานศึกษาทั่วประเทศ

กิจกรรมลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิต

การจัดกิจกรรมลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิตนั้น ยังคงหลักการ และวิธีการของลูกเสือไว้ ทุกประการ แต่เน้นการสอดแทรกการเรียนรู้ทักษะชีวิตเพิ่มเข้าไปด้วยเพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์ที่รอบด้าน และครอบคลุมการดำรงชีวิตในปัจจุบัน

คุณค่าของสื่อการเรียนการสอนประเภทกิจกรรม

สื่อการเรียนการสอนประเภทกิจกรรม เป็นกระบวนการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้ มีโอกาสเรียนรู้ประสบการณ์ต่างๆ ด้วยตนเอง ผ่านการทำกิจกรรมร่วมกัน ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ของเพื่อนในกลุ่ม ทำให้สามารถเรียนรู้ได้มากขึ้นโดยใช้เวลาน้อยลง การออกแบบกิจกรรมจะต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ และร่วมมือในการทำกิจกรรมที่กำหนดให้อย่างเต็มที่ จึงจะเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลที่เกิดขึ้นต่อผู้เรียนมีดังนี้

1. ส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าแสดงออกและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
2. เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของสื่อการเรียนการสอนประเภทกิจกรรม
3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดขอบข่าย เนื้อหา และวัตถุประสงค์
4. ผู้เรียนได้ฝึกฝน พฤติกรรมการเรียนรู้ทั้งทางด้านความรู้ เจตคติ และทักษะ รวมทั้งความคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการด้วย

ประเภทของกิจกรรมลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิต

เมื่อจัดประเภทตามทักษะ/ความสามารถ ในการปฏิบัติกิจกรรม แบ่งออกได้เป็น 5 ประเภท คือ

1. กิจกรรมการแสดงออก เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ลูกเสือได้ใช้ความสามารถในการแสดงออก แสดงความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งมักจะเป็นการจำลองประสบการณ์ต่าง ๆ มาเพื่อการเรียนรู้ได้ง่ายและสะดวกขึ้น หรือเป็นสิ่งที่ใช้แทนประสบการณ์จริง เพราะศาสตร์ต่างๆ ในโลก มีมากเกินไปที่จะเรียนรู้ได้หมดสิ้นจากประสบการณ์ตรงในชีวิต และบางกรณีก็อยู่ในอดีตหรือซับซ้อนเร้นลับหรือเป็นอันตราย ไม่สะดวกต่อการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง

ตัวอย่างกิจกรรม เช่น

- 1.1 สถานการณ์จำลอง เป็นการจัดสภาพแวดล้อมให้ใกล้เคียงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกฝน แก้ปัญหาและตัดสินใจจากสภาพการณ์ที่กำลังเผชิญอยู่นั้นแล้วนำประสบการณ์แห่งความสำเร็จไปเป็นแนวทางในการแก้ปัญหา

- 1.2 การสาธิต กระบวนการที่ผู้สอนช่วยให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ โดยการแสดงหรือกระทำให้เป็นตัวอย่าง ให้ความสำคัญกับกระบวนการทั้งหมดที่ผู้เรียนจะต้องเฝ้าสังเกตอยู่โดยตลอด

- 1.3 เล่านิทาน

1.4 ละคร หุ่นจำลอง

1.5 เพลง ดนตรี การเคลื่อนไหวตามจังหวะดนตรี หมายถึง กิจกรรมที่เน้นการใช้ดนตรีเป็นสื่อในการเรียนรู้ทั้งในแง่เนื้อหาและความบันเทิง ผ่อนคลาย และเข้าถึงวัฒนธรรมต่าง ๆ

1.6 ศิลปะแขนงอื่น ๆ เช่น การวาดรูป การปั้นดินเหนียว งานหัตถกรรม การร้อยดอกไม้

1.7 การไต่หาที่

ฯลฯ

2. กิจกรรมการสำรวจและการรายงาน เป็นกิจกรรมที่เน้นให้ลูกเสือได้เรียนรู้จากความเป็นจริง / เหตุการณ์จริง ในชีวิตประจำวัน ผ่านประสบการณ์ตรงด้วยตนเอง ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการศึกษา เช่น การทำแผนที่ การสำรวจ หมายถึง การเรียนรู้ผ่านสถานการณ์จริงด้วยการลงพื้นที่สำรวจ และจำลองสิ่งที่ได้เรียนรู้สู่แผนที่ ภาพ หรือสัญลักษณ์ เพื่อแสดงความคิดรวบยอดของสิ่งที่ได้เรียนรู้

ตัวอย่างกิจกรรม เช่น

การสัมภาษณ์ การเป็นผู้สื่อข่าว การทำสารคดี การศึกษานอกสถานที่ ชุมชนศึกษา การผลิตสื่อ การทำปฐมนิเทศบุคคลตัวอย่าง การจัดนิทรรศการ การสอดแนม การสำรวจ การทำแผนที่ การเขียนเรียงความ การเล่าเรื่อง ฯลฯ

3. กิจกรรมการวิเคราะห์และการประเมิน เป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และร่วมกันวิเคราะห์/ประเมิน สิ่งต่างๆที่เกิดขึ้น

ตัวอย่างกิจกรรม เช่น

การเปรียบเทียบคุณค่า การประเมินความเสี่ยง การทำแผนที่ความคิด ฯลฯ

4. การเล่นเกมและการแข่งขัน

4.1 เกม เป็น กิจกรรมที่มีกฎกติกา และลำดับขั้นตอน ที่เอื้อให้ลูกเสือเกิดการเรียนรู้ ผ่านการเล่นเกม ให้ข้อคิดที่สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่ต้องการ เช่น เกมกระดาน เป็นต้น

4.2 การแข่งขัน เป็นกิจกรรมที่มีกติกาในการแข่งขัน และมีการตัดสินหาผู้ชนะ เช่น การตอบปัญหาในเรื่องต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นให้เกิดความสนใจใฝ่รู้มากขึ้น ฯลฯ

5. กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ เป็นกิจกรรมสร้างสรรค์ที่เน้นการฝึกความเสียสละของลูกเสือ ได้แก่ การจัดกิจกรรมการกุศล การซ่อมของเล่นให้น้อง การดูแลทำความสะอาดสถานที่ การปลูกและดูแลต้นไม้ การเก็บผักจากแปลงไปประกอบอาหารเลี้ยงน้อง ฯลฯ

หลักการออกแบบกิจกรรม

1. การเลือกประเภทของกิจกรรม ต้องสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่ต้องการ เช่น

ผลการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย มักเลือกใช้ กิจกรรมการวิเคราะห์และการประเมิน การรายงาน และการแข่งขันตอบปัญหาในเรื่องเนื้อหาที่ต้องการให้เรียนรู้ เป็นต้น

ผลการเรียนรู้ด้านจิตพิสัย มักเลือกกิจกรรมที่สร้างความรู้สึกลึกซึ้งที่สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่ต้องการ เช่น กิจกรรมการแสดงออก เกม กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้น

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะพิสัย ถ้าเป็นทักษะทางสติปัญญานิยมใช้กิจกรรมการวิเคราะห์ และ ประเมินส่วนทักษะทางกายภาพ เลือกได้เกือบทุกประเภท

2. การตั้งประเด็นอภิปราย เพื่อให้ลูกเสือได้ร่วมอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ในเรื่องที่ สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่ต้องการ เช่น

ผลการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย ตั้งประเด็นให้ วิเคราะห์ /สังเคราะห์ /ประเมิน เนื้อหาที่ต้องการ ให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ เกิดความคิดรวบยอดที่ชัดเจน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ จริง

ผลการเรียนรู้ด้านจิตพิสัย ตั้งประเด็นให้เกิดการโต้แย้งกันด้วยเหตุผลในเรื่องความคิดความ เชื่อ ที่เกี่ยวข้องกับเจตคติที่ต้องการ เพื่อให้สมาชิกแต่ละคนได้มีโอกาสตรวจสอบความคิดความเชื่อของ ตนเอง ที่แตกต่างจากคนอื่น ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนความคิดความเชื่อจากการโต้แย้งกันด้วยเหตุผล ในกระบวนการกลุ่ม

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะพิสัย ตั้งประเด็นให้เกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในขั้นตอนการทำ ทักษะ นั้น ๆ เช่นการวิเคราะห์ความครบถ้วนในการทำตามขั้นตอนของทักษะ การวิเคราะห์จุดอ่อน ที่มักจะทำทักษะนั้น ๆ ไม่สำเร็จ เป็นต้น

3. การสรุปความคิดรวบยอดและประยุกต์ใช้ ทุกกิจกรรมควรมีการสรุปความคิดรวบยอดที่ เกิดขึ้นให้ชัดเจน และเปิดโอกาสให้ได้ลองประยุกต์ใช้ ได้แก่

ผลการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย ความคิดรวบยอดคือเนื้อหา องค์ความรู้ที่ต้องการให้เกิดขึ้น ประยุกต์ใช้โดยผลิตซ้ำความคิดรวบยอดในรูปแบบที่ต่างจากเดิม เช่น การทำรายงาน ทำสรุปย่อ ฯลฯ

ผลการเรียนรู้ด้านจิตพิสัย ความคิดรวบยอดไม่มีเนื้อหา แต่เป็นความรู้สึกและความคิดความ เชื่อที่เกิดขึ้นภายในตัวผู้เรียน ประยุกต์โดยการแสดงออกที่สอดคล้องกับเจตคติที่เกิด เช่น การกระทำที่ แสดงออกถึงความซื่อสัตย์ การกระทำที่แสดงออกถึงความเป็นสุภาพบุรุษ สุภาพสตรี เป็นต้น

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะพิสัย ความคิดรวบยอดที่เกิดคือ ความเข้าใจขั้นตอนและทำทักษะ นั้น ๆ ได้ ประยุกต์โดยการฝึกฝนทักษะนั้นจนชำนาญ

ภาคผนวก ค

แนวปฏิบัติการสอบวิชาพิเศษ

ให้โรงเรียนดำเนินการแต่งตั้งกรรมการ เพื่อดำเนินการสอนและสอบวิชาพิเศษ โดยออกคำสั่งในนามโรงเรียน เมื่อทำการสอนแล้วให้จัดสอบภาคทฤษฎี และ ภาคปฏิบัติ จากนั้นให้ทำเรื่องขออนุมัติผลการสอบ และขอประทับเครื่องหมายวิชาพิเศษ ไปยังเลขาธิการคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ หรือผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัด แล้วแต่กรณี ดังนี้

1. รายชื่อผู้เข้าสอบ
2. ผู้บังคับบัญชาลูกเสือขออนุญาตสอบวิชาพิเศษต่อผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียน
3. โรงเรียนออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการสอบ
4. สอบภาคทฤษฎี
5. สอบภาคปฏิบัติ
6. รายชื่อลูกเสือ ที่สอบได้ - ตก แต่ละรายวิชา
7. หนังสือขออนุมัติผลการสอบและขอประทับเครื่องหมายวิชาพิเศษ ส่งไปยังสำนักงานลูกเสือเขตพื้นที่การศึกษาเพื่ออนุมัติ
8. โรงเรียนออกหนังสือรับรองให้กับลูกเสือตามรายวิชาที่สอบได้

หนังสือขออนุมัติผลการสอบวิชาพิเศษลูกเสือ – เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่

ที่ ...../.....

โรงเรียน.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรื่อง ขออนุมัติผลการสอบวิชาพิเศษลูกเสือ – เนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่ และระดับเครื่องหมายวิชาพิเศษ
เรียน เลขาธิการคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ / ผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัด .....

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบวิชาพิเศษ

2. รายชื่อลูกเสือ – เนตรนารี ที่สอบวิชาพิเศษ

3. ข้อสอบภาคทฤษฎี

4. ข้อสอบภาคปฏิบัติ

5. โครงการ (ถ้ามี)

ด้วยโรงเรียน.....ได้ทำการอบรมและสอบวิชาพิเศษ ลูกเสือ – เนตร
นารี สามัญรุ่นใหญ่ ให้แก่ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ จำนวน .....คน เนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่
จำนวน.....คน

รวมทั้งสิ้น .....คน ตั้งแต่วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....ถึง
วันที่.....

เดือน.....พ.ศ..... โดยทำการสอบวิชาพิเศษ จำนวน.....วิชา ดังนี้

1. วิชา.....

2. วิชา.....

3. วิชา.....

บัดนี้ คณะกรรมการได้ดำเนินการสอบวิชาพิเศษ ลูกเสือ – เนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่ เป็นที่
เรียบร้อยแล้ว ดังรายละเอียดที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอได้โปรดพิจารณาอนุมัติด้วย จะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(.....)

ผู้อำนวยการโรงเรียน.....

คำสั่งโรงเรียน.....

ที่...../.....

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการสอบวิชาพิเศษลูกเสือ – เนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่

*****

เพื่อให้การสอบวิชาพิเศษลูกเสือ – เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ จำนวน.....วิชา ของ
โรงเรียน.....ซึ่งดำเนินการสอบ
ณ.....

ระหว่างวันที่.....เดือน.....พ.ศ. ถึง วันที่.....เดือน.....

พ.ศ.....

เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และได้ผลสมความมุ่งหมายทุกประการ จึงแต่งตั้งให้ผู้มีนามต่อไปนี้ เป็น
คณะกรรมการ คือ

1. .... ประธานกรรมการ
2. .... รองประธานกรรมการ
3. .... กรรมการสอบวิชา.....
4. .... กรรมการสอบวิชา.....
5. .... กรรมการสอบวิชา.....
6. .... กรรมการสอบวิชา.....
7. .... กรรมการสอบวิชา.....
8. .... กรรมการและเลขานุการ

ทั้งนี้ตั้งแต่วันที่นี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ.....

(ลงชื่อ) .....

(.....)

ผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียน.....

หนังสือรับรองผลการสอบวิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

ที่ ...../.....

โรงเรียน.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ขอรับรองว่า .....เป็นลูกเสือ

โรงเรียน.....

สอบได้วิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่โดยการอนุมัติผลการสอบของสำนักงานคณะกรรมการบริหาร

ลูกเสือแห่งชาติ ที่ ...../.....ลง

วันที่ .....

และได้แนบสำเนาหนังสืออนุมัติผลมาด้วยแล้ว โดยสอบได้วิชาพิเศษ ดังนี้

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....
6. ....
7. ....
8. ....
9. ....

(ลงชื่อ).....

(.....)

.....

การเปิดและปิดประชุมกองลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

(1) พิธีเปิดประชุมกอง

1. การชักธงขึ้น

1.1 ผู้กำกับยืนตรงหน้าเสาธง ห่างจากเสาธงประมาณ 3 ก้าว รองผู้กำกับ ลูกเสือยืนหลังเสาธง ห่างประมาณ 1 ก้าว

1.2 ผู้กำกับเรียกแถว **"กอง"** พร้อมกับใช้สัญญาณมือเรียกแถวรูปครึ่งวงกลม (มือแบทั้งสองข้างเหยียดตรงลงข้างล่าง คอว่าฝ่ามือเข้าหาลำตัว แกว่งประสานกันด้านหน้าซ้าย ๑ เป็น รูปครึ่งวงกลม)

1.3 ลูกเสือทุกคนรีบวิ่งมาเข้าแถวรูปครึ่งวงกลม (ลูกเสือหมู่แรกยืนด้านซ้ายมือ ของ ผู้กำกับ ๑ โดยนายหมู่หมู่แรกยืนเป็นแนวเดียวกับผู้กำกับ ๑ หมู่ที่ 2 และหมู่ต่อ ๆ ไปอยู่ ทางด้านซ้ายมือของหมู่แรกตามลำดับ รองนายหมู่ของหมู่สุดท้ายยืนอยู่เป็นเส้นตรงแนวเดียวกับผู้ กำกับ ๑ และนายหมู่หมู่แรก โดยถือว่าผู้กำกับ ๑ เป็นจุดศูนย์กลาง ทุกคนอยู่ในท่าจัดแถว โดยการ ยกข้อศอกซ้ายขึ้น มือทาบสะโพก นิ้วทั้งห้าเรียงชิดติดกันชี้ลงล่าง และสับัดหน้าทางขวา ยกเว้น รองนายหมู่สุดท้ายไม่ต้องยกข้อศอกซ้าย)

1.4 ผู้กำกับสั่ง **"หนึ่ง"** ลูกเสือทุกคนลดแขนลงพร้อมกับสับัดหน้ามาอยู่ในท่า ตรง ระยะเคียงระหว่างบุคคล 1 ช่วงศอก ระยะเคียงระหว่างหมู่ 1 ช่วงแขน

1.5 ผู้กำกับสั่ง **"ตามระเบียบ, พัก"** (ลูกเสือทุกคนแยกเท้าซ้ายออกไปทางข้าง ประมาณ 30 เซนติเมตร หรือประมาณเกือบครึ่งก้าวปกติอย่างแข็งแรงและองอาจ มือขวาที่ถือไม้ง่าม ให้เลื่อน ขึ้นมาเสมอเอว แล้วดันไม้ง่ามไปข้างหน้า เเฉียงไปข้างขวาประมาณ 45 องศา มือซ้ายไพล่ หลัง โดยมีมือแบตามธรรมชาตินิ้วเรียงชิดติดกัน)

1.6 ผู้กำกับสั่ง **"กอง, ตรง"** และผู้กำกับก้าวถอยหลังมายืนทางซ้ายหรือ ขวามือ และหันหน้าเข้าหาเสาธง ลูกเสือทุกคนดึงไม้ง่ามเข้าหาลำตัว มือขวาอยู่ระดับเอว แล้วเลื่อน มือลงมาอยู่ในท่าตรง พร้อมกับยกเท้ามาชิดเท้าขวา

1.7 ผู้กำกับสั่ง **"หมู่บริการชักธงขึ้น"** หมู่บริการฝากไม้ง่ามไว้กับคนข้างเคียง แล้ว วิ่งออกไปพร้อมกัน (ลูกเสือออกวิ่งด้วยเท้าซ้ายก่อน วางปลายเท้าลงบนพื้น พร้อมกันนั้นยก มือขึ้นเสมอราวนมกำมือและหันฝ่ามือเข้าหาตัว ยึดอกและศีรษะตั้งตรง ขณะวิ่งแกว่งแขนทิ้งอตาม จังหวะก้าวได้พอสมควร

1.8 ลูกเสือผู้ชักธงชาติทั้งสองวิ่งออกไปพร้อมกัน และหยุดยืนตรงหน้าเสาธง ประมาณ 3 ก้าว วันทยหัตถ์และลดมือลงพร้อมกัน ลูกเสือคนทางขวามือก้าวไปข้างหน้า 2 ก้าวและ ชิดเท้า แกะเชือกธง แล้วก้าวถอยหลัง 2 ก้าวกลับมาในที่เดิม และชิดเท้ายืนตรง แยกเชือกส่งให้ ลูกเสือคนทางซ้ายมือ (ธงชาติอยู่ทางขวามือของคนชักธงชาติเสมอ อย่าให้ส่วนหนึ่งส่วนใดของธง ชาติแตะพื้นเป็นอันขาด) คนทางซ้ายมือเป็นคนชักธงชาติ คนทางขวามือเป็นคนปล่อยเชือก ลูกเสือ ทั้งสองคนยืนตรง ในขณะที่ชักธงชาติเชือกทั้งสองด้านถึงตลอดเวลา จนกว่าธงชาติจะขึ้นสู่ยอดเสา

1.9 ผู้กำกับสั่ง **"กอง, วันทยา-วุธ"** ผู้กำกับและรองผู้กำกับลูกเสือทุกคน วันทยหัตถ์ ลูกเสือทุกคนวันทยาวุธ (ลูกเสือทำจิ้งหะเดียว โดยยกแขนซ้ายขึ้นมาเสมอไหล่ ศอกงอ ไปข้างหน้าให้ตั้งฉากกับลำตัว ฝ่ามือแบคว่า รวมนิ้วหัวแม่มือกดทับนิ้วก้อยไว้ คงเหลือนิ้วชี้ นิ้วกลาง และนิ้วนางเหยียดตรงและชิดกัน ให้ข้อแรกของนิ้วชี้แตะไม่ห่างในร่องไหล่ขวา

1.10 ลูกเสือหมู่บริการคนหนึ่งนำร้องเพลงชาติ **"ประเทศไทยรวมเลือดเนื้อชาติเชื้อไทย"** ผู้บังคับบัญชาลูกเสือและลูกเสือทุกคนร้องเพลงพร้อมกัน **"เป็นประชารัฐ ผไทของไทยทุกส่วน...."** จบเพลง พอเริ่มร้องเพลงชาติให้ลูกเสือคนทางซ้ายมือดึงเชือกให้ธงชาติขึ้นสู่ยอดเสา อย่างช้า ๆ ให้เชือกตึง ส่วนคนทางขวามือค่อย ๆ ผ่อนเชือกให้ธงชาติขึ้นและเชือกตึงเช่นเดียวกัน ผู้ชักธงชาติจะต้องกระเะระว่าพอเพลงชาติจบ ให้ธงชาติถึงปลายเสาพอดี เมื่อเสร็จเรียบร้อยแล้วลูกเสือคนทางขวามือรับเชือกจากลูกเสือทางซ้ายมือมารวมกัน แล้วก้าวออกไปข้างหน้า 2 ก้าว และชิดเท้า ยืนตรงผูกเชือกธง ก้าวถอยหลัง 2 ก้าว และชิดเท้ากลับ มายืนตรงที่เดิม ลูกเสือทั้งสองยืนตรง วันทยหัตถ์และลดมือลงพร้อมกัน (ผู้บังคับบัญชาลูกเสือทุกคนลดมือลง) ลูกเสือทั้งสองกลับหลังหัน วิ่งกลับมาเข้าแถวในหมู่ของตน และรีบนำไม่ห่างที่ฝากมาทำท่าวันทยาวุธอย่างแข็งแรงและองอาจ เช่นเดียวกับลูกเสือในกอง (การก้าวเข้าไปผูกและแก้เชือกธง เริ่มต้นด้วยเท้าซ้าย)

1.11 ผู้กำกับสั่ง **"เรียบ-อาวุธ"** ลูกเสือทุกคนลดแขนซ้ายลงมาอยู่ในท่าตรง โดยเร็ว

2. สวดมนต์

2.1 ผู้กำกับสั่ง "ถอดหมวก"

2.2 ผู้กำกับสั่ง "หมู่บริการนำสวดมนต์" ลูกเสือนำไม่ห่างมาไว้ระหว่างปลายเท้าทั้งสอง แล้วฟิงท่อนบนไว้กับแขนซ้ายด้านในซึ่งงอตรงศอกเสร็จแล้วใช้มือขวาจับที่หมวกด้านหน้า แล้วถอดหมวก พร้อมกับยกมือซ้ายขึ้นมาประกบกับมือขวาในท่าพนมมือ ให้ด้านในของหมวกหันไปทางซ้าย หน้าหมวกหันเข้าหาตัว ให้หมวกอยู่ระหว่างฝ่ามือทั้งสองและหนีบหมวกไว้ ผู้บังคับบัญชาทุกคนถอดหมวกด้วย

2.3 ลูกเสือหมู่บริการคนหนึ่งที่ได้รับมอบหมาย นำสวดมนต์ย่อ ผู้บังคับบัญชาลูกเสือและลูกเสือทุกคนสวดมนต์ตามพร้อมกัน (สวดนำ) **"อรหํ สมมา สมพุทโธ ภควา"** (สวดตาม) **"อรหํ สมมา สมพุทโธ ภควา"** สวดนำและสวดตามจนจบ

3. สงบนิ่ง

3.1 ผู้กำกับสั่ง **"สงบนิ่ง"** (ลูกเสือลดมือขวาที่ถือหมวกไปอยู่กึ่งกลางลำตัว แขนเหยียดตรง พร้อมกับวางฝ่ามือซ้ายทับลงบนหลังมือขวา ก้มหน้าเล็กน้อย) สงบนิ่งประมาณ 1 นาที

3.2 ผู้กำกับสั่ง **"สวมหมวก"** ลูกเสือเงยหน้าขึ้น สวมหมวก แล้วใช้มือขวาจับไม่ห่าง มาอยู่ในท่าตรง

3.3 ผู้กำกับสั่ง **"กอง, ตามระเบียบ, พัก"** ผู้กำกับก้าวเดินไปยืนตรงที่หน้าเสาธงเช่นเดิม

4. ตรวจ

การตรวจมี 2 ประเภท คือ รองผู้กำกับตรวจและนายหมู่ตรวจ โดยมีข้อเสนอแนะ ในการตรวจ ดังนี้

- ก. ถ้าเป็นการตรวจในตอนเปิดประชุมกอง จะตรวจในเรื่องความสะอาดสุขภาพของร่างกาย อุปกรณ์ที่ผู้กำกับสั่งให้เอามาในการเรียนการสอน
- ข. ถ้าเป็นการตรวจในตอนปิดประชุมกอง จะตรวจรูปแบบเครื่องแต่งกาย เพราะลูกเสือจะต้องเดินผ่านชุมชน ตลาด หากแต่งตัวไม่เรียบร้อยอาจจะถูกตำหนิแก่คนพบเห็นได้

4.1 รองผู้กำกับ

4.1.1 ผู้กำกับสั่ง **"รองผู้กำกับตรวจ เชือก"** รองผู้กำกับทุกคนวิ่งออกไปหาผู้กำกับ วันทยหัตถ์และลดมือลง ผู้กำกับรับการเคารพด้วยวันทยหัตถ์และลดมือลงเมื่อรองผู้กำกับลดมือลง (รองผู้กำกับวิ่งไปทำความเคารพผู้กำกับก่อนตรวจนั้น จะต้องพิจารณาจังหวะให้ดีอย่าทำความเคารพพร้อมกัน) รองผู้กำกับวิ่งไปตรวจหมู่ลูกเสือทันที

4.1.2 รองผู้กำกับหยุดยืนตรงข้ามนายหมู่ ห่างจากนายหมู่ประมาณ 3 ก้าว นายหมู่สั่ง **"หมู่.....ตรง, วันทยา-วุธ"** ลูกเสือทุกคนวันทยาวุธ นายหมู่เรียบอาวุธ ก้าวออกไป 1 ก้าว วันทยาวุธ พร้อมกับกล่าวรายงาน **"หมู่.....พร้อมที่จะรับการตรวจแล้วครับ"** (รองผู้กำกับรับการเคารพด้วยวันทยหัตถ์เมื่อนายหมู่รายงาน และลดมือลงเมื่อรายงานจบ) นายหมู่เรียบอาวุธ ก้าวถอยหลัง 1 ก้าวและชิดเท้ามายืนตรงที่เดิม นายหมู่วันทยาวุธและสั่งลูกเสือในหมู่ต่อไป **"เรียบ-อาวุธ"**

4.1.3 รองผู้กำกับก้าวออกไปข้างหน้า 1 ก้าว และชิดเท้า ตรวจนายหมู่เป็นคนแรก

4.1.4 รองผู้กำกับสั่งนายหมู่ **"เดินตามข้าพเจ้า"** ตรวจลูกเสือคนแรกและคนต่อ ๆ ไป การเดินตรวจ รองผู้กำกับก้าวเท้าขวาไปทางข้างขวา 1 ก้าว แล้วชักเท้าซ้ายไปชิดอย่างแข็งแรง ก่อนนายหมู่ก้าวไปทางข้างขวา ให้ยกไม้ง่ามขึ้นประมาณ 1 คืบ ก้าวเท้าขวาไปทางข้างขวา 1 ก้าว แล้วชักเท้าซ้ายไปชิดอย่างแข็งแรง แล้วตั้งไม้ง่ามลงกับพื้น ยืนในแนวเดียวกับรองผู้กำกับ ก้าว 1 ก้าวตรวจลูกเสือ 1 คน เมื่อตรวจลูกเสือถึงคนสุดท้ายแล้ว ให้นายหมู่ลูกเสือและรองผู้กำกับลูกเสือเดินย้อนกลับที่เดิมเหมือนตอนแรก นายหมู่ยืนตรงสั่ง **"วันทยา-วุธ"** และกล่าวว่า **"ขอบคุณครับ"** (ยืนอยู่กับที่ไม่ต้องก้าวออกไป) รองผู้กำกับรับการเคารพด้วยวันทยหัตถ์และลดมือลง นายหมู่สั่งต่อไป **"เรียบ-อาวุธ, ตามระเบียบ, พัก"**

4.2 นายหมู่ตรวจ

ในการประชุมกองลูกเสือ บางครั้งรองผู้กำกับไม่มาจำเป็นต้องให้นายหมู่ตรวจแทน แนวปฏิบัติ คือ ผู้กำกับสั่ง **"นายหมู่ตรวจ"** นายหมู่ทุกคนก้าวออกไปข้างหน้าหมู่ของตนเอง 3 ก้าว รองนายหมู่วิ่งอ้อมหลังหมู่มายืนแทนที่นายหมู่ และทำหน้าที่นายหมู่ และทำการตรวจแบบรองผู้กำกับ ในข้อ 4.1.4 โดยทำเหมือนกับรองผู้กำกับทุกประการ

4.3 การรายงานการตรวจ

4.3.1 รองผู้กำกับรายงาน

เมื่อนายหมู่ลูกเสือขอบคุณรองผู้กำกับ ภายหลังการตรวจเรียบร้อยแล้ว รองผู้กำกับกลับหลังหันทำวันทยหัตถ์ พร้อมกับกล่าวรายงานต่อผู้กำกับว่า **"ข้าพเจ้าได้รับมอบหมายจากผู้กำกับให้ไปตรวจ เชือก หมู่ ปรากฏว่า และได้ตัดกเดือไปแล้ว, ครับ"** เสร็จแล้ววิ่งกลับมาด้านหลังเสาธง รองผู้กำกับคนต่อไปก็รายงานต่อ ๆ ไป (รองผู้กำกับเมื่อตรวจเสร็จแล้วให้รายงานผลการตรวจได้เลย ไม่ต้องรอให้เสร็จทุกหมู่ก่อนจึงค่อยรายงาน)

4.3.2 นายหมู่ลูกเสือรายงาน

เมื่อนายหมู่ลูกเสือคนใดตรวจเสร็จแล้ว ให้ยืนตรงหน้าหมู่ของตนเอง โดยหันหน้าไปหาผู้กำกับ และรอให้นายหมู่ลูกเสือทุกหมู่ตรวจเสร็จเรียบร้อยแล้วเสียก่อน เมื่อนายหมู่ลูกเสือตรวจเสร็จเรียบร้อยแล้ว นายหมู่ลูกเสือทุกคนวิ่งออกไปเข้าแถวหน้ากระดานแถวเดียว ตรงข้ามผู้กำกับพร้อมกัน ห่างจากผู้กำกับประมาณ 3 ก้าว นายหมู่ลูกเสือหมู่บริการยืนหัวแถว นายหมู่ลูกเสือหมู่อื่น ๆ เรียงไปตามลำดับ โดยอยู่ในท่าตามระเบียบพัก ผู้กำกับยืนกึ่งกลางของแถว

ผู้กำกับสั่ง **"นายหมู่รายงาน"** นายหมู่ลูกเสือหมู่บริการรายงานผลการตรวจเป็นคนแรก นายหมู่ลูกเสือยืนตรง, วันทยาวุธและเรียบอาวุธ ก้าวออกไปข้างหน้า 1 ก้าว หันหน้าไปหาผู้กำกับ วันทยาวุธ พร้อมกับกล่าวรายงาน **"ข้าพเจ้าได้รับมอบหมายจากผู้กำกับให้ไปตรวจ เชือก หมู่ ปรากฏว่า และได้แนะนำให้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว, ครับ"** เมื่อจบการรายงาน นายหมู่เรียบอาวุธ ถอยกลับเข้าที่ แล้วทำวันทยาวุธ แล้วเรียบอาวุธ, ตามระเบียบพัก นายหมู่คนอื่น ๆ ให้ปฏิบัติเช่นเดียวกัน จนกระทั่งการรายงานผลการตรวจเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้กำกับสั่ง **"กลับที่เดิม-วิ่ง"** นายหมู่ทุกคนทำวันทยาวุธและเรียบอาวุธพร้อมกัน กลับหลังหันมายืนในหมู่ของตนเองในตำแหน่งเดิม รองนายหมู่วิ่งอ้อมหลังหมู่กลับมายืนทำหน้าที่รองนายหมู่ตามเดิม

5. แยก

ผู้กำกับสั่ง **"กอง-ตรง, กอง-แยก"** ลูกเสือทุกคนขวาหันแล้วแยกไปปฏิบัติกิจกรรมอื่นต่อไป

(2) เกม-เพลง

เกมหรือการเล่นของลูกเสือเป็นอุปกรณ์ที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งในการฝึกอบรมลูกเสือ ทุกประเภท ทั้งในทางจิตใจและการบริหารร่างกาย เกมช่วยพัฒนาเด็กในเรื่องนิสัยใจคอ อารมณ์ดี น้ำใจ นักกีฬา การรักหมู่คณะ ความอดทน ระเบียบวินัย และความไม่เห็นแก่ตัว ทุกครั้งที่มีการประชุมกองจะต้องมีการจัดการให้เด็กเล่นเกมเพื่อบริหารร่างกายเป็นการฝึกอบรมเด็กในทางจิตใจไปในตัว เกมที่ใช้จะต้องเลือกเกมที่เหมาะสมต่อวัยของเด็กด้วย หรือการร้องเพลงเพื่อเป็นการปลุกใจ คลายอารมณ์ ก่อให้เกิดความร่าเริงบันเทิงใจ และการร้องเพลงเป็นเพลงหมู่หรือร้องพร้อม ๆ กัน เพื่อเป็นการส่งเสริมความสามัคคี

(3) การสอนตามเนื้อหา

ผู้กำกับลูกเสือจะกำหนดเนื้อหาตามหลักสูตร ซึ่งเขียนเป็นแผนการสอนหรือโครงการสอน ในแต่ละคาบจะกำหนดเนื้อหาสำหรับเขียนไว้ในการประชุมกอง การสอนอาจจะสอนเป็นฐาน แล้วมีการเปลี่ยนฐาน โดยกำหนดเวลาให้ อาจจะมี 1 ฐานหรือมากกว่าก็ได้ ขึ้นอยู่กับลูกเสือและความเหมาะสมต่าง ๆ ส่วนเทคนิคการสอนอาจจะเป็นแบบบรรยาย อภิปราย สาธิต หรือปฏิบัติจริง แล้วแต่เนื้อหาที่กำหนด หรืออาจจะให้นายหมู่สอนภายในหมู่ตนเองก็ได้

การรายงานเพื่อเข้าฝึกตามฐาน

การฝึกลูกเสือตามฐานต่าง ๆ นั้น ให้จัดฐานแต่ละฐานเป็นวงกลมหรือรูปเหลี่ยมมีศูนย์กลาง ระยะทางระหว่างฐานควรเท่ากัน เส้นทางเดินทางให้สะดวก บางฐานอาจมีเส้นทางเข้าสู่ฐานไม่ต้องตรงอ้อมสิ่งปลูกสร้าง พุ่มไม้ หรือบ่อน้ำ ก็จึงคำนึงถึงเวลาเดินทางให้เท่ากับฐานอื่น ๆ มิฉะนั้นแล้ว ลูกเสือจะเสียเวลา เดินทางมาก ไม่ได้รับความรู้ในฐานนั้นเต็มที่

การเคลื่อนที่เข้าฐานนิยมเคลื่อนโดยเวียนขวา คือ ไปตามเข็มนาฬิกา ฉะนั้น ผู้อยู่ประจำฐาน (วิทยากร) จะต้องหันหน้าเข้าสู่จุดศูนย์กลางของวงใหญ่ เมื่อลูกเสือฝึกครบเวลามีสัญญาณปล่อยตัวแล้ว จะเข้าแถวหน้ากระดาน ทำขวาหัน แล้วเคลื่อนที่ตามนายหมู่ได้เลย

การเข้าฐานครั้งละหลายหมู่ แต่ละหมู่นั้นนายหมู่ต้องรายงานเองทุกหมู่ แต่รายงานทีละหมู่ ไม่ควรที่จะให้หมู่ใดหมู่หนึ่งรายงานรวมหมดทีเดียว เพราะนายหมู่จะสั่งการได้เฉพาะลูกหมู่ตนเองเท่านั้น หากมีการเข้าฐานมากหมู่จนเกินไปจะเสียเวลามาก ก็เปลี่ยนการเข้าฐานแบบวิทยากรเคลื่อนที่ไปหาลูกเสือ ซึ่งแบบนี้จะสามารถมีผู้แทนสั่งเคารพคนเดียวได้เสมือนครูเข้าห้องสอน

1. การรายงานกรณีทุกคนมีอาวุธ

เมื่อนายหมู่นำลูกหมู่ไปถึง ผู้ประจำฐานให้เข้าแถวหน้ากระดาน โดยนายหมู่ยืนตรงหน้าผู้ประจำฐาน นายหมู่นั้น **"หมู่.....ตรง, วันทยา-วุธ"** เฉพาะนายหมู่เรียบอาวุธ ก้าวเข้าไปหาผู้ประจำฐาน 1 ก้าว ทำวันทยาวุธ แล้วรายงาน **"หมู่.....พร้อมที่จะรับการฝึกแล้วครับ"** รายงานเสร็จทำเรียบอาวุธ แล้วถอยหลัง 1 ก้าวเข้ามาในแถว ทำวันทยาวุธไว้ให้เหมือนลูกหมู่ แล้วสั่ง **"เรียบ-อาวุธ"** และสั่ง **"ตามระเบียบ-พัก"** (ช่วงนี้วิทยากรประจำฐานควรสั่ง **"พักแถว"** ก่อนก็ได้)

จากนั้นผู้ประจำฐานจะเริ่มสอนหรือฝึก ทางที่ดีผู้ประจำฐานควรสั่ง **"ตรง"** และสั่ง **"พักแถว"** ก่อนจึงเริ่มสอนก็จะเป็นการเหมาะสมมาก เพราะการสอนนั้นลูกเสื่อย่อมอยู่ในท่าพักตามระเบียบไม่ได้

สำหรับผู้ประจำฐานเมื่อนายหมู่สั่ง **"วันทยา-วุธ"** ก็รับการเคารพด้วยวันทยหัตถ์ และก็ค้างอยู่อย่างนั้นจนกว่านายหมู่จะก้าวออกมาและรายงานจบ เมื่อนายหมู่รายงานจบเรียบอาวุธ ผู้กำกับจะลดมือลงพร้อมกันตอนนี้ (มิใช่คอยลดมือลงพร้อมลูกเสือในแถว)

2. การรายงานกรณีมีอาวุธเฉพาะนายหมู่

การเข้าเรียนตามฐานบางกรณีนั้น เพื่อความสะดวกผู้กำกับหรือผู้สอนวิชาอาจสั่งให้ ลูกเสีรรวมอาวุธไว้ให้น้ำติดตัวไปเฉพาะนายหมู่ก็ได้ หรือการเข้าค่ายพักแรมกรณีที่นำอาวุธไปเฉพาะนายหมู่ เพราะไม่สามารถนำพลอง ไม่งาม จำนวนหลายร้อยอันไปได้

กรณีนี้นายหมู่สั่ง **"หมู่.....ตรง"** สำหรับตัวนายหมู่นั้นเมื่อตรงแล้วให้ทำวันทยาหวัธ-เรียบอาวุธ ก้าวเข้าไปหาผู้ประจำฐาน 1 ก้าว แล้วทำวันทยาหวัธอีก รายงาน เมื่อรายงานจบเรียบอาวุธ แล้วถอยหลังเข้าไปในแถวอยู่ในท่าตรงเหมือนลูกหมู แล้วสั่ง **"ตามระเบียบ-พัก"** ทั้งนี้ ไม่ต้องทำวันทยาหวัธอีกครั้ง เพราะขณะนั้นอยู่ใน ท่าตรงเหมือนลูกหมูแล้ว

สำหรับผู้ประจำฐาน ให้รับการเคารพด้วยวันทยาหวัธ พร้อมกับลูกเสือในแถวเคารพด้วยท่าตรง และวันทยาหวัธค้างอยู่จนกว่านายหมู่จะรายงานจบ จึงเอามือลงพร้อมกับนายหมู่เรียบอาวุธตอนรายงานจบ

3. การรายงานกรณีไม่มีอาวุธทั้งหมด

นายหมู่จะสั่ง **"หมู่.....ตรง"** เฉพาะนายหมู่นายหมู่เมื่อตรงแล้วก็ทำวันทยาหวัธลดมือลง ก้าวเข้าไปรายงาน ขณะรายงานก็ทำวันทยาหวัธ รายงานว่า **"หมู่.....พร้อมที่จะรับการฝึกแล้วครับ"** รายงานแล้วลดมือลงถอยหลังเข้าไปในแถว อยู่ในท่าตรงเหมือนลูกหมู แล้วสั่ง **"ตามระเบียบ-พัก"** (ถอยเข้าไปในแถวแล้วไม่ต้องทำวันทยาหวัธอีก)

สำหรับผู้ประจำฐาน ให้รับการเคารพด้วยวันทยาหวัธ ตอนที่ลูกเสือเคารพด้วยท่าตรงทำวันทยาหวัธค้างไว้จนกว่านายหมู่จะรายงานจบและลดมือลง จึงลดมือลงพร้อมกับนายหมู่

4. การเข้าฐานกรณีผู้ประจำฐานเคลื่อนที่เอง

การสอนแบบนี้เหมาะสำหรับมีลูกเสือจำนวนมาก เมื่อแบ่งฐานแล้วจะได้ฐานละหลายหมู่ หากจะให้ลูกเสือเคลื่อนที่จะเสียเวลามาก จึงควรจัดให้ลูกเสืออยู่เป็นกลุ่ม กลุ่มละหลาย ๆ หมู่

กรณีนี้ไม่ต้องมีการรายงาน ให้ทำเหมือนครูเดินเข้าห้องสอน เมื่อผู้ประจำฐานเข้าไปลูกเสือก็ทำความเคารพ โดยผู้กำกับจะแต่งตั้งหัวหน้านายหมู่ชั่วคราวไว้เป็นผู้สั่งเคารพ โดยสั่งว่า **"ลูกเสือ-ตรง, วันทยา-วุธ, เรียบ-อาวุธ, ตามระเบียบ-พัก"**

แต่ถ้าในสนามมีอาวุธเฉพาะนายหมู่ (หลายหมู่) ก็สั่งว่า **"ลูกเสือ-ตรง"** เฉย ๆ แต่นายหมู่ทุกคนที่มีอาวุธอยู่แล้ว เมื่อตรงแล้วก็ทำวันทยาหวัธ เรียบอาวุธเองโดยไม่มีใครสั่ง

สำหรับผู้ประจำฐาน เมื่อเข้าไปเขาสั่งเคารพก็รับการเคารพตามธรรมดา (วันทยาหวัธ ลดมือลงเลย เพราะไม่มีการรายงาน) จะเหมือนกับครูเข้าสอนในห้องเรียน

5. การลาฐานเมื่อหมดเวลา

นายหมู่เป็นผู้สั่ง โดยออกคำสั่งว่า **"หมู่.....ตรง, วันทยา-วุธ"** (นายหมู่คนเดียวกล่าวว่า **"ขอบคุณ-ครับ"**) **เรียบ-อาวุธ, ขวา-หัน, ตามข้าพเจ้า"**

แต่หากมีอาวุธเฉพาะนายหมู่ ก็เพียงสั่ง **"หมู่.....ตรง"** (ตนเองทำวันทยาหวัธ แล้วกล่าวว่า **"ขอบคุณครับ, เรียบอาวุธ"**) **ขวาหัน, ตามข้าพเจ้า"**

(4) ผู้กำกับเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

ผู้กำกับควรจะหาเรื่องสั้นหรือนิทานมาเล่าให้ลูกเสือฟัง เพื่อแทรกคติธรรมต่าง ๆ โดยที่ ลูกเสือได้รับไปปฏิบัติโดยไม่รู้ตัว ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความนับถือ ความสนิทสนม ความเป็นกันเอง เพื่อให้ลูกเสือเกิดความกล้า ความสามัคคี เกิดความรักชาติ เสียสละ กตัญญู

(5) พิธีปิดประชุมกอง

1. หัตถมาย

1.1 ผู้กำกับยืนตรงหน้าเสาธง ห่างจากเสาธงประมาณ 3 ก้าว รองผู้กำกับ ลูกเสือทุกคนยืนหลังเสาธง ห่างประมาณ 1 ก้าว

1.2 ผู้กำกับเรียกแถว สั่ง **"กอง"** พร้อมกับใช้สัญญาณมือเรียกแถวรูปครึ่ง วงกลม (มือแบทั้งสองข้าง เขยียดตรงลงข้างล่าง คว่ำฝ่ามือเข้าหาลำตัว แกว่งแขนประสานกัน ด้านหน้าซ้าย ๆ เป็นรูปครึ่งวงกลม)

1.3 ลูกเสือทุกคนรีบวิ่งมาเข้าแถวรูปครึ่งวงกลม (ลูกเสือหมู่แรกยืนด้านซ้าย ของผู้กำกับลูกเสือ โดยนายหมู่หมู่แรกยืนอยู่เป็นแนวเดียวกับผู้กำกับลูกเสือ หมู่ที่ 2 และหมู่ต่อ ๆ ไปอยู่ทางด้านซ้ายมือของหมู่แรกตามลำดับ รองนายหมู่ของหมู่สุดท้ายอยู่เป็นเส้นตรงแนวเดียวกับผู้ กำกับลูกเสือและนายหมู่หมู่แรก โดยถือว่าผู้กำกับลูกเสือเป็นจุดศูนย์กลาง ทุกคนอยู่ในท่าจัดแถว โดยการยกข้อศอกซ้ายขึ้นมาทาบสะโพก นิ้วทั้งห้าเรียงชิดติดกันชี้ลงล่าง และสับัดหน้าทางขวา ยกเว้นนายหมู่ของหมู่แรกไม่ต้องสับัดหน้า และรองนายหมู่สุดท้ายไม่ต้องยกข้อศอกซ้าย)

1.4 ผู้กำกับสั่ง **"นิ่ง"** (ลูกเสือทุกคนลดแขนลงพร้อมกับสับัดหน้ามาอยู่ในท่า ตรง ระยะเคียงระหว่างบุคคล 1 ช่วงศอก ระยะเคียงระหว่างหมู่ 1 ช่วงแขน)

1.5 ผู้กำกับสั่ง **"กอง, ตามระเบียบ, พัก"** (ลูกเสือทุกคนแยกเท้าซ้ายออกไป ทางซ้ายประมาณ 30 เซนติเมตร หรือประมาณเกือบริ้วก้าวปกติอย่างแข็งแรงและองอาจ มือขวาที่ ถือไม้ง่ามให้เลื่อนขึ้นมาเสมอเอว แล้วดันไม้ง่ามไปข้างหน้า เเฉียงไปข้างหน้าประมาณ 45 องศา มือ ซ้ายไพล่หลัง โดยตัวมือแบตามธรรมชาติ นิ้วเรียงชิดติดกัน)

1.6 ผู้กำกับนัดหมาย เรื่องที่นัดหมาย คือ เรื่องที่จะต้องให้ลูกเสือเตรียม อุปกรณ์ ในการฝึกอบรมครั้งต่อไป เช่น ครั้งต่อไปจะฝึกอบรมเรื่องเงื่อนไขลูกเสือ เตรียมเชือก

2. ตรวจ

สำหรับการตรวจตอนปิดประชุมกองจะตรวจรูปแบบ เครื่องแต่งกาย เพราะ ลูกเสือ จะต้องเดินผ่านชุมชน ตลาด ถ้าหากแต่งตัวไม่เรียบร้อยอาจจะถูกตำหนิแก่ผู้ที่พบเห็นได้

2.1 รองผู้กำกับตรวจ

2.1.1 ผู้กำกับสั่ง **"รองผู้กำกับตรวจรูปแบบ"** รองผู้กำกับทุกคนวิ่ง ออกไปหาผู้กำกับ วันทยหัตถ์ และลดมือลง ผู้กำกับรับการเคารพด้วยวันทยหัตถ์และลดมือลง เมื่อ รองผู้กำกับลดมือลง รองผู้กำกับวิ่งไปตรวจหมู่ลูกเสือทันที

2.1.2 รองผู้กำกับหยุดยืนตรงข้ามนายหมู่ ห่างจากนายหมู่ประมาณ 3 ก้าว นายหมู่สั่ง **"หมู่.....ตรง, วันทยา-วุธ"** ลูกเสือทุกคนวันทยาวุธ นายหมู่เรียบอาวุธ ก้าวออกไป 1 ก้าว วันทยาวุธ พร้อมกับกล่าวว่า **"หมู่.....พร้อมที่จะรับการตรวจแล้วครับ"** (รองผู้กำกับรับการเคารพ ด้วยวันทยหัตถ์ เมื่อนายหมู่รายงานและลดมือลงเมื่อนายหมู่รายงานจบ) นายหมู่เรียบอาวุธ ก้าวถอยหลัง 1 ก้าว และชิดเท้ากลับมายืนในท่าตรง ทำวันทยาวุธ และสั่งลูกเสือในหมู่ต่อไป **"เรียบ-อาวุธ"**

2.1.3 รองผู้กำกับก้าวออกไปข้างหน้า 1 ก้าว และชิดเท้า ตรวจสอบนายหมู่เป็นคนแรก โดยมีข้อเสนอแนะในการตรวจ ดังนี้

การตรวจเครื่องแบบ นายหมู่เป็นคนแรกจะต้องถูกตรวจด้านหน้า ซึ่งจะตรวจในเรื่องต่อไปนี้

1) หมวก

ทรงอ่อนสีเลือดหมู มีตราหน้าหมวกรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติ ทำด้วยโลหะสีทอง เวลาสวมหมวกให้ตราหน้าหมวกอยู่เหนือคิ้วซ้าย หมวกต้องมีขนาดเหมาะสมกับศีรษะ และสวมปิดไผ่ผมทั้งหมด

2) เสื้อ

เป็นเสื้อเชิ้ตแขนสั้นสีกาบิ คอมีปก ผ่าอกตลอด มีดุมติดตลอด มีสาคที่หน้าอก เหนือกระดุมเม็ดที่หนึ่งนับจากคอเสื้อลงมาเล็กน้อย มีกระเป๋าสองกระเป๋าดัดที่อกเสื้อทั้งสองข้าง กึ่งกลางกระเป๋ามีจีบ จีบอยู่ในแถวยื่นถึงปากกระเป๋่า เครื่องหมายนายหมู่มีแถวผ้าสีเลือดหมูกว้าง 1.5 เซนติเมตร ยาวเท่ากระเป๋่าเสื้อ 2 แถบ ติดอยู่ริมกระเป๋่าตามแนวยาวกระเป๋่าซ้าย กระเป๋่ามีปกรูปมนกลางแหลมเจาะรูรั้งดุมสำหรับกลัดดุมที่ติดอยู่ที่กระเป๋่า บนไหล่มีอินทรธนูสีเลือดหมู ปลายอินทรธนูมีอักษร "ล.ญ." ป้ายชื่อโรงเรียนเป็นผ้าโค้งไปตามตะเข็บไหล่ ติดต่ำกว่าไหล่ข้างขวา 1 เซนติเมตร แผ่นป้ายบอกชื่อกลุ่ม กอง ติดอยู่กลางป้ายชื่อโรงเรียน (ตัวขาวพื้นแดง) ส่วนเครื่องหมายหมู่ทำด้วยผ้าสีเหลี่ยมจัตุรัส ยาวด้านละ 3.5 เซนติเมตร มีรูปสามเหลี่ยม 2 รูป สีตาม สีประจำหมู่ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ขลิบสีเลือดหมู ติดที่ไหล่เสื้อข้างซ้ายใต้ตะเข็บ 1 เซนติเมตร กระดุม เสื้อกลัดหมด ผ้าผูกคอ เป็นรูปสามเหลี่ยมม้วนพับตามแนวตะเข็บให้เรียบ ม้วนเหลือชายประมาณหนึ่งฝ่ามือ ให้อยู่พับอยู่ด้านใน รวบชายผ้าผูกคอไว้ด้านหน้า แล้วสวมปลดกตราคณะลูกเสือแห่งชาติ ให้ปลด ห่างจากคางระยะ 1 กำมือของตนเอง สายนกหวีดสีเหลืองสวมทับผ้าผูกคอ เก็บ นกหวีดไว้กระเป๋่าซ้าย

3) กางเกง

สีกางเกงเช่นเดียวกับเสื้อ ขาสั้นแบบไทย ริมขอบขาห่างจากกึ่งกลางสะบ้าหัวเข่า 5 เซนติเมตร มีกระเป๋าสองกระเป๋าดัดตรงด้านหน้าที่ฝ่ามีชิบซ่อนไว้ข้างในและรัดชิบเรียบร้อย เวลาสวมเอาขอบกางเกงทับชายเสื้อ มีหูกางเกงด้วย เข็มขัดสีน้ำตาลแก่ หัวเข็มขัดทำด้วยโลหะสีทอง ต้องขัดให้สะอาดเป็นเงาเสมอ มีลายดุนรูปเฟลอร์เดอลีส์ประกอบหน้าอยู่ในกรอบช่อชัยพฤกษ์ ตรงส่วนล่างของกรอบมีคติพจน์ว่า "เสียชีพอย่าเสียสัตย์" เวลาคาดเข็มขัดทับขอบกางเกง ไม่ปล่อยให้หัวเข็มขัดห้อยยาน

4) ถุงเท้า

ถุงเท้ายาวสีกาบิ มีสายรัดถุงกันย่น เวลาสวมให้พับขอบอยู่ใต้เข้าประมาณ 5 เซนติเมตร หรือ 4 นิ้วฝ่ามือตนเอง ขอบพับกว้างประมาณ 4 นิ้วฝ่ามือตนเอง ลายของถุงเท้าตรง

5) รองเท้า

รองเท้าน้ำตาล ทำด้วยหนังหรือผ้าใบก็ได้ แต่ไม่มีลวดลาย หุ้มสัน มีเชือกผูกแข็งแรง และผูกด้วยเอ็นพืด รองเท้าหนังสะอาดและขัดเป็นเงางาม

2.1.4 เมื่อรองผู้กำกับตรวจด้านหน้าเสร็จเรียบร้อยแล้ว สิ่ง **"กลับหลังหัน"** เพื่อตรวจด้านหลังอีกครั้งหนึ่ง นายหมู่กลับหลังหัน รองผู้กำกับตรวจความเรียบร้อยด้านหลัง เช่น เชือกผูกรัด หมวกทรงอ่อน ผ่าผูกค้อยู่ตรงกลางเสื้อ เสื้ออกนอกกางเกง หรือไม่

2.1.5 เมื่อรองผู้กำกับตรวจนายหมู่ด้านหลังเสร็จเรียบร้อยแล้ว รองผู้กำกับ สิ่ง **"กลับหลังหัน"** รองผู้กำกับสิ่งต่อไป **"เดินตามข้าพเจ้า"** ตรวจลูกเสือด้านหน้า ตรวจลูกเสือคนแรกและคนต่อ ๆ ไป การเดินตรวจรองผู้กำกับก้าวเท้าขวาไปทางข้างขวา 1 ก้าว แล้วชักเท้าซ้ายไปอย่างอย่างแข็งแรง ก่อนนายหมู่ก้าวไปทางข้างขวา ให้ยกไม้่างขึ้นประมาณ 1 คืบ ก้าวเท้าขวาไปทางข้างขวา 1 ก้าว แล้วชักเท้าซ้ายไปชิดอย่างแข็งแรง แล้วตั้งไม้่างลงกับพื้น ยืนในแนวเดียวกับรองผู้กำกับ ก้าว 1 ก้าวตรวจลูกเสือ 1 คน การตรวจเหมือนกับการตรวจนายหมู่ ด้านหน้าทุกประการ ถ้าเป็นการตรวจในตอนเปิดประชุมกอง ตรวจสุขภาพร่างกาย หรืออุปกรณ์การเรียนการสอนจะไม่เดินอ้อมหลัง

เมื่อตรวจด้านหน้าเสร็จทุกคน แล้วจึงเดินตรวจด้านหลังต่อไป การเดินตรวจด้านหลังให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับการเดินตรวจด้านหน้า การตรวจปฏิบัติเช่นเดียวกับการตรวจนายหมู่ เมื่อตรวจด้านหลังเสร็จทุกคนแล้ว รองผู้กำกับและนายหมู่กลับมายืนที่เดิมอีกครั้งหนึ่ง นายหมู่ยืนตรงสั่ง **"วันทยา-วุธ"** และกล่าวว่า **"ขอบคุณครับ"** (ยืนอยู่กับที่ไม่ต้องก้าวออกไป) รองผู้กำกับรับการเคารพด้วยวันทยหัตถ์และลดมือลง นายหมู่สิ่งต่อไป **"เรียบ-อาวุธ, ตามระเบียบ-พัก"**

2.2 นายหมู่ตรวจ

ในการประชุมกองลูกเสือ ในบางครั้งรองผู้กำกับไม่มาจำเป็นให้นายหมู่ตรวจแทน แนวปฏิบัติ คือ ผู้กำกับสั่ง **"นายหมู่ตรวจ"** นายหมู่ทุกหมู่ก้าวออกไปข้างหน้าหมู่ของตนเอง 3 ก้าว รองนายหมู่วิ่งอ้อมหลังมายืนแทนที่นายหมู่ และทำหน้าที่นายหมู่ และทำการตรวจแบบรองผู้กำกับทุกประการ

2.3 การรายงานการตรวจ

2.3.1 รองผู้กำกับรายงาน

เมื่อนายหมู่ขอบคุณรองผู้กำกับ ภายหลังการตรวจเรียบร้อยแล้ว รองผู้กำกับกลับหลังหันทำวันทยหัตถ์ พร้อมกับกล่าวรายงาน **"ข้าพเจ้าได้มอบหมายจากผู้กำกับให้ไปตรวจ.....หมู่.....ปรากฏว่า.....และได้ตักเตือนเรียบร้อย, ครับ"** เสร็จแล้ววิ่งกลับมาด้านหลังเสาธง รองผู้กำกับคนต่อไปก็รายงานต่อ ๆ ไป

2.3.2 นายหมู่รายงาน

นายหมู่ลูกเสือคนใดตรวจเสร็จแล้ว ให้ยืนตรงหน้าหมู่ของตนเอง หันหน้าไปหา ผู้กำกับ และรอให้นายหมู่ทุกหมู่ตรวจเสร็จเรียบร้อยแล้ว เมื่อนายหมู่ตรวจเสร็จเรียบร้อยแล้ว นายหมู่ทุกคนวิ่งออกไปเข้าแถวหน้ากระดานแถวเดียวตรงข้ามผู้กำกับพร้อมกัน ห่าง

จากผู้กำกับประมาณ 3 ก้าว นายหมู่หมู่บริการยื่นหัวแถว นายหมู่อื่น ๆ เรียงไปตามลำดับ ผู้กำกับ ยืนกึ่งกลางของแถว

ผู้กำกับสั่ง **"นายหมู่รายงาน"** นายหมู่หมู่บริการรายงานการตรวจเป็นคนแรก นายหมู่ ยืนตรง วันทยาวัธ และเรียบอาวุธ ก้าวออกไป 1 ก้าว หันหน้าไปหาผู้กำกับ วันทยาวัธ พร้อมกับ กล่าวรายงาน **"ข้าพเจ้าได้รับมอบหมายจากผู้กำกับให้ไปตรวจเครื่องแต่งกายหมู่.....ปรากฏ ว่า.....และได้แนะนำให้ปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องแล้ว, ครับ"** นายหมู่คนอื่น ๆ ให้ปฏิบัติ เช่นเดียวกัน จนกระทั่งการรายงานผลการตรวจเสร็จเรียบร้อย ผู้กำกับสั่ง **"กลับที่เดิม-วิ่ง"** นาย หมู่ทุกคนวันทยาวัธและเรียบอาวุธพร้อมกัน กลับหลังหัน วิ่งกลับมายืนในหมู่ของตนในตำแหน่งเดิม รองนายหมู่วิ่งอ้อมกลับหลังมายืนทำหน้าที่รองนายหมู่ตามเดิม

3. ชักธงลง

3.1 ผู้กำกับสั่ง **"กอง, ตรง"** ผู้กำกับก้าวถอยหลังมายืนทางขวามือหรือซ้ายมือ หันหน้าเข้าหาเสาธง

3.2 ผู้กำกับสั่ง **"หมู่บริการชักธงลง"** ลูกเสือที่เป็นหมู่บริการฝากไม้เท้ากับ ลูกเสือ คนถัดไป วิ่งออกมาพร้อมกันและหยุดยืนตรงหน้าเสาธง ห่างจากเสาธงประมาณ 3 ก้าว วันทยาหัตถ์และลดมือลงพร้อมกัน ลูกเสือทางขวามือก้าวออกไปข้างหน้า 2 ก้าวและขีดเท้า แก่เลือก ธง แล้วก้าวถอยหลัง 2 ก้าว และ

3.3 ผู้กำกับสั่ง **"กอง, วันทยา-วุธ"** ผู้บังคับบัญชาลูกเสือวันทยาหัตถ์ ลูกเสือทุก คนวันทยาวัธ ลูกเสือผู้ชักธงชาติลงทางขวามือ ค่อย ๆ ดึงเชือกลงช้า ๆ คนทางซ้ายมือค่อย ๆ ปลดปล่อย เชือก เชือก ทั้งสองด้านดึงตลอดเวลาขณะชักธงชาติลง เมื่อชักธงชาติลงเสร็จเรียบร้อยแล้ว ลูกเสือ ทางขวามือรับเชือกจาก ลูกเสือทางซ้ายมือมารวมกัน ก้าวไปข้างหน้า 2 ก้าว และขีดเท้า ผูกเชือกธง แล้วก้าวถอยหลัง 2 ก้าว และขีดเท้ากลับมายืนตรงที่เดิม ลูกเสือทั้งสองยืนตรงทำวันทยาหัตถ์และลด มือลงพร้อมกัน (ผู้บังคับบัญชาลูกเสือทุกคนลดมือลง) กลับหลังหันวิ่งกลับมาเข้าแถวในหมู่ของตน แล้วรับไม้เท้าที่ฝากไว้มาทำวันทยาวัธอย่างแข็งแรงและองอาจเช่นเดียวกับลูกเสือในกอง

3.4 ผู้กำกับสั่ง **"เรียบ-อาวุธ"** ลูกเสือทุกคนลดแขนซ้ายลงมาอยู่ในที่เดิม โดยเร็ว

4. เลิก

4.1 ลูกเสือทุกคนเมื่อเรียบอาวุธแล้วยังยืนอยู่ในท่าตรง

4.2 ผู้กำกับสั่ง **"กอง, เลิก"** ลูกเสือทั้งหมดทำวันทยาวัธ และเรียบอาวุธ ขวาทัน พร้อมกัน เดินออกนอกแถว

การประชุมนายหมูลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

ที่ประชุม

การจัดที่ประชุมนายหมู่

1. ห้องประชุม ในห้องประชุมจัดให้มีโต๊ะหมู่บูชา มีพระพุทธรูป ธงชาติและพระบรมฉายาลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน กับมีพระบรมรูปของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวองค์พระผู้พระราชทานกำเนิดลูกเสือไทย และรูปของลอร์ด เบเดน เพาเวลล์

2. โต๊ะประชุม ควรจัดให้มีเก้าอี้ประชุมตามจำนวนของนายหมู่ และจัดที่นั่งเป็นพิเศษสำหรับผู้กำกับหรือรองผู้กำกับที่จะเข้าประชุมด้วยในฐานะที่ปรึกษา โดยจัดให้นั่งอยู่ทางซ้ายของประธาน

3. การจัดที่นั่ง จะต้องกำหนดไว้ให้ทราบ โดยมีการเขียนป้ายหรือเครื่องหมายแสดงไว้ ณ ที่นั้น ๆ เช่น ประธาน เลขานุการ หมูสิงโต หมูเสือ หมูนกหัวขวาน ฯลฯ และผู้กำกับลูกเสือ

4. ผู้เข้าประชุม

- นายหมู่ทุกหมู่ ถ้านายหมู่ไม่อยู่ให้รองนายหมู่เข้าประชุมแทน
- ผู้กำกับลูกเสือ ถ้าผู้กำกับไม่อยู่ให้รองผู้กำกับเข้าประชุมแทน
- ผู้ทรงคุณวุฒิที่กองลูกเสือเชิญมาเพื่อแนะนำการเป็นครั้งคราว
- การเลือกประธานและเลขานุการ

5. การเข้าห้องประชุม เลขานุการจะเป็นผู้เข้าก่อนแล้วจึงเชิญนายหมู่ต่าง ๆ เข้าห้องประชุม จนถึงประธานและที่ปรึกษาเข้าเป็นคนสุดท้ายผู้ที่เข้าประชุมก่อนที่จะเข้านั่งจะต้องไปไหว้พระพุทธรูป (ยกเว้นผู้ที่นับถือศาสนาอื่น มิใช่ศาสนาพุทธ ให้แสดงความเคารพต่อธงชาติและพระบรมฉายาลักษณ์ได้เลย) และแสดงความเคารพต่อธงชาติ และพระบรมฉายาลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวตามลำดับเสียก่อน โดยวิธีวันทยหัตถ์ แล้วจึงไปนั่งยังที่ของตน (ยกเว้นประธานจะต้องจุดธูปเทียนและกราบที่หน้าพระ)

6. การเปิดประชุม เป็นหน้าที่ของประธานที่จะกล่าวเปิด โดยลุกขึ้นยืนหันหน้าเข้าสู่ที่ประชุม ยืนมือขวาออกไปข้างหน้าทำมุมประมาณ 45 องศา แขนเหยียดตรงแสดงรหัสของลูกเสือแล้วกล่าวว่า “บัดนี้สมาชิกของที่ประชุมได้มาครบองค์ประชุมแล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดการประชุม ขอให้สมาชิกทั้งหลายได้ใช้สิทธิและเสรีภาพของท่านโดยเสรีในการประชุมและขอให้ถือว่าการประชุมนี้เป็นความลับไม่เปิดเผย” เมื่อประธานกล่าวจบแล้วลดมือลงมาแสดงรหัส สมาชิกที่เข้าประชุมยืนพร้อมกันพร้อมกับยกมือขวาขึ้นแสดงรหัสลูกเสือแบบให้คำปฏิญาณของลูกเสือแล้วกล่าวพร้อมกันว่า “ข้าพเจ้าจะถือว่าการประชุมนี้เป็นความลับ เว้นไว้แต่จะได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุม” เสร็จแล้วประธานนั่งลง สมาชิกนั่งลงพร้อมกัน จากนั้นจึงให้ดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระต่อไป

7. การพูดในที่ประชุม ก่อนพูดต้องยกมือขออนุญาต เมื่อประธานอนุญาต จึงจะพูดได้ (และจะต้องพูดกับประธานทุกครั้ง) เมื่อเวลาพูดให้หนึ่ง ไม่ต้องยืน

8. การนัดหมายเรียกประชุม เป็นหน้าที่ของเลขานุการที่จะแจ้งนัดหมายไป

9. การจัดระเบียบวาระการประชุมนายหมู่ เป็นหน้าที่ของเลขานุการโดยประสานงานกับประธาน

10. เรื่องที่จะจัดเข้าวาระการประชุมนายหมู่ ควรเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับหน้าที่ความรับผิดชอบในกองลูกเสือของตน, จัดทำกำหนดการฝึกอบรม, การอยู่ค่ายพักแรม, การเงิน, การลงโทษ, การให้รางวัล, และการแก้ปัญหาต่าง ๆ ฯลฯ เป็นต้น
11. รายงานการประชุมของนายหมู่ ผู้เข้าร่วมประชุมจะต้องถือเป็นความลับ ไม่ควรเปิดเผยเว้นแต่จะได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุม
12. การจดยางานการประชุม เป็นหน้าที่ของเลขานุการจะต้องเป็นผู้จัดและจัดทำรายงานการประชุมบันทึก ลงในสมุดและสำเนาแจ้งให้ผู้เข้าประชุมทราบ
13. ผู้ดำรงตำแหน่งประธานที่ประชุมนายหมู่ เป็นบุคคลที่ผู้กำกับแต่งตั้งจากนายหมู่ที่นายหมู่ส่วนมากเห็นชอบด้วย
14. เลขานุการของที่ประชุม ประธานที่ประชุมเป็นผู้แต่งตั้งจากนายหมู่โดยให้นั่งอยู่ทางซ้ายของประธาน (เลขาฯ จะเป็นผู้เชิญนายหมู่เข้าที่ประชุมนายหมู่ทีละคนจนถึงประธานแล้วจึงเชิญผู้กำกับฯ เป็นคนสุดท้าย) เลขาฯ มีสิทธิ์แสดงความคิดเห็นได้แต่ไม่มีสิทธิ์ออกเสียงลงคะแนนและมติของที่ประชุมฯ
15. ผู้กำกับลูกเสือ ที่ประชุมไม่มีสิทธิ์ออกเสียงในที่ประชุม แต่มีสิทธิยับยั้งการกระทำใด ๆ ที่ผู้กำกับฯ เห็นว่าถ้าจะปล่อยให้ทำไปตามข้อตกลงของที่ประชุมแล้ว อาจก่อให้เกิดผลเสียหายขึ้นได้
16. การปิดประชุม ประธานจะลุกขึ้นยืนหันหน้าเข้าสู่ที่ประชุม ยื่นมือขวาออกไปข้างหน้าทำมุมประมาณ 45 องศา แขนเหยียดตรงแสดงรหัสของลูกเสือ แล้วกล่าวว่า “ข้าพเจ้าขอปิดการประชุม” เมื่อประธานกล่าวจบให้นายหมู่ทุกคนลุกขึ้นยืนทำวันทยหัตถ์แก่ประธาน (ประธานทำวันทยหัตถ์ตอบ)
17. การออกจากห้องประชุม ตามลำดับดังนี้ คือ ที่ปรึกษา, ประธาน และนายหมู่ (โดยปฏิบัติพิธีการเช่นเดียวกับการเข้าห้องประชุม) เลขานุการเป็นคนสุดท้าย

(ตัวอย่างระเบียบวาระการประชุม)
ระเบียบวาระการประชุมนายหมู่
ครั้งที่..... / .....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. .... ณ .....

- .....
- วาระที่ 1 เรื่องที่ ประธานจะแจ้งให้ทราบ (ถ้ามี)
- วาระที่ 2 เรื่องรับรองรายงานการประชุม ครั้งที่...../ .....
- วาระที่ 3 เรื่องที่สืบเนื่องจากการประชุมครั้งก่อน (ถ้ามี)
- วาระที่ 4 เรื่อง..... (เป็นเรื่องที่จะประชุมพิจารณากันในการประชุม ถ้ามี
- หลาย
- เรื่อง ก็ใส่ วาระที่ 5 ที่ 6 จนหมดเรื่องที่จะนำมาประชุม) วาระที่ 5 เรื่องอื่น ๆ (ถ้ามี)
- วาระที่ 5 หรือวาระอันดับสุดท้ายนี้เป็นวาระที่กำหนดสำหรับเรื่องที่จะมีขึ้น ภายหลังที่ได้กำหนด
- ระเบียบวาระไปแล้ว จะได้นำ มาเข้ามาพูดในที่ประชุมได้

(ตัวอย่างบันทึกรายงานการประชุม) บันทึกรายงานการประชุมนายหมู่

ครั้งที่...../ .....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

ณ .....

.....

- ผู้เข้าร่วมประชุม
1. ....
  2. ....
  3. ....

ฯลฯ

ผู้ไม่มาประชุม (ถ้ามี)

เปิดประชุมเวลา..... น.

ประธานกล่าวเปิดการประชุมแล้ว ดำเนิน การประชุมตามระเบียบวาระต่อไป

วาระที่ 1 เรื่อง.....

ประธานเสนอว่า ที่ประชุม
(มีมติหรือ ตกลงอย่างไร)

ฯลฯ

ปิดประชุมเวลา..... น.

(ลงชื่อ).....ผู้จัดรายงานการประชุม

ที่ประชุมรับรองรายงานการประชุมนี้แล้ว

(ลงชื่อ).....ประธาน

(ลงชื่อ).....นายหมู่ หมู่.....

(ลงชื่อ).....รองนายหมู่ หมู่.....

ฯลฯ

(ตัวอย่างบัญชีลงชื่อผู้เข้าประชุม)

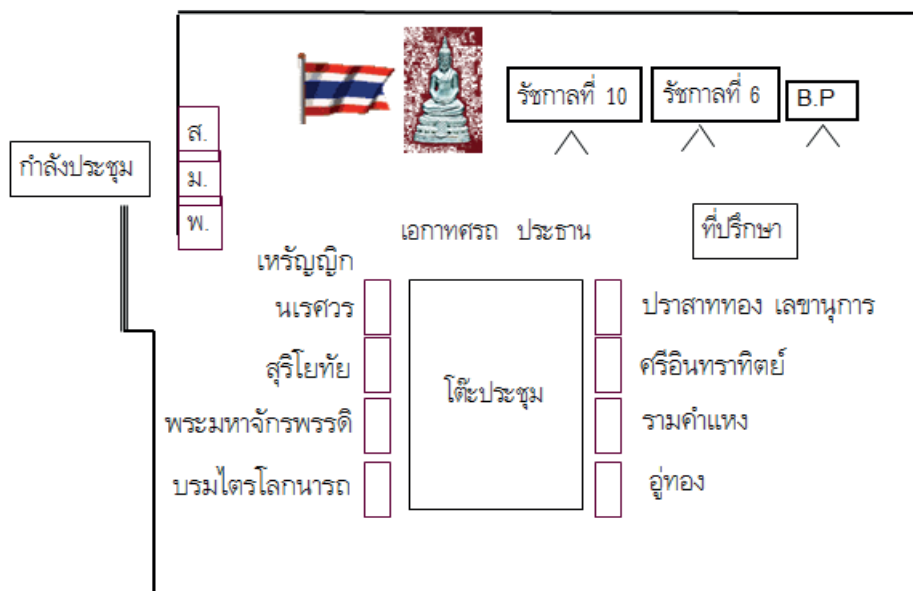
รายชื่อผู้เข้าประชุมนายหมู่

ครั้งที่...../..... วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

ณ .....

ลำดับที่	ชื่อ – สกุล	ลายเซ็น	ตำแหน่ง	หมายเหตุ
1			ประธาน	
2			นายหมู่ หมู่.....	
3			รองนายหมู่ หมู่.....	
4			นายหมู่ หมู่.....	
5			รองนายหมู่ หมู่.....	
6			ฯลฯ	
7				
8				
9				
10			เลขานุการ	

ตัวอย่างการจัดสถานที่ประชุมนายหมู่

บรรณานุกรม

- สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ. ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการ
ปกครอง หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ (ฉบับที่ 14). โรงพิมพ์ ศุภสภา
ลาดพร้าว, 2528.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่
1 – 3 (ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่), (เอกสารอัดสำเนา)
- กรมพลศึกษาประจำเขตการศึกษา 8. นิทานที่เป็นคติสอนใจ. (เอกสารอัดสำเนา) : มปท., 2537.
- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. คู่มือวิทยากรฝึกอบรมทักษะชีวิตเพื่อการป้องกันเอดส์
ด้วยการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม, ม.ป.ท.: พิมพ์ครั้งที่ 1 สิงหาคม 2541.
- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. คู่มือการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กด้อยโอกาส. น.พ.อนันต์
อุ้นแก้ว บรรณาธิการ ม.ป.ท. : พิมพ์ครั้งที่ 1 มิถุนายน 2544
- กระทรวงศึกษาธิการ หลักสูตรแกนกลาง. การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.
โรงพิมพ์ ชุมชุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2551.
- คณะกรรมการลูกเสือฝ่ายพัฒนาบุคลากร สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ. คู่มือการฝึกอบรม
ผู้บังคับบัญชา ลูกเสือชั้นผู้ช่วยผู้ให้ฝึกอบรมวิชาผู้ให้การฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือ
(Assistant Leader Trainers course) (A.L.T.C). โรงพิมพ์ สกสค. : ลาดพร้าว, 2551.
- จิราวุธ คุ่มจันทร์. เกม/นันทนาการกลุ่มสัมพันธ์. เอกสารอัดสำเนา : มปท., 2547.
- มณฑานี ดันติสุข, หนังสือผู้หญิงอัจฉริยะ. <http://www.nantbook.com/webboard/detail.php?qID=116>.
เป็นแม่เหล็กดึงดูดความรักดีได้ง่ายนิดเดียว แคร่รู้จักตัวเองดีดี, สืบค้นเมื่อวันที่ 24
มีนาคม 2553
- มูลนิธิคณะลูกเสือแห่งชาติ. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี ช่วงชั้นที่ 3 ชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544, กรุงเทพฯ :
อักษรเจริญทัศน์, 2551.
- สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย. คู่มืออบรมวิทยากร การจัดกิจกรรมลูกเสือที่เน้น
ทักษะชีวิต. สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย, 2553.
- สำนักการลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
แนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือให้สอดคล้องกับหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2544. โรงพิมพ์ศุภสภาลาดพร้าว, 2549.
- สำนักการลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
แนวทางการพัฒนาหลักสูตร การจัดกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษา พ.ศ. 2552.
องค์การคำของ สกสค., 2552.

สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ. ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการ
ปกครอง หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่(ฉบับที่ 14) พ.ศ. 2528

องค์การค้าของคุรุสภา : กรุงเทพฯ, 2537.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน.

โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2534.

อุบลวรรณ แสนมหายักษ์. เพลงลูกเสือ. เอกสารประกอบการฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือ
สำรอง สามัญ สามัญรุ่นใหญ่ ชั้นความรู้ชั้นสูง : (เอกสารอัดสำเนา), 2539.

http://en.wikipedia.org/wiki/World_Scout_Jamboree

http://en.wikipedia.org/wiki/World_Organization_of_the_Scout_Movement

<http://guru.google.co.th/guru/thread?tid=0db802ca17a2e96f&clk=wttpts>

<http://www.inspect2.moe.go.th/3%20SS.ATC/index.html>

<http://www.lovesquare.com> <http://mathafaps.tripod.com/gentleman.htm> , อย่างไรจึงเรียกว่า
เป็น "สุภาพบุรุษ", สืบค้นเมื่อวันที่ 23 มีนาคม 2553

<http://www.navyscoutclub.org/index.php?lay=show&ac=article&Id=538687830>

<http://www.rdpb.go.th/RDPB/Front/Projects/RDPBImportantProject.aspx>

http://www.scoutthailand.org/main/show_page.php?topic_id=56&auto_id=13&TopicPk=19

<http://122.155.0.105/~scout/modules/news/article.php?storyid=7>

โครงการลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิต

ดำเนินการโดย

สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ

154 ศาลาวิชราวุธ แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330

โทรศัพท์ 0-2219-2731 โทรสาร 0-2219-2108

website : <http://www.scoutthailand.org>

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ ถนนราชดำเนินนอก เขตดุสิต

กรุงเทพฯ 10300 โทรศัพท์ 0-2288-5511

website : <http://www.obec.go.th>

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

อาคารศูนย์เรียนรู้สุขภาวะ 99/8 ซอยงามดูพลี แขวงทุ่งมหาเมฆ

เขตสาทร กรุงเทพฯ 10120 โทรศัพท์ 0-2343-1500

โทรสาร 0-2343-1501 website : <http://www.thaihealth.or.th>

สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย

ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

8 ซอยวิภาวดีรังสิต 44 ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงลาดยาว เขตจตุจักร

กรุงเทพฯ 10900 โทรศัพท์ 0-941-2320 โทรสาร 0-2561-5130

website : <http://www.ppat.or.th> E-mail : info@ppat.or.th

สำนักการลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ

ถนนราชดำเนินนอก เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300

โทรศัพท์ 0-2282-0850

website : <http://www.srs.moe.go.th>

โครงการลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิต

ดำเนินการโดย

สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ
154 ศาลาอิศราวุธ แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร 10330
โทรศัพท์ 0-2219-2731 โทรสาร 0-2219-2108
website : <http://www.scoutthailand.org>

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ ถนนราชดำเนินนอก เขตดุสิต
กรุงเทพมหานคร 10330 โทรศัพท์ 0-2283-5511
website : <http://www.obec.go.th>

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ
อาคารศูนย์เรียนรู้สุขภาวะ 99/8 ซอยงามดูพลี แขวงทุ่งนาค
เขตสาทร กรุงเทพมหานคร 10210 โทรศัพท์ 0-2343-1500
โทรสาร 0-2343-1501 website : www.thaihealth.or.th

สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย
ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทร์ราชชนนี
8 ซอยวิภาวดีรังสิต 44 ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงลาดยาว เขตจตุจักร
กรุงเทพมหานคร 10900 โทรศัพท์ 0-2941-2320 โทรสาร 0-2561-5130
website : www.ppat.or.th e-mail : info@ppat.or.th

สำนักงานลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน
สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ
ถนนราชดำเนินนอก เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
โทรศัพท์ 0-2282-0850
website : <http://www.srs.moe.go.th>